

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2028–2029

Sisällysluettelo

Kunnanjohtajan katsaus talousarvioon 2027.....	4
Kirkkonummen kuntastrategia 2024–2030.....	7
Strategiset tavoitteet.....	8
Kirkkonummen ilmastobudjetti.....	16
Kirkkonummen kunnan toimintaympäristö.....	20
Yleisperustelut.....	22
Taloudelliset lähtökohdat.....	23
Riskienhallinta.....	26
Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.....	27
Kirkkonummen kunnan konserni.....	30
Käyttötalousosa.....	33
Yhteiset palvelut.....	36
Sivistyksen toimiala.....	45
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta.....	49
Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta.....	65
Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta.....	76
Kuntakehityksen toimiala.....	87
Kuntakehityksen lautakunta.....	88
Työllisyys- ja elinkeinoasioiden lautakunta.....	105
Rakennus- ja ympäristölautakunta.....	110
Toimitilapalvelujen lautakunta.....	119
Tuloslaskelmaosa.....	132
Rahoitusosa.....	136
Investointiosa.....	138
Liikelaitos Kirkkonummen Vesi.....	152
Kirkkonummen Veden tulos- ja rahoituslaskelmat.....	159
Liitteet.....	164

KIRKKONUMMEN TUNNUSLUVUT 2027

Asukkaita

42 168

Tulovero-
prosentti

7,1 %

Verotuloja

**119,1
milj. €**

Verorahojen käyttö

Kasvatus ja koulutus

Suomen- ja ruotsinkielinen

Varhaiskasvatus

11 784 €

/ lapsi 0 - 6 v

Perusopetus

13 215 €

/ oppilas

Lukio

10 229 €

/ opiskelija

Kulttuuri-, nuoriso- ja liikunta- palvelut

Kirjasto ja kulttuuri-
palvelut

2,8 milj. €

Opistot

1,3 milj. €

Nuorisopalvelut

1,7 milj. €

Liikuntapalvelut

1,4 milj. €

Tärkeimmät tavoitteet 2027

- Edistämme elinikäisen oppimisen ja toimijuuden kulttuuria varmistamalla toimintaa tukevat oppimisympäristöt
- Palvelumme mahdollistavat kuntalaisten aktiivisen elämäntavan, kulttuurin ja liikkumisen ja vastaavat kasvavan, ikääntyvän ja monimuotoisen väestön tarpeisiin
- olemme yrittäjä- ja yritysmäinen kunta, joka tukee yritysten kasvua, kuntaan sijoittumista ja toiminnan kehittymistä

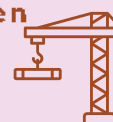
Investoinnit infraan

- Tallinmäki ja Rovastinpuisto (Kirkkonummen torin ympäristö)
- Korjausinvestoinnit/ saneeraukset: Munkinmäentie, Sokeritehtaantie 2. vaihe
- Uusien kaava-alueiden suunnittelu
- Kt51 eritasoliittymien suunnittelu (Kela/Kaapeilitie ja Vuohimäenportti)

Talonrakentaminen

- Nissniku-talo
- Kantvikin koulu

Toimialojen toimintakate ja henkilöstön määrä

Yhteiset
palvelut

-14,9 milj. €

65 HTV

Kuntakehityksen
toimiala

-40,9 milj. €

216 HTV

Sivistyksen
toimiala

-85,4 milj. €

1238 HTV

Kirkkonummen
Vesi

4,3 milj. €

29 HTV

Työllisyys-
alue

-3,3 milj. €

57 HTV

Kunnanjohtajan katsaus talousarvioon 2027

Vuosi 2027 on Kirkkonummelle suurten mahdollisuuksien ja tarkkojen valintojen vuosi. Kunta kasvaa edelleen, mutta kasvu perustuu aiempaa vahvemmin muuttovoittoon. Syntyvyyden lasku, väestön ikääntyminen ja vieraskielisen väestön osuuden kasvu muuttavat palvelutarpeita. Samalla yleinen talouskehitys, työllisyystilanne ja rakentamisen suhdanne vaikuttavat verotuloihin, työttömyyden hoidon kustannuksiin sekä maanmyynnistä ja maankäyttösopimuksista saataviin tuloihin. Talousarvio vuodelle 2027 on laadittu tilanteessa, jossa meidän on vahvistettava sekä kunnan elinvoimaa että talouden kestävyyttä.

Kirkkonummen taloudellinen perusta on edelleen vakaa, mutta liikkumavara on pienentynyt. Vuoden 2025 tilinpäätös oli noin 0,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2026 tulosenuste on heikentynyt erityisesti verotulojen ennakoitua vaimeamman kehityksen ja työttömyysmenojen kasvun vuoksi. Vuoden 2027 talousarvioesityksessä toimintatuotoiksi arvioidaan noin 39,8 miljoonaa euroa ja toimintamenoiksi noin 173,7 miljoonaa euroa. Toimintakate on siten noin -133,9 miljoonaa euroa. Verotuloja arvioidaan kertyvän noin 119,1 miljoonaa euroa ja valtionosuuksia noin 39,6 miljoonaa euroa. Vuosikate on noin 19,1 miljoonaa euroa.

Talouden toimintaympäristö edellyttää varautumista

Kuntatalouden näkymä on lähivuosina vaikea koko maassa. Toimintakulut kasvavat palkkatarkistusten, palvelujen hintojen ja lakisääteisten velvoitteiden vuoksi samalla, kun verotulojen kehitys on epävarmempaa. Vuoden 2027 suurimmat kunta-alan sopimuskorotukset lisäävät Kirkkonummen henkilöstömenoja. Valtionosuuksien indeksikorotuksia leikataan, ja peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuvat valtakunnalliset vähennykset kaventavat kuntien mahdollisuuksia rahoittaa ydintehtäviään. Kirkkonummen valtionosuuden arvioidaan pysyvän lähivuosina suunnilleen nykyisellä tasolla, tilanteeseen voi kuitenkin vaikuttaa mahdollinen valtionosuusjärjestelmän uudistus.

Työllisyyden heikko kehitys vaikuttaa talouteen kahdesta suunnasta: se hidastaa ansiotulojen kasvua ja kasvattaa kunnan rahoitusvastuuta työttömyysturvasta. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen varataan vuodelle 2027 noin 5,3 miljoonaa euroa. TE-palvelujen siirto kunnille on vahvistanut kuntien vastuuta elinvoimasta ja työllisyydestä, mutta uudistuksen rahoitukseen liittyy edelleen epävarmuutta. Siksi työllisyys- ja elinkeinopalvelujen vaikuttavuus, nuorten ja pitkäaikaistyöttömien palvelut sekä työnantajien ja työnhakijoiden kohtaannon parantaminen ovat sekä inhimillisesti että taloudellisesti keskeisiä.

Rahoituskulujen kasvu on yksi suunnittelukauden merkittävimmistä riskeistä. Kunnalla erääntyä lähivuosina edullisia kertalyhenteisiä lainoja, ja uuden lainan korkotason arvioidaan olevan yli kolme prosenttia. Samalla korkea investointitaso lisää lainanottoa tarvetta. Talousarvioesityksessä rahoitustuottojen ja -kulujen nettomenoksi arvioidaan noin 5,6 miljoonaa euroa. Tämä on selkeä muistutus siitä, että investointipäätökset vaikuttavat talouteen pitkälle tulevaisuuteen lainanhoitokulujen, poistojen ja uusien tilojen käyttökustannusten kautta.

Investoimme tulevaan – hallitusti ja vaikuttavasti

Kirkkonummi satsaa investoinneilla tulevaisuuteen. Rakennamme terveellisiä ja turvallisia oppimisympäristöjä, toimivaa yhdyskuntarakennetta, kasvun edellytyksiä ja kestäväää vesihuoltoa. Samalla meidän on todella tarkasti suunnattava resurssit oikein ja pidettävä palvelut kustannustehokkaina, jotta taloudellinen yhtälö toimii. Vuodelle 2027 asetettu 50 miljoonan euron investointikatto ohjaa kokonaisuutta. Valmistelun tämänhetkinen investointitaso on noin 47 miljoonaa euroa: palveluverkkoon noin 20,9 miljoonaa euroa, infraan noin 18,7 miljoonaa euroa ja Kirkkonummen Veden investointeihin noin 4,7 miljoonaa euroa.

Keskeisiä talonrakennushankkeita ovat Sivistyksen talo Lyyran viimeistely, Masalan Nissniku-talon rakentamisen jatkaminen sekä Kantvikin koulun eteneminen toteutusvaiheeseen. Vuoden 2027 määrärahavarakset ovat valmistelutilanteessa Lyyrälle noin 4,6 miljoonaa euroa, Nissniku-talolle noin 6,8 miljoonaa euroa ja Kantvikin koululle noin 6,5 miljoonaa euroa. Lisäksi valmistelemme Masalan uuden päiväkodin, Nissnikun päiväkodin peruskorjauksen, keskustan varhaiskasvatustarkistusten, uimahallin peruskorjauksen sekä muiden palveluverkon korjaushankkeiden toteutusta tuleville vuosille.

Infrainvestoinneissa painotamme elinvoimaa, liikenneturvallisuutta, uusien kaava-alueiden toteuttamista, olemassa olevan infran korjausvelan hallintaa sekä liikunta- ja virkistysympäristöjä. Vuoden 2027 ohjelmaan sisältyy muun muassa Masalanportin, Kantatie 51:n Kaapelitie–Kelan liittymän ja Vuohimäenportin suunnittelua. Valtion talousarvioesityksessä Kelan liittymään esitetty kuuden miljoonan euron valtionrahoitus on Kirkkonummen saavutettavuuden ja yritysalueiden kehityksen

kannalta merkittävä. Kaava-alueiden toteutusta priorisoimme jatkossa nykyistä vahvemmin taloudellisen kannattavuuden, verotulovaikutusten ja käyttötalousvaikutusten perusteella. Kirkkonummen tulee tehdä päätös MAL-sopimuksen mukaisesti myös lähijunaliikenteen varikon sijainnista.

Kirkkonummen Veden noin viiden miljoonan euron vuosittaiset investoinnit kohdistuvat uusiin verkostoihin ja olemassa olevan verkoston saneerauksiin. Vesihuoltoilikelaitoksen on katettava toimintansa kustannukset omilla tuloillaan. HSY:n sopimushintojen nousu, rahoituskulut ja korkea investointitaso merkitsevät maksujen tarkistamistarvetta. Samalla verkoston toimintavarmuus, saneerausvelan hallinta ja yhteistyömahdollisuudet lähikuntien kanssa säilyvät keskeisinä tavoitteina.

Palvelut uudistuvat väestön ja tarpeiden mukana

Sivistyksen toimialan vuoden 2027 ulkoiseksi toimintakatteeksi esitetään noin -85,4 miljoonaa euroa. Sivistyspalvelujen menoista lähes 80 prosenttia muodostuu henkilöstökuluista, joten talouden tasapainottaminen on toteutettava ennen kaikkea ennakoivalla henkilöstö- ja palveluverkkosuunnittelulla. Oppilasmäärän arvioidaan pienenevän yli sadalla oppilaalla, mutta oppimisen tuen uudistuksen lakisääteiset mitoitukset rajoittavat mahdollisuutta muuttaa oppilasmäärän laskua suoraan henkilöstösäästöksi. Sivistyksessä tuen tarpeisiin, koulukuljetuksiin ja ostopalvelujen hintaan liittyy riskejä.

Vuonna 2027 otamme käyttöön Lyyran ja valmistemme Nissniku-talon käyttöönottoa. Lyyra kokoaa yhteen lukiot, opistot sekä kulttuurin ja esittävän taiteen toimintoja ja tarjoaa uusia mahdollisuuksia kuntalaisten kohtaamisille. Kansallisia muutoksia ovat oppimisen tuen kokonaisuudistuksen toimeenpano ja perusopetuksen osaamistakuu. Vahvistamme edelleen kaksikielisiä palveluita, lasten ja nuorten hyvinvointia, lukutaitoa, fyysistä toimintakykyä sekä kulttuuri-, liikunta-, kirjasto- ja nuorisopalvelujen saavutettavuutta. Vuoden yhteisenä kehittämisteemana on "Kaikkien Kirkkonummi". Palveluverkkosuunnitelman päivittäminen on olennainen osa sitä, että toimitilat vastaavat muuttuvaa palvelutarvetta ja ovat tehokkaassa käytössä.

Kuntakehityksen toimialan toimintakatteeksi esitetään noin -39,9 miljoonaa euroa. Toimialalla korostuvat elinvoiman vahvistaminen, asuntotuotannon ja yritysalueiden edellytysten parantaminen, sujuva kaavoitus ja lupapalvelu, liikennejärjestelmän kehittäminen, toimitilojen tehokas käyttö sekä ilmasto- ja luontotavoitteet. Rakentamisen matalasuhdanne voi edelleen heikentää maanmyyntiä ja maankäytösopimuskorvauksia. Vuodelle 2027 arvioidaan noin 1,0 miljoonaa euroa maankäytösopimuskorvauksia ja noin 5,75 miljoonaa euroa käyttöomaisuuden myyntituloja. Näiden toteutumiseen liittyy epävarmuutta. Jatkamme suunnitelmallista kiinteistöjen myyntiä, edistämme sote- ja pelastustoimen kiinteistöjärjestelyä ja vähennämme tarpeettomien rakennusten ylläpitokustannuksia.

Joukkoliikenteen kustannuksiin liittyy edelleen merkittävä riski. HSL:n vuoden 2027 kuntaosuudeksi on talousarvioesityksessä varattu noin 6,8 miljoonaa euroa. Kunta jatkaa aktiivista edunvalvontaa, omistajaohjausta ja Kirkkonummen linjaston kehittämistä, jotta joukkoliikenne palvelee kuntalaisia tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti.

Yhteisten palvelujen toimintakatteeksi esitetään noin -14,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2027 vahvistamme tiedolla johtamista, strategian toimeenpanoa ja talouden seurantaa. Tavoitteena on ottaa käyttöön johdon ja luottamushenkilöiden yhteinen raportointiratkaisu, joka kokoaa strategiset, taloudelliset, henkilöstöä ja hyvinvointia koskevat mittarit ajantasaiseksi kokonaisuudeksi. Digitalisaatiolla, tekoälyn vastuullisella hyödyntämisellä, prosessien automatisoinnilla, hankintojen tehostamisella ja ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla haemme pysyviä tuottavuushyötyjä. Henkilöstön osaaminen, työhyvinvointi ja muutoksenkyky ovat onnistumisen edellytyksiä.

Kestävä talous syntyy valinnoista

Kestävän kuntatalouden ohjelma antaa työlle selkeän suunnan. Tavoittelemme vuosittain ylijäämäistä tulosta, hillitsemme menojen ja rahoituskulujen kasvua, kasvatamme tulopohjaa ja arvioimme palvelujen tuotantotapoja. Vuoden 2027 talousarvioesityksen alijäämä osoittaa, että tasapainoon pääseminen edellyttää vielä päätöksiä. Keinoja on haettava käyttötalousvaikutteisista tehostamistoimista, investointien ajoituksesta ja priorisoinnista, tulopohjan vahvistamisesta sekä omaisuuden tarkoituksenmukaisesta käytöstä. Kertaluonteiset myyntitulot voivat tukea taloutta, mutta ne eivät korvaa rakenteellista tasapainoa.

Talous ei tasapainotu yksittäisellä säästöllä, vaan johdonmukaisella kokonaisuudella. Tarvitsemme ajantasaiseen tietoon perustuvaa päätöksentekoa, palvelutarpeiden ennakointia, vaikuttavia hankintoja, tilojen tehokasta käyttöä ja rohkeutta luopua rakenteista, jotka eivät enää vastaa tarpeita. Samalla meidän on pidettävä kiinni niistä investoinneista ja palveluista, jotka vahvistavat Kirkkonummen veto- ja pitovoimaa. Hyvä sivistys, toimiva arki, turvallinen ympäristö, sujuvat yhteydet ja yritysmuuntoinen toimintatapa ovat kestävän kasvun perusta.

Vuoden 2027 aikana päivitämme kuntastrategian toimeenpanoa, palveluverkkoa ja investointien priorisointia. Näiden ratkaisujen tulee muodostaa yhteinen polku, jolla velkaantumisen kasvu hidastuu ja vuosikate vahvistuu. Tavoitteena ei ole äkkijarrutus, vaan hallittu ja viisas sopeutuminen todelliseen palvelutarpeeseen. Näin turvaamme laadukkaat palvelut myös tulevinä vuosina ja säilytämme kyvyn investoida Kirkkonummen kasvuun.

Haluan kiittää kuntalaisia, luottamushenkilöitä, henkilöstöä ja yhteistyökumppaneita sitoutumisesta Kirkkonummen kehittämiseen. Talouden haasteet ovat yhteisiä, mutta niin ovat myös mahdollisuutemme. Kun teemme valinnat pitkäjänteisesti, avoimesti ja yhdessä, rakennamme elinvoimaista, kestävää ja hyvinvoivaa Kirkkonummea.

Virpi Sailas

Kunnanjohtaja

Kirkkonummen kuntastrategia 2024–2030

Kuntastrategia on kunnan toimintaa ja päätöksentekoa ohjaava suunnitelma, jossa määritellään valtuustokausittain kunnan suunta sekä sen tärkeimmät pidemmän aikavälin tavoitteet. Kirkkonummen kunnan strategia vuosille 2024–2030 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 4.3.2024.

Kuntastrategia päivitetään vuoden 2026 aikana. Päivitetyt strategian mukaiset tavoitteet huomioidaan talousarvion 2028 valmistelussa.

Kestävä ja Kasvava

Taloutemme on pitkäjänteisessä tasapainossa.
Investoimme kestävästi, toimimme kustannustehokkaasti ja kasvatamme tulopohjaa
Kirkkonummella on monipuolista ja korkealaatuista asumista kaikenikäisille
Olemme yrittäjä- ja yritysmuotoinen kunta

Elävä ja Yhteisöllinen

Kuntakeskuksemme on elävä kohtaamispaikka, joka houkuttelee viihtymään
ja joka tunnetaan niin tapahtumista kuin laajasta palvelutarjonnasta
Vahvistamme yhteistyöverkostoja muiden kuntien, elinkeinoelämän
sekä kolmannen sektorin kanssa

Osaava ja Oppiva

Tarjoamme houkuttelevan ja viihtyisän työpaikan.
Luomme mahdollisuuksia työnhakijoille ja työnantajille
Oppimisympäristömme ovat turvallisia ja terveellisiä
Uudistamme rohkeasti toimintatapojamme

Kirkkonummi,

lähellä ihmistä ja luontoa Porkkalasta Nuuksioon.

metropolialueen halutuin ja elinvoimaisin kunta.

kestävä, kaksikielinen ja kansainvälinen sivistyskunta 700 vuotta.

Kestävyys

Teemme ratkaisuja ja valintoja, jotka
ovat oikeudenmukaisia ja kestäviä
ympäristön, talouden, kuntalaisten ja
toiminnan kannalta.

Avoimuus

Kaiken toimintamme lähtökohta on
avoimuus ja läpinäkyvyys.

Luottamus

Toimintamme perustuu keskinäiseen
arvostukseen ja luottamukseen.

Rohkeus

Kokeilemme ennakkoluulottomasti uusia
asioita ja ennakoimme muuttuvaa
maailmaa.

Talousarviovuonna 2027 strategisia painopisteitä toteutettavat toimenpiteet, mittarit ja vastuutahot on kirjattu
toimielinkohtaisissa tavoitetaulukoissa, vuosittavoitteet ovat valtuuston nähtävillä.

Kunnan strategisten tavoitteiden mittareiden tavoitetasot on määritelty talousarviossa.

Strategiset tavoitteet

Strateginen painopiste	Mittari	Lähtötilanne 2024	Tavoite 2027	Lopputavoite 2030	Vastuu
Yhteisöllinen ja elävä Kirkkonummi					
Kirkkonummi on viihtyisä, turvallinen, luonnonläheinen ja pientalovaltainen kunta kaikenikäisille asukkaalleen. Kunta on lapsi-, nuori- ja ikäystävällinen sekä yhteisöllinen asuinpaikka. Kehitämme kunnan keskustaa pienkaupunkimaisesti.	Kuntakeskuksen asukkaiden ja uusien asuntojen määrä (kehitys) Pientaloasuntojen määrän kehitys Asiakaskysely = Hyvinvointi, terveys ja turvallisuuskysely (Hytetu)	Kuntakeskuksen väestö 10 770 (12/2023) Kuntakeskuksen asuntojen määrä 5 925 (12/2023) Pientaloasuntojen määrä 13 210 (12/2023, koko kunta) Hytetu-kysely 81 % vastaajista (924) on jokseenkin samaa/täysin samaa mieltä: Kirkkonummi tarjoaa mahdollisuuksia hyvään elämään ja toimivaan arkeen ja 92 % vastaajista on jokseenkin samaa/ täysin samaa mieltä: Tyytyväisyys asuinoloihin. 98,7 % vastaajista kokee asuinalueensa turvalliseksi olla ja liikkua aina (47,94 %), yleensä (50,76 %).	Toimenpiteet liittyvät hyvään elämään ja toimivaan arkeen, arjen turvallisuuteen ja turvalliseen liikkumiseen. Hyvinvointi, terveys ja turvallisuuskysely (Hytetu) kuntalaisille tehdään kahden vuoden välein ja toteutetaan syksyllä 2026. Tulokset eivät ole olleet käytettävissä talousarviosta päätettäessä.	Kuntakeskuksen väestö 11 570 (12/2030, arvio) Kuntakeskuksen asuntojen määrä 6 275 (12/2030, arvio) Pientaloasuntojen määrä YYYYY (12/2030, koko kunta, arvio) Yksioiden ja kaksioiden osuus uusien asemakaavojen osuudesta on enintään 50 %. Tavoite tarkistetaan laadittavan asunto- ja maankäyttöpoliittisen ohjelman käsittelyn yhteydessä. Hyvinvointi, terveys ja turvallisuuskyselyn tulos on parempi kuin edellisellä kerralla	Kaikki toimialajohtajat
Kuntakeskuksemme on elävä kohtaamispaikka, joka houkuttelee viihtymään ja joka tunnetaan niin tapahtumista kuin laajasta palvelutarjonnasta.	Tapahtumien osallistujamäärä ja niiden saavutettavuus (isot tapahtumat) Palveluyritysten määrä ja liikevaihto	Tapahtumista suurimmat Kirkkonummella ovat Kirkkonummi-päivät (ei dataa kävijämääristä), Rekryfestarit (kävijöitä arviolta noin 400 hlö vuonna 2023) ja Business Forum Kirkkonummi (kävijöitä arviolta noin 120 hlö vuonna 2023). Aktiivisten yritysten määrä vuonna 2022 on 5132 ja	Toimenpiteet: Hyvin suunniteltu ja toteutettu kuntamarkkinointi. Markkinoinnin keskiössä on lisätä Kirkkonummen houkuttelevuutta oikeissa kohderyhmissä. Tapahtumien saavutettavuuteen kiinnitetään enemmän huomiota.	Tapahtumien saavutettavuuteen kiinnitetään enemmän huomiota (osallistumistavat, fyysinen saavutettavuus, tulkkaukset/monikielisyys, viestinnän ja markkinoinnin sisältöjen saavutettavuus).	Kaikki toimialajohtajat

Strateginen painopiste	Mittari	Lähtötilanne 2024	Tavoite 2027	Lopputavoite 2030	Vastuu
		liikevaihdon mediaani 65 639 €/vuosi (Taloustutka).		Kävijämäärät kasvavat ja tapahtumia muokataan palautteiden mukaan. Aktiivisten yritysten määrä ja liikevaihdon mediaani kasvaa.	
Veto- ja pitovoimatekijöinäme ovat omaleimaiset kylät ja alueet, joiden oma identiteetti on vahva.	Kuntaliiton kuntalaiskysely 2024 yhteenkuuluvuuden tunne melko /erittäin paljon asuinalueeseen 57 % ja kylään 50 %.	Kuntaliiton kuntalaiskysely 2020 54 % kokee yhteenkuuluvuutta melko /erittäin paljon asuinalueeseen ja kylään 47 % (n=294)	Toimenpide: Kunta investoi ja luo vetovoimaisia asuin- ja yritysalueita.	Kuntaliiton kuntalaiskysely yhteenkuuluvuuden tunne melko /erittäin paljon asuinalueeseen 60 % ja kylään 53 %.	Kuntakehitysjohtaja
Edistämme kaikenikäisten kuntalaisten hyvää elämää ja arjen sujuvuutta, jota tukevat saavutettavat ja korkealaatuiset julkiset palvelut. Kunnan toiminta on osallistavaa, ja kehitämme sitä yhdessä kuntalaisten ja yhteisöjen kanssa.	HYTE-kerroin Asiakaskysely = Hyvinvointi, terveys ja turvallisuuskysely (Hytetu)	HYTE-kerroin 17,70 €/asukas vuonna 2023 Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus (Hytetu)-kyselyssä: Kunta huomioi haluni vaikuttaa omiin tai yhteisiin asioihin (mahdollisuus osallistua päätöksentekoon) 42 % jokseenkin/täysin samaa mieltä. Hytetu-kysely: Kirkkonummi tarjoaa mahdollisuuksia hyvään elämään ja toimivaan arkeen täysin/jokseenkin samaa mieltä 82 %. Osallisuusmallin valmistelu vuonna 2024.	Tavoite: HYTE-kerroin kasvaa edellisvuodesta. Hyvinvointi, terveys ja turvallisuuskysely (Hytetu) kuntalaisille tehdään kahden vuoden välein ja toteutetaan syksyllä 2026. Tulokset eivät ole olleet käytettävissä talousarviosta päätettäessä.	HYTE-kerroin kasvaa edellisvuodesta. Hyvinvointi, terveys ja turvallisuuskyselyn tulos on parempi kuin edellisellä kerralla	Kaikki toimialajohtajat
Innostamme kuntalaisia aktiiviseen elämäntapaan, liikkumaan ja kulttuurin pariin. Kirkkonummella on mahdollisuus kohtaamisiin	HYTE-kerroin Asiakaskysely = Hyvinvointi, terveys ja	HYTE-kerroin 17,70 €/asukas vuonna 2023 Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus (Hytetu)-kysely: liikun lähes	Tavoite: HYTE-kerroin kasvaa edellisvuodesta. Hyvinvointi, terveys ja turvallisuuskysely (Hytetu)	HYTE-kerroin kasvaa edellisestä vuodesta	Kaikki toimialajohtajat

Strateginen painopiste	Mittari	Lähtötilanne 2024	Tavoite 2027	Lopputavoite 2030	Vastuu
ja elämyksiin luonnossa ja tapahtumissa, niin arjessa kuin juhlassakin.	turvallisuuskysely (Hytetu-kysely) Kävelyn ja pyöräilyn yhteydet (km, kehitys)	päivittäin 55 %, vietän aikaani asuinseutuni luonnossa 42 % lähes päivittäin. Kirkkonummella on tarjolla tarpeeksi kulttuuriharrastuksia ja tapahtumia samaa/jokseenkin samaa mieltä 39 %. Kävelyn ja pyöräilyn yhteydet 136 km (laskettu tilinpäätös 2023 luvuista).	kuntalaisille tehdään kahden vuoden välein ja toteutetaan syksyllä 2026. Tulokset eivät ole olleet käytettävissä talousarviosta päätettäessä.	Hyvinvointi, terveys ja turvallisuuskyselyn tulos on parempi kuin edellisellä kerralla Kävelyn kulkumuoto-osuus kasvaa 25 prosenttiin ja pyöräilyn kulkumuoto-osuus 11 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.	
Vahvistamme yhteistyöverkostoja muiden kuntien, elinkeinoelämän sekä kolmannen sektorin kanssa.	Kuntaliiton Kuntalaiskysely Kuntabarometri	Kuntaliiton Kuntalaiskysely 2024: osallistunut yhdistyksen tai järjestön toimintaan 35 %. Kuntabarometrissa Kirkkonummi oli vuonna 2024 keskikokoisten kuntien joukossa keskiarvolla 2.89 sijalla 56 (N=47).	Toimenpiteet: Lisätään yhteistyötä muiden kuntien, yritysten, kolmannen sektorin sekä muiden toimijoiden kanssa, jotta toiminta tehostuu ja skaalautus saadaan käyttöön sekä toimintavarmuus lisääntyy.	Kuntaliiton Kuntalaiskysely % nousee Kuntabarometrissa nousemme keskikokoisten kuntien joukossa keskiarvon yli Elinkeinoelämän kantarankingeissa Kirkkonummen sijoitus paranee edelliseen vuoteen verrattuna	Kaikki toimialajohtajat
Kasvava ja kestävä Kirkkonummi					
Kirkkonummella on monipuolista ja korkealaatuista asumista kaikenikäisille – lähellä luontoa, merta ja järviä.	Uusien asuntojen määrä (pientalovaltaisuus; maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma MAL)	TP 2023: Valmistui 125 kpl pientaloasuntoa, 68 rivitaloasuntoa sekä 248 kpl kerrostaloasuntoa eli yhteensä 441 uutta asuntoa. Rakennuslupia myönnettiin 196 uudelle asunnolle, josta pientaloja 28 kpl, rivi- tai kerrostaloasuntoja 9 kpl ja asuinkeuhkalo asuntoja 159 kpl.	Toimenpide: Valmistellaan kaavoitusohjelmaa, jossa huomioidaan kuntastrategian toteutuminen: luonnonläheisyys, keskustan kehittäminen, pientalovaltaisuus, merellisyys ja näistä saatavat välilliset hyödyt kunnan vetovoimaan.	Vuosittain uusia asuntoja valmistuu XX. Pientaloasuntojen suhteellinen määrä kasvaa vuosittain siten, että seuraavien 5 vuoden aikana pientaloasuntojen suhteellinen osuus on 2/3 kokonaismäärästä Lisätään asumista ja virkistystä meren ja järvien rantoihin (mittarit määritellään myöhemmin)	Kuntakehitysjohtaja

Strateginen painopiste	Mittari	Lähtötilanne 2024	Tavoite 2027	Lopputavoite 2030	Vastuu
Kasvamme suunnitelmallisesti ja hallitusti. Kaavoitamme pientalovaltaisesti luonnonläheisiä, viihtyisiä ja turvallisia asuinalueita. Palvelutarjontamme vastaa kasvavan ja ikääntyvän väestön tarpeisiin.	Väestömuutos Uusi asuinrakennusoikeus (k-m2, MAL) Uusien asuntojen määrä (pientalovaltaisuus; maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma MAL)	Väkiluku 41 154 (2023) TP 2023: Yhteenlaskettuna myönnettyjen lupien kerrosala oli 79 299 m ² Valmistui 125 kpl pientaloasuntoa, 68 rivitaloasuntoa sekä 248 kpl kerrostaloasuntoa eli yhteensä 441 uutta asuntoa. Rakennuslupia myönnettiin vuoden 2023 aikana 196 uudelle asunnolle, josta pientaloja 28 kpl, rivi- tai kerrostaloasuntoja 9 kpl ja asuinkeuhkalo asuntoja 159 kpl.	Toimenpiteet: Kaavoitetaan uusia asuntoja, työpaikka-alueita sekä investoidaan niiden infrastruktuuriin sekä kuntalaisten palveluihin.	Väestöennuste 43 543 Vuosittain uutta asumisrakennusoikeutta syntyy 39 000 k-m2, josta pientaloasuntojen rakennusoikeuden suhteellinen määrä on seuraavien 5 vuoden aikana 2/3.	Kuntakehitysjohtaja
Taloutemme on pitkäjänteisessä tasapainossa. Investoimme kestävästi, toimimme kustannustehokkaasti ja kasvatamme tulopohjaa.	Verotulot asukasta kohti Yhteisöverotulojen kehitys Lainakanta asukasta kohti Investoinnit asukasta kohti Yli/alijäämän kehitys	TP 2023 kunnan verotulot asukasta kohden oli 2 831 euroa. TP2023: yhteisöverotulo: 7 207 481 €. Lainakanta 2023: 5 896 €/asukas. Investoinnit 643 €/asukas. Ylijäämä 23,7 milj. €	Toimenpide: Talouden saattaminen tasapainoon siten, että tavoittelemme vuosittain ylijäämäistä tulosta. Osana jatkuvaa talouden tasapainottamistyötä reagoimme tarvittaessa muuttuneisiin talouden reunaehtoihin myös talousarviovuosien aikana.	Verotulot 2030: 3 049 €/asukas Yhteisöverotulo: 6 477 000 € Lainakanta: 7 769 €/asukas Investoinnit: 748 €/asukas Ylijäämä: 2,9 milj. €	Kaikki toimialajohtajat
Olemme yrittäjä- ja yritysmyönteinen kunta, joka varmistaa yritysten kasvu- ja toimintaedellytykset. Houkuttelemme aktiivisesti ja määrätietoisesti uusia yrityksiä ja varmistamme	Elinvoima, vetovoima ja pitovoima - indeksi Yritysten lukumäärä ja liikevaihto Kuntabarometri	EVP-indeksi (yhteisindeksi) 71,1 vuonna 2023, 4. sija kokoluokassa 20 000–100 000 asukasta (tilasto vuodelta 2022). Aktiivisten yritysten määrä vuonna 2022 on 5132 ja	Toimenpiteet: Uusien asemakaava-alueiden toteuttaminen (kadut, muut yleiset alueet sekä vesihuolto). Nämä investoinnit tuottavat kuntaan uusia asunto- ja	EVP-indeksin keskiarvo nousee. Aktiivisten yritysten määrä ja liikevaihdon mediaani kasvaa. Kuntabarometrissa nousemme keskikokoisten kuntien joukossa keskiarvon yli.	Kuntakehitysjohtaja

Strateginen painopiste	Mittari	Lähtötilanne 2024	Tavoite 2027	Lopputavoite 2030	Vastuu
elinkeinojen elinvoimaisuuden. Edistämme ruoan lähituotantoa.		liikevaihdon mediaani 65 639 €/vuosi (Taloustutka). Kuntabarometrissa Kirkkonummi oli vuonna 2024 keskikokoisten kuntien joukossa keskiarvolla 2.89 sijalla 56 (N=47).	yritystontteja ja siten mahdollistavat kunnan kasvua. Olemme yrittäjä- ja yritysmyönteinen kunta ja varmistamme yritysten kasvu- ja toimintaedellytyksiä. Maatalouden kasvu- ja toimintaedellytysten varmistaminen myös kaavoituksen keinoin.		
Huomioimme kestävyyden eri ulottuvuudet kaikessa toiminnassamme ja suunnittelussamme. Tuemme ja kannustamme kuntalaisia vastuulliseen elämäntapaan.	Kasvihuonepäästöt asukasta kohti (HINKU)	Avattu ilmastobudjetissa. 3,4 t CO ₂ e/asukas (vuonna 2022)	Avattu ilmastobudjetissa. 2,1 t CO ₂ e/asukas	1,0 t CO ₂ e/asukas	Kaikki toimialajohtajat
Toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja vaalimme luonnon monimuotoisuutta. Valttikorttejamme ovat merellisyys, järvet ja luonnonläheisyys, joita hyödynnämme niin kuntalaisten hyvinvoinnin kuin kunnan markkinoinnin edistämisessä.	Kasvihuonepäästöt asukasta kohti (HINKU)	3,4 t CO ₂ e/asukas (vuonna 2022)	2,3 t CO ₂ e/asukas	1,0 t CO ₂ e/asukas	Kaikki toimialajohtajat
Kirkkonummella on helppo liikkua eri kulkumuodoin. Kehitämme julkisen liikenteen yhteyksiä ja kevyen liikenteen	Joukkoliikenteen käytön määrän kasvu	Lähijunaliikenne 1 521 000 Kirkkonummen sisäiset bussilinjat 413 000 Kirkkonummen seutulinjat 1 565 000	Toimenpide: Uudet kaavoitettavat alueet suunnitellaan siten, että ne	Joukkoliikenteen käyttömäärät kasvavat.	kuntakehitysjohtaja

Strateginen painopiste	Mittari	Lähtötilanne 2024	Tavoite 2027	Lopputavoite 2030	Vastuu
verkostoa aktiivisessa yhteistyössä liikenteen toimijoiden ja käyttäjien kanssa, kiinnittäen erityistä huomiota esteettömyyteen.	Kävelyn ja pyöräilyn yhteydet (km, kehitys)	Kirkkonummen U-linjat 612 000 (Tilinpäätös 2023) Kävelyn ja pyöräilyn yhteydet 136 km (laskettu tilinpäätös 2023 luvuista)	edistävät kestävien liikuntamuotojen kulkutapaosuutta alueessa.	Kävelyn kulkumuoto-osuus kasvaa 25 prosenttiin ja pyöräilyn kulkumuoto-osuus 11 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.	
Osaava ja oppiva Kirkkonummi					
Olemme vahva sivistyskunta. Edistämme elinikäisen oppimisen kulttuuria, joka innostaa asukkaita kehittämään itseään osana yhteisöä. Varhaiskasvatus, opetus ja koulutus ovat arvostettuja ja oppimisympäristömme ovat turvallisia ja terveellisiä.	Koulutustasoindeksi Toisen asteen koulutuksen keskeyttäneet oppivelvolliset: lukio, ammatillinen koulutus Kansalaisopiston yli 65-vuotiaiden kurssilaisten määrä vuosittain	Koulutustasoindeksi Kuntamaisemassa 440,30 vuonna 2022 Lukuvuonna 2023–2024 keskeyttäneet lukiokoulutuksen 1. ammatillisen koulutuksen 11. Kansalaisopiston yli 65-vuotiaiden kurssilaisten määrä 1 169 vuonna 2023.	Koulutustasoindeksi pysyy samana tai paranee. Toisen asteen koulutuksen keskeyttäneiden oppivelvollisten määrä vähenee. Kansalaisopiston yli 65-vuotiaiden kurssilaisten määrä kasvaa vuonna 2026.	Koulutustasoindeksi pysyy samana tai paranee. Toisen asteen koulutuksen keskeyttäneiden oppivelvollisten määrä vähenee Kansalaisopiston yli 65-vuotiaiden kurssilaisten määrä kasvaa, 3 000 vuonna 2030.	Sivistysjohtaja
Voimavaramme ja rikkautemme on elävä kaksikielisyys.	Asiakaskysely palveluiden käyttäjille.	Tehdään asiakaskysely, jossa kysytään, saako palvelua ruotsin kielellä. Lähtötilanne saadaan siitä koskien vuotta 2024.	Valmistellaan kaksikielisuuden kehittämisohjelma.	Asiakaskyselyssä kaksikielisten palveluiden saanti pysyy vastauksissa samalla tasolla tai paranee.	Hallintojohtaja
Olemme kansainvälinen ja moninaisuutta arvostava kunta, joka houkuttelee kansainvälisiä osaajia.	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely henkilöstölle Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely kuntalaisille. Työttömyys- ja työllisyysaste.	Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely (n=234) 46 % kokee alkuperään, kansalaisuuteen ja kieleen liittyvän yhdenvertaisuuden toteutuvan työpaikalla henkilöstön rekrytoinneissa. Kuntalaisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely tehdään	Kunta osallistuu Helsinki Ring of Industry -verkostoon ja tekee yhteistyötä KUUMA-alueella kansainvälisten osaajien houkuttelemiseksi kuntaan. Toimimme aktiivisesti Västra-yhteistyössä vihreän siirtymän investointien toteutumiseen Läntisellä Uudellamaalla	Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn %-osuus pysyy samana tai nousee kohdassa: kokee alkuperään, kansalaisuuteen ja kieleen liittyvän yhdenvertaisuuden toteutuvan työpaikalla henkilöstön rekrytoinneissa. Kuntalaisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn	Hallintojohtaja Henkilöstöjohtaja Kuntakehitysjohtaja

Strateginen painopiste	Mittari	Lähtötilanne 2024	Tavoite 2027	Lopputavoite 2030	Vastuu
		myöhemmin. Lähtötaso tarkentuu myöhemmin. Työnhakijoista saadaan tiedot kansalaisuuden mukaan ja vuodenvaihteesta lähtien myös kielen ja koulutustason mukaan. Kaikista (riippumatta onko töissä, työnhakija tms.) saa kielen ja kansalaisuuden mukaan.	Viimeistellään kuntalaisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Ulkomaalaisten ja vieraskielisten palveluita, mm. kotoutumiskoulutusta kehitetään vastaamaan työmarkkinoiden tarpeita ja tiivistetään kumppanuksia esimerkiksi oppilaitosten kanssa tämän edistämiseksi.	lopputavoite 2030 tarkentuu myöhemmin. Työttömyys- ja työllisyysaste kansainvälisten osaaajien osalta tarkentuu tavoite 2030 osalta myöhemmin.	
Tarjoamme houkuttelevan ja viihtyisän työpaikan sekä olemme kilpailukykyinen työnantaja. Henkilöstömme voi hyvin ja kehittää osaamistaan tulevaisuustietoisesti. Luomme mahdollisuuksia työnhakijoille ja -antajille Kirkkonummella ja työllisyysalueella.	Työntekijän suositteluindeksi (eNPS) Työllisyys- ja työttömyysaste	Työntekijän suositteluindeksi (eNPS) 77,5 % Kirkkonummen työttömyysaste oli 7,3 %, Kuuma-kuntien työttömyysaste oli 7,8 % (vuonna 2023 keskiarvo) Työllisyysaste 78,48 % (vuonna 2023 keskiarvo)	Toimenpide: Ennakoiva resurssisuunnittelu, vahvistetaan sisäisen tehtäväkierron prosessia, vahvistetaan palvelussuhteiden päättymisen prosessia täyttölupaprosessia Toimenpide: Työllisyysalueen palvelut tuotetaan ammattitaitoisesti ja kustannustehokkaasti.	Työntekijän suositteluindeksi (eNPS) 85 % Kuuma-kuntien työttömyysasteeseen verrattuna 0,5 %-yksikköä alempi.	Kuntakehitysjohtaja Henkilöstöjohtaja
Edistämme tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja kotoutumista huomioimalla eri väestöryhmien tarpeet.	TEAviisari (Kuntalaisten terveyden edistämisen mittarit) Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus (Hytetu)-kysely	TEA-viisari: On voimassa oleva suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämiseksi kunnan toiminnassa ja kuntalaisten palveluissa (toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma, YvL 5 §) (2023) TEA-viisari: On voimassa oleva suunnitelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi kunnan	Toteutetaan kuntalaisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Hyvinvointi, terveys ja turvallisuuskysely (Hytetu) kuntalaisille tehdään kahden vuoden välein ja toteutetaan syksyllä 2026. Tulokset eivät ole olleet käytettävissä talousarviosta päätettäessä.	TEA-viisari: On voimassa oleva suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämiseksi kunnan toiminnassa ja kuntalaisten palveluissa (toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma, YvL 5 §). TEA-viisari: On voimassa oleva suunnitelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi kunnan	Kaikki toimialajohtajat

Strateginen painopiste	Mittari	Lähtötilanne 2024	Tavoite 2027	Lopputavoite 2030	Vastuu
		toiminnassa ja kuntalaisten palveluissa (toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma, TaL 4 §) (2023) Hytetu-kysely tehtiin 9 eri kielellä (2024).		toiminnassa ja kuntalaisten palveluissa (toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma, TaL 4 §). Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus (Hytetu)-kysely tehdään yli kymmenellä eri kielellä.	
Uudistamme rohkeasti toimintatapojamme asiakaslähtöisemmiksi ja tehokkaammiksi. Digitaalisuus on luonteva osa oppimis- ja työympäristöjämme.	Kuntaliiton Kuntalaiskysely	Kuntaliitto Kuntalaiskysely 2024: osallistunut yhdistyksen tai järjestön toimintaan 35 %, sähköisten asiointipalveluiden toimivuus melko/erittäin toimiva ka 48,5 % Kuntaliitto Kuntalaiskyselyssä 2024 sähköisten asiointipalveluiden toimivuus melko/erittäin toimiva ka% nousee yli 50 %.	Toimenpide: Arvioimme palvelujen erilaisia tuotantotapoja. Palvelutuotannon tulee tukea kunnan strategisia tavoitteita ja toimia kustannustehokkaasti. Henkilöstön osalta jatketaan hallittuja rakenteellisia uudistuksia kestävän kasvun mahdollistamiseksi (mm. digitalisaatio, tekoälyn hyödyntäminen, osaamisen kehittäminen ja resurssointi suunnittelu).	Kuntaliiton Kuntalaiskyselyssä sähköisten asiointipalveluiden toimivuus melko/erittäin toimiva ka% nousee 55 %:iin.	Kaikki toimialajohtajat

Kirkkonummen ilmastobudjetti

Ilmastobudjetti

Ilmastobudjetti yhdistää kunnan ilmastotyön talousarviomenettelyyn ja raportointiin tilinpäätöksen yhteydessä. Ilmastobudjetti kokoaa yhteen talousarviossa ja kunnan alastrategioissa olevat ilmastotoimenpiteet ja -tavoitteet. Tavoitteena on tuoda näkyväksi kunnan toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja ilmastomuutokseen sopeutumiseksi, mahdollistaa avoin keskustelu sekä seurata toimenpiteiden riittävyyttä. Ilmastobudjetti koostuu päästöbudjetista ja ilmastotyön toiminnallisista tavoitteista.

Kirkkonummen kunta on Hinku-kuntana sitoutunut vähentämään kunnan kokonaispäästöjä 80 prosentilla vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Kirkkonummen ilmastotyön toimenpiteet on kirjattu Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelmaan (SECAP). Toimenpiteiden edistymistä seurataan vuosittain Kirkkonummen ilmastotyön tilannekuva -raportissa.

Kestävyys on yksi Kirkkonummen arvoista. Teemme ratkaisuja ja valintoja, jotka ovat oikeudenmukaisia ja kestäviä ympäristön, talouden, kuntalaisten ja toiminnan kannalta. Kirkkonummen strategian mukaisesti toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja vaalimme luonnon monimuotoisuutta.

Päästöbudjetti

Ilmastobudjetin päästöosiossa eritellään kunnan kokonaispäästöjen tilanne vertailuvuonna 2007 sekä vuonna 2024, jolta on Suomen ympäristökeskuksen tuoreimmat varmistetut päästötiedot. Vuosittainen vähennystarve on päästövähennys, jonka tulee toteutua, jotta Kirkkonummella päästään vuoden 2030 tavoitteeseen. Päästöt esitetään kilotonneina hiilidioksidiekvivalenteja (Kt CO₂e).

Lähtötilanne 2007*	Päästöt 2024*	Vähennettävät päästöt (2025–30)	Vuosittainen vähennystarve (2025–30)	TA 2027	TS 2028	TS 2029	Tavoite 2030
225,8	112,1	66,9	11,2	78,6	67,5	56,3	45,2

*Lähde: Kirkkonummen kokonaispäästöt Hinku-laskentamenetelmän (ilman päästöhyvityksiä) mukaan (Kt CO₂e), Suomen ympäristökeskus 2026.

SYKE:n (Suomen ympäristökeskus) sivuilla on nähtävissä Kirkkonummen kunnan kokonaispäästöt sekä asukaskohtaiset päästöt vuosilta 2007–2023 https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/#fi_kunta257

Ilmastotyön toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2027

Ilmastotyön toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2027 perustuvat Kirkkonummen kunnan Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelmaan (SECAP). Ilmastotavoitteita on asetettu kaikille kunnan toimialoille. Ilmastobudjettiin on nostettu päästövähennyksiltään ja taloudellisilta vaikutuksiltaan merkittävimpiä SECAP-toimenpiteitä. Toteutuessaan ilmastobudjetin toimenpiteiden odotetaan tuottavan kunnalle pitkällä aikavälillä taloudellisia säästöjä. Ilmastobudjetissa olevien toimenpiteiden lisäksi kunnan Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelman toimenpiteitä toteutetaan toimielinten toiminnan painopistealueiden, toiminnallisten tavoitteiden ja investointiohjelman mukaisesti.

SECAP-toimenpide	Nykytilanne	Toimenpide ja tavoitetaso 2027	Tavoite 2030	Vastuutaho
	Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelman (SECAP) 31 toimenpiteestä 24 on käynnistynyt ja 5 valmistunut.	Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelman 31 toimenpiteestä 26 on käynnistynyt ja 5 valmistunut.	Vaikuttava ilmastotyö. Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelman (SECAP) toteutus.	Kaikki toimialat
Luovutaan öljyn ja maakaasun poltosta kunnan omistamissa kiinteistöissä.	Kiinteistöistä yksi on maakaasulämmiteinen ja 13:ssa on öljylämmitys päälämmönlähteenä tai lämpöpumpun lisäksi varalämmönlähteenä. Suunnitteilla on, että näistä kaksi siirretään maalämpöön, neljä myydään ja yksi puretaan.	Eerikinkartanon päärakennuksen maalämpöön siirtyminen 2027. Öljylämmitteisen Kantvikin koulun purkaminen. Toteutetaan hankkeiden aikataulun mukaisesti.	Siirytään kunnan omistamissa kiinteistöissä pois öljylämmityksestä kokonaan vuoteen 2030 mennessä. Lisätään uusiutuvia energiamuotoja kiinteistöjen lämmityksessä kiinteistökannan iän mukaisesti.	Toimitilapalvelut
Otetaan käyttöön vähäpäästöistä energiaa kunnan kiinteistöissä.	Tavoitetta edistetään suunnitelmallisesti. Vuonna 2026 lähes 20 kohteessa ilmanvaihtokoneiden puhaltimet vaihdetaan energiatehokkaampiin, minkä lisäksi automaatiojärjestelmiin tehdään mittavia päivityksiä.	Jatketaan ilmanvaihtokoneiden puhaltimien vaihtoja ja rakennusautomaation päivityksiä ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmien energiatehokkuuden lisäämiseksi.	Lisätään vähäpäästöistä energiaa kunnan kiinteistöissä ja toteutetaan LTO-hankkeita. Optimoidaan automaatiojärjestelmät, toteutetaan asetusarvojen säätö ja tarkastus.	Toimitilapalvelut
Edistetään energiatehokkuutta ja toteutetaan kunta-alan energiatehokkuussopimuksen (KETS) mukaiset energiansäästötoimenpiteet kunnan kiinteistöissä.	Vuonna 2026 liitettiin uuteen julkisen alan energiatehokkuussopimukseen (JETS) vuosille 2026–2035.	Jalkautetaan JETS-sopimuksessa määriteltyjä toimenpiteitä.	Energiatehokkuuden lisääminen ja energiankäytön tehostaminen kunnan omissa rakennuksissa sekä toiminnoissa. JETS-sopimuksen mukaisesti tavoitteena on 6 %:n energiansäästö vuoteen 2030 ja 10 %:n energiansäästö	Toimitilapalvelut

SECAP-toimenpide	Nykytilanne	Toimenpide ja tavoitetaso 2027	Tavoite 2030	Vastuutaho
			vuoteen 2035 mennessä.	
Siirrytään led-valaistukseen kunnan ulko- ja katuvalaistuksessa.	Led-valaisimien osuus katu- ja ulkovalaistuksesta on noin 80 %.	Vaihdetaan vanhoja valaisimia led-valaisimiin noin 700 kpl vuodessa.	Led-valaisimien osuus katu- ja ulkovalaistuksesta on 100 %.	Infrapalvelut
Uudet asumisen alueet ja työpaikka-alueet pyritään sijoittamaan hyvän joukkoliikenteen palvelutason alueille. Parannetaan pyöräilyn ja kävelyn edellytyksiä. Kasvatetaan joukkoliikenteen osuutta kulkutapajakaumassa.	Uudet kaavoitettavat alueet suunnitellaan siten, että ne kasvattavat kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuutta alueella. Kunnan kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman raportti on valmistunut ja poliittisessa käsittelyssä (syyskuu 2026). Pyöräilyn kulkutapaosuus on 5 % ja kävelyn 28 % (HSL:n liikkumistutkimus 2023). Joukkoliikenteen kulkutapaosuus on 13 %. (HSL:n liikkumistutkimus 2023).	Uudet kaavoitettavat alueet suunnitellaan siten, että ne kasvattavat kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuutta alueella. Suunnitellaan ja toteutetaan uusia sekä parannetaan nykyisiä kävely- ja pyöräteitä investointiohjelman mukaisesti. Syksyllä 2027 U-junan vuoroväli muuttuu 30 minuutista 15 minuuttiin (HSL:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma).	Huolehdimme keskuksien, asuntoalueiden ja työpaikka-alueiden saavutettavuudesta myös kevyttä liikennettä ja joukkoliikennettä kehittäen. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman tavoitevuonna 2040 pyöräilyn kulkutapaosuus on 10 prosenttia ja kävelyn 32 prosenttia. Joukkoliikenteen kulkutapaosuus on 16 %.	Kaavoitus ja liikennejärjestelmäpalvelut sekä Infrapalvelut
Otetaan käyttöön Hinku-sitoumuksen tavoitteita tukevat hankintakriteerit.	Hinku-hankintakriteerejä käytetään pistemäisesti.	Laaditaan hankintakategoriakohtaisesti Hinku-sitoumusta tukevia hankintakriteerejä. Tarjotaan niitä systemaattisesti toimialojen käyttöön hankintoja valmisteltaessa. Ensin otetaan käyttöön Euro- ja Stage-kriteerit.	Hinku-sitoumuksia tukevat hankintakriteerit on määritelty ja kriteereitä käytetään.	Hankintapalvelut, kaikki toimialat
Minimoidaan ruokahävikki.	Ruokahävikin seuranta on käytössä kaikissa toimipisteissä. Vuonna 2026 tavoitteena on 10 % vähennys edellisvuoteen verrattuna.	Pyritään aktiivisesti vähentämään ruokahävikin määrää. Tavoite vähentää 5 % tarjoilu- ja lautashävikkiä edellisvuoteen verrattuna.	Syömäkelpoista ruokahävikkiä (tarjoilu-, lautas- ja varastointihävikki) pienennetään ja seurantaa kehitetään.	Ruokapalvelut, sivistyksen toimiala, toimitilapalvelut
Ylläpidetään ja vahvistetaan kunnan omistamien metsien hiilivarastoa.	Tavoite metsien hiilinielusta on asetettu kunnan metsäohjelmassa.	Tehdään ensimmäinen kunnan omistamien metsien hiilitaselaskenta.	Metsäohjelman mukaisesti kunnan omistamien metsien tulee toimia hiilen nettoinieluina.	Infrapalvelut

SECAP-toimenpide	Nykytilanne	Toimenpide ja tavoitetaso 2027	Tavoite 2030	Vastuutaho
Seurataan kunnan ilmastotyön kehitystä, toimenpiteiden toteutumista ja tuloksia sekä raportoidaan niistä säännöllisesti kuntalaisille, päättäjille ja henkilökunnalle.	Ilmastobudjetti yhdistää kunnan ilmastotyön talousarviomenettelyyn ja raportointiin tilinpäätöksen yhteydessä. Kirkkonummen ilmastotyön tilannekuva - raportti julkaistaan vuosittain. Ilmastotyöstä viestitään kunnan verkkosivuilla ja somekanavissa sekä intranetissä.	Toteutetaan ilmastokysely asukkaille ja henkilöstölle ilmastotyön kehittämiseksi. Samalla tehdään ilmastotyötä näkyväksi.	Kunnalla on päivitetty ilmastotavoite ja ilmasto-ohjelma sekä suunnitelma ilmastotyön seurannasta ja raportoinnista.	Ympäristönsuojelu, kunnan johtoryhmä

Suoritemittareita kunnan käyttämästä energiasta*	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Kaukolämpö				14 227 MWh
Lämmitysöljy	456 737 litraa / 486 226 €	327 500 litraa / 442 006 €	244 230 litraa / 340 752 €	198 786 litraa / 211 141 €
Maakaasu		27 013 m³ / 45 156 €	24 159 m³ / 284 MWh / 31 265 €	282 MWh / 36 654 €
Sähkönkulutus	11 517 MWh	10 478 MWh / 285 386 €	11 206 MWh	10 667 MWh / 578 400 €

*Lukumäärät kunnan kiinteistöjen lämmitysöljyn, maakaasun ja sähkön kulutustietoja.

Väestösuunnite

MDI:n vuonna 2026 tekemä ennuste Kirkkonummen väestömäärän kehityksestä kohtalaisen kasvun vaihtoehdolla ikäryhmittäin 2027–2040.

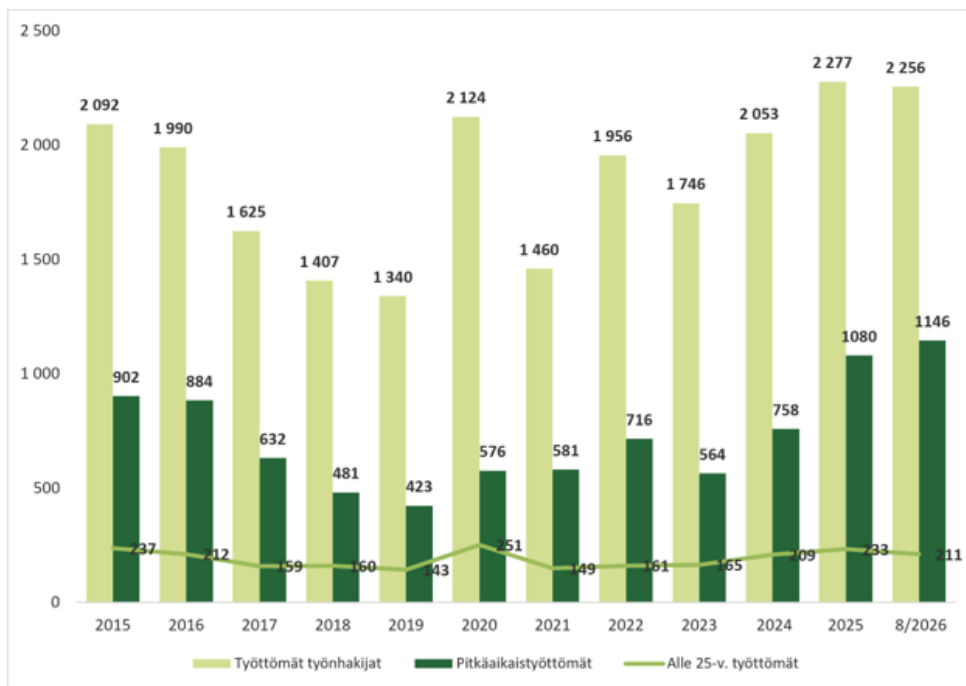
Ikäryhmä	2027	2028	2029	2030	2035	2040
0–14	6 705	6 648	6 582	6 595	6 819	7 011
15–64	27 266	27 339	27 384	27 417	27 943	28 527
65 -	8 197	8 429	8 685	8 919	9 965	10 588
Yhteensä	42 168	42 416	42 651	42 931	44 727	46 126

Ennusteen mukaan eläkeikäisten määrä kasvaa 29,2 %, lasten ja nuorten määrä kasvaa 4,6 % ja muiden ikäluokkien määrä kasvaa 4,6 % vuosina 2027–2040.

Työllisyys

Kirkkonummen kunnassa työttömyysaste elokuun 2026 lopussa oli 10,3 %, 2 256 henkilöä, vuoden 2025 lopussa työttömänä oli 2 277 henkilöä. Koko maan työttömyysaste oli 12,0 %. Työttömyysaste Uudenmaan alueella oli elokuun 2026 lopussa 12,4 %.

Työttömyyden kehitys vuosina 2015–2026 (tilanne 31.8.2026):

Työllisyys 2015–08/2026

Työttömiä yhteensä	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	8/2026
Työttömät työnhakijat	2 092	1 990	1 625	1 407	1 340	2 124	1 460	1 956	1 746	2 053	2 277	2 256
Pitkäaikaistyöttömät	902	884	632	481	423	576	581	716	564	758	1 080	1 146
Alle 25-v. työttömät	237	212	159	160	143	251	149	161	165	209	233	211
Työttömyysaste, %	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	8/2026
Kirkkonummi	10,9	10,3	8,3	7,1	6,8	10,7	7,3	7,6	8,4	9,7	10,6	10,3
Uusimaa	11,9	11,3	9,6	8,5	8,5	13,4	10,4	10,3	10,8	11,7	12,8	12,4
Koko maa	14,4	13,6	11,0	9,7	9,8	13,6	10,5	10,3	11,2	12,0	13,0	12,0

Yleisperustelut

Talouden kehitys vuonna 2027

Kuntatalous vuonna 2027 (valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus 21.9.2026)

Syksyn Kuntatalousohjelman mukaan kuntien talousnäkymät heikkenevät ensi vuonna, mutta tilanteen odotetaan paranevan vuosikymmenen loppua kohden. Yleinen taloustilanne on kohentunut, mutta kuntien menot pysyvät korkeina henkilöstökustannusten nousun, korkean työttömyyden ja runsaiden investointitarpeiden vuoksi. Kuntien väliset erot tulo- ja menokehityksessä ovat kuitenkin merkittäviä.

Pääministeri Orpon hallituksen päätösten yhteisvaikutuksen arvioidaan heikentävän kuntataloutta noin 150 miljoonalla eurolla vuonna 2027 verrattuna vuoteen 2026. Koko vaalikauden aikana tehtyjen päätösten nettovaikutus on kuitenkin vuonna 2027 arviolta noin 50 miljoonaa euroa kuntataloutta vahvistava.

Valtio osoittaa kunnille valtionapuja noin 5,8 miljardia euroa vuonna 2027, mikä on noin kolme prosenttia vähemmän kuin vuonna 2026. Valtionavuihin noin 4,8 miljardia euroa muodostuu laskennallisista valtionosuuksista, noin 0,6 miljardia euroa verotulomenetysten korvauksista ja noin 0,4 miljardia euroa muista valtionavuihin.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2027 noin 3,4 miljardia euroa, mikä on 110 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Valtionosuuksia pienentävät erityisesti sote-uudistuksen siirtolaskelmiin liittyvät määräaikaiset vähennykset, hallituksen kasvutoimien rahoittamiseen liittyvä vähennys sekä kustannustenjaon tarkistus. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuonna 2027 noin 1,3 miljardia euroa kuten tänäkin vuonna.

Suomen talouden kasvun ennustetaan vahvistuvan lähivuosina. Kasvusta huolimatta julkinen talous säilyy heikkona. Kuntien tulot kasvavat menoja hitaammin erityisesti valtionosuuksiin kohdistuvien vähennysten sekä sovittujen palkkaratkaisujen seurauksena. Kuntatalouden tilanne kuitenkin kohenee ennustejakson loppupuolella, kun osa määräaikaisista valtionosuusvähennyksistä päättyy ja menojen kasvuvauhdin odotetaan hidastuvan.

Suurimmat taloudelliset haasteet kohdistuvat erityisesti alle 5 000 asukkaan kuntiin ja väestöä menettäviin kuntiin. Väestön väheneminen, ikärakenteen muutos ja korkeat palvelujen yksikkökustannukset vaikeuttavat talouden tasapainottamista. Talouskasvu ei poista näitä kuntatalouden haasteita. Suurissa kaupungeissa puolestaan merkittävät investointitarpeet lisäävät taloudellisia paineita.

Taloudelliset lähtökohdat

Vuoden 2026 tilinpäätösennuste

Kokonaisuutena kunnan toimintakatteen ei arvioida ylittyvän kunnan toimielimissä. Yhteisten palveluiden toimintakatteen riittävyyteen vaikuttaa työttömyyskehityksestä johtuva työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu ja toimitilapalveluiden osalta Wiggen koulukeskuksen valmistuminen. Tästä aiheutuu hankinta-ajan korkoa noin 2,5 milj. euroa, jota ei ole budjetoitu.

Talousarvio laadittiin 1,5 milj. euroa ylijäämäisenä. Verotulojen toteumaennuste on Kuntaliiton syyskuun ennusteeseen perustuen 111,7 milj. euroa eli 1,0 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa 2026 oli arvioitu. Valtionosuudet toteutuvat 0,12 milj. euroa talousarviota suurempana.

Verotulojen alituksen lisäksi tulokseen vaikuttaa Kalmerin purku, poistojen lisääntyminen ja HSL:n kuntaosuuden pieneneminen. Tilinkauden alijäämäksi muodostuu noin 0,02 milj. euroa.

Talousarvio 2027

Käyttötalousosa

Ulkoisia toimintatuloja vuoden 2027 talousarviossa arvioidaan kertyvän 39,7 milj. euroa. Ulkoiset toimintatuotot ovat noin 0,3 milj. euroa suuremmat kuin vuoden 2026 toteutumaennusteessa.

Ulkoisia toimintamenoja vuoden 2027 talousarviossa on 173,7 milj. euroa. Ulkoiset toimintamenot ovat 3,3 milj. euroa suuremmat kuin vuoden 2026 toteutumaennusteessa.

Toimintakatteen ja vuosikatteen kehitys 2027–2029

Vuoden 2027 ulkoinen toimintakate on noin -133,9 miljoonaa euroa. Se heikkenee vuoden 2026 talousarvioon verrattuna noin 4,4 miljoonaa euroa eli 3,4 prosenttia.

Vuosikatteen kehitys vuosina 2027–2029

	2027	2028	2029
Toimintakate	-140 651 202	-141 664 887	-143 108 075
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	5 750 000	4 750 000	4 750 000
Maankäyttösopimuskorvaukset	1 000 000	2 100 000	2 100 000
Verorahoitus	158 674 077	163 277 894	168 131 894
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 637 982	-6 503 982	-8 115 982
Vuosikate	19 134 893	21 959 025	23 757 837

Tuloslaskelmassa toimintakatteen jälkeen tulevat verotulot, valtionosuudet sekä rahoituserät (korko- ja rahoitustulot ja menot). Näiden erien jälkeen syntyvä vuosikate on talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina positiivinen eli verorahoituksesta jää jonkin verran investointimenojen kattamiseksi. Vuosikateen tulisi kattaa poistot, jotta tilikauden tulos on positiivinen.

Talousarvio 2027 (ml Kirkkonummen Vesi)

Ulkoiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	37 732 844	39 862 968	39 783 174	41 765 436	43 890 143
Myyntituotot	20 188 635	21 011 141	22 093 921	23 757 399	25 658 946
Maksutuotot	5 241 223	6 802 853	5 024 853	5 125 349	5 227 857
Maankäyttökorvaukset	4 483 980	2 100 000	1 000 000	2 100 000	2 100 000
Tuet ja avustukset	1 717 979	1 768 022	1 633 022	1 665 682	1 698 996
Muut toimintatuotot	5 071 118	3 430 952	4 281 378	4 367 006	4 454 344
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 029 909	4 750 000	5 750 000	4 750 000	4 750 000
Toimintakulut	-163 061 258	-169 399 201	-173 684 376	-176 580 323	-180 148 218
Henkilöstökulut	-89 241 240	-92 852 398	-95 315 778	-97 052 811	-99 390 822
Palkat ja palkkiot	-72 619 444	-75 577 705	-77 452 705	-78 849 699	-80 785 509
Henkilösivukulut	-16 621 796	-17 274 693	-17 863 073	-18 203 112	-18 605 313
Palvelujen ostot	-44 094 723	-44 300 888	-45 578 344	-46 247 005	-46 913 507
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 914 223	-14 304 454	-13 917 413	-14 186 077	-14 493 526
Avustukset	-8 436 186	-8 062 864	-9 052 864	-9 086 722	-9 121 258
Muut toimintakulut	-9 374 886	-9 878 597	-9 819 977	-10 007 708	-10 229 105
Toimintakate	-125 328 015	-129 536 233	-133 901 202	-134 814 887	-136 258 075
Verotulot	106 605 566	111 071 982	119 058 000	123 661 817	128 515 817
Valtionosuudet	38 878 262	39 616 077	39 616 077	39 616 077	39 616 077
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 008 985	-2 639 982	-5 637 982	-6 503 982	-8 115 982
Vuosikate	19 146 828	18 511 844	19 134 893	21 959 025	23 757 837
Sisäiset tuotot yhteensä	35 656 112	34 531 801	38 107 257	39 001 409	39 781 437
Sisäiset menot yhteensä	-35 656 112	-34 531 802	-38 107 257	-39 001 409	-39 781 431
Poistot ja arvonalentumiset	-19 777 869	-16 952 259	-19 125 114	-20 648 000	-22 544 000
Tilikauden tulos	-631 041	1 559 585	9 779	1 311 025	1 213 837
Poistoeron muutos	11 091	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-619 950	1 574 585	24 779	1 326 025	1 228 837

Investointiosa

Investointimenoja vuoden 2027 talousarviossa on yhteensä noin 47 milj. euroa. Talousarviovuodelle 2027 ja suunnitelmavuosille 2028–2029 on asetettu 50 milj. euron investointikatto.

Verorahoitus

Kuntaliiton syyskuun 2026 veroennustekehikon perusteella on arvioitu vuoden 2027 verotulokertymän olevan 119,1 milj. euroa. Vuoden 2026 talousarviossa kunnan verotuloja on arvioitu kertyvän 112,8 milj. euroa ja ennusteen mukaan verotuloja kertyy noin 112,0 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2025 verotulot olivat yhteensä 106,6 milj. euroa.

Talousarviovuoden 2027 veroprosentti on 7,1 % eli sama kuin 2026.

Kiinteistöveroprosentit ovat vuonna 2027:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93 % (=alaraja)
- yleinen maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,3 % (=uusi alaraja)

- vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti 0,41 % (=alaraja)
- muuhun asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti 1,40 % (vaihteluväli 0,93–2 %)
- rakentamaton rakennuspaikka 5,43 % (vaihteluväli 2–6 %)

Verotulot

Tilivuosi	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kunnallisvero	86 165 046	89 767 982	95 508 000	99 783 817	104 323 817
Kiinteistövero	16 049 126	15 962 000	16 147 000	16 147 000	16 147 000
Yhteisövero	4 391 394	5 342 000	7 403 000	7 731 000	8 045 000
Yhteensä	106 605 565	111 071 982	119 058 000	123 661 817	128 515 817
<i>Muutos %</i>	<i>0,35</i>	<i>4,19</i>	<i>7,19</i>	<i>3,87</i>	<i>3,93</i>

Valtionosuudet

Valtionosuustulot koostuvat peruspalvelujen valtionosuudesta sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuudesta. Lisäksi valtionosuusmaksatuksessa otetaan huomioon kuntien kotikuntakorvaustulot ja -menot. Kirkkonummella kotikuntakorvausten nettovaikutus on negatiivinen, koska kunta maksaa keskiasteen koulutuksen kotikuntakorvauksia muille kunnille.

Valtionosuuksiin sisältyy vuodesta 2026 alkaen myös TE-palvelu-uudistuksen rahoitusosuus. Valtionosuudet eivät kuitenkaan kasva samassa suhteessa uudistuksesta aiheutuvien kustannusten kanssa, sillä TE-palveluiden siirrosta kunnille aiheutuvaa kustannuslisäystä kompensoidaan vähentämällä kuntien kunnallisverotuksen vähennysoikeuksia, jolloin vastaava rahoitus siirtyy kunnallisveron tuottoon.

Vuoden 2027 valtionosuustulojen arvio on 39,7 milj. euroa. Vuoden 2026 valtionosuuksien ennuste on niin ikään 39,7 milj. euroa, joten valtionosuuksien tason arvioidaan pysyvän ennallaan.

Vuosikate

Vuonna 2027 ulkoinen toimintakate pienenee 3,4 % vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Vuosikate on talousarviovuonna 19,1 milj. euroa. Vuosikate osoittaa kuinka paljon verorahoituksesta jää käytettäväksi investointien rahoittamiseen, kun toimintakate ja rahoituserät lisättyinä käyttöomaisuuden myyntivoitoilla ja maankäyttösopimuskorvauksilla on ensin katettu. Vuosikate ei riitä kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Tulos on vuonna 2027 ylijäämäinen 0,02 milj. euroa, 1,3 milj. euroa vuonna 2028 ja 1,2 milj. euroa vuonna 2029.

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja maankäyttösopimuskorvaukset

Vuonna 2027 arvioidaan käyttöomaisuuden myynneistä kertyvän yhteensä 5,75 milj. euroa. Myyntivoitto otetaan huomioon tuloslaskelmaosassa.

Maankäyttösopimusten mukaisia korvauksia arvioidaan kertyvän talousarviovuonna 1,0 milj. euroa.

Lainat

Lainakannan muutokset

€	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Lyhennykset	18 451 118	21 947 152	31 463 698	21 463 723	24 328 392
Uudet lainat	70 000 000	68 984 200	57 300 000	42 100 000	48 400 000
Netto	88 451 117	90 931 352	88 763 698	63 563 723	72 728 392

Lainakannan kehitys

€	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Lainakanta 31.12.	207 669 222	236 722 000	262 558 302	283 194 579	307 266 187
Lainaa/asukas, €	5 009	5 610	6 226	6 677	7 204

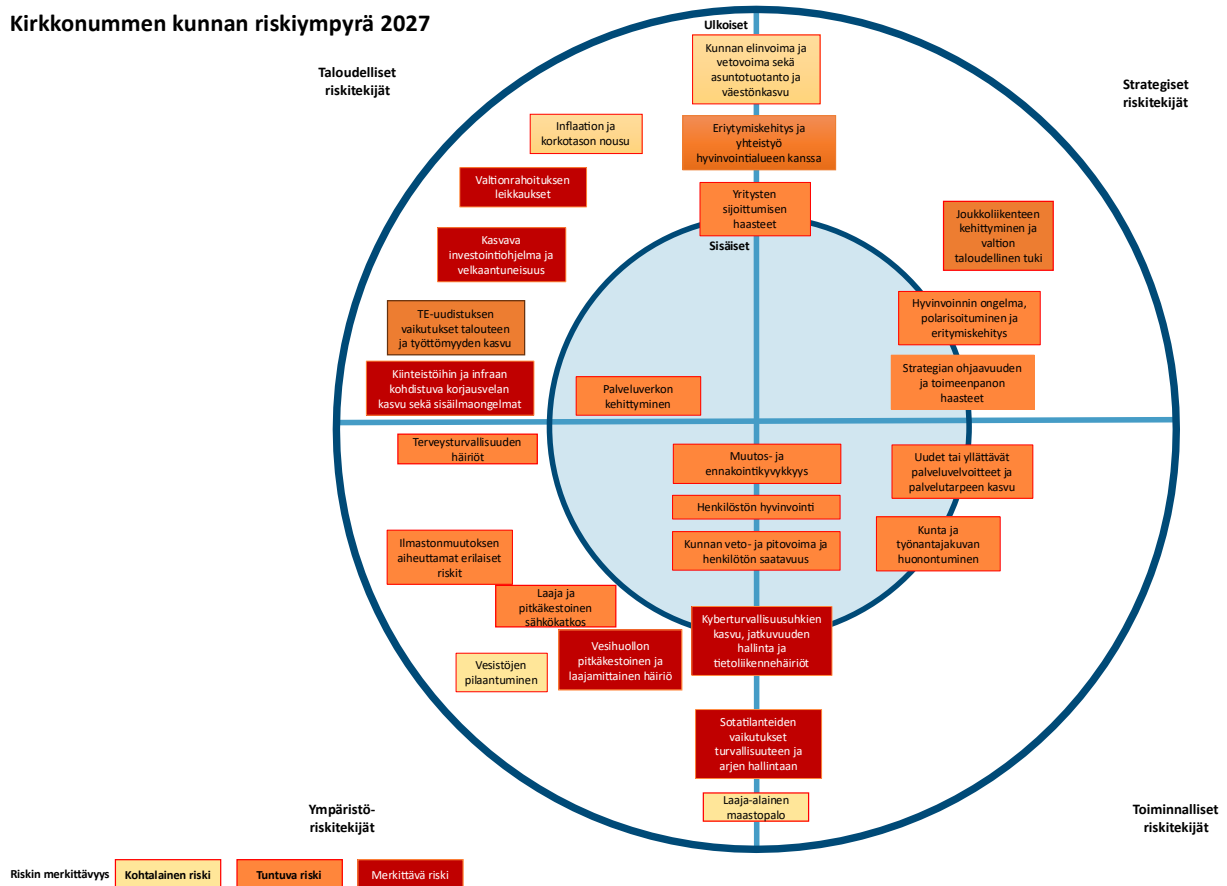
Lainakannan muutokset taulukon luvuissa on otettu huomioon seuraavat oletukset:

- Suunnitelmavuosien lainanotossa on huomioitu tulevien vuosien taloussuunnitelmien mukainen vuosikatteen muutos.

Riskienhallinta

Kirkkonummen kunnan riskiympyrä 2027

Kirkkonummen kunnan riskiympyrä 2027

Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Kunnanvaltuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja kunnan muita toimielimiä.

Talousarvion rakenne

Kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman rakenteesta ja sisällöstä säädetään kuntalaissa. Lisäksi Suomen Kuntaliitto antaa talousarvion ja taloussuunnitelman laatimiseen liittyviä ohjeita ja suosituksia. Edellä mainitut ohjeet on otettu huomioon talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä rahoitus- ja investointiosa. Talousarvion käyttötalousosa ja investointiosa ovat toiminnan ohjauksen välineitä. Talousarvion tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan avulla tarkastellaan kunnan kokonaistalouden kehitystä tuloksen muodostuksen ja rahoituksen näkökulmista.

Käyttötalousosan avulla ohjataan kunnan varsinaista toimintaa. Valtuusto päättää, mitkä toiminnalliset kokonaisuudet muodostavat käyttötalousosan tehtävät. Käyttötalousosassa valtuusto asettaa tehtäväkohtaisesti toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä osoittaa asetettujen tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot tehtävien hoitamiseen. Tehtävät esitetään käyttötalousosassa toimialoitain (yhteiset palvelut, sivistyksen toimiala ja kuntakehityksen toimiala) ja toimielimittäin. Valtuusto voi osoittaa käyttötalousosan tehtävän tai sen osan käyttöön määrärahan ja tuloarvion brutto- tai nettomääräisenä.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden kulumista kuvaavien suunnitelmanmukaisten poistojen kattamiseen. Vakaan talouden lähtökohtana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen. Sopeutuksen onnistuminen on nähtävissä tuloslaskelmaosassa riittävänä tulorahoituksena kaikkina suunnitelmavuosina. Investointiosan määrärahat ja tuloarviot valtuusto hyväksyy hankeryhmittäin, hankkeittain tai tehtävätasolla. Investointiosan tulot ja menot esitetään aina bruttomääräisinä.

Rahoitusosassa osoitetaan, miten kunnan menot rahoitetaan. Rahoitusosassa kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen rahavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, rahoitusosassa on osoitettava tarvittava rahoitus. Kunta voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai vapauttamalla rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutunutta pääomaa.

Kirkkonummen Vesi-liikelaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma on esitetty omana kokonaisuutena talousarviokirjan lopussa. Liikelaitoksen talousarvio sisältää käyttötalousosan, investointiosan sekä tulos- ja rahoituslaskelman.

Talousarvion yleisperustelut

Talousarvion yleisperustelut ja käyttötalousosan tekstit niiltä osin, kun ne ovat luonteeltaan informatiivisia, eivät ole sitovia. Sen sijaan kaikki toiminnan painopistealueet, tavoitteet ja yksityiskohtaisesti määritellyt tekstit ovat toimielimiä sitovia valtuustoon nähden.

Käyttötalousosa

Kunkin toimielimen tehtävien yhteenlaskettu ulkoisten toimintatulojen ja -menojen erotus eli toimintakate on valtuuston nähden sitova. Kirkkonummen Vesi-liikelaitoksen osalta sitova taso on tuloslaskelman mukainen tilikauden yli-/alijäämä.

Kuntakehityksen HSL-määräraha ja Yhteisten palvelujen työmarkkinatuen kuntaosuuden ovat valtuustoon nähden erikseen sitovia.

Käyttötalousosassa perustelut, toiminnan painopisteet, mahdolliset tunnusluvut, määrärahat ja tuloarviot esitetään toimielimittäin tarkoituksenmukaisella tasolla.

Käyttötalousosan perusteluissa otsikon alla esitetyt "Sitovat toiminnalliset tavoitteet" sekä strategiset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.

Käyttötalousosan tunnuslukujen olennaisista poikkeamista raportoidaan osavuositarkastuksissa ja toimintakertomuksessa.

Investointiosa

Investointiosan määrärahoista projektitasolla sitovia ovat:

- ICT-ohjelmat ja käyttöönottoprojektit
- Muut pitkävaikutteiset menot
- Irtain omaisuus

Hankeryhmätasolla sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat:

- Maa- ja vesialueet
- Liikenneväylät ja puistot
- Liikunta- ja virkistysalueet
- Muut kiinteät rakenteet ja laitteet
- Osakkeet ja osuudet
- Talonrakentamisen peruskorjaushankkeet

Liikenneväylät ja puistot sekä liikunta- ja virkistysalueet hankeryhmien määrärahaa saa käyttää muihin taloussuunnitelmavuosien hankkeisiin kuntakehityksen lautakunnan päätöksellä, jos talousarviovuoden jonkin hankkeen toteuttamista ei ole voitu aloittaa.

Talonrakentamisen määrärahat ja tuloarviot ovat hanketasolla sitovia. Mahdolliset hankkeen kokonaiskustannusten ylitystarpeet tulee tuoda valtuustoon etupainotteisesti. Talousarviovuoden osalta myös talonrakennushankkeiden yhteenlaskettu kokonaismääräraha on sitova.

Kirkkonummen Vesi-liikelaitoksen investoinnit ovat sitovia liikelaitostasolla.

Rahoitusosa

Talousarvion rahoitusosan seuraavat tuloarvioiden sitovuudet:

Antolainauksen lisäykset
Pitkäaikaisten lainojen lisäys

Yli talousarviovuoden ulottuvien hankintasopimusten tekeminen

Toimielimet ja viranhaltijat voivat päättää hankintavaltuuksiensa rajoissa yli talousarviovuoden ulottuvista hankintasopimuksista.

- käyttötalousosan hankinnoissa, mikäli hankinta liittyy toimialan tehtäviin ja siihen on varauduttu toimielimen käyttösuunnitelmassa
- investointiosan hankinnoissa yksittäisen talonrakennushankkeen osalta talousarviossa hyväksytyn hankekohtaisen kustannusarvion puitteissa, hankeryhmän ohjeellisessa käyttösuunnitelmassa mainitun yksittäisen hankkeen osalta vuosina 2025–2027 osoitettujen kokonaismäärärahojen puitteissa.

Kunnanhallituksen päättämän leasinglimiitin käyttö 2027

- kunnan ICT-laitteiden, kopiokoneiden / monitoimilaitteiden sekä ajoneuvojen hankinnat rahoitetaan pääsääntöisesti leasingrahoituksella.
  - leasinglimiitiksi on vahvistettu em. kohteiden osalta 2 000 000 euroa.
  - joista ajoneuvojen leasinglimiitiksi on vahvistettu 500 000 euroa.
- laitteiden rahoitusta koskeva puitesopimus on kilpailutettu.
- Yhteisten palveluiden talousyksikkö valvoo ja päättää limiitin käytöstä.

Kiinteistöjen leasingrahoituksesta tehdään erilliset päätökset, joissa todetaan rahoitustarve.

Leasinglimiittiä saa käyttää:

- hankintoihin, jotka aikaisemmin on rahoitettu leasinglimiitin puitteissa
- hankintoihin, jotka ovat tarkoituksenmukaista rahoittaa jatkossa leasingrahoituksella
- Väistötilojen peruskalustamiseen

Hankinnat on suoritettava hankintalain säännösten mukaisesti. Leasingaika on vähintään kolme vuotta tai hankitun hyödykkeen käyttöaika. Leasingaika ei kuitenkaan saa olla lyhyempi kuin hankittavan esineen vastaava poisto-aika.

Kunnanhallitukselle annetut valtuudet

Kunnanhallituksella on oikeus antaa toimialoille määrärahojen käyttöä ja talousarvion täytäntöönpanoa koskevia sitovia ohjeita. Kunnanhallitus oikeutetaan myös taloudellisen tilanteen niin vaatiessa antamaan määrärahojen käyttöä, virkojen ja toimien täyttämistä sekä työsuhteisen henkilöstön palkkaamista rajoittavia määräyksiä.

Kuntatalouden vuosikello

joulu-tammikuu	Hyväksytty talousarvio viedään tiedoksi toimielimille
maalis-toukokuu	Tilinpäätöksen hyväksyminen (ltk->kh->kv)
huhti-toukokuu	Tarkastuslautakunnan arviointikertomus kunnanvaltuustoon
kuukausittain 3–11 kk	Talouden toteutumistilanneraportit ja ennusteet toimielimille (ltk, kh)
toukokuu	Kunnanhallitus päättää seuraavan vuoden talousarvion kehystavoitteet
touko-kesäkuu	Osavuosisikatsaus I: tavoitteiden ja talouden toteumaraportti huhtikuulta (ltk, kh, kv)
syys-lokakuu	Osavuosisikatsaus II: tavoitteiden ja talouden toteumaraportti elokuulta (ltk, kh, kv)
syyskuu	Lautakuntien talousarvioesitykset
loka-marraskuu	Kunnanhallituksen talousarviokäsittely
marras-joulukuu	Veroprosentti päätetään marraskuussa ja talousarvioesitys viimeistään joulukuussa kunnanvaltuustossa

Taloudellisen ja toiminnallisen tuloksen seuranta

Talousarvion toteutumista seurataan raportoinnilla. Lisäksi talous- ja verotietojen raportointia käsitellään kuukausittain kunnanhallituksessa helmi- tai maaliskuun tiedoista alkaen pois lukien kesätauko. Kuntatason raportoinnista vastaa kunnanhallitus, joka toimielinten raporttien perusteella laatii kaksi osavuosisikatsausta tilanteista 30.4. ja 31.8. kunnanvaltuustolle ja tilinpäätökseen kuuluvan toimintakertomuksen. Näissä seurataan taloudellisen tuloksen, toiminnallisten tavoitteiden ja tunnuslukujen toteutumista. Kunnanhallitus päättää kunnan toimielinten raportoinnista sekä tarvittaessa yksityiskohtaisemmasta talouden ja toiminnan raportoinnista.

Kirkkonummen kunnan konserni

Konserniin kuuluvat kunnan oman toiminnan lisäksi kolme tytäryhtiötä, joissa kunnan päätösvalta on yli 50 %.

Tytäryhtiöt

Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy

Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy on Kirkkonummen kunnan omistama yleishyödyllinen vuokrataloyhtiö. Yhtiön toimintaperiaatteena on ylläpitää ja rakennuttaa laadukkaita ja edullisia vuokra-asuntoja, joissa asuvilla on viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö tarpeellisine palveluineen. Asunnot on rakennettu pääasiassa aravalainoilla ja kunnan takauksilla.

Kiinteistö Oy Kirkkonummen keskustapysäköinti

Kirkkonummen kunta omistaa 59,2 % Kiinteistö Oy Kirkkonummen keskustapysäköinnin osakekannasta. Yhtiö omistaa Ervaintie 9:ssä sijaitsevan pysäköintitalon.

Kiinteistö Oy Kirkkonummen Pankkitalo

Kirkkonummen kunta omistaa 100 % kiinteistöstä.

Kirkkonummen Vuokra-asunnot sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Nykytilanne	Tavoite	Vastuu
Vahvistetaan yhtiön taloudellista kestävyyttä ja kiinteistökannan elinkaarihallintaa	Vuosikorjauksiin ja peruskorjauksiin varattava kassavirta toteutuu suunnitellusti	Korjausohjelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan ilman maksuvalmiuden heikkenemistä. Käynnistetään kiinteistö-/rakennussalkun tarkastelu, jonka perusteella linjataan yhtiön omistusstrategiaa jatkossa.	Kirkkonummen Vuokra-asunnot
Kehitetään asuntokantaa vastaamaan kuntalaisten tarpeita	Uusien asuntohankkeiden eteneminen	Uudistuotanto kohdistetaan kysyntää vastaaville alueille siten, että hankkeiden vuokrattavuus ja taloudellinen kannattavuus varmistuvat	Kirkkonummen Vuokra-asunnot
Turvataan laadukas ja kohtuuhintainen vuokra-asuminen sekä asuntojen tehokas käyttö	Asuntojen käyttöaste	Käyttöaste vähintään 95 % vuoden lopussa	Kirkkonummen Vuokra-asunnot

Kirkkonummen Vuokra-asunnot riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Taloudellinen	Ulkoisen toimintaympäristön muutosten vaikutus tulorahoituksen riittävyyteen kuten tulorahoitukseen kuten lainojen lyhennysten ja korkotason nousu	Mittari: Tuloslaskelma, tase ja kassavirta Tulos: Kassavirta positiivinen ja tulos alle -1mEUR	Mittari: Tuloslaskelma, tase ja kassavirta Tulos: Kassavirta positiivinen ja tulos alle -0,5mEUR	Hillitään velanottoa ja varmistetaan, että talous kestää koron- ja palvelumaksujen sekä lainojen lyhennysten noususkenaariot.		Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4	Vuokrausasteen nosto nykyisestä väh. 95 %:n	Kirkkonummen Vuokra-asunnot/kvartaaleittain

Käyttötalousosa

Käyttötalousosan yhteenveto

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tarkastuslautakunta					
Kulut	-81 211	-96 000	-96 000	-97 920	-99 878
Kate	-81 211	-96 000	-96 000	-97 920	-99 878
Keskusvaalilautakunta					
Tuotot	45 275	0	70 000	0	90 000
Kulut	- 319 127	-13 000	- 242 148	-13 276	- 605 368
Kate	- 273 852	-13 000	- 172 148	-13 276	- 515 368
Kunnanvaltuusto					
Kulut	- 243 535	- 259 253	- 259 330	- 264 517	- 269 806
Kate	- 243 535	- 259 253	- 259 330	- 264 517	- 269 806
Kunnanhallitus					
Tuotot	3 247 323	2 515 500	2 046 649	2 087 582	2 129 333
Kulut	-15 594 896	-14 872 196	-16 461 054	-16 728 111	-16 887 018
Kate	-12 347 574	-12 356 696	-14 414 405	-14 640 529	-14 757 685
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta					
Tuotot	1 685 951	1 502 683	1 592 683	1 624 536	1 657 026
Kulut	-9 283 278	-10 055 266	-10 909 123	-10 909 123	-11 127 304
Kate	-7 597 327	-8 552 582	-9 102 531	-9 284 587	-9 470 278
Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta					
Tuotot	4 440 494	4 702 751	4 702 751	4 796 805	4 892 741
Kulut	-62 087 017	-65 708 761	-66 563 034	-67 894 301	-69 252 178
Kate	-57 646 523	-61 006 010	-61 860 283	-63 097 496	-64 359 437
Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta					
Tuotot	1 148 868	1 077 654	1 077 654	1 099 207	1 121 191
Kulut	-14 966 815	-15 854 188	-15 519 819	-15 830 213	-16 146 820
Kate	-13 817 947	-14 776 534	-14 442 165	-14 731 006	-15 025 629
Työllisyys- ja elinkeinoasioiden lautakunta					
Tuotot	2 755 320	3 322 209	3 357 062	3 424 203	3 492 687
Kulut	-5 412 986	-6 496 376	-6 615 400	-6 717 706	-6 822 062
Kate	-2 657 665	-3 174 167	-3 258 338	-3 293 503	-3 329 375
Vesi-liikelaitoksen johtokunta					
Tuotot	12 401 987	12 932 000	14 350 000	15 930 000	17 585 000
Kulut	-8 849 683	-9 189 020	-10 045 353	-10 246 256	-10 451 180
Kate	3 552 303	3 742 980	4 304 647	5 683 744	7 133 820
Kuntakehityksen lautakunta					
Tuotot	2 607 974	2 109 500	2 121 500	2 163 930	2 207 209
HSL-kulut	-8 769 668	-6 808 000	-6 800 000	-6 700 000	-6 500 000
Kulut	-9 122 246	-9 809 846	-9 926 607	-10 120 240	-10 317 730
Kate	-15 283 940	-14 508 346	-14 605 107	-14 656 310	-14 610 521
Rakennus- ja ympäristölautakunta					
Tuotot	1 056 753	940 000	940 000	958 800	977 976
Kulut	-1 655 468	-1 757 682	-1 820 927	-1 855 442	-1 890 648
Kate	- 598 315	- 817 682	- 880 927	- 896 642	- 912 672
Toimitilapalvelujen lautakunta					
Tuotot	3 712 011	3 910 671	2 774 875	2 830 373	2 886 980
Kulut	-26 198 641	-27 719 084	-28 186 796	-28 750 524	-29 325 532
Kate	-22 486 630	-23 808 413	-25 411 921	-25 920 151	-26 438 552
RAPORTTI YHTEENSA					
Tuotot	33 101 954	33 012 968	33 033 174	34 915 436	37 040 143
Kulut	- 162 584 571	- 168 638 672	- 173 231 682	-176 127 629	-179 695 524
Kate	- 129 482 217	- 135 625 704	- 140 198 508	-141 212 193	-142 655 381

Henkilöstösuunnitelma toimielimittäin

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Yhteiset palvelut	67,60	67,38	64,60	64,60	64,60
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	136,37	146,44	141,62	141,62	141,62
Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta	878,32	918,33	895,32	895,32	895,32
Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta	201,13	204,48	201,35	201,35	201,35
Kuntakehityksen lautakunta	62,57	64,00	64,00	66,00	66,00
Työllisyys- ja elinkeinoasioiden lautakunta	49,72	57,00	57,00	57,00	57,00
Rakennus- ja ympäristölautakunta	16,42	15,70	15,70	15,70	15,70
Toimitilapalvelujen lautakunta	145,52	142,00	136,00	129,00	129,00
Kirkkonummen vesi	25,76	27,00	29,00	29,00	29,00
Kunta yhteensä	1583,41	1644,83	1604,59	1599,59	1599,59

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2028–2029

Yhteiset palvelut

Kunnanjohtajan esitys 5.10.2026
kunnanhallituksessa

Yhteiset palvelut

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	3 292 597	2 515 500	2 116 649	2 087 582	2 219 333
Myyntituotot	2 420 645	1 813 600	1 656 649	1 618 382	1 740 749
Tuet ja avustukset	598 256	594 000	380 000	387 600	395 352
Muut toimintatuotot	273 697	107 900	80 000	81 600	83 232
Toimintakulut	-16 238 769	-15 240 449	-17 058 532	-17 103 824	-17 862 070
Henkilöstökulut	-5 476 655	-5 264 049	-5 631 611	-5 574 974	-6 083 424
Palkat ja palkkiot	-4 536 526	-4 350 231	-4 654 842	-4 595 877	-5 046 614
Henkilösivukulut	- 940 130	- 913 819	- 976 769	- 979 097	-1 036 810
Palvelujen ostot	-5 206 329	-5 091 650	-5 481 771	-5 593 557	-5 790 053
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 211 985	- 117 050	- 125 050	- 117 861	- 143 965
Avustukset	-5 091 355	-4 520 000	-5 520 000	-5 520 000	-5 520 000
Muut toimintakulut	- 252 446	- 247 700	- 300 100	- 297 432	- 324 628
Toimintakate	-12 946 172	-12 724 949	-14 941 883	-15 016 242	-15 642 737
Sisäiset tuotot yhteensä	28 299	0	0	0	0
Sisäiset menot yhteensä	-1 017 095	-1 061 123	-1 296 259	-1 322 185	-1 348 628
joista:					
Puhtauspalvelut	-52 480	-75 107	-72 946	-74 405	-75 893
Rakennusten vuokrat	- 928 108	- 986 016	-1 223 313	-1 247 780	-1 272 735
Ravitsemuspalvelut	-7 996	0	0	0	0
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 766	42 197	42 168	42 417	42 661
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	- 310	- 302	- 354	- 354	- 367

Erittely

Luottamushenkilöorganisaatio	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	45 709	0	70 000	0	90 000
Ulkoiset toimintamenot	-1 725 851	-1 360 760	-1 635 738	-1 430 338	-2 046 371
Toimintakate	-1 680 142	-1 360 760	-1 565 738	-1 430 338	-1 956 371
<i>sisäiset toimintamenot</i>	-4 706	0	0	0	0

Viranhaltijaorganisaatio	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	3 246 888	2 515 500	2 046 649	2 087 582	2 129 333
Ulkoiset toimintamenot	-14 512 918	-13 879 689	-15 422 794	-15 673 486	-15 815 699
Toimintakate	-11 266 030	-11 364 189	-13 376 145	-13 585 904	-13 686 366
<i>sisäiset toimintatuotot</i>	28 299	0	0	0	0
<i>sisäiset toimintamenot</i>	-1 012 389	-1 061 123	-1 296 259	-1 322 185	-1 348 628

Työmarkkinatuen kuntaosuus	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintamenot	-4 890 795	-4 300 000	-5 300 000	-5 300 000	-5 300 000
Toimintakate	-4 890 795	-4 300 000	-5 300 000	-5 300 000	-5 300 000

Luottamushenkilöorganisaatio

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa kuntalain mukaisesti.

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun muassa valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (kuntalaki 121 §).

Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös (kuntalaki 123 §).

Keskusvaalilautakunta vastaa kunnallisten ja valtiollisten vaalien järjestämisestä kunnassa. Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien valmisteluista ja käytännön järjestelyistä sekä suorittaa vaalilain mukaiset tehtävät. Kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta huolehtii myös äänten laskemisesta ja vaalien tuloksen vahvistamisesta. Vuonna 2027 vuorossa on eduskuntavaalit.

Viranhaltijaorganisaatio

Yhteisten palvelujen tehtävänä on tukea toimialojen tuloksellista toimintaa, ohjata ja seurata tavoitteiden toteutumista, antaa asiantuntijapalveluita kunnan päätöksenteon ja johtamisen tueksi, vastata kunnan strategisesta suunnittelusta sekä huolehtia kunnanvaltuuston, ryhmäpuheenjohtajiston, kunnanhallituksen, henkilöstöjaoston, työllisyys- ja elinkeinoasioiden lautakunnan, vaikuttamistoimielinten sekä keskusvaalilautakunnan valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä.

Yhteisissä palveluissa tuotetaan erilaisia hallinto- ja tukipalveluja, talous- ja hankintapalveluja sekä henkilöstöpalveluja. Tämän lisäksi yhteiset palvelut vastaa kotoutumisen palvelujen ja Ohjaamo-toiminnan ohjauksesta.

Yhteisiä palveluita johtaa hallintojohtaja. Hallintojohtaja johtaa kunnan yleistä hallintoa ja vastaa kunnan hallinnon tehokkaasta ja tuloksellisesta toiminnasta sekä hallinnon kokonaisvaltaisesta kehittämisestä.

Yhteisten palveluiden esikunnassa tuotetaan oikeudellista edunvalvontaa ja asiantuntijapalveluita, kuntatasoisia viestinnän ja markkinoinnin palveluja ja niiden ohjausta sekä valmius- ja varautumissuunnitteluun liittyvää valmistelua ja ohjausta.

Tietopalveluilla on neljä päätehtävää: päätöksenteon tuki, tiedonhallinta (aikaisemmin asiakirjahallinto), käännöspalvelut sekä vaalien järjestäminen. Päätöksenteon tuki sisältää toimielinvalmistelun ja viranhaltijoiden päätöksenteon tukemisen. Tiedonhallinta tarjoaa luotettavaa ja ajantasaista tietoa sekä asianhallinta- ja päätöksentekojärjestelmä Luotsin tukea päätöksentekoa varten. Käännöspalvelut turvaavat päätöksenteon ja viestinnän suomeksi, ruotsiksi ja mahdollisuuksien mukaan englanniksi. Tietopalveluiden henkilöstö koordinoi keskusvaalilautakunnan alaisuudessa vaalien järjestämisen käytännön toimintaa.

Henkilöstöpalvelut vastaa palvelussuhteen elinkaaren henkilöstöprosesseista, järjestelmistä ja palveluista kunnan esihenkilöille ja henkilöstölle. Palveluihin sisältyvät muun muassa rekrytoinnin ja perehdytyksen tuki ja ohjaus, työ- ja palvelussuhdeasiat, henkilöstöviranhaltijapäätökset, palkanlaskenta, palkitseminen sekä osaamisen kehittämisen tuki. Henkilöstöpalvelut kehittää ja ohjaa kunnan henkilöstöprosesseja ja toimintamalleja sekä vastaa työterveyshuoltoon, työsuojeluun, työturvallisuuteen ja yhteistoimintaan liittyvistä kokonaisuuksista. Lisäksi palveluryhmälle kuuluvat lakisääteiset henkilöstöön liittyvät työnantajavelvoitteet, luottamushenkilöiden palkkio- ja kululaskenta sekä kunnantalon asiointi- ja vahtimestaripalvelut.

Talous- ja strategiapalvelut vastaa keskitetystä taloushallinnon palveluista, hankintatoimen palveluista ja ohjauksesta sekä strategiapalveluista. Palveluryhmä tukee, ohjeistaa ja kouluttaa toimialojen henkilökuntaa talous-, strategia- ja hankinta-asioissa. Talouspalvelut huolehtii maksuvalmiudesta, ohjaa talouden suunnittelua ja seurantaa sekä kehittää talousjärjestelmiä ja -prosesseja. Hankintapalvelut vastaa hankintojen suunnittelusta, kilpailutuksesta, toteuttamisesta ja seurannasta sekä hankintatoimen kehittämisestä. Strategiapalvelut vastaa kuntastrategian valmistelusta ja sen toimeenpanon ohjauksesta ja seurannasta sisältäen kuntatasoisen tietojohdamisen kehittämisen. Lisäksi strategiapalveluihin kuuluvat mm. kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuksen ohjaus, järjestöyhteistyön periaatteiden kuntatasoinen koordinointi sekä kestävä kasvun ja vastuullisuuden tavoitteiden edistämisen koordinointi.

ICT-palvelut huolehtii ja ylläpitää kunnan tieto- ja tietoliikenneteknisiä valmiuksia sekä vastaa perustietotekniikan ja puhelinten laitehallinnasta ja tuesta. ICT-palvelut huolehtii tietoturvasta ja vastaa osaltaan kunnan kokonaisarkkitehtuurista yhteistyössä yhteisten palvelujen muiden palveluryhmien kanssa. Lisäksi palvelualue tukee toimialoja tiedolla johtamisen, tekoälyn ja digitalisaation hankkeissa.

Sisäinen tarkastus

Kunnalla on jaettu sisäisen tarkastajan resurssi Vihdin kunnan kanssa. Kirkkonummen osuus työpanoksesta on 60 %. Sisäinen tarkastaja tukee organisaation kehittämistä ja tavoitteiden saavuttamista objektiivisella arviointi- ja varmistus- sekä konsultointitoiminnallaan. Hänen työnsä kohdistuu koko organisaation toiminnan sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä johtamis- ja hallintoprosesseihin.

Kotoutumisen palvelut ja Ohjaamo-toiminta

Työllisyysalue vastaa kunnan vastuulla olevien kotoutumiseen liittyvien operatiivisten palveluiden tuottamisesta kuten myös Ohjaamo-toiminnasta. Ohjaamo on alle 30-vuotiaille suunnattu matalan kynnyksen toiminta, jossa nuoria tuetaan ja ohjataan mm. työelämään ja opiskeluun. Palvelujen ohjaus kuuluu yhteisten palveluiden vastuulle.

Avustukset ja muut erikseen sitovat määrärahat

Nuorten kesätyöllistämiseen on varattu yhteensä 194 000 euroa, joka jakautuu yritysten kesäseteleihin (60 000 euroa) ja kunnan palkkakuluihin (134 000 euroa sivukuluineen). Tähän sisältyy myös kesän ajaksi palkattavat korkeakouluharjoittelijat.

Maahanmuuttajien integroimista edistävään kotoutumisavustukseen on varattu 35 000 euroa. Kunnanhallitus päättää avustuksen myöntämisen kriteereistä sekä avustusmäärärahan käytön vaikuttavuuden seurannasta ja raportoinnista.

Veikkolan vesistöhankeeseen on varattu 50 000 sekä jätevesineuvontaan 5 000 euroa.

Kunnanhallituksen järjestöavustuksiin on varattu 10 000 euroa ja muihin avustuskohteisiin 20 000 euroa. HYTE-avustuksiin on varattu 20 000. Markkinointiyhteistyöhön on varattu 20.000 euroa.

Kunnanvaltuustoon nähden erikseen sitova määräraha

Työmarkkinatuen kuntaosuusmenoihin on varattu 5,3 milj. euroa valtion ennustelaskelmien mukaan. Määrärahaa on lisätty 1,0 milj. euroa talousarvioon 2026 verrattuna, koska vuoden 2026 toteuma oli elokuussa jo 3,6 milj. euroa.

Toiminnan painopisteet sekä toimintaympäristön muutosten vaikutukset palveluiden kehittämiseen

Vuonna 2027 Yhteisten palveluiden toiminnan painopisteinä ovat toimialojen tukeminen ja yhteistyön vahvistaminen, palveluprosessien yhtenäistäminen, osaamisen johtaminen, henkilöstöhyvinvointi sekä digitaalisten palvelujen ja tiedolla johtamisen kehittäminen. Erityistä huomiota kiinnitetään HR-järjestelmäkokonaisuuden käyttöönoton loppuunsaattamiseen, osaamiskartoituksen tulosten hyödyntämiseen osaamisen kehittämisessä sekä henkilöstötiedolla johtamisen vahvistamiseen.

Talous- ja strategiapalveluissa tuetaan kuntastrategian toimeenpanoa sekä kehitetään tiedolla johtamisen ja raportoinnin käytäntöjä. Vuoden aikana otetaan käyttöön johdon työpöytä -ratkaisu. Hankintalainsäädännön sidosyksiköitä koskevien muutosten johdosta toteutetaan taloushallinnon palveluiden järjestämistapaselvitys sekä valmistellaan ja toteutetaan palveluiden kilpailutus. Samalla arvioidaan palveluiden tuotanto- ja toimintamalleja tulevien ratkaisujen pohjaksi.

Strategiapalveluissa edistetään kuntalaisten osallisuutta, vuorovaikutusta ja yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia. Toiminnassa painotetaan kuntalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen rakenteiden kehittämistä sekä vuorovaikutuksen systemaattista hyödyntämistä palveluiden ja toiminnan kehittämisessä. Vuoden aikana toteutetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman sekä kaksikielisyyden kehittämissuunnitelman toimenpiteitä osana kunnan strategisten tavoitteiden toimeenpanoa ja palveluiden laadun kehittämistä.

Talouden, hankintatoimen ja strategisen ohjauksen kehittämisellä tuetaan kestävän kuntatalouden ohjelman toteuttamista. Toiminnassa painotetaan myös hankintojen elinkaaren hallinnan kehittämistä, palveluiden järjestämistapojen arviointia sekä toimintaympäristön muutoksiin vastaamista.

Vuonna 2027 uudistetaan kunnan verkkosivusto. Uudistuksella kehitetään verkkopalvelua vastaamaan entistä paremmin kunnan lakisääteisiä viestintävelvollisuuksia ja varmistetaan, että velvoitteet voidaan täyttää myös toimintaympäristön ja vaatimusten muuttuessa. Verkkosivuston tulee tarjota kuntalaisille ajantasaisia, saavutettavaa ja helposti löydettävää tietoa kunnan toiminnasta, palveluista, taloudesta, valmistelussa olevista asioista, tehdyistä päätöksistä ja niiden vaikutuksista sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Vuonna 2027 kuntamarkkinoinnissa vahvistetaan muun muassa Kirkkonummi 700 -juhlavuoden ja Jukola-viestin näkyvyyttä ja vaikuttavuutta.

ICT-palveluissa jatketaan vuonna 2026 kilpailutetun perustietotekniikkakokonaisuuden käyttöönottoa ja toimeenpanoa sekä uudistetaan tietohallinnon toimintamallia siten, että painopiste siirtyy palveluiden tuotannosta niiden järjestämiseen ja toimittajaohjaukseen. Toimintamallin muutos siirtää osin kustannuksia palkkakuluista ostopalveluihin, mutta käyttötalouden kokonaiskustannukset nousevat palveluiden laajenemisen myötä.

Kunnantalon keskeisten kokous- ja neuvottelutilojen (Kirkkonummi-Sali, Ervast ja Kajanus) kalustamisen sekä kokous-, esitys- ja AV-tekniikan ratkaisujen uudistamiseksi laaditaan pitkän aikavälin kehittämissuunnitelma. Tavoitteena on varmistaa tilojen tarkoituksenmukaisuus, toimivuus sekä hybridi- ja etäosallistumista tukevat toimintamallit.

Vuonna 2027 järjestetään eduskuntavaalit. Äänestäminen on jokaisen täysi-ikäisen kansalaisen perusoikeus. Kunta vastaa, että tämä perusoikeus toteutuu. Vaalien järjestäminen on tarkoin lakien ja oikeusministeriön säätelemää. Eduskuntavaalien järjestäminen on koko kunnan organisaatio asia, vaikka tietopalveluiden palveluryhmä kantaa pääosin vastuun järjestelyistä.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositavoite	Vastuu
Uudistamme rohkeasti toimintatapojamme asiakaslähtöisemmiksi ja tehokkaammiksi	Olemme luotettava kumppani toimialoille Yhteiset palvelut vahvistaa asiakaskeskeistä toimintatapaa ja kehittää yhteistyötä toimialojen kanssa siten, että palvelut, asiantuntijatuki ja yhteiset toimintamallit tukevat entistä paremmin toimialojen perustehtävän onnistumista. Asiakaskeskeistä toimintatapaa vahvistetaan oppisopimuskoulutuksella, johon osallistutaan työyksiköittäin. Mittarit - Asiakaskeskeisen toimintatavan oppisopimuskoulutus käynnistyy suunnitellusti vuonna 2027. Koulutuskokonaisuuksia järjestetään vuoden aikana vähintään kaksi. - Jokainen palveluryhmä toteuttaa vähintään yhden toimialojen kanssa sovitun kehittämis- tai yhteistyökokonaisuuden, jonka tavoitteena on yhteisen palvelu-, tuki- tai ohjausprosessin kehittäminen. - Toimialojen arvio yhteistyön toimivuudesta.	Hallintojohtaja
Henkilöstömme voi hyvin ja kehittää osaamistaan tulevaisuustietoisesti	Osaaminen, luottamus ja työhyvinvointi ovat toimintamme perusta - Osaamista johdetaan suunnitelmallisesti ja tulevaisuuden tarpeita ennakoiden. - Esihenkilötyö vahvistaa luottamusta, työhyvinvointia ja onnistumista muutoksissa. - Työyhteisöjen osallistuminen, yhteistyö ja yhteisöllisyys vahvistuvat. Mittarit - Kehitys- ja tavoitekeskustelu mukaan lukien osaamiskartoitus toteutetaan koko Yhteisten palveluiden henkilöstölle. Tavoitetaso on 100 %. - Osaamiskartoituksen perusteella tunnistetaan Yhteisten palveluiden keskeiset osaamistarpeet ja laaditaan niiden perusteella osaamisen kehittämisen suunnitelma. Mittari: osaamisen kehittämisen suunnitelma on tehty kyllä/ei - Henkilöstökyselyn työhyvinvointia, esihenkilötyötä ja yhteistyötä kuvaavat tulokset (Pulssi-kysely) säilyvät vähintään edellisen vuoden tasolla tai paranevat. Tavoitetaso on 4.1.	Hallintojohtaja

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Yhteiset palvelut	61,86	60,38	57,60	57,60	57,60
Kotouttaminen ja Ohjaamo	5,74	7	7	7	7
Yhteensä	67,60	67,38	64,60	64,60	64,60

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Operatiivinen	Toimialojen ja Yhteisten palveluiden yhteistyö sekä asiakaskeksien toimintatapa eivät kehity suunnitellusti.		Mittari: 1 kehittämiskokonaisuus / palveluryhmä: Kyllä / Ei Mittari: 2 koulutusjaksoa toteutettu: Kyllä / Ei			Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6		- Säännölliset yhteistyörakenteet toimialojen kanssa - Yhteiset kehittämiskokonaisuudet - Asiakaskeksien toimintatavan oppisopimuskoulutus	YP johtoryhmä OVK I ja II sekä TP

Vaikuttavuuden arviointi:

Vaikutukset:

Sisäiset syyt:

Ulkoiset syyt:

Operatiivinen	Osaaminen ja avainosaaminen eivät kehity muutosten edellyttämällä tavalla.		Mittari: Osaamiskartoituksen peittävyys 100 % Mittari: Tulevaisuuden osaamistarpeet (3–5 vuotta) määritelty / palveluryhmä: Kyllä / Ei			Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6		- Kuntatasoinen osaamiskartoitus - Kriittisten osaamisten tunnistaminen - Osaamisen kehittämisen painopisteiden määrittely	YP johtoryhmä /OVK I ja II sekä TP

Vaikuttavuuden arviointi:

Vaikutukset:

Sisäiset syyt:

Ulkoiset syyt:

Operatiivinen	Luottamus, yhteisöllisyys ja muutokkyvykyys eivät vahvistu riittävästi.		Mittari: Henkilöstökyselyn tulokset vähintään vuoden 2026 tasolla. Tavoitetaso: 4.1			Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 6		- Henkilöstön osallistaminen muutoksiin - Esihenkilöiden muutosjohtamisen tuki - Säännöllinen käsittely laajennetussa johtotiimissä	YP johtoryhmä / Kvartaaleittain

Vaikuttavuuden arviointi:

Vaikutukset:

Sisäiset syyt:

Ulkoiset syyt:

Investoinnit

Investointikohde	TA 2027
Taloushallinnon palvelujen ja järjestelmien kilpailuttaminen.	50 000
Verkkosivuston kirkkonummi.fi sisältökonseptointi ja asiakaslähtöinen uudistaminen palvelumuotoilun keinoin.	50 000
Kunnantalon keskeisten kokous- ja neuvottelutilojen (Kirkkonummi-sali, Ervast ja Kajanus) kalustaminen sekä kokous-, esitys- ja AV-teknisten ratkaisujen uudistaminen	150 000
Tikettijärjestelmä: järjestelmä tukipyyntöjen hallintaan kunnan useissa tiimeissä, kuten HR, palkat, hankinnat, kielenkääntäjät, vahtimestarit jne.	100 000
Avustushakujärjestelmän integraatiot maksatusjärjestelmään ja asianhallintajärjestelmään	20 000
Kirkkonummen kunnan kuntastrategian strategisten tavoitteiden ja talouden toteutumisen seurantaan ja arviointiin käytettävä johdon raportoinnin BI-alustaratkaisu	150 000
Perustietotekniikan kehittäminen pitää sisällään tietoliikenteen verkkoineen ja laitteineen, konesalipalveluiden ja laitteiden elinkaaren hallinnan kilpailutukset.	350 000
Yhteensä	870 000

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Toimenpide vuodelle 2027
Päätöksenteon ja hallinnon valvonta	Ohjaavien dokumenttien vastainen päätöksenteko-	Päätösten ja hankintojen valvonta hallintosäännön ja hankintaohjeen noudattamisen näkökulmasta.	Kohdennettu koulutus esihenkilöille ja päätösvalmistelijoille.
Talouden ja strategian seuranta	Riittämätön ennakkointi ja heikko talouden ja strategian seuranta.	Talouden seurannan kehittäminen ja tarvittavat toimenpide-ehdotukset määrärahojen ylittyessä sekä tilausten hyväksymisoikeuksien oikeellisuuden toteutumisen seuranta.	Kuukausittaisen ennustamisen kehittäminen, seurannan työkalujen parantaminen.
Hankintojen ja omaisuuden hallinnan valvonta	Hankintakokonaisuus ja sopimuseuranta ovat puutteelliset.	Hankintaohjeen mukaisten ohjeiden ja prosessin noudattamisen seuranta. Vuokrausten ja maan- ja rakennusomistusten valvonta sekä tarvittavien vakuutusmuutosten tekeminen.	Kohdennettu koulutus hankintoja valmisteleville ja niistä päättävälle. Hankinnan elinkaari –mallin kehittäminen.
Tietoturva ja tietosuoja	Käyttöoikeuksien hallinta puutteellinen. Henkilötietojen käsittelyyn liittyvä osaaminen ei ole riittävä.	Käyttöoikeuksien ajantasaisuuden varmistaminen, lokiseuranta, tietosuojalainsäädännön määräysten noudattaminen.	Henkilöstön tietosuoja- ja tietoturvakoulutus. Käyttöoikeushallinnan kehittäminen.
Raportointi ja seuranta	Sisäisen tarkastuksen raportin toimenpide-ehdotuksia ei noudateta.	Sisäisen tarkastuksen raporttien toimenpide-ehdotusten ja toimialojen omavalvontaraporttien kautta esiin tulleet korjausta vaativat toimenpiteet.	Toimenpide-ehdotusten toteutumisen säännöllinen seuranta.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kaupungin toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Esikunta - hallintopalvelut	Hallintojohtaja	Henkilöstöjohtaja
Tietopalvelut	Tiedonhallintapäällikkö	Hallinnon erityisasiantuntija
Henkilöstöpalvelut	Henkilöstöjohtaja	Palvelussuhdepäällikkö
Talous- ja strategiapalvelut	Talousjohtaja	Talouspäällikkö
ICT-palvelut	Tietohallintojohtaja	IT-suunnittelija

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2028–2029

Sivistyksen toimiala

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta
Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta
Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta

Sivistyksen toimiala

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	7 275 313	7 283 088	7 373 088	7 520 548	7 670 958
Myyntituotot	2 198 070	2 196 487	2 226 487	2 271 016	2 316 436
Maksutuotot	3 838 956	3 682 853	3 682 853	3 756 509	3 831 640
Tuet ja avustukset	1 000 797	1 174 022	1 214 022	1 238 302	1 263 068
Muut toimintatuotot	237 490	229 726	249 726	254 721	259 814
Toimintakulut	-86 337 110	-91 618 214	-92 778 067	-94 633 637	-96 526 302
Henkilöstökulut	-67 399 034	-70 343 566	-71 677 312	-73 110 863	-74 573 077
Palkat ja palkkiot	-54 709 701	-57 153 852	-58 129 782	-59 292 381	-60 478 225
Henkilösivukulut	-12 689 333	-13 189 714	-13 547 530	-13 818 482	-14 094 852
Palvelujen ostot	-13 112 556	-13 818 301	-13 891 436	-14 169 262	-14 452 647
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 114 337	-4 562 857	-4 120 182	-4 202 591	-4 286 638
Avustukset	-1 596 701	-1 692 864	-1 692 864	-1 726 722	-1 761 258
Muut toimintakulut	-1 114 482	-1 200 626	-1 396 273	-1 424 199	-1 452 682
Toimintakate	-79 061 797	-84 335 126	-85 404 979	-87 113 089	-88 855 344
Sisäiset tuotot yhteensä	196 402	0	0	0	0
Sisäiset menot yhteensä	-32 912 518	-31 620 077	-34 774 033	-35 601 519	-36 313 542
joista:					
Puhtauspalvelut	-2 823 450	-2 804 443	-2 938 948	-2 997 727	-3 057 682
Rakennusten vuokrat	-9 598 359	-20 997 621	-24 314 150	-24 932 438	-25 431 084
Ravituspalvelut	-6 294 020	-6 702 613	-6 405 535	-6 533 646	-6 664 314
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 766	42 197	42 168	42 417	42 661
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	-1 893	-1 999	-2 025	-2 053	-2 082

Sivistyksen toimiala vastaa kunnan varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön palvelujen sekä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelujen järjestämisestä. Näiden palvelujen tarkoituksena on tukea kaikenikäisten kuntalaisten mahdollisuutta jatkuvaan oppimiseen, hyvinvointiin ja terveyteen sekä aktiiviseen yhteisön jäsenyyteen. Sivistyspalveluilla luodaan myös henkisen kriisinkestävytyden edellytyksiä; ne ylläpitävät turvallisuudentunnetta, lisäävät luottamusta tulevaisuuteen, antavat voimavaroja toimia kaikissa tilanteissa ja edistävät toipumista.

Valtio ohjaa kuntien sivistyspalvelujen järjestämistä lainsäädännön ja muiden velvoittavien normien sekä rahoituksen kautta. Sivistyksen palvelut kuuluvat Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjaukseen. Yhteiskunnan nopeatahtisen muutoksen seurauksena myös sivistyspalvelujen järjestämistä ohjaavat normit ovat jatkuvassa muutoksessa. Toimialan onkin ennakoitava ja seurattava muutosta tiiviisti, jotta kunta voi onnistua palvelujen järjestämisessä velvoitteiden mukaisesti. Olennaista on myös palvelujen laatua koskevan arviointitiedon ja kun-talaisten palvelutarpeen jatkuva seuranta. Oppimistuloksia, hyvinvointitietoa ja asiakaskokemusten tuomaa tietoa käytetään palvelujen suuntaamisen ja kehittämisen pohjana. Sivistyspalvelujen on lisäksi tärkeä etsiä ja löytää uusia yhteistyön muotoja palvelujen toteuttamisessa. Nykyistä palvelujen laajuutta tai laatutasoa ei välttämättä voida tulevaisuudessa ylläpitää ilman kuntien ja mahdollisesti muiden toimijoiden uudenlaista yhteistyötä.

Sivistyksen lautakuntien vuoden 2027 talousarvioehdotusten sitovia toiminnallisia tavoitteita talousarvioehdotuksessa yhdistää teema Kaikkien Kirkkonummi. Tällä teemalla halutaan edistää kaikenikäisten, erilaisista elämäntilanteista ja taustoista tulevien kuntalaisten mahdollisuutta ja halua osallistua palveluihin. Sivistyksen palvelut lisäävät yhteisöllisyyttä, edistävät yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ehkäisevät syrjäytymistä. Henkilöstön osallisuutta, osaamista ja hyvinvointia tuetaan ja kehitetään edelleen. Tärkeitä kehittämisen kohteita ovat myös koko henkilöstön valmius- ja varautumisoosaaminen sekä sivistyksen toimivat turvallisuusprosessit.

Talouden muutokset

Nykyisen hallituskauden päättyessä ja uuden alkaessa kuntien talous tulee pysymään tiukkana. Kuntien valtionrahoituksen voidaan odottaa vähenevän edelleen, mikä tarkoittaa kuntien entistä suurempaa riippuvuutta verotuloista ja maksutuotoista. Kunnat tulevat pohtimaan tulevana vuosina uudistumisen, ydintehtäviin keskittymisen ja karsimisen sekä yhteistyön mahdollisuuksia yhä tiiviimmin.

Kustannusten kasvun hillitseminen on yksi keskeisimmistä sivistyksen toimialan talouden johtamisen tehtävistä. Sivistyksen toimialan lautakuntien vuoden 2027 talousarvioesitykset on laadittu kunnanhallituksen 25.5.2026 (§ 157) päättämän laadintakehyksen mukaisiksi siten, että kasvua olisi vain palkkojen yleiskorotuksen verran. Laadintakehyksen tiukkuuden vuoksi esitykset eivät sisällä varautumista muutoksiin kuntalaisten palvelutarpeissa, varautumista kunnalle mahdollisesti lankeaviin uusiin velvoitteisiin eivätkä juurikaan varautumista kustannustason nousuun. Jos kunnan taloustilanne tulisi vaatimaan sivistyksen toimialan tulojen lisäystä tai menojen karsintaa edelleen, edellyttäisi tämä nykyiseen henkilöstöön ja palvelujen laajuuteen kohdistuvia toimenpiteitä ja/tai vapaa-aikapalvelujen asiakashintojen korotuksia.

Valtaosa sivistyksen ulkoisista toimintamenoista muodostuu henkilöstökuluista (79,4 %, 68,55 m € TP2025). Huomioitavaa on, että lakiperustaiset henkilöstömitoitukset määrittelevät ja sitovat sivistyspalvelujen järjestä-mistä merkittävästi. Näistä normeista kunta ei omalla ratkaisullaan voi luonnollisestikaan poiketa. Lisäksi on tärkeä muistaa, että toimialan henkilöstöstä lähes 98 % työskentelee juuri kuntalaispalveluissa, ja valtaosa heistä toistaiseksi voimassa olevissa virka- tai työsuhteissa. Kunnallisten työ- ja virkaehtosopimusten ratkaisu vuosille 2025–2028 merkitsee minimissään 2,1 % lisäystä kuntien henkilöstömenoihin vuonna 2027. Henkilöstökulujen kasvun pysäyttäminen tai kulujen vähentäminen edellyttääkin systemaattista ja tarkkaa henkilöstösuunnittelua, jossa hyödynnetään oma-aloitteisia irtisanoutumisia tai kohdennetaan olemassa olevia tehtäviä muuttuneen palvelutarpeen mukaisesti.

Perusopetuksen oppimisen tuen kokonaisuudistus vuonna 2025 edellytti myös Kirkkonummen kunnalta ryhmäkohtaisen tuen ja erityisopetuksen resursoinnin vahvistamista (oppilaskohtainen tuki). Opetuksen palveluryhmät ovat jatkaneet pitkäjänteistä henkilöstösuunnittelua siten, että koulujen henkilöresursointi vastaisi palvelutarvetta mahdollisimman hyvin. Uusien opetusvirkojen aiheuttama palkkamäärärahojen kasvu onkin tässä talousarvioesityksessä onnistuttu kattamaan lähes täysin jättämällä muita tehtäviä täyttämättä oppilasmäärän vähenemisen mukaisesti. Vuoden 2027 esityksissä sivistyksen toimialan henkilöstökulujen kasvu on vain 1,9 % vuoteen 2026 verrattuna, mikä kertoo tarkasta ja vastuullisesta henkilöstösuunnitteluyöstä.

Vuoden 2026 alusta lukien perusopetuslaskia muutettiin siten, että aamu- ja iltapäivätoiminnan enimmäismaksu ja korotettiin. Samanaikaisesti perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnasta kunnille maksettavaa valtionosuutta leikattiin. Kirkkonummen kunnassa maksut olivat olleet alle aiemman lain määrittelemän maksimin. Kunnassa tehtiin päätös korottaa asiakasmaksuja 1.8.2026 lukien siten, että ne vastaavat aiemman lain enimmäismäärää. Lisäksi lautakunta päätti, että maksuja korotetaan jatkossa siten, että ne saavuttavat nykyisen lain salliman enimmäismäärän seuraavan kolmen vuoden aikana. Tämä ratkaisu noudattaa Kirkkonummen kestävän kuntatalouden ohjelmassa esitettyjä toimenpide-ehdotuksia.

Valtion järjestöavustuksia koskevat leikkaukset tulevat mitä todennäköisimmin vaikuttamaan myös sivistyksen toimialaan. Kirkkonummen järjestöillä, seuroilla ja yhdistyksillä on merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä vapaa-aikapalvelujen tuottamisessa. Jos järjestöjen talouden ja toiminnan edellytykset heikkenevät, tulevat odotukset kunnan myöntämien avustusten ja muun järjestötuen vahvistamiselle mitä todennäköisimmin lisääntymään. Myös tarve kunnan tuottamien palvelujen lisäämiselle tulisi samalla kasvamaan.

Yleinen kustannuskehitys on korottanut edelleen esimerkiksi polttoaineiden ja muun energian sekä aineiden ja materiaalien hintoja. Erilaisten tietojärjestelmien, tarvikkeiden ja palveluostojen hinnat ovat nousseet myös. Tätä kustannustason nousua ei ole voitu huomioida sivistyksen lautakuntien talousarvioesitysten määrärahoissa, jotta toimialan talouden kokonaisuus pysyisi kunnanhallituksen kehyspäättöksen mukaisena. Ainoana poikkeuksena edellisestä on kasvatus- ja koulutuslautakuntien esityksiin sisällytetty yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin perusarvon korotus. Palvelusetelin kustannukset muodostavat merkittävän osan kasva-tus- ja koulutuslautakuntien palvelujen ostoista.

Syksyn 2026 aikana kilpailutetaan kunnan koulukuljetusten hankinta siten, että uuden hankintasopimuksen mukaiset kuljetukset käynnistyvät 1.8.2027. Uuden sopimuksen kustannuksia on vaikea arvioida mm. polttoainekustannusten nopean vaihtelun vuoksi. Lisäksi Kantvikin koulun rakennusaikaisten väistöjen kuljetukset tulevat jatkossa lisäämään koulukuljetusten kokonaiskustannuksia. Koulukuljetusten budjetista toteutui vuonna 2025 yli 300 000 euron säästö, ja myös vuosi 2026 tulee jäämään ylijäämäiseksi tämän menokohdan osalta. Vuoden 2027 kuljetusten määrärahat on pysytetty edellisvuosien toteumien tasolla. Tarkemmat kustannusarviot saadaan kilpailutusten valmistuttua syksyn 2026 aikana.

Nissniku-talo otetaan suunnitelman mukaan käyttöön syksyn 2027 aikana. Sen ensikertaisen kalustamisen kustannukset sisältyvät suomenkielisen opetuksen ja vapaa-aikapalvelujen talousarvioon. Lisäksi talousarvioesitykset sisältävät varaukset Sivistyksen talo Lyyran käyttöönottoaiheeseen mahdollisiin täydennyskalustustarpeisiin. Molempia edellä mainittuja kalustamisen määrärahoja on jouduttu kuitenkin edellisten vuosien suunnitelmista tarkistamaan, jotta toimialan talouden kokonaisuus noudattaa kunnanhallituksen kehyspäättöstä. Loppuvuonna 2026 sivistys- ja hyvinvointilautakunta tulee päättämään Lyyra-salin käytön ja vuokrauksen periaatteista sekä ulosvuokraushinnastosta. Vapaa-aikapalvelujen talousarvioesityksen toimintatuottoihin on sisällytetty arvio salien vuokratuloista. Tavoitteena on saada Lyyra-sali kuten muutkin sivistyksen palvelujen tilat mahdollisimman aktiiviseen kuntalaiskäyttöön myös ilta-aikoina.

Toimintaympäristön muutokset

Kirkkonummen kunnan väkiluku ei ole vuoden 2026 aikana kasvanut aivan odotusten mukaisesti (väkiluku 31.8.2026 41 609). Uusimman väestöennusteen mukaan kunta voi kuitenkin odottaa lähivuosina maltillista väestönkasvua. MDI:n Kirkkonummen kunnalle laatimassa väestöennusteessa keväältä 2025 todetaan, että tuleva väestönkasvu on suoraan sidottu kunnan veto- ja pitovoimaan sekä asuntotuotannon realisoitumiseen; ilman jatkuvia muuttovoittoja väestönkasvu jää hyvin hillityksi. Ennusteessa nostetaan lisäksi esille suuret demografisen rakenteen muutokset: väestön hyvin nopea ikääntyminen myös tulevaisuudessa, lasten määrän heikko kehitys sekä kotimaisten kieliryhmien osuuden väheneminen ja vieraskielisten osuuden nopea kasvu. Nämä kaikki ilmiöt näkyvät jo sivistyksen palvelujen päivittäisessä toimintaympäristössä.

Vuoteen 2027 tultaessa kouluikäisten lasten määrä on edellisvuosista vähentynyt, työikäisten ja ikäihmisten osuus kasvanut sekä kieli- ja kulttuuriryhmien osuus pysynyt edellisvuoden tasolla. Kunnan väestöstä suomenkielisiä oli elokuun 2026 lopussa 72,0 %, ruotsinkielisiä 14,4 % ja vieraskielisiä 13,6 % (144 äidinkieltä, 256 kansalaisuutta tai kansalaisuusyhdistelmää).

Sivistyksen toimialan palveluissa edellä kuvattu muutos näkyy selvästi. Peruskoulujen oppilasmäärä vähenee kaikilla kolmella alueella, ja myös toisen asteen opintoihin syksyllä 2027 siirtyvä ikäluokka on vuonna 2026 siirtynyttä pienempi. Suomenkieliseen varhaiskasvatukseen osallistuvista lapsista jo kolmasosa puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Lukuvuoden 2026–2027 alussa vieraskielisten oppilaiden osuus suomenkielisessä opetuksessa oli 17,4 % (edellisen lukuvuoden osuus 16,8 %) ja ruotsinkielisessä opetuksessa 2,2 % (edellisenä lukuvuonna 1,7 %). Lukuvuonna 2026–2027 oppilaan oman äidinkielen opetukseen osallistuu 320 oppilasta, ja tätä opetusta järjestetään 10 kielellä. Eniten oppilaita on venäjän, viron, ukrainan, englannin, espanjan, albanian ja saksan kielten ryhmissä.

2010-luvulla alkanut syntyvyyden jyrkkä lasku on kunnassa pysähtynyt, ja 0–6-vuotiaiden lasten määrä on viime vuosina pysynyt lähestulkoon samana (31.12.2024 lukumäärä 2856, 31.12.2025 lukumäärä 2839). Suomenkielisen varhaiskasvatuksen osallistumisaste on pysynyt edellisvuosien tasolla (74 %). Ruotsinkielisten palvelujen osalta osallistumisaste on laskenut hieman edellisvuosista, mutta on yhä suomenkielistä korkeampi (86 %, 31.12.2025). Koska yli 4-vuotiaat osallistuvat jo palveluihin varsin kattavasti, tulee mahdollinen lapsimäärän kasvu koskemaan pienimpien lasten ikäryhmiä.

Ennakoarvion mukaan Kirkkonummen perusopetuksen oppilasmäärä tulee lähivuosina laskemaan yli sadalla oppilaalla vuodessa. Lukuvuoden 2026–2027 alussa Kirkkonummen suomenkielisissä peruskouluissa opiskeli 128 oppilasta vähemmän kuin vuotta aiemmin, ruotsinkielisten koulujen oppilasmäärän vähenemä oli 58. Uusimman ennusteen mukaan koko peruskouluikäisten ryhmä tulee olemaan pienimmillään 2030-luvun alussa, minkä jälkeen oppilasmäärä kääntyy hitaaseen kasvuun.

Oppilasmäärän odotetun vähenemisen vuoksi opetuksen palveluryhmissä jatketaan koulujen virkakanteiden ennakoivaa suunnittelua: virkojen mahdollisia siirtoja yksiköiden välillä tai täyttämättä jättämistä oppilasmäärän vähenemistä vastaavalla tavalla. Yksi oppilasmäärän vähenemisen vuoksi tehty toimenpide on Veikkolan ja Vuorenmäen koulujen yhdistyminen 1.8.2026 lukien. Vaativaa erityistä tukea, esimerkiksi toiminta-alueittain järjestettävää opetusta, tarvitsevien lasten määrä on kuitenkin kasvanut kouluissamme kolmen viimeisimmän lukuvuoden aikana. Tämä ns. TAO-opetus tulee tarvitsemaan nykyisen Papinmäen koulun väliaikaisratkaisun tilalle uudet tarkoituksenmukaiset tilat lähivuosien aikana.

Ikäihmisten määrän ja suhteellisen osuuden lisääntyminen kasvattaa edelleen vapaa-aikapalvelujen kysyntää. Erityisesti päiväaikaisen ohjatun toiminnan kysyntä on kasvanut tasaisesti. Vapaa-aikapalveluiden keskeinen kehittämiskohde on palvelujen saavutettavuus eri väestöryhmien näkökulmista. Kunnan palveluverkkosuunnitelma onkin parhaillaan päivityksessä, ja tarkistettu suunnitelma tuotaneen valtuuston päätöksentekoon loppuvuonna 2026. Palveluverkkosuunnitelmaan pyritään sisällyttämään opetuksen ja varhaiskasvatuksen verkon lisäksi pitkän aikavälin näkemys vapaa-aikapalvelujen järjestämisen ratkaisuista koko kunnan alueella.

Vapaa-aikapalvelujen erityisenä tehtävänä tulee edelleen olemaan Kirkkonummen 700-vuotisjuhlavuoden valmistelun koordinointi. Valmistautuminen juhlavuoteen tulee olemaan koko kunnan ja sivistyksen toimialan tärkeä kehittämisteema vuoden 2027 toiminnan ja osin taloudenkin kannalta. Kohti 700-juhlavuotta -teeman kärjessä tulee olemaan kuntalaisten aktiivinen osallistuminen juhlavuoteen sekä tekijöinä että kokijoina. Vuonna 2026 toteutettiin laaja kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja henkilöstön osallisuusprosessi Startti-tapahtumineen vuoden suunnittelun pohjaksi. Juhlavuoden konseptiehdotus teemoineen ja painotuksineen valmistunee päätöksentekoon vuoden 2027 alussa. Sen jälkeen jatketaan eri sidosryhmien ja toimijoiden kohtaamisia sekä valmistautumista ohjelma- ja rahoitushakuihin.

Sivistyksen toimiala koordinoi edelleen kunnan sisäistä yhteistyötä ns. järjestämislain (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021) mukaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien osalta. Päivitetty lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2027–2029 tuodaan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan ja sen jälkeen kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston päätöksentekoon syksyn 2026 aikana. Tämä suunnitelma liitetään osaksi kunnan laajaa hyvinvointisuunnitelmaa, ja se on valmisteltu kunnan hyte-ryhmän johdolla. Keväällä 2027 samat toimielimet saavat käsitteilynsä nykyiseen laajaan hyvinvointisuunnitelmaan liittyvän vuosiraportin, jossa kuvataan kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, niihin vaikuttavia tekijöitä sekä toteutettuja toimenpiteitä (järjestämislaki 6 §).

Yhteistyö kunnan ja sen sivistyspalvelujen sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kesken sujuu osin jo varsin hyvin. Opiskeluhuollon yhteistyörakenteet toimivat sujuvasti, vaikka opiskeluhuollon järjestämisessä ja sen resursoinnissa on edelleen kehitettävää. Tärkeää yhteistyössä on, että kaikki Länsi-Uudenmaan kunnat ovat sen rakentamisessa mukana

yhdenvertaisesti. Kiperiä kysymyksiä työnjaon osalta on olemassa edelleen, näistä yhtenä mainittakoon vammaisten lasten lyhytaikaisen hoivan järjestäminen ja resursointi, jossa toivotaan myös selkeämpää ministeriöiden tasolla saavutettua ratkaisua koko valtakunnan osalta.

Meneillään olevat sivistyksen palveluita koskevat rakennushankkeet ovat osa kuntastrategian toimeenpanoa, terveellisten, turvallisten ja korkealaatuisten tilojen saamista kuntalaisten käyttöön. Sivistyksen talo Lyyra otetaan käyttöön vuoden 2027 alussa. Samaan aikaan Nissniku-talo rakentuu Masalaan, ja Kantvikin koulun ja nuorisotilan rakennushanke etenee. Porkkalan lukio ja Kyrkslätt Gymnasium muuttavat nykyisistä tiloistaan Lyyraan vuodenvaihteessa 2027. Lyyran uudet tilat tulevat palvelemaan myös taiteen perusopetuksen järjestämistä. Vapaa-aikapalvelujen käytöstä poistuvat tässä yhteydessä Villa Haga, ns. L-talo ja Killinmäki. Nissnikun koulu jatkaa vielä vuonna 2027 väistötiloissa. Kantvikin koulunrakennuksen purku ja opetuksen siirtäminen väistötiloihin tulee kuulumaan myös vuoden 2027 muutoksiin.

Henkilöstöltä ja kuntalaisilta saadun palautteen sekä omien havaintojen pohjalta sivistyksen toimialan johtoryhmä alkoi toukokuussa 2026 laatia kaksikielisyyden vahvistamista koskevaa suunnitelmaa. Tähän suunnitelmaan kootaan havainnot kehittämistarpeista ja -mahdollisuuksista niin kuntalaispalvelujen kuin toimialan hallinnokin tasolla. Toimenpiteitä, jatkohavainnointia ja toteutumisen arviointia tehdään vuoden 2027 aikana.

Lainsäädännön ja opetussuunnitelmien sekä muiden normien valtakunnallisia muutoksia valmistellaan nopealla tahdilla myös vuonna 2027. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden laaja uudistamistyö osaamista-kuun ja oppimisen arvioinnin osalta tulee näkymään myös mittavana kuntatason valmistelutyönä. Kirkkonummen opetuksen ammattilaiset osallistuvat mahdollisuuksien mukaan jo valtakunnalliseen OPS-työhön. Keväällä 2027 kunta antanee uusia perusteita koskevan lausunnon, ja sivistyksen toimialalla valmisteltaneen kuntakohtaisen opetussuunnitelman muutoksia. Opetushallitus antaa uuden lain mukaiset valtakunnalliset opetussuunnitelmien perusteet 31.10.2027. Niihin perustuvat paikalliset opetussuunnitelmat otetaan 1.8.2028 alkaen käyttöön perusopetuksessa ja esiopetuksen järjestämispaikoissa.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	1 685 951	1 502 683	1 592 683	1 624 536	1 657 026
Myyntituotot	512 487	477 115	507 115	517 257	527 602
Maksutuotot	808 482	834 177	834 177	850 860	867 878
Tuet ja avustukset	162 398	15 157	55 157	56 260	57 385
Muut toimintatuotot	202 584	176 234	196 234	200 159	204 161
Toimintakulut	-9 283 278	-10 055 266	-10 695 214	-10 909 123	-11 127 304
Henkilöstökulut	-7 006 458	-7 530 030	-7 889 259	-8 047 044	-8 207 984
Palkat ja palkkiot	-5 664 034	-6 131 244	-6 412 131	-6 540 377	-6 671 185
Henkilösivukulut	-1 342 423	-1 398 785	-1 477 128	-1 506 667	-1 536 799
Palvelujen ostot	-1 163 816	-1 236 883	-1 317 348	-1 343 695	-1 370 568
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 699 667	- 858 573	-1 056 775	-1 077 914	-1 099 471
Avustukset	- 318 210	- 333 883	- 333 883	- 340 561	- 347 373
Muut toimintakulut	-95 127	-95 897	-97 949	-99 909	- 101 908
Toimintakate	-7 597 327	-8 552 582	-9 102 531	-9 284 587	-9 470 278
Sisäiset tuotot yhteensä	133 511	0	0	0	0
Sisäiset menot yhteensä	-4 394 124	-4 333 252	-5 073 434	-5 306 911	-5 413 047
joista:					
Puhtauspalvelut	- 399 711	- 394 242	- 411 370	- 419 597	- 427 987
Rakennusten vuokrat	-1 188 748	-2 823 610	-3 546 664	-3 749 606	-3 824 598
Ravitsemuspalvelut	-4 845	0	0	0	0
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 766	42 197	42 168	42 417	42 661
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	- 182	- 203	- 216	- 219	- 222

Erittely palveluryhmittäin

Hallinto ja kehittäminen	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	4 868	0	0	0	0
Ulkoiset toimintamenot	-1 572 865	-1 718 872	-1 561 313	-1 592 539	-1 624 394
Toimintakate	-1 567 997	-1 718 872	-1 561 313	-1 592 539	-1 624 394
<i>sisäiset toimintamenot</i>	- 331 854	- 161 421	- 188 696	- 192 470	- 196 319

Vapaa-aikapalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	1 681 083	1 502 683	1 592 683	1 624 536	1 657 026
Ulkoiset toimintamenot	-7 710 413	-8 336 393	-9 133 901	-9 316 584	-9 502 910
Toimintakate	-6 029 329	-6 833 710	-7 541 218	-7 692 048	-7 845 884
<i>sisäiset toimintatuotot</i>	133 511	0	0	0	0
<i>sisäiset toimintamenot</i>	-4 062 270	-4 171 831	-4 884 738	-5 114 441	-5 216 728

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Sivistystoimen hallinto ja kehittämisspalvelut	26,12	30,94	23,12	23,12	23,12
Vapaa-aikapalvelut	110,25	115,5	118,5	118,5	118,5
Yhteensä	136,37	146,44	141,62	141,62	141,62

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Taloudellinen	Resurssien riittämättömyys palvelutarpeeseen ja toimialan velvoitteisiin nähden • palvelutarpeen kasvu tai uudet velvoitteet, joihin ei ole resursoinnilla varauduttu • valtionrahoitusten leikkaukset, kunnan verotulojen heikentyminen • väestönkasvun tavoitteista jääminen, palvelutarpeiden määrä ei laske samassa määrin	Ei vertailutietoa.	Talousarvion toteutuminen. Palveluverkkosuunnitelman toimenpiteiden eteneminen. Henkilöstöresurssien riittävyys suhteessa palvelutarpeeseen. Lähtötaso määritellään vuoden 2027 aikana.	• ennakoiva ja toimiva palveluverkko(suunnitelma) • ennakoiva palvelujen suunnittelu ja johtaminen • muutostyövyys, yhteistyöjohdon toimintakulttuuri • oma-aloitteinen ja vastuullinen työskentely ja työn tuki kaikilla organisaation tasoilla	Ei vertailutietoa.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6	Ei vertailutietoa.	• palvelutarpeen ennakoinnin kehittäminen osana talous- ja toimintasuunnittelua • kustannusten ja vaikuttavuuden seurannan vahvistaminen • palveluverkon ja henkilöstöresurssien säännöllinen tarkastelu väestökehityksen pohjalta	Sivistyksen toimialan johtoryhmä
Taloudellinen	Hyvinvointialueen ja kunnan välisen yhteistyön puutteet, epäselvät vastuut tai muutokset palvelurakenteissa aiheuttavat kunnalle lisätehtäviä, lisäkustannuksia tai palvelujen yhteensovittamisen ongelmia.	Ei vertailutietoa.	Yhteistyörakenteet toimivat suunnitellusti. Yhdyspintapalvelujen seurantamalli käytössä. Merkittävät yhteistyöhön liittyvät ongelmat tunnistetaan ja käsitellään viivytyksettä.	• aktiivinen vaikuttaminen alueen ja valtakunnan tasolla • yhteistyö Länsi-Uudenmaan kuntien sivistyspalvelujen johdon kesken • yhteistyön ja tiedonkulun vahvistaminen sekä kunnan että alueen päättäjien kanssa • yhteistyörakenteiden, vastuiden ja tehtävänjaon selkeyttäminen LUVNin kanssa	Ei vertailutietoa.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6	Ei vertailutietoa.	• kehitetään yhdyspintapalvelujen systemaattista seurantaa • vahvistetaan yhteisiä toimintamalleja • selkeytetään vastuita ja tiedonkulkua palveluketjuissa • tunnistetaan yhteistyöstä aiheutuvat kustannusvaikutukset aiempaa systemaattisemmin	Sivistyksen toimialan johtoryhmä
Operatiivinen	Tietoturvaan, tietosuojaan tai digitaalisten palveluiden toimintavarmuuteen liittyvät	Ei vertailutietoa.	Tietoturva- ja tietosuojakoulutukset toteutuvat suunnitellusti.	• tietoturva ja tietosuoja osana toimialan valmiuden ja varautumisen johtamista	Ei vertailutietoa.	Todennäköisyys: 2	Ei vertailutietoa.	• vahvistetaan henkilöstön tietoturva- ja tietosuojatietoisuutta	Sivistyksen toimialan johtoryhmä sekä

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
	uhkat ja haavoittuvuudet aiheuttavat tietojen väärinkäyttöä, tietosuojapoikkeamia, palvelukatkoksia tai häiriötä toimialan palvelutuotantoon.		Käyttöoikeudet tarkastetaan vuosittain. Tietoturva- ja tietosuojapoikkeamia seurataan ja raportoidaan. Riskien seurannan lähtötaso määritellään vuoden aikana.	- toimialan järjestelmien ja sovellusten tietoturvallisuuden varmistaminen yhteistyössä kunnan ICT-toimintojen kanssa - henkilöstön tietosuoja- ja ICT-osaamisen vahvistaminen koulutusten, ohjeistusten ja yhteisten toimintamallien avulla		Merkittävyys: 3 6		jatkuvalle koulutuksella - kehitetään poikkeamien raportointia ja analysointia - päivitetään toimialan jatkuvuus- ja varautumissuunnitelmia säännöllisesti - varmistetaan uusien järjestelmien riskienarviointien toteutuminen ennen käyttöönottoa	hallinto- ja kehittämispalvelut

Investoinnit

Investointikohde	TA 2027
Kirjastojärjestelmä	60 000

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Toimenpide vuodelle 2027
Tietoturva ja tietosuoja	Tietoturva- ja tietosuojaloukkaus henkilötietojen käsittelyssä. Syy: inhimillinen virhe, puutteellinen tietoturvaosaaminen, väärä vastaanottaja, tietojärjestelmien haavoittuvuudet tai kyberhyökkäys. Seuraus: henkilötietojen luvaton luovutus tai katoaminen, toiminnan häiriintyminen, mainehaitta sekä mahdolliset viranomaisilmoitukset ja muut seuraamukset. Suuruus: merkittävä.	Käyttöoikeuksien ajantasaisuuden varmistaminen, lokiseuranta, tietosuojalainsäädännön määräysten noudattaminen.	Vahvistetaan toimialan tietoturva- ja tietosuojaosaamista sekä yhtenäistetään tietosuojaan liittyviä toimintatapoja. Varmistetaan tietosuojaprosessien, asiakirjojen ja toimintamallien ajantasaisuus koko toimialalla sekä ylläpidetään tietosuojaryhmän osaamista säännöllisellä koulutuksella. Vakiinnutetaan tietosuojakoulutukset osaksi vuosittaista toimintaa.

Hallinto ja kehittäminen

Hallinto- ja kehittämispalvelut

Hallinto- ja kehittämispalvelut vastaa sivistyksen toimialan hallinnollisesta tuesta ja ohjauksesta. Kokonaisuuteen kuuluu toimialan päätöksenteon tuki, koulukuljetukset, koulujen ja oppimiskeskusten vahtimestaripalvelut, toimialan taloushallinto ja hankinnat sekä toimialan tason tehtävät uudis- ja korjausrakentamisessa, ensikertaisessa kalustamisessa ja sisäilma-asioissa. Kehittämispalvelut vastaa sivistyksen palveluja koskevasta raportoinnista valtionhallintoon, tuottaa tilastoja ja ennusteita sekä koordinoi toimialan hankkeita, tieto- ja viestintätekniikkaa, tiedonhallintaa, tietoturvaa ja viestintää.

Toiminnan painopistealueet

- Tietosuojaosaamisen edistäminen ja toimintatapojen vahvistaminen toimialalla.
- Toimialan viestintäkoulutusten vakiinnuttaminen osaksi vuosittaista toimintaa.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Koko koulukuljetuksen taksiliikenteen kilpailutus. Uusi hankintasopimus otetaan käyttöön syksystä 2027. Hankinta sivistys- ja hyvinvointilautakunta. Talous on suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä kasvatus- ja koulutuslautakunnassa.

Kantvikin väistön koulukuljetusten kilpailutus ja hankinta, talous suomenkielisessä kasvatus- ja koulutuslautakunnassa.

Mahdollisen Isonniityntien maansiirtourakan toteutuminen ja sen vaikutukset alueen koulukuljetukseen, talous on suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä kasvatus- ja koulutuslautakunnassa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositaloite	Vastuu
Osaava ja oppiva Kirkkonummi. Digitaalisuus on luonteva osa oppimis- ja työympäristöjämme.	Tietosuojaosaamisen edistäminen ja toimintatapojen vahvistaminen toimialalla. - Vahvistetaan koko sivistyksen henkilöstön tietosuojaosaamista säännöllisillä koulutuksilla - Kehitetään ja yhtenäistetään tietosuojaan liittyviä toimintamalleja - Varmistetaan tietosuojaan liittyvien prosessien, asiakirjojen ja toimintamallien toimivuus koko toimialalla - Toimialan tietosuojaryhmän ajantasaisen tietosuojatietämyksen varmistaminen koulutuksen avulla Mittarit: Uusien opettajien koulutus, kaksi kertaa vuodessa kaikille suunnattu koulutus yhteistyössä koko kunnan kanssa, Navisec-testausten säännöllinen suorittaminen ja seuranta, tietosuojaselosteet päivitetty kerran vuodessa Toimialan viestintäkoulutusten vakiinnuttaminen osaksi vuosittaista toimintaa. - Esihenkilöiden ja koko henkilöstön koulutukset x 2 vuodessa molemmille ryhmille.	Erityissuunnittelija ja hallintopäällikkö Viestinnän asiantuntija ja hallintopäällikkö

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Sivistystoimen hallinto ja kehittäminen	hallintopäällikkö	kehityspäällikkö

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut mahdollistaa

Elinikäistä itsensä kehittämistä, harrastamista, oppimista

- mielekästä tekemistä jokaiselle kuntalaiselle: lähipalveluna, digipalveluna, omatoimisesti

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntien perustehtävä ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säädetään kuntalaissa sekä lukuisissa vapaa-aikapalveluja koskevissa erillislaeissa. Vapaa-aikapalvelujen palvelut kokonaisuudessaan edistävät kuntalaisten terveyttä, tuovat kuntalaisille mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvään elämään ja hyvinvointiin. Palvelut lisäävät yhteisöllisyyttä ja edistävät yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä ehkäisevät syrjäytymistä, ja niillä on merkittävä rooli kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Palveluja tuotetaan kuntalaisille yhteistyössä paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Kuntatasoisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointi ja sen johtaminen hyvinvointisuunnitelmien sekä niiden raportoinnin osalta on vapaa-aikapalvelujen tehtävänä. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla toimialoilla eri yksiköissä, ja yhteisellä työllä tuetaan kuntalaisten mahdollisuuksia hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon ja edistämiseen.

Lapset ja nuoret

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen laaja-alaisessa yhteistyössä eri toimijoiden kesken on keskeisessä roolissa vapaa-aikapalvelujen toiminnassa. Yhteistyö on Kirkkonummella jo vakiintunutta, ja sitä on kehitetty muun muassa vapaa-aikapalveluissa, lasten ja nuorten maksuttoman, monialaisen MyHobby ja TALENT-harrastustoiminnan sekä mm. avoimen MyHobby-toiminnan osalta. Toimintaa kehitetään ja monipuolistetaan edelleen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, luoden lapsille ja nuorille mahdollisuuksia löytää mielekästä tekemistä, uusia kiinnostuksen kohteita sekä yhteisöllisyyttä ja kohtaamisia.

Vapaa-aikapalvelujen palvelut kulttuurin, kirjaston, nuorisotyön, taiteen ja liikunnan osalta edistävät laaja-alaisesti lasten ja nuorten hyvinvointia. Palvelupolkuja kehitetään siten, että ne vahvistavat yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia, palvelujen saavutettavuutta sekä lasten ja nuorten osallistumista toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään käyttäjäryhmien erilaisiin tarpeisiin ja osallistumisen esteiden tunnistamiseen. Tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tarjota monipuolisia mahdollisuuksia harrastamiseen, oppimiseen, liikkumiseen ja omannäköiseen/itselleen merkitykselliseen vapaa-aikaan.

Ikiliikkuja

”Vapaa-aikapalvelujen ikiliikkuja –toiminta” - kulttuuri- ja liikuntapalvelujen tuottaminen senioreille

Senioriväestön määrän kasvaessa korostuu tarve tukea hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja aktiivista arkea. Vapaa-aikapalvelujen Ikiliikkuja-toiminnalla edistetään senioreiden mahdollisuuksia liikkuu, osallistua, oppia uutta sekä kohdata muita kuntalaisia. Liikunnalla, kulttuurilla ja muulla vapaa-ajan toiminnalla on merkittävä rooli toimintakyvyn, mielen hyvinvoinnin ja elämänlaadun tukemisessa.

Päiväaikaisten kurssien, ohjatun liikunnan, kulttuuritoiminnan ja digiohjauksen on edelleen vahva kysyntä. Toiminnan kehittämisessä painotetaan kynnysettäviä osallistumismahdollisuuksia, palvelujen saavutettavuutta sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Toimintaa vahvistetaan kehittämällä liikkuvia palveluja, parantamalla viestintää sekä osallistamalla kohderyhmää toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Tavoitteena on vahvistaa senioreiden hyvinvointia, osallisuutta ja aktiivista toimijuutta tarjoamalla monipuolisia mahdollisuuksia liikkumiseen, kulttuuriin, oppimiseen, elämyksiin ja yhteisölliseen toimintaan.

Kirkkonummi 700

Kirkkonummi täyttää 700 vuotta vuonna 2030. Tavoitteena lähivuosina on elävöittää kunnan kulttuurituotantoa, ja lisätä kulttuurin saavutettavuutta Kirkkonummella suunnatun kohti 700 – juhluvuotta. Kuntastrategian mukaisesti innostamme kuntalaisia aktiiviseen elämäntapaan, liikuntaan ja kulttuuriin pariin. Kirkkonummella on mahdollisuus kohtaamiin ja elämyksiin mm. tapahtumissa, niin arjessa kuin juhlassakin. Kirkkonummi 700 juhluvuoden suunnittelun ja pitkäjänteisen kulttuuritoiminnan kehittämisen keskiössä on strategian mukaiset teemat.

Juhluvuoden suunnittelu nähdään mahdollisuuksien vuotena. 700 vuoteen mahtuu monia tarinoita ja rikas historia. Juhluvuodesta halutaan yhdessä tekemisen vuosi. Tavoitteena on, että osallistumisen ja yhdessä tekemisen kynnys on matala – ei pelkästään kokemus, vaan aktiivinen osallistuminen on keskiössä. Viestinnässä on ilo ja huumori mukana. Ohjelmasisältöön tavoitellaan tasapainoa ikimuistoisten, ainutlaatuisten wau-hetkien ja pienempien, arkipäivien

juhlavuositarkoitusten välillä. Juhlavuoden toivotaan vahvistavan alueen elinvoimaa ja tuovan uutta energiaa, sekä uusia yhteistyömahdollisuuksia. Juhlavuosi on enemmän kuin vain yksi vuosi – se luo pohjan jatkuville, pitkäaikaisille vaikutuksille ja kehitykselle. Kattoteemana Kirkkonummi 700 suunnittelussa on "Kaikkien Kirkkonummi". Toiminta suunnitellaan niin, että se huomioi kaikki ikäryhmät ja eri kohderyhmät. Suunnittelussa otetaan huomioon Kirkkonummen monimuotoisuus ja se, että juhlavuosi kuuluu kaikille.

Vapaa-aikapalvelujen toiminnan yhteiset painopistealueet 2027

- Kaikkien Kirkkonummi – palvelujen saavutettavuus ja kohtaamiset
- Vapaa-aikapalvelujen ikäliikkuja –toiminta - terveellisiä elämäntapoja ja aktiivista arkea senioreille
- Kohti 700 - juhlavuotta – kulttuurituotannon monipuolistaminen sekä aktiivinen ja osallistava juhlavuosi

Talousarvion määrärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset 2027

- Kulttuurisali Lyyran ohjelmatuotanto alkaa keväällä 2027. Lyyra-salin toiminnan tavoitteena on lisätä Kirkkonummen kunnan kulttuuritapahtumien tarjontaa ja kulttuurin saavutettavuutta, elävöittää kunnan kulttuurituotantoa sekä vahvistaa paikallisten kulttuuritoimijoiden toimintamahdollisuuksia. Toiminnasta tavoitellaan valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tunnustettua, vetovoimaista, laadukkaalla sisällöllään ja saavutettavuudellaan muita alan toimijoita inspiroivaa esittävien taiteiden tapahtumatilaa ja -toimijaa. Lyyra-sali on kunnan keskeinen kulttuuri- ja tapahtumatila. Lyyra-salin toiminta edellyttää resurssia tuottamaan tapahtumia, mutta tuo myös tuloja.
- Uimahalli lähestyy peruskorjauskään ja kunnossapidon vaatimukset ovat lisääntyneet. Keväällä 2024 valmistuneen kuntokartoituksen perusteella kesällä 2025 aloitettiin jo aiempaa laajempia kunnostustoimenpiteitä. Korjaustarpeita on myös lähivuosille ja näihin sekä yleiseen kiinteistön ja uimahallitekniikan ylläpitoon tulee varautua entistä suuremmilla kunnossapidon kustannuksilla. Uimahallin peruskorjauksen ja laajennuksen tarveselvityksen laatiminen on välttämätöntä aloittaa vuonna 2027.
- Nissniku –talon kirjaston ja nuorisotilan ensikertainen kalustaminen on huomioitu talousarviossa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositaloite	Vastuu
Palvelupolut aktiiviseen arkeen – saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta vahvistaen Vapaa-aikapalvelujen kehittämisessä tunnistetaan eri käyttäjäryhmien tarpeet, elämäntilanteet ja mahdolliset esteet osallistumiselle. Tavoitteena on rakentaa sujuvia, saavutettavia ja asiakaslähtöisiä palvelupolkuja, jotka edistävät hyvinvointia ja tukevat kaikkien kirkkonummelaisten mahdollisuuksia osallistua aktiiviseen arkeen.	Luumme vapaa-ajan palvelupolkuja, jotka kannustavat liikkumaan, harrastamaan ja osallistumaan – omalla tavalla ja omassa tahdissa.	Vapaa-aikajohtaja, Nuoris- ja liikuntapäällikkö, Kirjasto- ja kulttuuripäällikkö, Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen rehtori
Aktiivisen elämäntavan edistäminen - kehitetään senioreille suunnattuja palveluja vapaa-aikapalvelujen yhteisellä työllä, mm. lisäämällä liikkuvia palveluja, kehittämällä viestintää sekä osallistamalla kohderyhmää entistä enemmän toiminnan kehittämiseen.	Vapaa-aikapalvelujen senioreille kohdennettujen palvelujen osallistujamäärät: opistojen yli 65 v. kurssilaisten määrä, senioripakun osallistujien määrä, liikuntapalveluiden senioreille suunnattujen liikunnanohjausten osallistujamäärä, senioreille suunnattujen digiopastusten osallistujamäärä, seniorikohtaamisten osallistujamäärä. Tavoitetaso 10 000 osallistujaa/vuosi.	Vapaa-aikajohtaja, Nuoris- ja liikuntapäällikkö, Kirjasto- ja kulttuuripäällikkö, Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen rehtori
Aktiivisen elämäntavan ja yhteisöllisyyden edistäminen - tarjoamme mahdollisuuden kohtaamiin ja elämyksiin laaja-alaisesti yhteistyössä eri toimijoiden kesken.	Vapaa-aikapalvelujen järjestämien tapahtumien määrä. Tavoitetaso 250 tapahtumaa/vuosi.	Vapaa-aikajohtaja, Nuoris- ja liikuntapäällikkö, Kirjasto- ja kulttuuripäällikkö, Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen rehtori

Opistot

Opistojen toiminnan kuvaus 2027

Kirkkonummen kansalaisopiston tehtävänä on järjestää toiminta-alueellaan vapaan sivistystyön lain mukaista opetusta. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Kunta saa kansalaisopiston toimintaan vuosittain noin 0,6 miljoonaa euroa opetustuntiperusteista valtionosuutta opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmästä. Valtionosuus perustuu Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistamaan opetustuntimäärään ja opetustuntia kohti määrättyyn yksikköhintaan. Kansalaisopisto tuottaa maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksyttyä luku- ja kirjoitustaidon sekä muuta kotoutumista edistävää koulutusta yhteistyössä kunnan kotoutumispalveluiden ja työllisyysalueen kanssa.

Kirkkonummen kuvataidekoulun tehtävänä on järjestää toiminta-alueellaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista kuvataiteen opetusta taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti. Opetus etenee tavoitteellisesti tasolta toiselle ja tukee lasten ja nuorten kuvallista ilmaisua, luovuutta, hyvinvointia ja pitkäjänteistä taiteen harrastamista.

Kirkkonummen musiikkiopiston tehtävänä on järjestää taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti. Opetus luo edellytyksiä rohkeaan, luovaan ja monipuoliseen musiikin tekemiseen, tukee musiikin elinikäistä harrastamista sekä antaa valmiuksia hakeutua musiikin alan jatko-opintoihin. Kunta saa musiikkiopiston toimintaan vuosittain noin 0,6 miljoonaa euroa opetustuntiperusteista valtionosuutta opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmästä. Valtionosuus perustuu Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistamaan opetustuntimäärään ja opetustuntia kohti määrättyyn yksikköhintaan.

Kansalaisopisto, musiikkiopisto, kuvataidekoulu ja käsityökoulu muodostavat yhteisen hallinnollisen kokonaisuuden.

Toiminnan painopistealueet 2027

- Asiakas- ja opiskelijälähtöinen palvelujen laadun kehittäminen sekä oppimismahdollisuuksien edistäminen
- Monipuolisten opetuspalvelujen kehittäminen yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden, lukioiden ja muiden sivistystoimijoiden kanssa sekä kansainvälisen toiminnan vahvistaminen.
- Aktiivinen ja osallistava juhluvuosi 2030

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan 2027

Vuonna 2027 opistojen toimintaympäristö muuttuu merkittävästi Sivistyksen talo Lyyran valmistuessa. Kansalaisopiston, musiikkiopiston, kuvataidekoulun ja käsityökoulun yhteinen hallinto sekä musiikkiopiston ja kuvataidekoulun opetus siirtyvät kokonaisuudessaan uusiin tiloihin, minkä lisäksi osa kansalaisopiston opetuksesta keskitetään Lyyraan. Uudet, esteettömät ja muuntojoustavat tilat vahvistavat opistojen, Porkkalan lukion, Kyrkslätt Gymnasiumin ja kulttuuripalvelujen välistä yhteistyötä, mahdollistavat yhteiskäyttöiset oppimis- ja tapahtumaympäristöt sekä parantavat sivistyspalvelujen saavutettavuutta.

Vapaan sivistystyön opetusta kansalaisopistossa kehitetään edelleen yhteistyössä kunnan muiden palveluiden, erityisesti kotoutumis-, työllisyys-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalveluiden kanssa vastaten samalla ikääntyvän väestön kasvavaan koulutustarpeeseen. Vapaan sivistystyön kotoutumiskoulutusta koskeva lainsäädäntö- ja rahoitusuudistus voi muuttaa koulutuksen järjestämisen ja rahoituksen edellytyksiä vuodesta 2027 alkaen. Kirkkonummella muutokseen on varauduttu vahvistamalla yhteistyötä kunnan kotoutumispalveluiden ja työllisyysalueen kanssa, mikä tukee palvelujen jatkuvuutta muuttuvassa toimintaympäristössä.

Taiteen perusopetuksen lakiuudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2027. Hallituksen esityksen mukaan nykyiset yleinen ja laaja oppimäärä korvataan yhdellä vähintään 50 opintopisteen (800 opetustunnin) oppimäärällä. Opetus sekä todistukset perustuvat jatkossa opintopisteisiin. Uudistus edellyttää opetussuunnitelmien ja arviointikäytäntöjen uudistamista, mutta tämänhetkisen tiedon mukaan nykyiset järjestämisluvut säilyvät pääosin ennallaan, eikä uusia lupia tarvitse hakea. Kirkkonummella jo vakiintunut taiteen perusopetuksen yhteistyö ja pääosin yhteiset opetustilat tukevat lakiuudistuksen toimeenpanoa. Uudistus vastaa pääosin musiikkiopiston nykyistä toimintamallia ja mahdollistaa kuvataide- ja käsityökoulun oppimispolkujen kehittämisen, minkä vuoksi lakimuutoksen ei arvioida aiheuttavan merkittäviä lisäkustannuksia.

Syksyllä 2026 haettavat Erasmus+-akreditoinnit vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen osalta tukevat opistojen kansainvälisen toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä ja mahdollistavat henkilöstö- ja opiskelijaliikkuvuuden sekä kansainväliset kehittämishankkeet vuodesta 2027 alkaen.

Opistot vahvistavat edelleen asiakas- ja opiskelijälähtöistä toimintatapaa hyödyntämällä säännöllisiä asiakaskyselyjä, kuntalaisten osallistamista sekä tiivistämällä yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Musiikkiopisto, kuvataidekoulu ja käsityökoulu kehittävät toimintamallejaan tavoitteenaan tarjota taiteen perusopetusta entistä useammalle lapselle ja nuorelle.

Musiikkiopistossa jatketaan soitinvalmennuksen ilmoittautumisjärjestykseen perustuvaa oppilasvalintaa, vakiinnutetaan toimintamalli sekä pyritään kasvattamaan oppilaaksi otettavien määrää varhaisiän musiikkikasvatukseen, kouluyhteistyön sekä MyHobby- ja Talent-toiminnan avulla. Kuvataidekoulussa ja käsityökoulussa oppilasvalinta perustuu ilmoittautumisjärjestykseen.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositavoite	Vastuu
Oppimiskokemukset ovat laadukkaita ja tukevat elinikäistä oppimista.	Opetuksen koettua laatua mittaavaa arviointia kehitetään edelleen säännölliseksi ja kurssikohtaiseksi. Opetuksen koettu laatu on vähintään tasolla 4 (asteikko 1–5) sähköisellä kyselyllä mitattuna vuonna 2027.	Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen rehtori

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen toiminnan kuvaus 2027

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tehtävänä on edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Lisäksi tehtävänä on tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen, vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin sekä luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut edistää terveyttä ja hyvinvointia, kuntalaisten osallisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä. Kulttuuripalvelut vahvistaa paikallista kulttuuritoimintaa ja kulttuurikasvatusta sekä paikallishistorian tuntemusta ja vastaa Ragvaldsin museoalueen toiminnasta. Kansalaistoiminta on paikallisen kulttuuritoiminnan ydin, jota tuetaan avustusrakenteella ja yhteistyöllä eri toimijoiden kesken. Vapaa-aikapalveluiden lisäksi myös kolmas sektori ja muut yhteistyökumppanit järjestävät kirjasto- ja kulttuuripalvelujen hallinnoimissa tiloissa erilaista toimintaa sekä avoimia tilaisuuksia.

Toiminnan painopistealueet

- Lukemisen ja lukutaidon edistäminen
- Kirjasto ja kulttuuri kaikille – Palvelut ja tarpeet kohtaavat
- Senioreiden digitaalisten taitojen ja kohtaamisten tukeminen
- Aktiivinen ja osallistava juhlatilaisuus 2030

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan 2027

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut vahvistaa monipuolista kulttuurituotantoa ja -toimintaa, kulttuurikasvatusta sekä kuntalaisten kohtaamispaikkojen kehittämistä, tarjontaa ja elävöittämistä. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tavoitteena on innostaa ja inspiroida paikallisesti ja valtakunnallisesti, tuottaa saavutettavia, laadukkaita ja yhteisöstä kumpuavia palveluja sekä kohdata ja oppia yhdessä – ajassa kiinni ja aikaamme edellä. Kaikille kuntalaisille saavutettavien kulttuuripalvelujen tuottaminen on osa vapaa-aikapalvelujen yhteistä työtä, jota kehitetään yhä tiiviimmin myös yhteistyössä muiden paikallisten toimijoiden kanssa.

Sivistyksen talo Lyyran toiminta käynnistyy vuonna 2027. Tiloissa toimivan Lyyra -salin toiminnan tavoitteena on lisätä Kirkkonummen kunnan kulttuuritapahtumien tarjontaa ja kulttuurin saavutettavuutta, elävöittää kunnan kulttuurituotantoa sekä vahvistaa paikallisten kulttuuritoimijoiden toimintamahdollisuuksia. Toiminnasta tavoitellaan valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tunnustettua, vetovoimaista, laadukkaalla sisällöllään ja saavutettavuudellaan muita alan toimijoita inspiroivaa esittävien taiteiden tapahtumatilaa ja -toimijaa. Kirkkonummi 700 -juhlavuoden suunnittelu jatkuu.

Huoli lasten ja nuorten lukutaidon heikentymisestä ja lukemisen vähenemisestä on edelleen aiheellinen. Tutkimusten mukaan hyvä lukutaito edistää elämässä menestymistä sekä ehkäisee syrjäytymistä. Lasten ja nuorten lukemisen ja lukutaidon edistäminen on yksi kirjaston keskeisimpiä tehtäviä. Kaikenikäisten lukutaitotyöhön panostaminen tukee Kirkkonummen kunnan strategiaa, jossa painopisteenä on tulevaisuuteen investointi hyvinvoinnin ja elinikäisen oppimisen kautta lisäämällä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kirjastossa on meneillään Lukuliekki: Verkostoituvaa vuorovaikutuksellista lukutaitotyötä Kirkkonummella –hanke vuoden 2027 loppuun saakka. Tavoitteena on luoda verkostoja ja kehittää uusia lukutaitotyön toimintamuotoja erityistä lukutaidon tukea tarvitsevien aikuisten ja nuorten aikuisten tavoittamiseksi. Kirjastopalvelut edistää myös yhdessä vapaa-aikapalveluiden muiden yksiköiden kanssa erityisesti senioreiden kohtaamisia sekä edesauttaa kuntalaisten hyvinvointia digitaalisia taitoja vahvistamalla.

Kulttuurikasvatussuunnitelman avulla tuetaan lasten ja nuorten oikeutta taiteen ja kulttuurin kokemiseen sekä edistetään kulttuurikasvatuksen saavutettavuutta, tasa-arvoisuutta sekä monipuolisuutta. Kunnan oman Kulttuurikompassi-kulttuurikasvatussuunnitelman kautta lapset ja nuoret pääsevät tutustumaan paikalliseen kulttuuriin, alueen eri toimijoihin sekä monipuolisesti eri taiteenlajeihin.

Kirjastopalveluiden saavutettavuudesta tulee huolehtia sekä yleisesti palvelujen saavutettavuudesta huolehtien, että hyödyntäen omatoimilainauksia ja kirjastoauton palveluja. Myös laajat ja monipuoliset e-aineistot lisäävät kirjastopalveluiden saavutettavuutta. Tunnistamalla eri kohderyhmien palvelutarpeet sekä mahdollisuudet ja esteet palvelujen käyttämiselle, pyritään varmistamaan, että palvelut tavoittavat kaikki kuntalaiset mahdollisimman kattavasti.

Kirjaston nykyisen kirjastojärjestelmän elinkaari on päättymässä ja tavoitteena on ottaa uusi kirjastojärjestelmä käyttöön vuoden 2027 aikana.

Paikalliset yhdistykset ovat keskeisiä kumppaneita kuntalaisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja aktiivisen vapaa-ajan edistämiseksi. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä yhdistysten kanssa ja kehittää edelleen yhdistyksille myönnettävien avustusten prosesseja sekä niiden digitalisointia sähköisen avustusjärjestelmän avulla.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuosittaiset tavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuosittainen tavoite	Vastuu
Kohtaamisten ja elämysten mahdollistaminen – edistetään kuntalaisten aktiivista ja hyvää elämää tarjoamalla kohtaamispaikkoja sekä yhdessä kuntalaisten ja yhteisöjen kanssa tuotettuja tapahtumia ja toimintaa, jotka houkuttelevat viihtymään.	Kirjastojen avoimien tilaisuuksien määrä 600 tapahtumaa.	Kirjasto- ja kulttuuripäällikkö
Kunnan kulttuuritapahtumien tarjonnan ja kulttuurin saavutettavuuden lisääminen, kulttuurituotannon elävöittäminen sekä paikallisten kulttuuritoimijoiden toimintamahdollisuuksien vahvistaminen.	Lyyra-salin tilaisuuksien kävijämäärä 8 000 henkilöä.	Kirjasto- ja kulttuuripäällikkö

Nuoriso- ja liikuntapalvelut

Nuoriso- ja liikuntapalvelujen toiminnan kuvaus 2027

Nuoriso- ja liikuntapalvelut vastaa terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan palveluista, toteuttaa nuorisotyötä eri muodoissaan, koordinoi ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä, rakennuttaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja sekä edistää lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia, osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Palveluja toteutetaan yhteistyössä kunnan eri toimijoiden, liikuntaseurojen, yhdistysten, koulujen, oppilaitosten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Palvelujen toteutuksessa painottuvat saavutettavuus, yhteisöllisyys ja toimintakykyä edistävät toimenpiteet.

Nuorisopalvelut toteuttaa avointa ja alueellista nuorisotyötä sekä kohdennettua nuorisotyötä lasten ja nuorten erilaisiin tarpeisiin. Nuorisotyötä tehdään nuorisotiloilla ja muissa nuorten toimintaympäristöissä sekä jalkautuvana nuorisotyönä siellä, missä nuoret liikkuvat ja viettävät vapaa-aikaansa. Nuorisotyön lähtökohtana on tarjota nuorille turvallista aikuisen läsnäoloa, tukea ja kohtaamista erilaisissa toimintaympäristöissä. Kohdennetun nuorisotyön palveluilla tuetaan erityisesti niitä nuoria, jotka tarvitsevat enemmän tukea elämäntilanteeseensa, arjenhallintaan tai palveluihin kiinnittymiseensä.

Liikuntapalvelut edistää kuntalaisten hyvinvointia, aktiivista elämäntapaa ja toimintakykyä tarjoamalla mahdollisuuksia ohjattuun, omaehtoiseen ja soveltavaan liikuntaan. Toimintaa järjestetään eri ikäryhmille yhteistyössä liikuntaseurojen, yhdistysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Liikuntapalvelut vastaa kunnan liikuntapaikkojen ja -olosuhteiden rakentamisesta ja kehittämisestä sekä edistää niiden monipuolista, turvallista ja saavutettavaa käyttöä. Tavoitteena on vahvistaa edellytyksiä liikkumiselle ja liikuntaharrastamiselle eri puolilla kuntaa sekä tukea paikallisten seurojen toimintaedellytyksiä.

Nuoriso- ja liikuntapalvelut muodostavat kokonaisuuden, joka tukee kuntalaisten hyvinvointia, aktiivista arkea ja yhteisöllisyyttä. Palvelujen tavoitteena on luoda edellytyksiä liikkumiselle, harrastamiselle, kohtaamiselle ja osallistumiselle yhteistyössä kunnan eri toimijoiden ja paikallisten toimijoiden kanssa.

Toiminnan painopistealueet

- Kaikkien Kirkkonummi – saavutettavat mahdollisuudet osallisuuteen, hyvinvointiin ja kohtaamisiin
- Senioreiden aktiivisen elämäntavan edistäminen
- Aktiivinen ja osallistava juhluvuosi 2030

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan 2027

Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö

Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö on kunnan lakisääteinen tehtävä, jonka tavoitteena on ehkäistä päihteiden käyttöä, vähentää rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja ja edistää kuntalaisten mielenterveyttä. Kunnan ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä koordinoidaan nuoriso- ja liikuntapalveluissa.

Työn koordinoinnilla vahvistetaan moniammatillisia ja saavutettavia toimintamalleja sekä poikkihallinnollista yhteistyötä eri ikäryhmien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Vaikuttava ehkäisevä työ edellyttää tiivistä ja laaja-alaista yhteistyötä kunnan, hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kesken. Työssä painottuvat lasten ja nuorten sekä koko kuntaväestön mielenterveyden ja päihteettömyyden edistäminen, varhainen tuki, ennaltaehkäisevät toimintamallit sekä kuntalaisten hyvinvointia vahvistava kohtaava työ.

Nuorten hyvinvointi

Nuorten hyvinvoinnin polarisoituminen ja osalla nuorista kasautuvat hyvinvoinnin haasteet ovat edelleen merkittävä yhteiskunnallinen ilmiö. Vaikka valtaosa nuorista voi hyvin, osa kohtaa monimuotoisia ja pitkäkestoisia haasteita arjessaan. Tämä korostaa varhaisen tunnistamisen ja laaja-alaisen yhteistyön merkitystä syrjäytymisen ehkäisyssä ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Lisääntynyt tuen tarve sekä moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen näkyvät edelleen erityisesti kohdennetun nuorisotyön, kuten etsivän nuorisotyön ja erityisnuorisotyön, palveluissa.

Kirkkonummella nuorisotyöllä on keskeinen rooli nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Toiminta on laaja-alaista ja moniammatillista, ja rakentuu vahvan yhteistyöverkoston varaan. Kohdennetun nuorisotyön rinnalla avoin nuorisotyö tarjoaa turvallisia kohtaamispaikkoja, luotettavia aikuisia ja mahdollisuuksia osallisuuteen, yhteisöllisyyteen ja mielekkääseen vapaa-aikaan. Nuorisotilatoimintaa järjestetään kunnan kaikissa kuntakeskuksissa: keskustassa, Masalassa ja Veikkolassa.

Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia vahvistetaan ja kehitetään edelleen osana Harrastamisen Suomen mallia. Kirkkonummella toimintaa toteutetaan muun muassa MyHobby- ja TALENT-toiminnan, liikkuvan Harrastuspakutoiminnan sekä HarrastusSankarit-harrastusesittelyjen kautta yhteistyössä sivistys- ja vapaa-aikapalvelujen, koulujen, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastaa, löytää mielekästä tekemistä sekä luoda sujuvia palvelupolkuja, joiden avulla lapset ja nuoret löytävät harrastuksen, saavat

tarvittaessa tukea nuorisotyöstä ja osallistuvat kunnan muuhun vapaa-ajan toimintaan. Toimintaa suunnitellaan ja kehitetään yhdessä lasten ja nuorten kanssa heidän näkemyksiään ja kokemuksiaan hyödyntäen.

Vuonna 2027 kehittämistyössä painottuvat palvelupolkujen vahvistaminen, moniammatillisen yhteistyön syventäminen sekä lasten ja nuorten hyvinvointia tukevien toimintamallien vakiinnuttaminen. Tavoitteena on varmistaa saavutettavat, yhdenvertaiset ja vaikuttavat palvelut, jotka tukevat osallisuutta, harrastamista ja oikea-aikaista tukea.

Liikkumisen edistäminen

Nuoriso- ja liikuntapalvelut edistää kuntalaisten liikkumista ja aktiivista elämäntapaa osana kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Työtä tehdään poikkihallinnollisesti yhteistyössä kunnan eri toimialojen, hyvinvointialueen, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Palveluja kehitetään erityisesti terveytensä kannalta vähän liikkuvien kuntalaisten, iäkkäiden, toimintarajoitteisten ja yhteiskunnallisesti heikommassa asemassa olevien tarpeisiin. Osana vapaa-aikapalvelujen yhteistä lkiliikkuja-toimintaa vastataan ikääntyvän väestön kasvavaan palvelutarpeeseen tarjoamalla liikunnanohjausta, kulttuurisäilyttäjiä, muuta opetusta ja liikkuvia palveluja. Toiminnan kehittämisessä painotetaan asiakasosallisuutta, saavutettavuutta, kohtaamisia sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön vahvistamista.

Uimahalli on peruskorjauksessa, ja kuntotutkimuksiin perustuvia korjaus- ja kunnossapitotoimenpiteitä jatketaan. Kiinteistön ja uimahallitekniikan ikääntyminen lisää päivittäisen ylläpidon haasteita sekä kasvattaa ylläpitotarvetta ja kunnossapitokustannuksia tulevina vuosina. Tämä korostaa pitkäjänteisen peruskorjauksen valmistelun merkitystä. Vuonna 2027 käynnistetään uimahallin peruskorjauksen ja laajennuksen tarveselvitys talousarvion mukaisesti.

Liikunta- ja virkistysalueet ovat keskeinen osa kuntalaisten hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja aktiivisen elämäntavan edistämistä sekä paikallisten liikuntaseurojen toimintaedellytysten tukemista. Liikuntapaikkaverkosto ikääntyy, mikä lisää ylläpidon ja perusparannusten tarvetta. Nykyiset ylläpitoresurssit eivät kuitenkaan mahdollista kaikkien tarvittavien pienperusparannusten toteuttamista. Samalla väestökehitys, muuttuvat käyttäjätarpeet ja toimintaympäristön muutokset edellyttävät liikuntapaikkaverkoston pitkäjänteistä ja suunnitelmallista kehittämistä sekä investointien ja kunnossapidon huolellista priorisointia. Liikunta- ja virkistysalueiden kehittämistä tukee valmisteltava liikunta- ja virkistysalueiden kehittämissuunnitelma, jonka tavoitteena on luoda pitkän aikavälin suuntaviivat liikuntapaikkaverkoston kehittämiselle sekä investointien, kunnossapidon ja perusparannusten priorisoinnille.

Paikalliset yhdistykset ovat keskeisiä kumppaneita kuntalaisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja aktiivisen vapaa-ajan edistämisyssä. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä yhdistysten kanssa ja kehittää edelleen yhdistyksille myönnettävien avustusten prosesseja sekä niiden digitalisointia sähköisen avustujajärjestelmän avulla.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuosittaiset tavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuosittainen tavoite	Vastuu
Edistämme lasten, nuorten ja senioreiden hyvinvointia, osallisuutta ja aktiivista arkea tarjoamalla saavutettavia palveluja, turvallisia kohtaamispaikkoja, mielekästä toimintaa sekä mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa.	Lasten, nuorten ja senioreiden palvelupolkujen kehittämistä jatketaan tunnistettujen tarpeiden ja osallistumisen esteiden pohjalta palvelujen saavutettavuuden, osallisuuden ja yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien edistämiseksi.	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö
Edistämme lasten, nuorten ja senioreiden hyvinvointia, osallisuutta ja aktiivista arkea tarjoamalla saavutettavia palveluja, turvallisia kohtaamispaikkoja, mielekästä toimintaa sekä mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa.	Vahvistetaan palvelujen löydettävyyttä ja saavutettavuutta kehittämällä monikanavaista ja selkeää palveluviestintää.	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Musiikkiopisto					
Nettokustannukset euroa / opetustunti	74,6	74,0	80,6	81,4	82,2
Oppilas/opiskelijamäärä perusopetus	330	300	300	300	300
Kansalaisopisto					
Nettokustannukset euroa / opetustunti	59,8	60,0	86,5	87,4	88,3
Opiskelijoiden/kurssilaisten määrä	7 876	8 200	8 200	8 200	8 200
Kuvataidekoulu					
Nettokustannukset euroa / opetustunti	104,5	88,0	207,7	209,7	211,8
Oppilas/opiskelijamäärä perusopetus	402	360	360	360	360
Kulttuuripalvelut					
Nettokustannukset euroa / asukas	9,7	10,4	21,6	21,6	21,7
Kirjastopalvelut					
Nettokustannukset euroa / asukas	68,0	66,8	72,2	70,2	70,5
Lainojen määrä	645 764	600 000	610 000	620 000	620 000
Kävijämäärä	644 544	600 000	610 000	620 000	620 000
Liikuntapalvelut					
Nettokustannukset euroa / asukas	75,3	83,1	84,7	85,0	85,4
Uimahallin kävijämäärä	219 081	200 000	200 000	200 000	200 000
Kunnan tukemien yhdistysten liikuntapalveluiden nuorten ohjattujen ryhmien määrä/vuosi	269	300	300	300	300
Liikuntapalvelujen tuottamien liikuntapalveluiden osallistujamäärä/vuosi	18 119	17 000	18 000	19 000	19 000
Nuorisopalvelut					
0–28-vuotiaiden määrä	12 519	12 528	12 178	12 048	12 040
Nettokustannukset euroa / 0–28-vuotiaat	151,6	168,3	179,9	175,2	177,1

Tilivelvolliset vastuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta. Ostolaskujen hyväksyjät on listattu toimialan toimintaohjeen liitteessä.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Vapaa-aikapalvelut	vapaa-aikajohtaja	vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen rehtori
Investointiprojekti 9866, kirjastojärjestelmä	vapaa-aikajohtaja	vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen rehtori

Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	4 440 494	4 702 751	4 702 751	4 796 805	4 892 741
Myyntituotot	1 311 262	1 387 928	1 387 928	1 415 686	1 444 000
Maksutuotot	2 434 376	2 279 466	2 279 466	2 325 055	2 371 556
Tuet ja avustukset	675 017	986 865	986 865	1 006 602	1 026 734
Muut toimintatuotot	19 839	48 492	48 492	49 462	50 451
Toimintakulut	-62 087 017	-65 708 761	-66 563 034	-67 894 301	-69 252 178
Henkilöstökulut	-48 869 465	-50 563 426	-51 623 853	-52 656 334	-53 709 453
Palkat ja palkkiot	-39 692 732	-41 069 584	-41 857 155	-42 694 300	-43 548 181
Henkilösivukulut	-9 176 732	-9 493 842	-9 766 698	-9 962 034	-10 161 272
Palvelujen ostot	-9 631 272	-10 371 649	-10 183 822	-10 387 498	-10 595 249
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 683 798	-2 731 047	-2 542 170	-2 593 016	-2 644 875
Avustukset	-1 071 509	-1 145 000	-1 145 000	1 167 900	-1 191 258
Muut toimintakulut	- 830 974	- 897 639	-1 068 189	-1 089 553	-1 111 343
Toimintakate	-57 646 523	-61 006 010	-61 860 283	-63 097 496	-64 359 437
Sisäiset tuotot yhteensä	60 891	0	0	0	0
Sisäiset menot yhteensä	-22 652 615	-22 370 269	-23 270 750	-23 736 163	-24 210 883
joista:					
Puhtauspalvelut	-1 926 571	-1 927 424	-1 999 997	-2 039 997	-2 080 799
Rakennusten vuokrat	-5 474 415	-14 671 672	-15 911 232	-16 229 455	-16 554 043
Ravituspalvelut	-5 170 312	-5 771 173	-5 359 521	-5 466 711	-5 576 041
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 766	42 197	42 168	42 417	42 661
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	-1 380	-1 446	-1 467	-1 487	-1 508

Erittely palveluryhmittäin

Suomenkielinen varhaiskasvatus	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	1 961 631	1 838 093	1 838 093	1 874 855	1 912 352
Ulkoiset toimintamenot	-25 300 498	-26 584 425	-27 086 553	-27 628 285	-28 180 845
Toimintakate	-23 338 867	-24 746 332	-25 248 460	-25 753 430	-26 268 493
sisäiset toimintatuotot	1 370	0	0	0	0
sisäiset toimintamenot	-6 730 174	-6 908 833	-7 056 762	-7 197 894	-7 341 850
Suomenkieliset opetuspalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	2 478 863	2 864 658	2 864 658	2 921 950	2 980 389
Ulkoiset toimintamenot	-36 786 519	-39 124 336	-39 476 481	-40 266 016	-41 071 333
Toimintakate	-34 307 656	-36 259 678	-36 611 823	-37 344 066	-38 090 944
sisäiset toimintatuotot	59 521	0	0	0	0
sisäiset toimintamenot	-15 922 441	-15 461 436	-16 213 988	-16 538 269	-16 869 033

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Varhaiskasvatuspalvelut	367,13	384,13	374,13	374,13	374,13
Opetuspalvelut	511,19	534,20	521,19	521,19	521,19
Yhteensä	878,32	918,33	895,32	895,32	895,32

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Taloudellinen	Resurssien riittämättömyys palvelutarpeeseen ja toimialan velvoitteisiin nähden • palvelutarpeen kasvu tai uudet velvoitteet, joihin ei ole resursoinnilla varauduttu • valtionrahoitusten leikkaukset, kunnan verotulojen heikentyminen • väestönkasvun tavoitteista jääminen, palvelutarpeiden määrä ei laske samassa määrin	Ei vertailutietoa.	Talousarvion toteutuminen. Palveluverkkosuunnitelman toimenpiteiden eteneminen. Henkilöstöresurssien riittävyys suhteessa palvelutarpeeseen. Lähtötaso määritellään vuoden 2027 aikana.	• ennakoiva ja toimiva palveluverkko(suunnitelma) • ennakoiva palvelujen suunnittelu ja johtaminen • muutосkyvykäs, yhteistyöhakuinen toimintakulttuuri • oma-aloitteinen ja vastuullinen työskentely ja työn tuki kaikilla organisaation tasoilla	Ei vertailutietoa.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6	Ei vertailutietoa.	• palvelutarpeen ennakoinnin kehittäminen osana talous- ja toimintasuunnittelua • kustannusten ja vaikuttavuuden seurannan vahvistaminen • palveluverkon ja henkilöstöresurssien säännöllinen tarkastelu väestökehityksen pohjalta	Sivistyksen toimialan johtoryhmä
Taloudellinen	Hyvinvointialueen ja kunnan välisen yhteistyön puutteet, epäselvät vastuut tai muutokset palvelurakenteissa aiheuttavat kunnalle lisätehtäviä, lisäkustannuksia tai palvelujen yhteensovittamisen ongelmia.	Ei vertailutietoa.	Yhteistyörakenteet toimivat suunnitellusti. Yhdyspintapalvelujen seurantamalli käytössä. Merkittävät yhteistyöhön liittyvät ongelmat tunnistetaan ja käsitellään viivytyksettä.	• aktiivinen vaikuttaminen alueen ja valtakunnan tasolla • yhteistyö Länsi-Uudenmaan kuntien sivistyspalvelujen johdon kesken • yhteistyön ja tiedonkulun vahvistaminen sekä kunnan että alueen päättäjien kanssa • yhteistyörakenteiden, vastuiden ja tehtävänjaon selkeyttäminen LUVNin kanssa	Ei vertailutietoa.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6	Ei vertailutietoa.	• kehitetään yhdyspintapalvelujen systemaattista seurantaa • vahvistetaan yhteisiä toimintamalleja • selkeytetään vastuita ja tiedonkulkua palveluketjuissa • tunnistetaan yhteistyöstä aiheutuvat kustannusvaikutukset aiempaa systemaattisemmin	Sivistyksen toimialan johtoryhmä
Operatiivinen	Tietoturvaan, tietosuojaan tai digitaalisten palveluiden	Ei vertailutietoa.	Tietoturva- ja tietosuojakoulutukset	• tietoturva ja tietosuoja osana toimialan valmiuden ja varautumisen	Ei vertailutietoa.	Todennäköisyys: 2	Ei vertailutietoa.	• vahvistetaan henkilöstön tietoturva- ja	Sivistyksen toimialan

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
	toimintavarmuuteen liittyvät uhkat ja haavoittuvuudet aiheuttavat tietojen väärinkäyttöä, tietosuojapoikkeamia, palvelukatkoksia tai häiriötä toimialan palvelutuotantoon.		toteutuvat suunnitellusti. Käyttöoikeudet tarkastetaan vuosittain. Tietoturva- ja tietosuojapoikkeamia seurataan ja raportoidaan. Riskien seurannan lähtötaso määritellään vuoden aikana.	johtamista - toimialan järjestelmien ja sovellusten tietoturvallisuuden varmistaminen yhteistyössä kunnan ICT-toimintojen kanssa - henkilöstön tietosuoja- ja ICT-osaamisen vahvistaminen koulutusten, ohjeistusten ja yhteisten toimintamallien avulla		Merkittävyys: 3 6		tietosuojatietoisuutta jatkuvalla koulutuksella - kehitetään poikkeamien raportointia ja analysointia - päivitetään toimialan jatkuvuus- ja varautumissuunnitelmia säännöllisesti - varmistetaan uusien järjestelmien riskienarviointien toteutuminen ennen käyttöönottoa	johtoryhmä sekä hallinto- ja kehittämispalvelut

Investoinnit

Investointikohde	TA 2027
Nissniku-talon kalustus	1 200 000

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Toimenpide vuodelle 2027
Tietoturva ja tietosuoja	Tietoturva- ja tietosuojaloukkaus henkilötietojen käsittelyssä. Syy: inhimillinen virhe, puutteellinen tietoturvaosaaminen, väärä vastaanottaja, tietojärjestelmien haavoittuvuudet tai kyberhyökkäys. Seuraus: henkilötietojen luvaton luovutus tai katoaminen, toiminnan häiriintyminen, mainehaitta sekä mahdolliset viranomaisilmoitukset ja muut seuraamukset. Suuruus: merkittävä.	Käyttöoikeuksien ajantasaisuuden varmistaminen, lokiseuranta, tietosuojalainsäädännön määräysten noudattaminen.	Vahvistetaan toimialan tietoturva- ja tietosuojaa osaamista sekä yhtenäistetään tietosuojaan liittyviä toimintatapoja. Varmistetaan tietosuojaprosessien, asiakirjojen ja toimintamallien ajantasaisuus koko toimialalla sekä ylläpidetään tietosuojaryhmän osaamista säännöllisellä koulutuksella. Vakiinnutetaan tietosuojakoulutukset osaksi vuosittaista toimintaa.

Suomenkielinen varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen eri toimintamuotoja ovat päiväkotij- ja perhepäivähoito, esiopetus sekä avoin varhaiskasvatus, johon asukaspuistotoiminta kuuluu.

Toiminnan painopistealueet

- Syrjäytymisen ehkäiseminen ja hyvinvoinnin edistäminen
- Kestävään elämäntapaan kasvaminen
- Kaikkien Kirkkonummi
- Tulevaisuustaitojen vahvistaminen
- Asiakkaiden yhdenvertainen osallisuus
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja hyvinvointi

Talousarviomäärärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta palvelutuotannosta ohjataan suunnitellusti ja hallitusti. Jotta yksityisen palvelun osuus kunnan varhaiskasvatuksesta olisi tavoitteen mukaisesti 25–30 %, tulee yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä parantaa. Palvelusetelin ehtoja parannetaan korottamalla palvelusetelin perusarvoa 960 eurosta 980 euroon. Muutokset nostavat palvelusetelin kustannuksia 1.1.2027 alkaen. Uusiin palvelusetelin arvoa nostaviin kustannuksiin on varauduttu kunnanhallituksen päättämässä talousarvion kehyksessä.

Yksityisille, esiopetusta antaville päiväkodeille, maksettavaa korvausta esiopetuksen tuottamisesta tarkistetaan samanaikaisesti palvelusetelin perusarvon tarkistuksen kanssa 1.1.2027 alkaen. Toimenpiteeseen on varauduttu talousarviossa.

Varhaiskasvatuslain 1.8.2021 voimaan tullut henkilöstön mitoitus koskeva lakimuutos vaikuttaa edelleen henkilöstökustannuksiin niitä nostaen.

Varhaiskasvatuslain henkilöstörakenteen muutokseen perustuen vapautuvia lastenhoitajan tehtäviä muutetaan säästöistä johtuen suunniteltua vähemmän varhaiskasvatuksen opettajiksi/sosionomeiksi.

Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa kehitetään edelleen valtionavustuksella tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin toteutumisen tukemiseksi.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

1.9.2018 voimaantullut varhaiskasvatuslaki vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua nostamalla henkilöstön koulutustasoa. Vuoteen 2030 mennessä päiväkodeissa tulee työskennellä 2/3 varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja nykyisen 1/3 sijaan, joista vähintään puolet varhaiskasvatuksen opettajan nimikkeellä. Vapautuvia lastenhoitajan tehtäviä muutetaan varhaiskasvatuksen opettajiksi/sosionomeiksi.

Varhaiskasvatuksen palveluverkko perustuu tehokkaaseen tilankäyttöön ja korkeaan täyttöasteeseen. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta koko palvelutuotannosta ohjataan suunnitellusti ja hallitusti kunnan huoltovarmuus sekä asiakkaan valintamahdollisuudet huomioon ottaen. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutarjonnasta on 25–30 %. Yksityistä varhaiskasvatusta tuetaan palvelusetelillä. Yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä vahvistetaan palvelusetelin ehtoja parantamalla. Palvelusetelin ehtoja parannetaan korottamalla palvelusetelin perusarvoa 960 eurosta 980 euroon. Muutokset nostavat palvelusetelin kustannuksia 1.1.2027 alkaen. Uusiin kustannuksiin on varauduttu kunnanhallituksen päättämässä talousarvion kehyksessä.

Varhaiskasvatuksen ja huoltajien välisellä yhteistyöllä vahvistetaan lapsen oikeutta terveyteen ja hyvinvointiin. Edistetään edelleen lasten liikkumista kehittämällä varhaiskasvatuksessa arjen liikunnallista toimintakulttuuria sekä tarjoamalla perheille maksutonta perheliikuntaneuvontaa. Toimenpiteitä kohdistetaan erityisesti henkilöstön osaamisen lisäämiseen sekä vähän liikkuviin ja liikkumiseensa tukea tarvitseviin lapsiin ja heidän perheisiinsä.

Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa kehitetään edelleen valtionavustuksella tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin toteutumisen tukemiseksi palkkaamalla resurssilastenhoitajia lapsiryhmiin.

Pyritään jatkamaan ympäristökasvattaja- ja liikunnan ammattitutkintoon johtavien koulutusten järjestämistä oppisopimuksin, mikäli valtion rahoitus mahdollistaa sen. Jatketaan edelleen Vihreän lipun- toimintaa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositavoite	Vastuu
Edistämme kaikenikäisten kuntalaisten hyvää elämää ja arjen sujuvuutta, jota tukevat saavutettavat ja korkealaatuiset julkiset palvelut. Kunnan toiminta on osallistavaa, ja kehitämme sitä yhdessä kuntalaisten ja yhteisöjen kanssa.	Varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyys on vähintään hyvällä tasolla (4). Vuonna 2025 varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyden yleisarvosana oli 4,4	Varhaiskasvatusjohtaja
Taloutemme on pitkäjänteisessä tasapainossa. Investoimme kestävästi, toimimme kustannustehokkaasti ja kasvatamme tulopohjaa.	Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta 25–30 %. Vuonna 2025 yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta oli 26–29 %.	Varhaiskasvatusjohtaja
Tarjoamme houkuttelevan ja viihtyisän työpaikan sekä olemme kilpailukykyinen työnantaja. Henkilöstömme voi hyvin ja kehittää osaamistaan tulevaisuustietoisesti. Johtaminen on meillä korkealaatuista. Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden ja luomme mahdollisuuksia työnhakijoille ja työnantajille Kirkkonummella ja työliisyyalueella.	Henkilöstön kelpoisuusaste Lakisääteisen kasvatushenkilöstön (myös sijaiset yli 5 kk) kelpoisuusaste on 100 % kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Vuonna 2025 lakisääteisen kasvatushenkilöstön kelpoisuusaste oli: Varhaiskasvatuksen opettaja: 64 % Varhaiskasvatuksen sosionomi: 100 % Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja: 82 % Päiväkodin henkilöstön rakenne Päiväkodin kasvatushenkilöstöstä vähintään 2/3 on varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja	Varhaiskasvatusjohtaja
Innostamme kuntalaisia aktiiviseen elämäntapaan, liikkumaan ja kulttuurin pariin. Kirkkonummella on mahdollisuus kohtaamisiin ja elämyksiin luonnossa ja tapahtumissa, niin arjessa kuin juhlassakin.	Kaikkien Kirkkonummi - Luonnossa oppimisen päivä jokaisen lapsen oikeutena. Jokainen lapsiryhmä viettää vähintään yhden luonnossa oppimisen päivän viikoittain. Osuus ryhmistä, joissa tavoite toteutuu. Osuus alle 3-vuotiaiden ryhmistä, joissa tavoite toteutuu.	Varhaiskasvatusjohtaja

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Varhaiskasvatus					
0–6-vuotiaiden lkm. 31.12	2 414	2 628	2 496	2 514	2 928
Varhaiskasvatuksessa olevat lapset, % ikäluokasta 0–6 v.	74	73	73	73	73
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	1 271	1 439	1 348	1 358	1 365
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	509	480	480	480	480
Kunnallisen varhaiskasvatuksen nettokust. euroa/lapsi	13 980	13 053	14 263	14 300	14 369
Lapsia kotihoidontuen piirissä 31.12. (fi+sv)	213	373	358	361	363
Varhaiskasvatuksen nettokust. € / ikäluokasta 0–6 v / lapsi (fi+sv)	11 132	11 040	11 784	11 808	11 848
0–6-vuotiaiden määrä (fi+sv)	2 839	3 004	2 886	2 909	2 928
Esiopetus					
Oppilasmäärä	352	350	385	339	336

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Varhaiskasvatuspalvelut	varhaiskasvatusjohtaja	varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija

Suomenkieliset opetuspalvelut

Suomenkieliset opetuspalvelut muodostuvat suomenkielisestä perusopetuksesta, perusopetukseen valmistavasta opetuksesta, lukiokoulutuksesta, perusopetusta täydentävästä oman äidinkielen opetuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä kerhotoiminnasta.

Toiminnan painopistealueet 2027

- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus: vahvistamme yhteisiä rakenteita ja prosesseja, jotka edistävät opetuksen palveluiden yhdenvertaisuutta kaikissa kouluissa.
- Turvallisuus ja yhteisöllisyys: panostamme oppilaiden osallisuuden vahvistamiseen. Kuntatasoinen turvallisuustiimi jatkaa turvallisuuden edistämistä yhteistyössä koulujen ja muiden kumppaneiden kanssa.
- Aktiivinen ja kestävä elämäntapa: vakiinnutamme yhdessä koulujen kanssa rakenteita ja toimintatapoja, jotka tukevat arjessa liikkumista koulupäivän aikana. Kehitämme työtapoja, jotka tukevat erityisesti heikkojen lukijoiden lukutaidon kehittymistä kaikissa oppiaineissa.

Talousarviomäärärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

- Perusopetuksen oppilasmäärän lasku vaikuttaa virkojen täyttämiseen ja henkilöstöresurssien kohdentamiseen. Vapautuvia virkoja tarkastellaan ennakoivasti, ja henkilöstöä suunnataan palvelutarpeen mukaan virkasiirroilla ja tehtävärakenteita kehittämällä. Näin hillitään kustannusten kasvua ja varmistetaan resurssien tarkoituksenmukainen käyttö.
- Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus vaikuttaa talousarviomäärärahoihin henkilöstöresurssien, ryhmäkohtaisten tukimuotojen, oppilaskohtaisten tukitoimien ja hallinnollisen työn kautta. Vuonna 2027 seurataan erityisesti tuen rakenteiden toimivuutta, resurssien riittävyyttä sekä uudistuksen vaikutuksia opetuksen yhdenvertaiseen toteutumiseen.
- Valtion erityisavustusten väheneminen pienentää opetuspalveluiden tuloja. S2-opetuksen hankerahoitus tukee oppimäärän uudistuksen toimeenpanoa, kielitietoisien toimintakulttuurin vahvistamista ja henkilöstön osaamisen kehittämistä. Talousarviossa huomioidaan kunnan omarahoitusosuus sekä hankkeen tulosten vakiinnuttaminen pysyviksi käytännöiksi.
- Koulujen väistöilaratkaisut ja rakennushankkeiden eteneminen vaikuttavat opetuspalveluiden määrärahoihin. Vuonna 2027 talousarviossa varaudutaan tilamuutosten käyttöönottoon, varustamiseen ja toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen siirtymävaiheissa Nissnikun ja Kantvikin koulujen osalta. Kantvikin väistön koulukuljetukset tulevat vaikuttamaan talousarvioon vuoden 2027 alusta.
- Koko koulukuljetuksen taksiliikenteen kilpailutus tulee vaikuttamaan vuoden 2027 talousarvioon. Uusi hankintasopimus otetaan käyttöön syksystä 2027. Hankinnasta päättää Sivistys- ja hyvinvointilautakunta.
- Mahdollisen Isonniityntien maansiirtourakan toteutuminen vaikuttaa alueen koulukuljetukseen ja talousarvioon.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Perusopetusikäisten oppilaiden määrä vähenee edelleen, mutta oppilaskohtaista tukea tarvitsevien ja suomi toisena kielenä -oppilaiden määrä kasvaa, eivätkä palvelutarpeen muutokset jakaudu tasaisesti eri alueiden ja koulujen välillä. Muutos edellyttää ennakoivaa henkilöstö- ja palveluverkkosuunnittelua sekä resurssien kohdentamista siten, että opetuksen laatu ja saatavuus säilyvät yhdenvertaisina kaikissa kouluissa.

Perusopetuksen lainsäädännön muutokset vaikuttavat opetuksen järjestämiseen vuonna 2027. Paikallisessa toimeenpanossa varaudutaan muun muassa perusopetuksen osaamistakuuseen liittyvään opetussuunnitelmatyöhön, arvioinnin uudistumiseen sekä valmistavan opetuksen ja suomi toisena kielenä-oppimäärän arvioinnin tarkentumiseen. Muutokset edellyttävät yhteisiä toimintamalleja, henkilöstön osaamisen vahvistamista ja koulujen välistä yhdenmukaisuutta.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet näkyvät kouluissa pitkittyneinä poissaoloina, sosiaalisten suhteiden haasteina, levottomuutena ja turvallisuuden tunteen heikkenemisenä. Vuonna 2027 opetuspalveluissa vahvistetaan yhteisöllistä ja turvallista toimintakulttuuria, oppilaiden osallisuutta sekä kouluun kiinnittymistä. Opetuspalveluissa jatketaan turvallisuustyön koordinoimista yhteistyössä koulujen, opiskeluhoollon, hyvinvointialueen, poliisin ja muiden kumppaneiden kanssa.

Lyyran, Nissniku-talon sekä Kantvikin koulun hankkeet muuttavat oppimisympäristöjä ja arjen toimintatapoja. Tila-hankkeissa korostuvat turvalliset ja toimivat oppimisympäristöt, tarkoituksenmukainen tilojen käyttö sekä yhteisen toimintakulttuurin rakentaminen.

Henkilöstön osaamisen kehittämistä suunnataan vuoden 2027 painopisteisiin: tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen, turvallisuuteen ja yhteisöllisyyteen, liikkumiseen sekä luku- ja kirjoitustaidon vahvistamiseen. Tavoitteena on, että yhteiset linjaukset muuttuvat koulujen arjessa toistettaviksi käytännöiksi ja yhdenvertaisiksi palveluiksi kaikille oppilaille ja opiskelijoille.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuosittaiset tavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuosittainen tavoite	Vastuu
Edistämme tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja kotoutumista huomioimalla eri väestöryhmien tarpeet.	Oppilaiden kokemus tasavertaisesta kohtelusta kasvaa. Lähtötaso 2026: Oppilaskyselyssä 1.–3. lk. oppilaista 75 %, 4.–9. lk. oppilaista 55 % kokevat, että koulussa on aikuinen, joka kuuntelee. Huoltajien kokemus lastensa yhdenvertaisesta kohtelusta kasvaa. Lähtötaso 2026: Huoltajakyselyssä 66 % huoltajista kokee, että ongelmatilanteisiin puututaan ja ne hoidetaan rakentavasti.	Opetusjohtaja
Edistämme kaikenikäisten kuntalaisten hyvää elämää ja arjen sujuvuutta, jota tukevat saavutettavat ja korkealaatuiset julkiset palvelut. Kunnan toiminta on osallistavaa, ja kehitämme sitä yhdessä kuntalaisten ja yhteisöjen kanssa.	Oppilaiden kokemus koulun turvallisuudesta kasvaa. Lähtötaso 2026: Oppilaskyselyssä 1.–3. luokkalaisista 84 % ja 4.–9. luokkalaisista 83 % kokee olonsa turvalliseksi koulussa. Huoltajien kokemus koulun turvallisuudesta kasvaa. Lähtötaso 2026: Lapseni kokee koulun psyykkisesti turvalliseksi 76 %. Lapseni kokee koulun fyysisesti turvalliseksi 81 %.	Opetusjohtaja
Innostamme kuntalaisia aktiiviseen elämäntapaan, liikkumaan ja kulttuurin pariin.	Move! mittauksen tulokset 2027: matalan fyysisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden prosentuaalinen osuus vähenee. Lähtötaso 2026: tulokset saadaan vuoden 2026 lopussa. Luetun ymmärtämisessä heikolle tasolle sijoittuvien 5. vuosiluokan oppilaiden osuus vähenee. Lähtötaso 2026: 26 %	Opetusjohtaja

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Perusopetus					
Oppilasmäärä	3 816	3 785	3 633	3 552	3 498
Bruttokustannukset euroa / oppilas	11 525	12 372	13 393	13 835	14 189
Ulkoiset bruttokustannukset euroa / oppilas	7 670	8 624	9 400	9 710	9 959
Lukiokoulutus					
Opiskelijamäärä	548	605	600	600	600
Bruttokustannukset euroa / opiskelija	8 150	9 731	9 385	9 479	9 573
Ulkoiset bruttokustannukset / opiskelija	6 369	8 038	6 953	7 023	7 093
Koulukuljetus					
Kuljetusetuuden piirissä olevat oppilaat	593	590	603	603	603
Kustannukset euroa / oppilas	1 711	2 658	2 103	2 124	2 145

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Suomenkielisen opetuspalvelut	opetusjohtaja	opetuspäällikkö
Investointiprojekti 9864, Nissniku-talon kalustaminen	opetusjohtaja	opetuspäällikkö

Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	1 148 868	1 077 654	1 077 654	1 099 207	1 121 191
Myyntituotot	374 321	331 444	331 444	338 073	344 834
Maksutuotot	596 098	569 210	569 210	580 594	592 206
Tuet ja avustukset	163 382	172 000	172 000	175 440	178 949
Muut toimintatuotot	15 067	5 000	5 000	5 100	5 202
Toimintakulut	-14 966 815	-15 854 188	-15 519 819	-15 830 213	-16 146 820
Henkilöstökulut	-11 523 111	-12 250 111	-12 164 200	-12 407 485	-12 655 640
Palkat ja palkkiot	-9 352 934	-9 953 024	-9 860 496	-10 057 704	-10 258 859
Henkilösivukulut	-2 170 177	-2 297 087	-2 303 704	-2 349 781	-2 396 781
Palvelujen ostot	-2 317 468	-2 209 769	-2 390 266	-2 438 069	-2 486 830
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 730 872	- 973 237	- 521 237	- 531 661	- 542 292
Avustukset	- 206 983	- 213 981	- 213 981	-218 261	-222 627
Muut toimintakulut	- 188 381	- 207 090	- 230 135	- 234 737	- 239 431
Toimintakate	-13 817 947	-14 776 534	-14 442 165	-14 731 006	-15 025 629
<i>Sisäiset menot yhteensä joista:</i>	-5 865 780	-4 916 556	-6 429 849	-6 558 445	-6 689 612
Puhtauspalvelut	- 497 169	- 482 777	- 527 581	- 538 133	- 548 896
Rakennusten vuokrat	-2 935 196	-3 502 339	-4 856 254	-4 953 377	-5 052 443
Ravintemuspäalvelut	-1 118 864	- 931 440	-1 046 014	-1 066 935	-1 088 273
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 160	41 463	42 197	42 505	42 826
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	- 335	- 356	- 342	- 346	- 350

Erittely palveluryhmittäin

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	513 244	459 210	459 210	468 394	477 762
Ulkoiset toimintamenot	-4 955 767	-5 384 999	-5 590 802	-5 702 615	-5 816 671
Toimintakate	-4 442 523	-4 925 789	-5 131 592	-5 234 221	-5 338 909
sisäiset toimintamenot	-1 294 369	-1 362 808	-1 476 647	-1 506 180	-1 536 303

Ruotsinkieliset opetuspalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	635 624	618 444	618 444	630 813	643 429
Ulkoiset toimintamenot	-10 011 048	-10 469 189	-9 929 017	-10 127 598	-10 330 149
Toimintakate	-9 375 424	-9 850 745	-9 310 573	-9 496 785	-9 686 720
sisäiset toimintamenot	-4 571 411	-3 553 748	-4 953 202	-5 052 265	-5 153 309

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Varhaiskasvatuspalvelut	78,26	83,18	80,05	80,05	80,05
Opetuspalvelut	122,87	121,30	121,30	121,30	121,30
Yhteensä	201,13	204,48	201,35	201,35	201,35

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Taloudellinen	Resurssien riittämättömyys palvelutarpeeseen ja toimialan velvoitteisiin nähden • palvelutarpeen kasvu tai uudet velvoitteet, joihin ei ole resursoinnilla varauduttu • valtionrahoitusten leikkaukset, kunnan verotulojen heikentyminen • väestönkasvun tavoitteista jääminen, palvelutarpeiden määrä ei laske samassa määrin	Ei vertailutietoa.	Talousarvion toteutuminen. Palveluverkkosuunnitelman toimenpiteiden eteneminen. Henkilöstöresurssien riittävyys suhteessa palvelutarpeeseen. Lähtötaso määritellään vuoden 2027 aikana.	• ennaakoiva ja toimiva palveluverkko(suunnitelma) • ennaakoiva palvelujen suunnittelu ja johtaminen • muutostyökyvykäs, yhteistyöhakuinen toimintakulttuuri • oma-aloitteinen ja vastuullinen työskentely ja työn tuki kaikilla organisaation tasoilla	Ei vertailutietoa.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6	Ei vertailutietoa.	• palvelutarpeen ennakoinnin kehittäminen osana talous- ja toimintasuunnittelua • kustannusten ja vaikuttavuuden seurannan vahvistaminen • palveluverkon ja henkilöstöresurssien säännöllinen tarkastelu väestökehityksen pohjalta	Sivistyksen toimialan johtoryhmä
Taloudellinen	Hyvinvointialueen ja kunnan välisen yhteistyön puutteet, epäselvät vastuut tai muutokset palvelurakenteissa aiheuttavat kunnalle lisätehtäviä, lisäkustannuksia tai palvelujen yhteensovittamisen ongelmia.	Ei vertailutietoa.	Yhteistyörakenteet toimivat suunnitellusti. Yhdyspintapalvelujen seurantamalli käytössä. Merkittävät yhteistyöhön liittyvät ongelmat tunnistetaan ja käsitellään viivytyksettä.	• aktiivinen vaikuttaminen alueen ja valtakunnan tasolla • yhteistyö Länsi-Uudenmaan kuntien sivistyspalvelujen johdon kesken • yhteistyön ja tiedonkulun vahvistaminen sekä kunnan että alueen päättäjien kanssa • yhteistyörakenteiden, vastuiden ja tehtävänjaon selkeyttäminen LUVNin kanssa	Ei vertailutietoa.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6	Ei vertailutietoa.	• kehitetään yhdyspintapalvelujen systemaattista seurantaa • vahvistetaan yhteisiä toimintamalleja • selkeytetään vastuita ja tiedonkulkua palveluketjuissa • tunnistetaan yhteistyöstä aiheutuvat kustannusvaikutukset aiempaa systemaattisemmin	Sivistyksen toimialan johtoryhmä
Operatiivinen	Tietoturvaan, tietosuojaan tai digitaalisten palveluiden	Ei vertailutietoa.	Tietoturva- ja tietosuojakoulutukset	• tietoturva ja tietosuoja osana toimialan valmiuden ja varautumisen johtamista	Ei vertailutietoa.	Todennäköisyys: 2	Ei vertailutietoa.	• vahvistetaan henkilöstön tietoturva- ja	Sivistyksen toimialan

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
	toimintavarmuuteen liittyvät uhkat ja haavoittuvuudet aiheuttavat tietojen väärinkäyttöä, tietosuojapoikkeamia, palvelukatkoksia tai häiriötä toimialan palvelutuotantoon.		toteutuvat suunnitellusti. Käyttöoikeudet tarkastetaan vuosittain. Tietoturva- ja tietosuojapoikkeamia seurataan ja raportoidaan. Riskien seurannan lähtötaso määritellään vuoden aikana.	- toimialan järjestelmien ja sovellusten tietoturvallisuuden varmistaminen yhteistyössä kunnan ICT-toimintojen kanssa - henkilöstön tietosuoja- ja ICT-osaamisen vahvistaminen koulutusten, ohjeistusten ja yhteisten toimintamallien avulla		Merkittävyys: 3 6		tietosuoja-tietoisuutta jatkuvalla koulutuksella - kehitetään poikkeamien raportointia ja analysointia - päivitetään toimialan jatkuvuus- ja varautumissuunnitelmia säännöllisesti - varmistetaan uusien järjestelmien riskienarviointien toteutuminen ennen käyttöönottoa	johtoryhmä sekä hallinto- ja kehittämispalvelut

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Toimenpide vuodelle 2027
Tietoturva ja tietosuoja	Tietoturva- ja tietosuojaloukkaus henkilötietojen käsittelyssä. Syy: inhimillinen virhe, puutteellinen tietoturvaosaaminen, väärä vastaanottaja, tietojärjestelmien haavoittuvuudet tai kyberhyökkäys. Seuraus: henkilötietojen luvaton luovutus tai katoaminen, toiminnan häiriintyminen, mainehaitta sekä mahdolliset viranomaisilmoitukset ja muut seuraamukset. Suuruus: merkittävä.	Käyttöoikeuksien ajantasaisuuden varmistaminen, lokiseuranta, tietosuojalainsäädännön määräysten noudattaminen.	Vahvistetaan toimialan tietoturva- ja tietosuojaosaamista sekä yhtenäistetään tietosuojaan liittyviä toimintatapoja. Varmistetaan tietosuojaprosessien, asiakirjojen ja toimintamallien ajantasaisuus koko toimialalla sekä ylläpidetään tietosuojaryhmän osaamista säännöllisellä koulutuksella. Vakiinnutetaan tietosuojakoulutukset osaksi vuosittaista toimintaa.

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen eri toimintamuotoja ovat päiväkotij- ja perhepäivähoito, esiopetus sekä avoin varhaiskasvatus, johon asukaspuistotoiminta kuuluu.

Toiminnan painopistealueet

- Syrjäytymisen ehkäiseminen ja hyvinvoinnin edistäminen
- Kestävään elämäntapaan kasvaminen
- Kaikkien Kirkkonummi
- Tulevaisuustaitojen vahvistaminen
- Asiakkaiden yhdenvertainen osallisuus
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja hyvinvointi

Talousarviomäärärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta palvelutuotannosta ohjataan suunnitellusti ja hallitusti. Jotta yksityisen palvelun osuus kunnan varhaiskasvatuksesta olisi tavoitteen mukaisesti 25–30 %, tulee yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä parantaa. Palvelusetelin ehtoja parannetaan korottamalla palvelusetelin perusarvoa 960 eurosta 980 euroon. Muutokset nostavat palvelusetelin kustannuksia 1.1.2027 alkaen. Uusiin palvelusetelin arvoa nostaviin kustannuksiin on varauduttu kunnanhallituksen päättämässä talousarvion kehyksessä.

Yksityisille, esiopetusta antaville päiväkodeille, maksettavaa korvausta esiopetuksen tuottamisesta tarkistetaan samanaikaisesti palvelusetelin perusarvon tarkistuksen kanssa 1.1.2027 alkaen. Toimenpiteeseen on varauduttu talousarviossa.

Varhaiskasvatuslain 1.8.2021 voimaan tullut henkilöstön mitoitusta koskeva lakimuutos vaikuttaa edelleen henkilöstökustannuksiin niitä nostaen.

Varhaiskasvatuslain henkilöstörakenteen muutokseen perustuen vapautuvia lastenhoitajan tehtäviä muutetaan säästöistä johtuen suunniteltua vähemmän varhaiskasvatuksen opettajiksi/sosionomeiksi.

Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa kehitetään edelleen valtionavustuksella tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin toteutumisen tukemiseksi.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

1.9.2018 voimaantullut varhaiskasvatuslaki vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua nostamalla henkilöstön koulutustasoa. Vuoteen 2030 mennessä päiväkodeissa tulee työskennellä 2/3 varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja nykyisen 1/3 sijaan, joista vähintään puolet varhaiskasvatuksen opettajan nimikkeellä. Vapautuvia lastenhoitajan tehtäviä muutetaan varhaiskasvatuksen opettajiksi/sosionomeiksi.

Varhaiskasvatuksen palveluverkko perustuu tehokkaaseen tilankäyttöön ja korkeaan täyttöasteeseen. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta koko palvelutuotannosta ohjataan suunnitellusti ja hallitusti kunnan huoltovarmuus sekä asiakkaan valintamahdollisuudet huomioon ottaen. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutarjonnasta on 25–30 %. Yksityistä varhaiskasvatusta tuetaan palvelusetelillä. Yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä vahvistetaan palvelusetelin ehtoja parantamalla. Palvelusetelin ehtoja parannetaan korottamalla palvelusetelin perusarvoa 960 eurosta 980 euroon. Muutokset nostavat palvelusetelin kustannuksia 1.1.2027 alkaen. Uusiin kustannuksiin on varauduttu kunnanhallituksen päättämässä talousarvion kehyksessä.

Varhaiskasvatuksen ja hoitajien välisellä yhteistyöllä vahvistetaan lapsen oikeutta terveyteen ja hyvinvointiin. Edistetään edelleen lasten liikkumista kehittämällä varhaiskasvatuksessa arjen liikunnallista toimintakulttuuria sekä tarjoamalla perheille maksutonta Liiku mun kanssa- perheliikuntaneuvontaa. Toimenpiteitä kohdistetaan erityisesti henkilöstön osaamisen lisäämiseen sekä vähän liikkuviin ja liikkumiseensa tukea tarvitseviin lapsiin ja heidän perheisiinsä.

Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa kehitetään edelleen valtionavustuksella tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin toteutumisen tukemiseksi palkkaamalla resurssilastenhoitajia lapsiryhmiin.

Pyritään jatkamaan ympäristökasvattaja- ja liikunnan ammattitutkintoon johtavien koulutusten järjestämistä oppisopimuksin, mikäli valtion rahoitus mahdollistaa sen. Jatketaan edelleen Vihreän lipun- toimintaa.

Jatketaan ruotsinkielisen opinpolun vahvistamista aktiivisella yhteistyöllä ja jatkamalla johtamisen vahvistamista tavoitteena yhtenäisen opinpolun näkyväksi tekeminen. Vaalimme äidinkieltämme ja toimimme kaikki kielellisinä esikuvina eri ammattirooleissamme. Työskentelemme aktiivisesti opetuksen kanssa yhteistyössä.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositavoite	Vastuu
Edistämme kaikenikäisten kuntalaisten hyvää elämää ja arjen sujuvuutta, jota tukevat saavutettavat ja korkealaatuiset julkiset palvelut. Kunnan toiminta on osallistavaa, ja kehitämme sitä yhdessä kuntalaisten ja yhteisöjen kanssa.	Varhaiskasvatuksen asiakastytytyväisyys on vähintään hyvällä tasolla (4). Vuonna 2025 varhaiskasvatuksen asiakastytytyvyyden yleisarvosana oli 4,6.	Varhaiskasvatusjohtaja
Taloutemme on pitkäjänteisessä tasapainossa. Investoimme kestävästi, toimimme kustannustehokkaasti ja kasvatamme tulopohjaa.	Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta 25–30 %. Vuonna 2025 yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta oli 23–24 %.	Varhaiskasvatusjohtaja
Tarjoamme houkuttelevan ja viihtyisän työpaikan sekä olemme kilpailukykyinen työnantaja. Henkilöstömme voi hyvin ja kehittää osaamistaan tulevaisuustietoisesti. Johtaminen on meillä korkealaatuista. Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden ja luomme mahdollisuuksia työnhakijoille ja työnantajille Kirkkonummella ja työllisyysalueella.	Henkilöstön kelpoisuusaste Lakisääteisen kasvatushenkilöstön (myös sijaiset yli 5 kk) kelpoisuusaste on 100 % kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Vuonna 2025 lakisääteisen kasvatushenkilöstön kelpoisuusaste oli: Varhaiskasvatuksen opettaja: 73–74 % Varhaiskasvatuksen sosionomi: 100 % Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja: 58–60 % Päiväkodin henkilöstön rakenne Päiväkodin kasvatushenkilöstöstä vähintään 2/3 on varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja	Varhaiskasvatusjohtaja
Innostamme kuntalaisia aktiiviseen elämäntapaan, liikkumaan ja kulttuurin pariin. Kirkkonummella on mahdollisuus kohtaamisiin ja elämyksiin luonnossa ja tapahtumissa, niin arjessa kuin juhlassakin.	Kaikkien Kirkkonummi - Luonnossa oppimisen päivä jokaisen lapsen oikeutena. Jokainen lapsiryhmä viettää vähintään yhden luonnossa oppimisen päivän viikoittain. Osuus ryhmistä, joissa tavoite toteutuu. Osuus alle 3-vuotiaiden ryhmistä, joissa tavoite toteutuu.	Varhaiskasvatusjohtaja

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Varhaiskasvatus					
0–6-vuotiaiden lkm. 31.12	425	376	390	395	401
Varhaiskasvatuksessa olevat lapset, % ikäluokasta 0–6 v.	86	87	87	87	87
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	283	250	265	268	272
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	83	87	83	83	83
Kunnallisen varhaiskasvatuksen nettokust. euroa/lapsi	13 118	16 033	15 350	15 330	15 256
Lapsia kotihoidontuen piirissä 31.12. (fi+sv)	213	373	358	361	363
Varhaiskasvatuksen nettokust. € / ikäluokasta 0–6 v / lapsi (fi+sv)	11 132	11 114	11 784	11 808	11 848
0–6-vuotiaiden määrä (fi+sv)	2 839	3 004	2 886	2 909	2 928
Esiopetus					
Oppilasmäärä	54	65	72	67	50

Tilivelvolliset vastuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Tilivelvolliset vastuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Varhaiskasvatuspalvelut	Varhaiskasvatusjohtaja	Varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija

Ruotsinkieliset opetuspalvelut

Ruotsinkielisiin opetuspalveluihin kuuluvat ruotsinkielinen perusopetus, perusopetukseen valmistava opetus, lukio-opetus, perusopetusta täydentävä oman äidinkielen opetus, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä kerhotoiminta.

Toiminnan painopistealueet

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus

Vahvistamme yhteisiä yhdenvertaisuutta edistäviä rakenteita ja prosesseja sekä yhdenvertaisia opetuspalveluita kaikissa kouluissa.

Turvallisuus ja yhteisöllisyys

Panostamme oppilaiden osallisuuden vahvistamiseen. Koko kunnan turvallisuustiimi jatkaa turvallisuuden edistämistyötä yhteistyössä koulujen ja muiden yhteistyökumppanien kanssa.

Aktiivinen ja kestävä elämäntapa

Kehitämme yhdessä koulujen kanssa koulupäivän liikuntaa tukevia rakenteita ja toimintamalleja. Kehitämme työtapoja, jotka tukevat erityisesti heikkolukutaitoisten oppilaiden lukutaitoa kaikissa oppiaineissa.

Talousarviomäärärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

- Perusopetuksen oppilasmäärän väheneminen vaikuttaa virkojen täyttämiseen ja henkilöstöresursointiin. Vakansseja tarkastellaan ennakoivasti, ja henkilöstöresursseja ohjataan palvelutarpeen mukaan virkojen siirroilla ja tehtävärakenteiden kehittämisellä. Näin hillitään kustannusten nousua käyttäen resursseja tarkoituksenmukaisesti.
- Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistukset vaikuttavat talousarvion määrärahoihin henkilöstöresurssien, ryhmäkohtaisten tukimuotojen, oppilaskohtaisten tukitoimien ja hallinnollisen työn kautta. Vuonna 2027 seuraamme tukitoimien toimivuutta, resursoinnin toteumaa ja uudistuksen vaikutuksia yhdenvertaiseen opetuksen toteutukseen.
- Valtion erityisavustusten leikkaus vähentää opetuspalvelujen tuottoja.
- Kyrksläts gymnasiumin väliaikaiset tilaratkaisut ja Lyyran rakennushankkeen eteneminen vaikuttavat opetuspalvelujen määrärahoihin. Vuoden 2027 talousarvioon varataan varoja lukion uusien tilojen käyttöönottoon ja varustamiseen.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Perusopetuksen oppilasmäärä vähenee edelleen yksilöllisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden määrän kasvaessa. Kehitys edellyttää ennakoivaa henkilöstösuunnittelua ja palveluverkoston suunnittelua sekä resursointia, jolla varmistetaan, että opetuksen laatu ja saavutettavuus pysyvät yhdenvertaisina kaikissa kouluissa.

Perusopetuksen lainsäädännön muutokset vaikuttavat vuonna 2027 opetuksen järjestämiseen. Paikallisesti varaudutaan muun muassa perusopetuksen osaamistakuuseen liittyvään opetussuunnitelmatyöhön sekä valmistavan opetuksen ja ruotsi toisena kielenä -oppimäärän arvioinnin muutoksiin ja tarkennuksiin. Muutokset edellyttävät yhteisiä toimintamalleja, henkilöstön vahvempaa osaamista ja koulujen välistä yhtenäisyyttä.

Kouluissa lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet ilmenevät ongelmallisina poissaoloina, sosiaalisten suhteiden vaikeuksina, huolina ja turvallisuudentunteen heikentymisenä. Vuonna 2027 opetuspalvelut vahvistavat yhteisöllisyyttä edistävää ja turvallista toimintakulttuuria, oppilaiden osallisuutta ja heidän yhteyttään kouluun. Opetuspalvelut jatkavat turvallisuustyön yhteensovittamista yhteistyössä koulujen, oppilashuollon, hyvinvointialueen, poliisin ja muiden yhteistyökumppanien kanssa.

Sivistyksen talo Lyyra muuttaa lukion oppimisympäristöä ja päivittäisiä toimintatapoja. Näissä tiloissa painottuvat erityisesti turvalliset ja toiminnalliset oppimisympäristöt, tilojen tarkoituksenmukainen käyttö sekä yhteisen toimintakulttuurin rakentamisen tärkeys.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen tukee vuoden 2027 priorisointeja: tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, turvallisuus ja yhteisöllisyys, liikunta sekä luku- ja kirjoitustaidon vahvistaminen. Tavoitteena on, että yhteiset linjat toteutetaan koulujen arjessa ja työmenetelmissä sekä kaikille oppilaille ja opiskelijoille yhdenvertaisissa palveluissa.

Koko koulukuljetuksen taksiliikenteen kilpailutus ja sen vaikutuksen vuoden 2027 talousarvioon. Uusi hankintasopimus otetaan käyttöön syksystä 2027. Hankinta Sivistys- ja hyvinvointilautakunta.

Mahdollisen Isonniityntien maansiirtourakan toteutuminen ja sen vaikutukset alueen koulukuljetukseen ja talousarvioon.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositavoite	Vastuu
Edistämme tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja kotoutumista huomioimalla eri väestöryhmien tarpeet.	Oppilaiden kokemus tasavertaisesta kohtelusta kasvaa. Lähtötaso 2026: Oppilaskyselyssä 1.–3. lk. oppilaista 83 %, 4.–9. lk. oppilaista 65 % kokevat, että koulussa on aikuinen, joka kuuntelee. Huoltajien kokemus lastensa yhdenvertaisesta kohtelusta kasvaa. Lähtötaso 2026: Huoltajakyselyssä 66 % huoltajista kokee, että ongelmatilanteisiin puututaan ja ne hoidetaan rakentavasti.	Opetuspäällikkö
Edistämme kaikenikäisten kuntalaisten hyvää elämää ja arjen sujuvuutta, jota tukevat saavutettavat ja korkealaatuiset julkiset palvelut. Kunnan toiminta on osallistavaa, ja kehitämme sitä yhdessä kuntalaisten ja yhteisöjen kanssa.	Oppilaiden kokemus koulun turvallisuudesta kasvaa. Lähtötaso 2026: Oppilaskyselyssä 1.–3. luokkalaisista 84 % ja 4.–9. luokkalaisista 83 % kokee olonsa turvalliseksi koulussa. Huoltajien kokemus koulun turvallisuudesta kasvaa. Lähtötaso 2026: Lapseni kokee koulun psyykkisesti turvalliseksi 76 %. Lapseni kokee koulun fyysisesti turvalliseksi 81 %.	Opetuspäällikkö
Innostamme kuntalaisia aktiiviseen elämäntapaan, liikkumaan ja kulttuurin pariin.	Move! -mittauksen tulokset osoittavat, että heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden osuus on vähentynyt. Vuoden 2026 tulokset ovat käytettävissä vasta vuoden 2026 lopussa. Kouluterveyskyselyn vuosien 2025 ja 2026 tulosten perusteella Kirkkonummen ruotsinkielisten oppilaiden ja opiskelijoiden elintavat ovat keskimäärin heikommat kuin suomenkielisten. Erot näkyvät useissa hyvinvointiin liittyvissä osa-alueissa, kuten unen määrässä ja laadussa, koululounaan ja aamupalan syömisessä, liikunta-aktiivisuudessa sekä päihteiden käytössä (ks. erillinen yhteenveto).	Opetuspäällikkö

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Perusopetus					
Oppilasmäärä	819	810	750	718	677
Bruttokustannukset euroa / oppilas	13 893	13 689	15 922	16 798	17 639
Ulkoiset bruttokustannukset euroa / oppilas	9 345	10 194	10 665	11 252	12 052
Lukiokoulutus					
Opiskelijamäärä	210	200	210	210	210
Bruttokustannukset euroa / opiskelija	11 849	16 346	12 676	12 803	12 931
Ulkoiset bruttokustannukset / opiskelija	8 018	10 112	8 053	8 133	8 215
Koulukuljetus					
Kuljetusetuuden piirissä olevat oppilaat	360	385	350	350	340
Kustannukset euroa / oppilas	1 181	1 519	1 314	1 327	1 380

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Ruotsinkieliset opetuspalvelut	Opetuspäällikkö	Opetusjohtaja

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2028–2029

Kuntakehityksen toimiala

Kuntakehityksen lautakunta
Työllisyys- ja elinkeinoasioiden lautakunta
Rakennus- ja ympäristölautakunta
Toimitilapalvelujen lautakunta

Kunnanjohtajan esitys 5.10.2026
kunnanhallituksessa

Kuntakehityksen toimiala

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	7 376 737	6 960 171	5 836 375	5 953 103	6 072 165
Myyntituotot	1 333 780	996 845	753 723	768 798	784 174
Maksutuotot	1 402 267	1 150 000	1 342 000	1 368 840	1 396 217
Tuet ja avustukset	84 116	0	39 000	39 780	40 576
Muut toimintatuotot	4 556 575	4 813 326	3 701 652	3 775 685	3 851 198
Toimintakulut	-45 746 023	-46 094 611	-46 734 330	-47 426 206	-48 033 910
Henkilöstökulut	-11 744 192	-12 335 862	-12 598 047	-12 849 997	-13 107 003
Palkat ja palkkiot	-9 551 465	-10 001 628	-10 193 776	-10 397 652	-10 605 605
Henkilösivukulut	-2 192 727	-2 334 235	-2 404 271	-2 452 345	-2 501 398
Palvelujen ostot	-20 054 998	-18 683 092	-19 109 292	-19 255 478	-19 306 578
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 861 035	-6 845 547	-6 702 181	-6 836 225	-6 972 937
Avustukset	- 272 258	- 350 000	- 340 000	- 340 000	- 340 000
Muut toimintakulut	-7 813 540	-7 880 110	-7 984 810	-8 144 506	-8 307 392
Toimintakate	-38 368 886	-39 134 440	-40 897 955	-41 473 103	-41 961 745
Sisäiset tuotot yhteensä	35 431 684	34 531 801	38 107 257	39 001 409	39 781 437
Sisäiset menot yhteensä	-1 726 039	-1 850 602	-2 036 965	-2 077 705	-2 119 261
joista:					
Puhtauspalvelut	-92 599	-71 828	-70 045	-71 446	-72 875
Rakennusten vuokrat	-1 108 430	-1 778 774	-1 966 920	-2 006 259	-2 046 386
Ravitsemuspalvelut	- 845	0	0	0	0
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 766	42 197	42 168	42 417	42 661
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	- 919	- 927	- 970	- 978	- 984

*Luvuissa kuntakehityksen toimiala pl. TE-palvelut ja vesilaitos

Kuntakehityksen toimialan tehtävänä on vastata kunnan elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn kehittämisestä ja siihen liittyvistä kumppanuuksista, työllisyyspalveluiden järjestämisestä sekä yrityspalveluiden kehittämisestä ja koordinoinnista. Lisäksi kuntakehityksen toimialan tehtävänä on luoda edellytykset sujuvalle liikenteelle, hyvälle asumiselle ja kilpailukykyiselle yrittämiselle. Tavoitteena on laadukas, viihtyisä ja ekologisesti kestävä elinympäristö ja rakennettu ympäristö, joka vaalii paikallisia kulttuuri-, ympäristö- ja luontoarvoja.

Toimiala tuottaa kaikki rakennettuun ja rakentamattomaan ympäristöön liittyvät kunnalliset palvelut eli maankäytön suunnittelun ja kaavoittamisen, liikennesuunnittelun, maanmyynnin ja -vuokrauksen, paikkatietojen ja kartta-aineistojen ylläpidon, kunnallistekniikan suunnittelun ja toteutuksen, rakennusten ja yleisten alueiden ylläpidon ja korjaamisen, vesihuollon, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun. Lisäksi toimialan tehtäväkenttään sisältyvät puhtaus- ja ruokapalvelut.

Kuntakehityksen lautakunta

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	2 607 974	2 109 500	2 121 500	2 163 930	2 207 209
Myyntituotot	1 123 059	811 500	581 500	593 130	604 993
Maksutuotot	345 514	210 000	402 000	410 040	418 241
Tuet ja avustukset	84 116	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	1 055 284	1 088 000	1 138 000	1 160 760	1 183 975
Toimintakulut	-17 891 914	-16 617 846	-16 726 607	-16 820 240	-16 817 730
Henkilöstökulut	-4 099 011	-4 516 754	-4 462 615	-4 551 868	-4 642 902
Palkat ja palkkiot	-3 340 453	-3 675 033	-3 618 432	-3 690 800	-3 764 616
Henkilösivukulut	- 758 558	- 841 721	- 844 183	- 861 068	- 878 286
Palvelujen ostot	-12 924 018	-11 079 592	-11 267 592	-11 256 944	-11 148 080
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 487 418	- 580 200	- 559 900	- 571 098	- 582 513
Avustukset	- 185 055	- 245 000	- 245 000	- 245 000	- 245 000
Muut toimintakulut	- 196 412	- 196 300	- 191 500	- 195 330	- 199 235
Toimintakate	-15 283 940	-14 508 346	-14 605 107	-14 656 310	-14 610 521
Sisäiset tuotot yhteensä	730 823	1 115 400	1 115 400	1 137 708	1 160 462
Sisäiset menot yhteensä	- 635 492	- 646 727	- 705 055	- 719 156	- 733 539
joista:					
Puhtauspalvelut	-69 168	-32 204	-33 014	-33 674	-34 348
Rakennusten vuokrat	- 562 304	- 614 523	- 672 041	- 685 482	- 699 191
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 766	42 197	42 168	42 417	42 661
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	- 366	- 344	- 346	- 346	- 342
Erittely palveluryhmittäin					
Infrapalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	1 469 706	816 000	798 000	813 960	830 239
Ulkoiset toimintamenot	-5 669 449	-6 293 769	-6 198 300	-6 317 965	-6 440 016
Toimintakate	-4 199 744	-5 477 769	-5 400 300	-5 504 005	-5 609 777
sisäiset toimintatuotot	729 143	1 115 400	1 115 400	1 137 708	1 160 462
sisäiset toimintamenot	-2 289	-61 543	- 121 918	- 124 356	- 126 844
Elinvoima (YTL)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	1 123 900	1 280 000	1 310 000	1 336 200	1 362 924
Ulkoiset toimintamenot	-2 701 400	-2 920 660	-3 071 205	-3 132 631	-3 195 276
Toimintakate	-1 577 500	-1 640 660	-1 761 205	-1 796 431	-1 832 352
sisäiset toimintatuotot	1 680	0	0	0	0
sisäiset toimintamenot	-5 202	-18 960	-46 845	-47 781	-48 736
Joukkoliikenne	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ulkoiset toimintatuotot	13 474	12 000	12 000	12 240	12 485
Ulkoiset toimintamenot	-8 769 668	-6 820 000	-6 812 000	-6 712 240	-6 512 485
Toimintakate	-8 756 194	-6 808 000	-6 800 000	-6 700 000	-6 500 000
sisäiset toimintamenot	- 295 874	- 301 158	- 259 527	- 264 718	- 270 012

Kuntakehityksen lautakunnan tehtävänä on vastata kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelujen, tonttipalvelujen, paikkatietopalvelujen ja toimialan yhteisten hallintopalvelujen sekä infrapalveluiden investointi- ja kunnossapitopalvelujen tuottamisesta sekä tuottaa liikuntapalveluille sen tilaamia liikunta- ja ulkoilualueiden

ylläpitotehtäviä. Kuntakehityksen lautakunta vastaa myös elinkeinopalveluista ja lisäksi kunnan yleisistä alueista sekä maa- ja metsätiloista.

Lautakunnan talousarvio sisältää myös joukkoliikenteen määrärahat. Kunnan joukkoliikenneviranomaisena on HSL.

Lautakunnan määrärahoista jaetaan avustuksia vuonna 2027 yksityisille sekä talkootyöhön kuntalaisten ja yhteisöjen haettavaksi yleisten alueiden ympäristön parantamiseen sekä nuorisoseura- ja yhdistystalojen peruskorjaukseen sekä VPK-kiinteistöjen peruskorjauksiin.

Toiminnan painopistealueet

Kaavoitus, tarvittavien kunnallisteknisten hankkeiden toteuttaminen, kunnan maapolitiikan hoitaminen sekä elinkeinopalvelut ovat keskeisiä toimintoja kunnan elinvoimaisuuden varmistamisessa ja kasvun tukemisessa.

- Kaavahankkeiden toteuttaminen kuntastrategian, kaavoitusohjelman ja maankäytön kehityskuvan tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi elinkeinopoliittisesti tärkeitä kaavahankkeita koskevat kaavoitusaloitteet voidaan käsitellä ripeästi muulloinkin, kuin varsinaisen kaavoitusohjelman päätöksentekokäsittelyssä.
- Maankäyttö- ja tontinluovutuksen toteuttaminen kaavoitusohjelman sekä tontinmyyntitavoitteiden mukaisesti.
- Helsingin seudun MAL-suunnitelman ja MAL-sopimuksen toteuttamisedellytysten varmentaminen kaavoituksessa ja asuntotuotannon edistämiseksi.
- Infrainvestointien priorisointi kestävän kuntatalouden ohjelman periaatteiden mukaisesti
- Ylläpidolla ja kunnossapidolla taataan turvallinen ympäristö ja pyritään säilyttämään rakennetun omaisuuden arvo.
- HINKU-tavoitteiden sekä energian säästön edistäminen ja Kirkkonummen kunnan kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP) toimenpiteiden toteuttaminen. Edistetään kestävää yhdyskuntarakennetta, liikenteen päästöjen vähentämistä ja energiatehokasta rakentamista kaavoituksella ja tontinluovutuksilla, edistetään kaavoituksen ilmastovaikutusten arvioinnin selvittämistä, kehitetään uusia toimintatapoja mm. hankinnoissa. Talousarvioehdotuksen investointiosassa sisältää määrärahoja seuraaville SECAP-suunnitelman mukaisille toimenpiteille:
  - Siirrytään LED-valaistukseen kunnan ulko- ja katuvalaistuksessa (investointihankkeet)
  - Kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeet toteuttaminen (investointihankkeet).
  - Kiertotalouden edistäminen urakoissa (investointihankkeet)

Talousarvion määrärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

- Henkilöstökustannukset on budjetoitu olemassa olevan henkilöstön mukaisesti. Palkat nousevat kunta-alan sopimuskorotusten mukaisesti.
- Yleinen kustannustason nousu vaikuttaa palvelujen ostojen kustannuksiin. Nousu on ollut maltillista. Lautakunnan palvelujen ostoista valtaosa on katujen ja yleisten alueiden kunnossapidon urakkasopimusten kustannuksia. Tämän hetken urakoissa toteutuvat kustannukset ovat ennakoitavissa entisiä sopimuksia paremmin ja sääolosuhteiden vaikutus kustannuksiin on pienempi.
- Uudisrakentamisen myötä ylläpidettävien alueiden laajuus ja ylläpidon määrärahojen tarve kasvaa vuosittain
  - Kunnossapidon määrärahoja on kohdennettu myös hulevesijärjestelmille. Hulevesijärjestelmissä on merkittävä korjausvelka ja niiden toimivuuteen kohdistuu merkittävää riskiä.
- Asuntorakentamisen suhdannenäkymät ovat edelleen epävarmat, mikä vaikuttaa jonkin verran lautakunnan tuloihin (maksu- ja myyntituotot)
- Joukkoliikenteen määrärahavaraus on tehty HSL:n hallituksen esittämän talous- ja toimintasuunnitelmaluonnoksen mukaisesti. Kuntaosuuteen on varattu 6,8 milj. euroa.
  - Kirkkonummen HSL:lle maksama kuntaosuus riippuu mm. matkustajamäärästä, lippujen hinnoista ja kustannuskehityksestä. Kasvaneet infrakustannukset heijastuvat Kirkkonummen kuntaosuuteen.
  - HSL:n hallituksen esittämän toiminta- ja taloussuunnitelmaluonnoksen mukaan Kirkkonummen laskutettava kuntaosuus vuonna 2027 on 6,8 milj. euroa, vuonna 2028 6,7 milj. euroa ja 2029 6,5 milj. euroa.
  - Kirkkonummen kuntaosuus (ennen edellisten vuosien ylijäämän vähennystä) on vuonna 2027 on 7,4 milj. euroa, vuonna 2028 7,5 milj. euroa ja 2029 noin 7,3 milj. euroa. Kirkkonummella ennustetaan olevan kuntakohtaista HSL:n ylijäämää jäljellä 2,335 milj. euroa vuoden 2025 lopussa (HSL OVK 2/2026). HSL on esittänyt alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassaan kertyneiden ylijäämien käyttöä vuosien 2027–2029 aikana. Ylijäämää vähentää vuosittain Kirkkonummen maksettavaa kuntaosuutta.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Vuoden 2026 syksyllä eduskunta päättäneen alueidenkäyttölain uudistamisesta, lisäksi vuoden 2025 alussa voimaan tullut rakentamislaki ja laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmistä ovat tuoneet uusia vaatimuksia toiminnalle sekä lisäkustannuksia tietojärjestelmistä. Vireillä on myös kaavojen toteuttamista sekä kunnossapitoa koskevien säädösten

uudistaminen, mikä voi tuoda merkittäviä muutoksia toimintaan. Tavoitteena on, että uudistetut lait astuisivat voimaan vuoden 2028 alussa. Laki-valmistelua seurataan tiiviisti ja vuoden 2027 aikana valmistaudutaan tuleviin muutoksiin tarpeen mukaan muun muassa laatimalla kuntaan uuden lain edellyttämä maapoliittinen ohjelma.

Kuntakehityksen hallinto ja lautakunta

Kuntakehityksen yhteisen hallinnon ja lautakunnan määrärahat sisältävät hallinnon henkilöstö- ym. kustannukset sekä niihin verrattavat muut kustannukset. Määrärahat sisältävät lautakunnan kokoukset, koulutukset ja muut kulut.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositaloite	Vastuu
Kasvamme suunnitelmallisesti ja hallitusti. Kaavoitamme pientalovaltaisesti luonnonläheisiä, viihtyisiä ja turvallisia asuinalueita. Palvelutarjontamme vastaa kasvavan ja ikääntyvän väestön tarpeisiin	Kuntastrategian ja kaavoitusohjelman mukaisten tavoitteiden toteutuminen: vuoden aikana hyväksytyjen asemakaavojen uuden asuinrakennusoikeuden määrä on 39 000 k-m2. Mittari: kyllä/ei	Kunnanarkkitehti
	Vuoden aikana hyväksytyjen asemakaavojen omakoti-, pari- ja rivitalotonttien sekä ryhmärakentamiskohteiden uuden asuinrakennusoikeuden määrä on 2/3 osaa vuositavoitteesta (39 000 k-m2) eli vähintään 26 500 km2. Mittari: kyllä/ei	Kunnanarkkitehti
Kuntakeskuksemme on elävä kohtaamispaikka, joka houkuttelee viihtymään ja joka tunnetaan niin tapahtumista kuin laajasta palvelutarjonnasta.	Kuntakeskuksen asemakaavojen uudistaminen etenee: Villa Hagan puiston asemakaava hyväksytään valtuustossa (alkuvuosi 2027) Mittari: kyllä/ei	Kunnanarkkitehti
Olemme yrittäjä- ja yritysmyönteinen kunta, joka varmistaa yritysten kasvu- ja toimintaedellytykset. Houkuttelemme aktiivisesti ja määrätietoisesti uusia yrityksiä ja varmistamme elinkeinojen elinvoimaisuuden. Edistämme ruoan lähituotantoa.	Elinkeinotoiminnan tarpeisiin kaavoitetaan vähintään 15 000 kem2 uutta rakennusoikeutta vuodessa Mittari: kyllä/ei	Kunnanarkkitehti
Kirkkonummella on monipuolista ja korkealaatuista asumista kaikenikäisille - lähellä luontoa, merta ja järviä.	Tavoitteena on luovuttaa vuosittain vähintään 50 omakotitonttia sekä 3500 k-m2 kerrostalo-, rivitalo- sekä yhtiömuotoisia pientalotontteja. Vuonna 2027 tavoitteena on, että kunta luovuttaa Juhlakallion ja Tolsanmäen asemakaava-alueilta 20 omakotitonttia. Mittari: kyllä/ei	Kunnangeodeetti
Kirkkonummella on helppo liikkua eri kulkumuodoin. Kehitämme julkisen liikenteen yhteyksiä ja kevyen liikenteen verkostoa aktiivisessa yhteistyössä liikenteen toimijoiden ja käyttäjien kanssa, kiinnittäen erityistä huomiota esteettömyyteen.	Etsitään kustannustehokkaita keinoja jalankulun ja pyöräilyn talviolosuhteiden parantamiseen keskeisillä jalankulun ja pyöräilyn väylillä. Mittari: toteutui kyllä / ei Kestävän liikenteen käyttäjämäärien kasvu. Mittari: joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn käyttäjämäärät (tiedot HSL:n seurannasta)	Infrapalvelujohtaja
	Tavoite muuttaa vanhoja valaisimia led-valaisimiin noin 700 kpl vuodessa. Mittari: kyllä / ei	Infrapalvelujohtaja

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositavoite	Vastuu
Taloutemme on pitkäjänteisessä tasapainossa. Investoimme kestävästi, toimimme kustannustehokkaasti ja kasvatamme tulopohjaa.	Kuntakehityksen hankkeiden ohjausta parannetaan siten, että rakennushankkeiden toteuttamisen aikaiset lisä- ja muutostyöt ovat mahdollisimman vähäiset. Tavoitteena on, että urakoiden lisä- ja muutostöiden osuus urakan kokonaiskustannuksesta on alle 7 % ja että urakan kokonaiskustannus jäisi alle hankkeen kustannusarvion. Mittari: kyllä / ei	Infrapalvelujohtaja

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kuntakehityksen lautakunta	62,57	64	64	64	64

Elinvoimapalvelut: yhteensä 64 htv, josta kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelut 7 htv, tonttipalvelut 11 htv, paikkatietopalvelut 5 htv, elinkeinotiimi 3 htv, infrapalvelut 32 htv, hallinto ja johto: 6 htv.

Suunnitellut tarpeet vuosille 2028–2029:

Infrapalvelujen suunnitteluinsinööri (hulevedet, liikenne) v. 2028

Metsäasiantuntija v. 2028

Taloussuunnitelmavuosien henkilöstömäärä lisäykset toteutetaan ensisijaisesti tehtäväjärjestelyin siten, että henkilöstömäärä ei kokonaisuudessaan kasva taloussuunnitelmavuosien 2028 ja 2029 osalta.

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Taloudellinen	Markkinatilanne: Infrarakennushankkeisiin ei saada urakoitsijoita tai tarjoushinnat ylittävät merkittävästi kustannusarviot (yleinen kustannustason nousu).	Hankinnan läpimenoaika Mittarit: lähtötaso/tavoite 		Varmistamme hankkeiden oikeanaikaisen kilpailutuksen. Varmistamme hankkeiden rakennussuunnitelmien toteuttamiskelpoisuuden.	Toimenpiteet vaikuttivat, vaikutus parantui 	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 			Infrapalvelujohtaja

Vaikuttavuuden arviointi:

Vaikutukset:

Sisäiset syyt:

Ulkoiset syyt:

Taloudellinen	Tonttien luovutuksen toteutuminen: • Asuntorakentamisen syklisyys, asuntomarkkinatilanteen heikentymien • Tonttivarauksen viivästyminen tai peruminen			Tontinluovutus: • Panostamme asuntotonttihakujen markkinointiin. • Kaavoittamme riittävän ja tonttivarannon. • Pidämme asuntotonttien hinnoittelun kohtuullisena. • Käytämme tonttivarauksissa varausmaksuja ja edistämme osaltamme aktiivisesti tonttien hankesuunnittelun ja ennakkomarkkinoinnin toteutumista.	Toimenpiteet vaikuttivat, vaikutus parantui 	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 			Elinvoimajohtaja

Vaikuttavuuden arviointi:

Vaikutukset:

Sisäiset syyt:

Ulkoiset syyt:

Operatiivinen	1. Kaavoitusohjelman hankkeet eivät etene odotetusti tai ne eivät toteudu. Kaavahankkeiden edistymistä hidastavat maanomistajatahojen muuttuneet tavoitteet tai muut ennakoimattomat syyt, minkä seurauksena kaavoitus viivästyy tai			Laadimme kaavahankkeille toteuttamiskelpoiset aikataulut sekä varaamme riittävät resurssit työn suorittamiseen, ohjaamiseen sekä vuorovaikutukseen	Toimenpiteet vaikuttivat, vaikutus parantui	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 			Elinvoimajohtaja

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
	pahimmillaan keskeytyy. 2. Kaavahankkeet jumiutuvat, mikäli tavoiteltu suunnitteluratkaisu ei toteudu tai se osoittautuu esimerkiksi kaavataloudellisesti haasteelliseksi. Kaavahankkeiden edistyminen päätöksentekoon hidastuu maankäyttösovimusneuvottelujen pitkittymisen takia.			maanomistajien ja eri intressiryhmien kanssa. Tilaamme kaavahankkeiden edellyttämät selvitykset ja yleissuunnitelmat oikea-aikaisesti. Toteutamme kaavahankkeet kustannustehokkaasti ja laadukkaasti yhteistyössä osaavien konsulttien kanssa. Varmistamme kaavahankkeisiin, jotka edellyttävät maankäyttösovimuksia, tarvittavat henkilöresurssit sovimusneuvotteluihin ja sovimusten laatimiseen. Neuvottelemme proaktiivisesti maanomistajien ja eri intressiryhmien kanssa					

Vaikuttavuuden arviointi:

Vaikutukset:

Sisäiset syyt:

Ulkoiset syyt:

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Toimenpide vuodelle 2027
Talouden ja strategian seuranta	Käyttötalouden määrärahat eivät riitä tarkoituksenmukaisen ylläpidon tasoon, minkä seurauksena korjausvelka kasvaa. Riskin suuruusluokka on merkittävä toteutuessaan. Investointien talousarvion toteutumien vaihtelut sekä määrärahojen alittaminen tai ylittäminen. Riskin suuruusluokka on merkittävä toteutuessaan.	Talouden seurannan kehittäminen ja tarvittavat toimenpide-ehdotukset määrärahojen ylityessä sekä tilausten hyväksymisoikeuksien oikeellisuuden toteutumisen seuranta.	Käyttötalouden toteumista seurataan säännönmukaisesti. Seurataan, että määrärahat riittävät käyttökustannuksiin. Lautakunnalle raportoidaan toiminnallisten tavoitteiden lisäksi talouden tilanne säännöllisesti. Investointien toteumatilanteen raportointi lautakunnalle neljännesvuosittain mukaan lukien osavuosisikatsaus ja toimintakertomus.
Hankintojen ja omaisuuden hallinnan valvonta	Riskit: • Hankintojen viivästymiset • Hankintalain rikkominen • Kunnalle kalliit tai epäkäytännölliset sopimukset Seuraukset: • Hankkeiden lykkääntymiset ja mahdolliset kasaantumiset, jolloin talouden pito vaikeutuu, josta seuraa ylimääräisiä kustannuksia • Hankintalain vastainen toiminta voi johtaa sakkoihin sekä viivästyksiin • Kriittisten toimintojen mahdolliset vakavat häiriöt • Kustannusten nousu, jos hankintasopimus ei vastaa kunnan tarve- tai tahtotilaa Syyt: • Hankintojen oikea-aikaisen toteuttamisen laiminlyönti • Hankintojen vaatavuustaso • Hankintoja tekevien henkilöiden hankintataidot- ja tiedot Hankintojen määrä Suuruus: • Vaikutukset voivat olla merkittäviä	Hankintaohjeen mukaisten ohjeiden ja prosessin noudattamisen seuranta. Vuokrausten ja maan- ja rakennusomistusten valvonta sekä tarvittavien vakuutusmuutosten tekeminen.	Hankintoja tekevä yksikkö vastaa hankinnoista ja käyttää tarvittaessa kunnan sisäisiä tai ulkoisia asiantuntijoita hankintojen sujuvoittamiseksi. Investointihankkeiden suunnittelun aikataulutusta täsmennetään siten, että hankkeiden suunnitelmat valmistuvat kilpailutuksen kannalta optimaaliseen aikaan eli viimeistään lokamarraskuussa. Hankintojen periaatteet viedään Kuntakehityksen lautakunnan päätettäväksi alkuvuoden 2027 aikana. Yksikön päällikkö/johtaja tarkistaa merkittävät hankinta-asiakirjat ennen hankinnan kilpailutusta. Järjestetään hankintoja tekeville henkilöille hankintakoulutuksia vuoden 2027 aikana. Yleisiä alueita ylläpidetään pitkäjänteisellä suunnitelmalla.
Tietoturva ja tietosuojat	Mahdolliset tietosuojarikkeet luottamuksellisen tiedon tietovuodot.	Käyttöoikeuksien ajantasaisuuden varmistaminen, lokiseuranta, tietosuojalainsäädännön määräysten noudattaminen.	Koko henkilöstö suorittaa tietoturvakoulutukset määräajoin. Esihenkilöt huolehtivat siitä, että kunnan uudet ohjeistukset (esim. tekoälyn käyttöön liittyen) käydään läpi työyksiköissä.

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Toimenpide vuodelle 2027
Raportointi ja seuranta	Raportointi ja seuranta toteutuvat puutteellisesti ja toiminnassa mahdollisesti havaittuja puutteita ei korjata.	Sisäisen tarkastuksen raporttien toimenpide-ehdotusten ja toimialojen omavalvontaraporttien kautta esiin tulleet korjausta vaativat toimenpiteet.	Havaintojen ja toimenpiteiden toteutumisen säännöllinen seuranta toimialan johtoryhmässä.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Toimintaohjeessa mainitut palveluryhmien johtajat, eli tilivelvolliset vastuuhenkilöt, vastaavat vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta. Toimialajohtaja hyväksyy toimialan toimintasuunnitelmassa ostolaskujen hyväksyjät.

Toimialajohtaja on tilivelvollinen kaikista kustannuspaikoista.

Kuntakehityksen hallinto voi tarvittaessa tiliöidä, asiataarkastaa ja hyväksyä laskuja kaikille kustannuspaikoille.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Elinvoimapalvelut	Elinvoimajohtaja	Kunnanarkkitehti
Infrapalvelut	Infrapalvelujohtaja	Kunnossapitopäällikkö

Investointien tilivelvolliset vastuuhenkilöt:

Muut pitkävaikutteiset menot: paikkatietopäällikkö Markku Korhonen, varalla kunnangeodeetti Otso Kärkkäinen

Liikenneväylät ja puistot: infrapalvelujohtaja Toni Keski-Lusa, varalla rakennuttajapäällikkö Janne Suomalainen

Liikunta - ja virkistysalueet: infrapalvelujohtaja Toni Keski-Lusa, varalla rakennuttajapäällikkö Janne Suomalainen

Elinkeino

Elinkeinopalvelut on uusi palvelukokonaisuus Kuntakehityksen toimialalla. Sen tehtävä on tukea kunnan veto- ja pitovoimaa sekä edistää kunnan elinkeinopolitiikkaa ja elinvoimaisuutta. Elinkeinotiimi koordinoi kunnan yritysysteistyötä kunnan palvelukokonaisuuksien kesken ja eri viranomaistahojen suuntiin.

Kirkkonummen kunta haluaa edistää aktiivisesti uusien yritysten sijoittumista kuntaan. Aloittaville ja kuntaan sijoittuville uusille yrityksille tarjotaan yritysneuvontaa ja sijoittumispalveluita. Kunnassa jo toimivien yritysten toimintaedellytyksiä ja kasvuhankkeita tuetaan, laajenemis- ja investointihankkeita autetaan toteutumaan. Kuntakehityksen toimialalla viranomaisprosesseista pyritään tekemään mahdollisimman ennakoitavia ja sujuvia.

Elinkeinotiimin tehtäviin kuuluvat myös matkailu- ja maaseutupalvelut. Vuonna 2027 käynnistyvä VÄSTRA-yhteistyössä selvitetäänkin naapurikuntien kanssa parhaita mahdollisuuksia tukea matkailun kehittymistä alueella. Toimenpiteet todennäköisesti tarkoittavat uusia rahoitustarpeita ja mahdollisesti henkilöresursointia jo lähivuosille.

Elinkeinotiimin työssä keskeisiä ovat myös elinkeinopolitiikkaan ja elinvoimaan liittyvä seudullinen ja verkostollinen yhteistyö sekä edunvalvonta. Hyvää yhteistyötä työllisyysalueen kanssa jatketaan ja tiivistetään

Toiminnan painopisteet vuonna 2027

Elinkeinotiimi

- tukee ja koordinoi elinkeinopolitiikasta tärkeimpiä kaavahankkeita,
- valmistelee kuntastrategiaa toteuttavan, vuonna 2026 aloitetun elinkeino-ohjelman yhteistyössä yritysten ja muiden keskeisten sidosryhmien sekä päättäjien kanssa kunnan päätöksentekoon, sekä
- laatii elinkeino-ohjelmalle seurantamittarit sekä vastaa ohjelman toteutuksen ja tuloksellisuuden seurannasta.

Valmistuva elinkeino-ohjelma tulee pitkälti ohjaamaan toiminnan painopisteitä heti vuonna 2027. Lisäksi toteutetaan ja seurataan kunnan ja yrittäjien välisen elinvoimalupauksen mukaisia toimenpiteitä.

Toiminnan suurimmat kustannuserät

Elinkeinopalveluiden toiminnan suurimmat kustannuserät muodostuvat voimassa olevista pitkäaikaisista yhteistoimintasopimuksista maaseutupalveluiden ja matkailun / virkistyskokonaisuuksissa sekä vaihtelevasti yritysysteistyöstä ja tilaisuuksien järjestämisestä. Yhteistoimintasopimuksia on voimassa tällä hetkellä muun muassa Inkoon Maaseutuhallinnon, Uudenmaan virkistys-alueyhdistyksen (UUVI), Metsähallituksen sekä Leader Pomovästin kanssa.

Kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelut

Kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelut -yksikkö vastaa osaltaan kunnan maankäytön suunnittelusta. Kaavoituksella sekä siihen liittyvällä liikennejärjestelmäsuunnittelulla luodaan edellytykset hyvälle ja toimivalle elinympäristölle, yritystoiminnalle ja yhdys-kuntarakenteelle sekä kunnan kasvulle. Kaavoitusohjelman toteuttaminen vahvistaa kunnan veto- ja pitovoimaa samalla kun maankäyttö on ympäristöllisesti, ilmastovaikutuksiltaan ja kaavataloudellisesti kestävä. Asemakaavat ja alueelliset osayleiskaavat laaditaan kuntastrategian ja maankäytön kehityskuvien mukaisesti kunnan kokonaisvaltaisen kehityksen ja ennustettavuuden hallitsemiseksi.

Toiminnan painopistealueet

Kunnan kaavoitusohjelma päivitetään kahdesti valtuustokaudessa (v. 2026 ja 2028). Yksi Kirkkonummen kuntastrategian 2024–2030 kolmesta visiosta on: Kirkkonummi on metropolialueen halutuin ja elinvoimaisin kunta. Se edellyttää johdonmukaista, päämäärätietoista ja kustannustehokasta maankäytön suunnittelua. Asuntoalueiden kaavoituksessa painopiste on riittävän pientalotuotannon varmistamisessa. Keskusta-alueiden kehittämisessä painopiste on hyvin suunnitellun, viihtyisän ja turvallisen kaupunkitilan toteuttamisessa sekä elinkeinoelämän tarpeiden turvaamisessa.

Potentiaalisten yritysalueiden kaavoituksen käynnistämiseen ja läpiviemiseen varataan riittävät suunnitteluresurssit, jotta alueita olisi ensi tilassa käytettävissä yritystonttien myyntiin ja markkinointiin.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Uuden alueidenkäyttöä ja rakentamista ohjaavan lainsäädäntökokonaisuuden valmistelu on kestänyt odotettua pidempään. Uusien, vaiheittain voimaan tulevien lakien omaksuminen ja tulkinnan soveltaminen suunnittelussa aiheuttaa haasteita kaavoitukselle. Erityisesti uudella kaavojen toteuttamista ohjaavalla yhdyskuntakehittämislailla voi olla huomattava vaikutus kaavaprosessien keston, jos maankäyttösopimusten laatimisen periaatteet muutetaan kokonaisuudessaan.

Kaavoitusohjelma, kunnan palveluverkko ja kestävä kuntatalous kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa. Tavoitteena on jo kaavoitusohjelmaa valmisteltaessa yhteensovittaa entistä paremmin maankäytön suunnittelu, tarvittavien palvelujen järjestäminen (palveluverkko-suunnittelu) sekä infrastruktuurin rakentaminen niin, että eri hankkeiden oikea-aikaisella toteuttamisella syntyy kunnalle taloudellista etua ja kuntalaisille sujuvampaa arkea.

Uudenmaan liiton maakuntakaavan vaihekaava (VISIO-kaava) koskee puhdasta ja vihreää siirtymää. Kunnan edunvalvonnan ja tavoitteiden edistäminen edellyttävät osallistumista hankkeen työpajoihin ja muuhun valmisteluun. Edunvalvontatarvetta on myös kuntaa ja KUUMA-seutua koskevan toimialajohtajavetoisen MAL-suunnitelman valmistelussa.

Valmistautuminen valtakunnalliseen RYHTI-järjestelmään jatkuu TieraCity-ohjelmiston käyttöotolla kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalveluissa. Ohjelmistotestaus sekä kaavatietojen vieminen ohjelmaan jatkuu vuonna 2027. Hanke on edellyttänyt arvioitua enemmän osallistumista ohjelmiston toimivuuden kehittämiseen ja vienyntä kaavoittajien työtunteja. Pitkällä aikavälillä ohjelmiston odotetaan sujuvoittavan kaavoitustoiminnan lisäksi koko kuntakehityksen toimialaa mm. tietojen saannin osalta. Ohjelman käyttöönotto edellyttää henkilökunnan kouluttamista ja työaikaa myös vuonna 2027.

Tärkeä tarpeellinen työ vuodelle 2027 on koko kunnan kattava liikennejärjestelmäsuunnitelma, josta pitää vähintään keskusta-alueen kattava osakokonaisuus saada tehtyä vuoden 2027 aikana.

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Vuoden aikana aloitetut kaavahankkeet, OAS, kpl	3	5	5	5	5
Vuoden aikana hyväksytyt (osa)yleiskaavat, kpl	0	0	2	2	2
Vuoden aikana hyväksytyt asemakaavat ja niiden kaavamuutokset, kpl	0	5	5	5	5

Tonttipalvelut

Tonttipalvelut -palveluyksikön tehtävänä on kunnan maapolitiikan toteuttaminen ja maaomaisuuden hallinta: maanhankinta, asemakaavoitukseen liittyvät sopimukset yksityisten maanomistajien kanssa, tontinluovutus, maa-alueiden vuokralle antaminen, tonttijaot sekä kunnan edustaminen maanmittaustoimituksissa.

Toiminnan painopistealueet

- Jos yhdyskuntarakentamislaki hyväksytään ja se tulee voimaan vuoden 2028 alusta, on vuoden 2027 aikana tarpeen laatia kuntaan uusi maapolitiittinen ohjelma.
- Maanhankinta yleiskaava-alueilla, erityisesti elinkeinoelämän tarpeita ja kaavoitusta silmällä pitäen
- Hallintamuodoltaan monipuolisen asuntokannan rakentamisen edistäminen tontinluovutusehdoin ja merkittävässä maankäyttösopimuksissa

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Maanvuokratuotoissa on huomioitu vuokratarkistusten elinkustannusindeksin muutos ja arvioitu uusien luovutettavaksi tulevien omakotitonttien vuokratuotot Juhlakallion ja Tolsanmäen alueelta.

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Luovutetut AO-tontit, kpl	8	20	20	50	50
Luovutetut tuottajamuotoiset asuntotontit, rakennusoikeus km ²	0	3 500	3 500	3 500	3 500

Paikkatietopalvelut

Paikkatietopalvelut -palveluyksikkö vastaa kunnan paikkatietojärjestelmän, paikkatietoaineistojen ja kuntarekistereiden ylläpidosta ja kehittämisestä sekä viranomaismittauksista ja muista kartoitustehtävistä.

Toiminnan panopistealueet

Tiera City -paikkatietojärjestelmän kehittäminen ja käytön laajentaminen

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä on tullut voimaan 1.1.2024, lain siirtymäaika on vuoden 2028 loppuun. Kolmen vuoden siirtymäaika huomioiden kuntien tulee pystyä välittämään uudet rakennuslupatiedot kunnan järjestelmästä rakennetun ympäristön tietojärjestelmään vuoden 2027 loppuun mennessä. Jatkossa asema- ja yleiskaavat sekä tonttijaot tulee tuottaa kansallisen tietomallin mukaisesti. Uudet tietomallit tulee pystyä toimittamaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmään 2028 loppuun mennessä. TieraCity-ohjelmiston käyttöönotto on saatu suoritettua ja vuonna 2027 järjestelmää edelleen kehitetään ja sen käyttöä pyritään laajentamaan työn tueksi mahdollisimman laaja-alaisesti. Paikkatietopalvelut tukevat järjestelmän käyttäjiä ja käyttöä.

Infrapalvelut

Infrapalvelut -palveluryhmä vastaa yleisten alueiden, kuten katujen, torien, liikennealueiden, puistojen, leikkipaikkojen, viheralueiden, lähivirkistysalueiden sekä maa-, metsä- ja vesiomaisuuden investointirakentamisesta sekä hoidosta ja ylläpidosta. Palvelu-ryhmä vastaa yksityistieavustuksista, hylätyjen ajoneuvojen viranomaistehtävistä sekä sijoitus-, katu- ja yleisten alueiden käyttölupienmyöntämisestä. Infrapalvelut tuottaa kunnan sisäisen tilaaja-tuottajamallin mukaisesti liikuntapaikkojen investointirakentamisen sekä yllä- ja kunnossapidon. Lisäksi palveluryhmä vastaa HSL yhteistyöstä ja joukkoliikenteeseen liittyvistä tehtävistä.

Toiminnan painopistealueet

Toiminnan painopistealueet ovat: asemakaava-alueiden suunnittelu ja rakentaminen sekä niiden yllä- ja kunnossapitotehtävät, joukkoliikenne, liikennejärjestelmä, liikenneturvallisuus, infrapalvelujen lupapalvelut kuten katu- ja yleisten alueiden sijoitusluvat sekä kaivu- ja työlumat, liikuntapaikat.

Asemakaava-alueiden suunnittelu pitää sisällään asemakaavan laatimisvaiheen yleissuunnittelun, jossa mm. määritetään katualueen leveys ja korkeusasema sekä tehdään vesihuollon yleissuunnitelma. Yleissuunnittelussa suunnitellaan katu- ja yleisten alueiden kuivatuksen peruserätykset. Yleissuunnittelun pohjalta voidaan tarvittaessa antaa mm. hulevesien käsittelyyn liittyviä kaavamääräyksiä tai muita rakennettuun ympäristöön liittyviä ohjeita ja määräyksiä. Yleissuunnittelu on tärkeä osa asemakaavoitusta. Asemakaava-alueiden suunnittelu pitää sisällään asemakaavan lainvoimaistuttua katu- ja yleisten alueiden suunnittelun, joka on seuraava lain mukaan tehtävä vaihe. Katu- ja yleisten alueiden suunnitelmat ovat tärkeä vaihe, jossa kuntalaiset osallistetaan asemakaavan toteuttamiseen ja jossa kuntalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa asemakaavan toteuttamiseen. Katu- ja yleisten alueiden suunnitelmat ohjaavat rakennussuunnittelua. Asemakaavan toteuttamisen kannalta oleelliset suunnitelmat ovat toteuttamisvaiheen rakennussuunnitelmat, joiden perusteella kilpailutetaan rakennusurakat ja toteutetaan rakennushanke.

Asemakaava-alueiden rakentamiseen kuuluu rakennussuunnitelmien mukainen toteuttaminen. Toteuttamisen ensimmäinen vaihe on rakennusurakoiden kilpailuttaminen, joka hyvin keskeinen ja tärkeä vaihe asemakaava-alueen toteuttamisessa. Asemakaava-alueen toteuttamisen tärkein vaihe on varsinainen toteuttaminen eli alueen rakentaminen. Asemakaavan rakentamiseen kuuluvat katu- ja yleiset alueet (puistot, torit, liikuntapaikat, leikkipaikat jne.) sekä vesihuollon rakentaminen. Rakentaminen pitää sisällään alueiden hulevesiratkaisujen toteuttamisen sekä valaistuksen rakentamisen.

Yllä- ja kunnossapitotehtäviin kuuluu mm. katujen päällysteiden korjaukset, katujen talvi- ja kesäkunnossapito, katuvalaistuksen ylläpito, viheralueiden hoito, leikkipaikkojen ja koirapuistojen, hulevesijärjestelmien sekä lähivirkistysalueiden ylläpito. Kunnan toimintaa kunnossapidossa ohjaa Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta.

Joukkoliikenne on tärkeä osa infrapalvelujen toimintaa ja se muodostaa merkittävän osa kuntakehityksen toimialan käyttötalouden kustannuksista. Joukkoliikenneviranomaisena toimii HSL, mutta kunnalla on tärkeä rooli toiminnan järjestämisessä ja suunnittelun ohjauksessa sekä yhteistyössä HSL:n kanssa. Infrapalvelut huolehtii myös joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä kunnan alueella.

Liikennejärjestelmäsuunnittelua tehdään kuntakehityksen toimialalla kattaen seudullisen suunnitteluyhteistyön (mm. MAL-suunnittelu).

Liikenneturvallisuuden kuuluu liikenneturvallisuustyö, joka pitää sisällään mm. liikennevalistuksen ja -kasvatuksen, liikenneturvallisuustyöryhmän toiminnan, liikenneturvallisuusaloitteiden käsittelyn sekä lautakunnan päättämien liikenneturvallisuuskohteiden toteuttamisen ja kuntalaisilta tulevan liikenneturvallisuuspalautteen käsittelyn.

Kestävien kulkumuotojen kuten kävelyn ja pyöräilyn edistäminen kuuluu osaksi infrapalveluiden toimintaa.

Yksitystiekokonaisuuden alle kuuluu lähtökohtaisesti kunnossapito-, perusparannus- ja valaistusavustusten käsittely. Infrapalveluista annetaan avustuksiin liittyvää neuvontaa.

Infrapalvelujen lupapalvelut muodostavat tärkeän osan toimivaa kaupunkirakennetta mahdollistaen sähkö- ja telekaapeleiden ja -laitteiden sijoittamisen kunnan katu- ja yleisille alueille sekä niiden rakentamisen kunnan katuverkolla sekä yleisillä alueilla. Sijoituslupien käsittely sekä kaivu- ja työlupien valvonta on tärkeä osa kunnallistekniikan jatkuvaa työtä.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta hallinnoi kunnan liikunta- ja virkistysalueita. Alueiden hoito ja ylläpito tapahtuu infrapalveluiden kunnossapitoyksikön toimesta. Liikunta- ja virkistysalueiden hoitoa ohjaa liikunta- ja virkistysalueiden hoitoluokitus -asiakirja. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää liikuntapaikkojen hoitoluokituksesta ja niiden sijoituksesta eri hoitoluokkiin.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Toimintaympäristön muutokset vaikuttavat kunnallistekniikan suunnitteluun yleisen kustannustason muuttuessa ja kun suunnittelun puitesopimuskausi vaihtuu tai käyttöön otetaan sopimuksen optiokaudet. Kustannusmuutokset ovat olleet maltillisia. Suunnittelun laatutasossa on suuria vaihteluita eri suunnittelutoimistojen välillä. Erityisesti laatutasolla voi olla merkittäviä vaikutuksia toteuttamisvaiheessa ja erityisesti suunnitteluvirheiden vaikutus korostuu. Suunnittelun laadulla on

suora vaikutus rakennushankkeen lisä- ja muutostöiden määrään. Suunnittelun puitesopimukset kilpailutettiin vuoden 2026 aikana ja talousarviovuoden 2027 aikana kerätään kokemuksia uuden puitesopimuksen toimivuudesta. Tavoitteena on parantaa suunnittelun tasoa.

Asemakaava-alueiden toteuttamisvaiheen kilpailutusvaiheessa yleisenkustannustason vaihtelut voivat vaikuttaa merkittävästi urakoiden hintaan. Tällä hetkellä rakennusalan yleinen tilanne näkyy siinä, että infraurakoita tehdään paljon. Toisaalta myös vapaata kalustoa on paremmin saatavilla, jonka johdosta hintataso on kohtuullinen. Tulevaisuudessa urakoiden hintaan vaikuttaa erityisesti uusiomateriaalien hyödyntämisen aste. Infrapalveluiden urakoissa pyritään edelleen lisäämään uusiomateriaalien käyttöä tulevissa urakoissa.

Infrapalveluiden kunnossapidon ja korjaamisen määrärahoja kohdistetaan tärkeimpiin toimenpiteisiin ja tämä vaikuttaa kunnossapidon tasoon.

- Katujen päällysteiden uusimisen ja korjausten määrärahat kohdennetaan välttämättömiin korjauksiin, mutta ne eivät riitä korjausvelan pienentämiseen. Infraomaisuuden korjausvelkaa pyritään hallitsemaan investointiosaan sisältyvien saneeraushankkeiden kautta. Katujen päällystämiseen varataan vuodelle 2027 250 000 € määräraha.
- Hulevesijärjestelmän ylläpidossa keskitytään akuutteihin ongelmatilanteisiin ja hulevesien hallintarakenteiden kunnossapito-ohjeen mukaisia toimenpiteitä tehdään rajoitetusti. Hulevesien hallinnan parantamisen toimenpiteitä sisältyy kuntakehityksen lautakunnan talousarvion investointiohjelmaan. Hulevesijärjestelmäomaisuuden kunnon kartoitus sisältyy tulevien vuosien ohjelmaan, jota varten on varattava riittävä määräraha taloussuunnitelmavuosille. Hulevesiverkoston kunnon kartoittaminen on aloitettu vuonna 2023. Työ on mittava ja se jatkuu tulevina vuosina. Hulevesiverkoston korjausvelka on merkittävä. Vuodelle 2027 varataan 200 000 € määräraha hulevesiverkoston akuutteihin kunnossapitokorjauksiin.
- Katujen kunnossapidon kustannukset vaihtelevat sääolosuhteiden mukaan, mutta nykyisissä urakkasopimuksissa säänvaihteluilla on pienempi vaikutus.
- Lähivirkistysalueiden, puistojen ja leikkipaikkojen hoidon tasoa arvioidaan tarvittaessa.
- Yksittäisten aloitteiden ja palautteiden perusteella tehdään välttämättömimmät toimenpiteet tai varustelutason parannukset.

Talousarviossa on varauduttava kustannusindekseihin sidottujen sopimusten, energia- ja polttoainekustannusten sekä rakennusmateriaalien hintojen muutoksiin. Vuonna 2026 kunnallistekniikkapalveluiden hinnat ovat pysyneet vuoden 2025 (ja 2024) tasolla. Inflaatio oli heinäkuussa 2026 noin 1,3 %. Rakennuskustannusindeksi, joka sisältää myös maanrakennuksen (nousu edellisestä vuodesta 5,2 %) kustannukset, on ollut noussut vuoden takaisesta 3,3 %. Hintojen arvioidaan nousevan tässä suhteessa vuodelle 2027 uusien urakoiden kilpailutuksen myötä.

Uudisrakentamisen myötä ylläpidettävien alueiden laajuus ja kunnossapidon kustannukset kasvavat joka vuosi. Uudisrakentamisen vaikutuksesta korjaustoimenpiteiden tarvetta ja ajoitusta arvioidaan tapauskohtaisesti ja kunnossapidon tasoa sovitetaan käytössä oleviin määrärahoihin. Määrärahojen pysyminen samalla tasolla tai niiden pienentyminen johtaa nopeasti korjausvelan nopeaan kasvamiseen. Korjausvelan kasvu puolestaan johtaa nopeasti infrapalvelujen tuottamien palvelujen heikkenemiseen ja sitä myötä kunnan elinvoimaisuuden heikkenemiseen.

Kunnan metsien hoidossa on ollut usean vuoden tauko, ja tästä johtuen metsien hoitovelka on kasvanut merkittäväksi. Hoitovelkaa on noin 40 000 m3. Vuoden 2027 aikana syntynyttä hoitovelkaa korjataan hyväksytyn toimenpideohjelman mukaisesti. Kirkkonummen metsäohjelma on hyväksytty vuoden 2025 aikana ja se on saanut lainvoiman vuoden 2026 aikana. Metsien hoidosta syntyneet kulut katetaan puunmyyntituloilla ja arvio kunnan puun myynnistä saatava nettotuotto on vuodessa 150 000–250 000 €. Jatkossa metsänhoidon toimenpiteitä, hiilitasetta, kustannuksia ja tuloja seurataan ja raportoidaan kunnan metsäohjelman mukaisesti.

Palveluryhmän toiminnan suurimmat kustannuserät

- Henkilöstökustannukset (2,05 milj. €)
- Palvelujen ostot (3,3 milj. euroa), josta suurimmat erät ovat
  - Rakennusten ja alueiden rakentamispalvelut, josta suurimmat erät ovat
    - Kunnossapitourakat (sisältää Liikennealueiden kunnossapito (1 570 000 €)
    - Lähivirkistysalueiden hoito (650 000 €)
    - Hulevesijärjestelmien ylläpito (200 000 €)
  - Asiantuntijapalvelut (76 000 €)
  - ICT-palvelut (105 000 €)
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat (0,54 milj. euroa), josta suurimmat erät ovat
  - Sähkö ja kaasu (271 000 €)
  - Vesi (34 000)
  - Muu materiaali (145 500 €)
- Avustukset (0,245 milj. euroa)
- Muut toimintakulut, josta suurimmat erät ovat

- Rakennusten ja huoneistojen vuokrat (60 000 €)
- Koneiden ja laitteiden vuokrat (16 000 €)

Talvikunnossapidon ja uudelleen päällystysten toteutuneet kustannukset raportoidaan lautakunnalle erikseen hoitokausittain.

Liikenneturvallisuustoimenpiteisiin on varattu 50 000 määräraha. Lautakunta päättää erikseen määrärahalla toteutettavista toimenpiteistä liikenneturvallisuustyöryhmän ja kuntalaisten aloitteiden perusteella.

Avustukset

Talousarvioehdotukseen on varattu nk. talkooavustus määräraha 50 000 euroa avustuksille. Määräraha on alustavasti jaettu seuraavasti: kuntalaisten, yhdistysten ja yhteisöjen haettavaksi yleisten alueiden ympäristön parantamiseen 30 000 euroa ja nuoriso-seura- ja yhdistystalojen peruskorjaukseen 20 000 euroa. Lisäksi talousarvioehdotuksessa on varattu erillinen avustusmääräraha VPK-kiinteistöjen peruskorjaukseen 30 000 euroa. Yksityistieavustuksiin on varattu 165 000 euroa. Yksityistieavustuksen tarkoituksena on tukea tiekuntia, jotta vakituisen asutuksen piirissä olevat yksityistiet pysyisivät kunnossa.

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Hoidetut viheralueet, ha	126	120	121	122	122
Kunnossapidettävät liikenneväylät, km	295	300	305	307	309
josta katuja, km	140	150	152	154	156
josta katujen vierellä olevia kevyen liikenteen väyliä, km	88	90	92	94	95
josta muista kevyen liikenteen väyliä ja puistoraitteja, km	55	60	61	62	63
josta pysäköintialueita, ha	7,2	7,2	7,5	7,5	7,6

Joukkoliikenne

Tehtävä käsittää Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) kuntaosuudet sekä liityntäpysäköinnin menot. HSL on Kirkkonummen joukkoliikenteen toimivaltainen viranomainen. HSL:n tehtävä on suunnitella ja järjestää toiminta-alueensa joukkoliikennekokonaisuus. HSL kilpailuttaa ja hankkii Kirkkonummen kunnan tarvitsemat joukkoliikennepalvelut, joihin liittyvät sopimukset näin ollen ovat HSL:n ja liikennöitsijöiden välisiä.

Kirkkonummen HSL-kuntaosuus on budjetoitu talousarvion laadintahetkellä käytettävissä olevan HSL:n hallituksen esittämän toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti. Laskutettava kuntaosuus 2027 on 6,8 milj. euroa. Kuntaosuus ennen edellisten vuosien ylijäämän vähennystä vuonna 2027 on 7,4 milj. euroa ja subventioaste 44,7 %.

HSL:n hallituksen esittämän toiminta- ja taloussuunnitelmaluonnoksen laskutettava kuntaosuus vuonna 2028 on 6,7 milj. euroa ja vuonna 2029 6,5 milj. euroa. Kirkkonummen kuntaosuus (ennen edellisten vuosien ylijäämän vähennystä) on vuonna 2027 on 7,4 milj. euroa, vuonna 2028 7,5 milj. euroa ja 2029 noin 7,3 milj. euroa.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

HSL:n toimintamenot kokonaisuudessaan kasvavat lähivuosina johtuen liikennöinnin ja infrastruktuurin nousevista kustannuksista. Tämä johtuu muun muassa uusista rakenteista tai suunnitteilla olevista raitiotie- ja joukkoliikennehankkeista. Suuret infrainvestoinnit rasittavat HSL:n taloutta infrakustannusten kasvuna. Esimerkiksi Kruunusillat -raitiotiehanke valmistuu 2027 mennessä ja Espoon kaupunkirata kokonaisuudessaan vuosikymmenen lopulla. Samaan aikaan merkittävät työmaat haittaavat liikennöintiä. Metron, lähijunien ja raitiovaunujen liikenteessä on paljon poikkeuksia ja liikennekatkoja erilaisten peruskorjaus- ja rakennustöiden vuoksi vuosina 2027–2028.

Rakenteilla olevalla Espoon kaupunkiradalla on merkittäviä rakentamisen aikaisia vaikutuksia Kirkkonummen junaliikenteeseen. Espoon kaupunkiradan rakentamisen aikaiset junaliikenteen katkot vaikeuttavat liikkumista Kirkkonummella. Kesäliikenteen totaali- ja viikonloppujen lyhyemmät katkot jatkuvat tulevina vuosinakin. Junaa korvaavaa bussiliikennettä joudutaan järjestämään useampana vuonna, mikä heijastuu myös Kirkkonummen joukkoliikenteen kustannuksiin.

HSL joutuu tasapainoilemaan talouden kanssa tulevinakin vuosina. HSL pyrkii säilyttämään joukkoliikenteen houkuttelevuuden ilman, että lippujen hintoja joudutaan nostamaan niin paljon, että se vähentää matkustajien määrää ja aiheuttaa kielteisen kierteen. Lipputulosten ennustetaan kasvavan, mutta ne eivät välttämättä riitä kattamaan kaikkia kasvavia menoja.

Kilpailukykyinen ja houkutteleva joukkoliikenne vaatisi panostuksia palvelutasoon matkustajamäärien kasvun jatkumiseksi, mutta samanaikaisesti joukkoliikenteen kustannuksia ei pystytä merkittävästi kasvattamaan nykyisen HSL:n Kirkkonummen kuntaosuuden ja kuntatalouden vuoksi. HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan Kirkkonummen kunnan subventioaste olisi pienentymässä tulevina vuosina, mutta se edellyttää HSL:n lipputulosten kasvua sekä lippujen hintojen nostamista ja matkustajamäärien positiivista kehittymistä.

Kirkkonummen liityntälinjat liikennöidään Matinkylään ainakin vuoteen 2029 asti, johon mennessä tulee päättää päätepysäkkivaihtoehto joko Matinkylään, Espoonlahteen tai Kivenlahteen.

Työllisyys- ja elinkeinoasioiden lautakunta

Tuloslaskelma

Työllisyys- ja elinkeinoasioiden lautakunta	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	2 755 320	3 322 209	3 357 062	3 424 203	3 492 687
Myyntituotot	2 720 001	3 072 209	3 107 062	3 169 203	3 232 587
Tuet ja avustukset	34 810	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	509	250 000	250 000	255 000	260 100
Toimintakulut	-5 412 986	-6 496 376	-6 615 400	-6 747 706	-6 882 662
Henkilöstökulut	-2 850 186	-3 008 650	-3 193 674	-3 257 545	-3 322 698
Palkat ja palkkiot	-2 371 077	-2 508 964	-2 654 697	-2 707 791	-2 761 947
Henkilösivukulut	- 479 109	- 499 686	- 538 977	- 549 754	- 560 751
Palvelujen ostot	- 979 250	-1 849 400	-1 853 400	-1 890 468	-1 928 278
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 017	-10 000	-10 000	-10 200	-10 403
Avustukset	-1 471 160	-1 500 000	-1 500 000	-1 530 000	-1 560 600
Muut toimintakulut	-91 372	- 128 326	-58 326	-59 493	-60 683
Toimintakate	-2 657 665	-3 174 167	-3 258 338	-3 323 503	-3 389 975
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 766	42 197	42 168	42 417	42 661
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	-64	-75	-77	-78	-79

Työllisyys- ja elinkeinoasioiden lautakunta on vastata työvoimapalveluiden järjestämisestä Kirkkonummen, Vihdin ja Siuntion alueella. Toimintaa ohjaa kuntien yhteistoimintasopimus työvoimapalveluiden järjestämisestä sekä laki työvoimapalveluiden järjestämisestä. Talousarvio koskee tätä toimintaa. Vastuukuntana ja lain tarkoittamana työvoimaviranomaisena toimii Kirkkonummen kunta. Talousarvion luonnos on yhteistoimintasopimuksen mukaisesti toimitettu jäsenkunnille lausuttavaksi. Vihdin kunta lausui ja painotti erityisesti pitkän aikavälin kustannustason laskua.

Työnhakijamäärät ja työttömien määrät ovat vuoden 2026 aikana olleet korkeita, ja työttömyys n.10 %. Työ- ja elinkeinoministeriön ennusteissa työttömyyden lakipiste saavutettaisiin 2026 ja syksyllä 2026 maltilliseen laskuun.

Vuoden 2027 aikana on tulossa voimaan uusia laki- ja asetusmuutoksia, joilla vaikutuksia työllisyysalueen tehtäviin ja palveluihin. Talousvaikutuksia on etenkin kahdella muutoksella, kolmannen sektorin työvoimapolitiittisten hankkeiden tuki sekä asetus valtionavustuksesta työvoimaviranomaiselle pitkäaikaistyöttömien osaamisen kehittämiseksi vuosina 2026–2028. Molemmat ovat uusia tehtäviä, joille tulee valtiolta tehtävän mukainen rahoitus tai valtionavustus. Rahoituksen määrä ei ole vielä tiedossa, mutta lähtökohtana on, että tehtäviin käytetään rahoituksen mukainen määrä, ei enempää. Näitä tehtäviä ei ole talousarviossa otettu huomioon, epävarmuuksien vuoksi, vuonna 2027 tehdään talousarviomuutos, kun tehtävät ja rahoitus tiedossa.

Vuoden 2026 alussa on tulossa voimaan joitakin lakimuutoksia työvoimapalveluiden järjestämiseläkiin. Näillä on vaikutusta operatiiviseen toimintaan, mutta tällä hetkellä ei tiedossa suurempaa vaikutusta talousarvioon. Vuosina 2026–2027 on myös muut lakimuutokset mahdollisia, mutta lakihankkeiden sisältöjä ja vaikutuksia ei voida vielä arvioida.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositaloite	Vastuu
Kehitämme uusia tapoja ja toimintamalleja tukea työllisyyttä	Työttömyysasteen vähentäminen työvoimapalveluiden toimintaa mukauttamalla uuteen toimintaympäristöön ja sen tuomien mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen työllisyyden edistämiseksi. Mittari: Työttömyysaste vähintään 3,5 prosenttiyksikköä Uudenmaan keskiarvon alapuolella vuoden keskiarvossa. 1–7 2026 keskiarvo Uudenmaan työttömyysasteen osalta 12,6 %, työllisyysalueen työttömyysaste 10,0 %, erotus 2,6 prosenttiyksikköä.	Työllisyysaluejohtaja
Nopean työllistymisen edistäminen	Edistämme asiakkaiden nopeata työllistymistä oikea-aikaisilla palveluilla ja toimenpiteillä, joita kehitetään paikalliseen tarpeeseen Mittari: Virta työttömyyteen 6 kuukauden jälkeen, eli %-osuus työttömistä työnhakijoista, jotka vielä työttömänä työnhakijoina 6kk työttömyyden alkamisen jälkeen. Tavoitteena enintään 35 % työttömistä työnhakijoista työttömänä 6 kuukauden jälkeen työttömyyden alkamisesta. 1–7/2026 keskiarvo on 37 %	Työllisyysaluejohtaja
Teemme työnantajayhteistyötä aktiivisesti	Työnantajien työvoimatarpeeseen vastaaminen uusilla toimintatavoilla ja tiiviimmällä yhteistyöllä niin työnantajien suuntaan, kuin myös kuntien elinkeinopalveluiden kanssa. Mittari: työnantajien työpaikka- ja työkoelutoimeksiantojen täyttöaste, jonka tulee olla vuosittain vähintään 85 % Elokussa 2026 täyttöaste oli 76 %	Työllisyysaluejohtaja
Asiakaskeskeiset lähipalvelut	Kehitämme paikalliseen tarpeeseen toimintatapoja ja palveluita. Toteutamme asiakaslähtöistä palvelua, toiminnan viranomaisluonteesta huolimatta. Mittari: Kehäkeskuksen toteuttama asiakastytytyväisyyskysely, jossa kokonaistyytyväisyyden tulisi vähintään 4,2. Elokussa 2026 kokonaistyytyväisyys on 3,8.	Työllisyysaluejohtaja
Vastuullinen ja mahdollistava talous	Työllisyysalueen kuntien maksamat suorat kulut työttömyydestä saadaan laskettua, työttömyysetuusmaksujen kuntaosuudet sekä työllisyysalueen toimintakustannukset. Tilanne 1–7.2026: 8 877 410 €	Työllisyysaluejohtaja

Kolmen kunnan yhteistoiminnan luonteen vuoksi strategiset tavoitteet eivät ole otettu Kirkkonummen strategiasta. Strategiset tavoitteet johdettu Työllisyys- ja elinkeinolautakunnan hyväksymästä työllisyysalueen palvelusuunnitelmasta, joka pohjautuu jäsenkuntien valtuustojen hyväksymiin työllisyysalueen perustamisdokumentteihin.

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Henkilöasiakasmäärä	5650	5500	5000 (arvio)	4750 (arvio)	4000 (arvio)

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Työllisyysalueen palvelut	49,72	57	57	57	57

Mahdollisia muutoksia ja tarkennuksia henkilöstön määrään tehdään asiakasmäärän suhteessa, talousarvion puitteissa. Toteumaan vaikuttaa vahvasti esimerkiksi perhevapaiden määrät ja osa-aikaiset hoitovapaat.

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Ympäristöön liittyvä	Yleisen talous- ja työmarkkinatilanteen merkittävä heikkeneminen ja työttömyyden kasvu.			Operatiivisessa toiminnassa ylläpidetään toimintasuunnitelmia eri skenaarioita varten, jotta äkillisissäkin asiakasmäärän nousuissa pystytään lakisääteiset peruspalvelut turvaamaan.	6	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6		Uusien toimintamallien sopeuttaminen mahdollisiin äkillisiin asiakasmäärän lisäyksiin.	Työllisyysaluejohtaja

Vaikuttavuuden arviointi: Yleinen taloustilanne, tai muut ulkoiset tekijät kuten pandemiat, voivat hyvinkin nopeasti tuottaa tilanteen, jossa työnhakijoiden määrä nousee huomattavasti.

Vaikutukset: Äkilliset asiakasmäärien lisäykset voivat halvaannuttaa operatiivista toimintaa ja vaikeuttaa lakisääteisten tehtävien hoitamista. Mikäli asiakasmäärän lisäystä ei pystytä hallitusta vastaanottamaan, voi sillä myös olla seurauksia työnhakijoiden työllistymiseen ja täten myös kuntien talouteen.

Ympäristöön liittyvä	Työllisyysalueella sijaitsevan merkittävän työnantajan yhteistoimintaneuvottelut			Varmistetaan muutosturvan toimivat prosessit, etenkin suurempia muutosturvatilanteita varten. Varmistetaan sujuva yhteistyö oleellisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Ylläpidetään tarpeellinen sopimuskanta, josta voidaan tarvittaessa nopeasti hankkia muutosturvatilanteiden vaatimia palveluita.	3	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 3 3		Uuden työvoimakoulutusten puitesopimuskokonaisuuden käyttöönotto, jossa myös mahdollisuus muutokoulutuksiin sekä äkillisiin rakennemuutoksiin liittyvän yhteistyöverkoston laajentaminen ja syventäminen.	Työllisyysaluejohtaja

Vaikuttavuuden arviointi: Yksittäisen, mutta merkittävän kokoisen, työnantajan irtisanomisiin johtavat YT-neuvottelut voivat aiheuttaa työllisyysalueelle, niin operatiivisia haasteita, työnhakijoille työllistymiseen liittyviä haasteita ja kunnille taloudellisia haasteita.

Vaikutukset: Ilman olemassa olevia puitesopimuksia, verkostoja ja suunnitelmia, ei suurempia YT-tapauksia voida hoitaa hallitusti ja negatiiviset seuraukset korostuvat.

Vaikuttavuuden arviointi:

Vaikutukset:

Sisäiset syyt:

Ulkoiset syyt:

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Toimenpide vuodelle 2027
Päätöksenteon ja hallinnon valvonta	Riskinä että hallintosääntöä jätetään noudattamatta tai hankintavaltuuksia ylitetään.	Päätösten ja hankintojen valvonta hallintosäännön ja hankintaohjeen noudattamisen näkökulmasta.	Varmistetaan päätösten valvonnan oikea kulku.
Talouden ja strategian seuranta	Riskinä talouden seurannan haasteet, jotka johtavat talousarvion ylityksiin tai haasteisiin hahmottaa talouden käytön todellista tilaa.	Talouden seurannan kehittäminen ja tarvittavat toimenpide-ehdotukset määrärahojen ylittyessä sekä tilausten hyväksymisoikeuksien oikeellisuuden toteutumisen seuranta.	Talouden seurannan ja laskujen kohdentamisen jatkokehitys.
Tietoturva ja tietosuoja	Operatiivisessa toiminnassa käytetään paljon henkilötietoja sisältäviä järjestelmiä ja rekistereitä. Tietosuojarikkomusten riski on läsnä. Seuraukset voivat koskettaa yksittäisiä asiakkaita tai pahimmillaan kaikkia asiakkaita.	Käyttöoikeuksien ajantasaisuuden varmistaminen, lokiseuranta, tietosuojalainsäädännön määräysten noudattaminen.	Vuosittaiset tietosuojakoulutukset ja -testit, tarvittaessa tiiviimpi tietosuojakoulutus, tietosuoja-asioista muistuttaminen sekä käyttöoikeuksien tarkistaminen.

Tilivelvolliset vastuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kaupungin toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Tilivelvolliset vastuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Työllisyysalueen palvelut	Työllisyysaluejohtaja	Palvelupäällikkö

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	1056 753	940 000	940 000	958 800	977 976
Myyntituotot	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	1 056 753	940 000	940 000	958 800	977 976
Muut toimintatuotot	-1 655 468	-1 757 682	-1 820 927	-1 855 442	-1 890 648
Toimintakulut	-1 052 805	-1 154 056	-1 190 767	-1 214 579	-1 238 872
Henkilöstökulut	- 858 133	- 937 512	- 965 050	- 984 351	-1 004 038
Palkat ja palkkiot	- 194 672	- 216 543	- 225 717	- 230 228	- 234 834
Henkilösivukulut	- 460 310	- 490 900	- 526 800	- 537 336	- 548 081
Palvelujen ostot	-2 069	-6 566	-5 200	-5 304	-5 408
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-87 203	- 105 000	-95 000	-95 000	-95 000
Muut toimintakulut	-53 080	-1 160	-3 160	-3 223	-3 287
Toimintakate	- 598 315	- 817 682	- 880 927	-896 642	-912 672
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 766	42 197	42 168	42 417	42 661
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	-14	-19	-21	-21	-21

Vesistövisioiden määrärahat on siirretty tililtä 4340 (asiantuntijapalvelut) tilille 4750 (muut avustukset yhteisöille).

Toiminnan painopistealueet

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palveluyksiköt kuuluvat Kirkkonummen kunnan elinvoimapalvelujen palveluryhmään. Molemmat yksiköt toimivat rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisuudessa.

Rakennus- ja ympäristölautakunta toimii kunnan lakisääteisenä rakennusvalvontaviranomaisena ja ympäristönsuojeluviranomaisena sekä edistää luonnon ja maiseman suojelua kunnassa. Rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisen lakisääteisten tehtävien lisäksi lautakunta toimii kunnan määräämänä viranomaisena rakentamislain mukaisissa poikkeamislupa- ja maisematyölupa-asioissa, ulkoilulain mukaisissa leirintäalue tehtävissä, julkisen ulkotilan valvonnassa ja rakentamisluvan erityisten edellytysten arvioinnissa suunnittelutarvealueella.

Talousarvion määrärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

Rakennusvalvonta

Rakentamislain toimeenpano ja siihen liittyvien toimintatapojen kehittäminen jatkuvat vuonna 2027. Lainsäädännön muutokset ovat edellyttäneet rakennusvalvonnan prosessien, ohjeistuksen ja käytäntöjen uudistamista, ja toiminnan painopisteenä on uusien menettelytapojen vakiinnuttaminen osaksi sujuvaa ja yhdenmukaista viranomaistoimintaa.

Vuoden 2026 alussa voimaan tulleet rakentamislupien käsittelyaikoja koskevat määräajat korostavat toiminnan suunnitelmallisuuden ja riittävien henkilöstöresurssien merkitystä. Tavoitteena on varmistaa lupahakemusten laadukas ja oikea-aikainen käsittely sekä ylläpitää rakennusvalvonnan hyvää palvelutasoa.

Rakennusvalvonnan sähköisten palvelujen ja tietojärjestelmien kehittämistä jatketaan. Tiera Cityn ja Lupapisteen muodostamaa ohjelmistokokonaisuutta sekä järjestelmien välisiä integraatioita hyödynnetään ja kehitetään edelleen lupakäsittelyn, päätöksenteon, laskutuksen ja tiedonhallinnan tehostamiseksi. Lisäksi selvitetään Lupapiste-palveluun liittyvän kehittämisprojektin toteuttamista ja sen mahdollisuuksia rakennusvalvonnan prosessien, sähköisen asioinnin ja asiakaspalvelun kehittämisessä.

Ympäristönsuojelu

Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelmaa toteutetaan jatkamalla kunnostushankkeita Siuntionjoen, Mankinjoen ja Estbyånin valuma-alueilla sekä myöntämällä vesiensuojeluavustuksia paikallisille toimijoille. Alueellisen toimenpideohjelman tavoitteet on huomioitu vesiensuojelun määrärahoissa ja ympäristönsuojelun avustusten jakoperusteissa.

LUMO-ohjelman toimeenpanoa edistetään kannustamalla kuntalaisia osallistumaan vieraslajien, kuten espanjansiruetanan, torjuntaan Crowdsorsa-sovelluksen avulla sekä tukemalla virtavesihankkeita.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuosittaiset tavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuosittainen tavoite	Vastuu
Toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja vaalimme luonnon monimuotoisuutta. Valttikorttejamme ovat merellisyys, järvet ja luonnonläheisyys, joita hyödynnämme niin kuntalaisten hyvinvoinnin kuin kunnan markkinoinnin edistämiseksi.	LUMO-ohjelman toimeenpanoa edistetään torjumalla haitallisia vieraslajeja (LUMO toimenpide 2.10): Kuntalaisia kannustetaan torjumaan vieraslajeja (espanjansiruetana) Crowdsorsa-sovelluksen avulla	Ympäristöpäällikkö
	Virtavesien kunnostushankkeiden tukeminen (LUMO toimenpide 2.8)	Ympäristöpäällikkö
Uudistamme rohkeasti toimintatapojamme asiakaslähtöisemmiksi ja tehokkaammiksi. Digitaalisuus on luonteva osa oppimis- ja työympäristöjamme.	Tavanomaiset rakentamisluvat käsitellään keskimäärin seitsemässä viikossa, ja erityisen vaativien tai poikkeuksellisen vaativien rakentamis- ja poikkeuslupien käsittelyaika on keskimäärin 14 viikkoa.	Johtava rakennustarkastaja
	Asiakaskontaktiin vastataan 7 päivän sisällä. Yhteydenotot pyydetään tekemään ensisijaisesti Lupapisteen neuvontapyyntöä kautta.	Johtava rakennustarkastaja
	Rakennusvalvonnan asiakastytytyväisyyden hyvää tasoa pyritään ylläpitämään ja edelleen parantamaan. Tavoitteena on vähintään 8,0:n keskiarvo asiakastytytyväisyyskyselyssä (asteikolla 4–10).	Johtava rakennustarkastaja

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Rakennus- ja ympäristölautakunta	16,42	15,7	15,7	15,7	15,7

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Ympäristöön liittyvä	Henkilöstövaihdokset aiheuttavat resurssivajetta, joka heijastuu ilmastotyön etenemiseen. Ilmasto- ja energiansäästöavoitteita ei saavuteta.	Ilmastotyötä jatketaan vakituisten kokoaikaisen energia- ja ilmastoasiantuntijan johdolla. Energia- ja ilmastoasiantuntija tukee kunnan yksiköiden ilmastotyötä ja osallistuu uuden henkilöstön perehdytykseen kertomalla ilmastotyöstä ja sen tavoitteista. Tulos: toteutunut	Ilmastotyötä jatketaan ja kehitetään vakituisten kokoaikaisen energia- ja ilmastoasiantuntijan johdolla. Energia- ja ilmastoasiantuntija tukee kunnan yksiköiden ilmastotyötä.	Kuntaan on palkattu vakituinen energia- ja ilmastoasiantuntija ja tämä on perehdytetty tehtävään. Ilmastotyötä on edistetty yhteistyössä yksiköiden kanssa.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4	0 	Ei uusia toimenpiteitä	Ympäristöpääällikkö

Vaikuttavuuden arviointi:

Vaikutukset:

Sisäiset syyt:

Ulkoiset syyt:

Operatiivinen	Rakennusvalvonnan henkilöstövaihdokset ja esihenkilömuutokset voivat aiheuttaa osaamisen ja hiljaisen tiedon menettämistä, epävarmuutta toimintatavoissa sekä tilapäistä heikentymistä palvelujen saatavuudessa ja lupakäsittelyn sujuvuudessa.		Tehtävien jatkuvuus varmistetaan henkilöstömuutoksista huolimatta eikä henkilöstövaihdoksista aiheudu olennaista häiriötä lakisääteiden tehtävien hoitamiseen.	Henkilöstön välistä tiedonkulkua ja tehtävien jakamista vahvistetaan. Toimintatapoja ja keskeisiä prosesseja yhdenmukaistetaan ja dokumentoidaan. Henkilöstön osaamisen jakamista ja perehdytystä kehitetään siten, ettei keskeinen osaaminen ole yksittäisten henkilöiden varassa.					Johtava rakennustarkastaja
Operatiivinen	Ohut henkilöstöorganisaatio on altis toimintahäiriöille, jolloin käyttösuunnitelmassa asetettuja tavoitteita (esim.	Esihenkilöt varmistavat henkilöstön ajantasaiset tehtäväkuvat, toimivat sijaisjärjestelyt ja	Esihenkilöt varmistavat toimivat sijaisjärjestelyt, prosessien sujuvuuden ja henkilöstön työhyvinvoinnin.	Tehtäväkuvia on tarkistettu.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4	0	Ei uusia toimenpiteitä	Johtava rakennustarkastaja Ympäristöpääällikkö

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
	käsittelyajat) ei kyetä toteuttamaan.	prosessien toimivuuden. Tulos: toteutunut		Sijaisjärjestelyt ja prosessien toimivuus on varmistettu. Työhyvinvointiin on panostettu.					

Vaikuttavuuden arviointi:

Vaikutukset:

Sisäiset syyt:

Ulkoiset syyt:

Strateginen	Uudistuneen rakentamislain vaatimusten täyttyminen ja toimintatapojen soveltaminen ei toteudu suunnitellusti, jolloin kuntalaisten oikeusturva vaarantuu ja palvelun saanti heikentyy.			Riittävä henkilöstö turvaa palvelujen saannin, lisääntyneen neuvonnan ja jälkivalvonnan. Henkilöstön koulutukset: riittävä osaaminen varmistaa kuntalaisten oikeusturvan toteutumisen.					Johtava rakennustarkastaja

Vaikuttavuuden arviointi:

Vaikutukset:

Sisäiset syyt:

Ulkoiset syyt:

Strateginen	Rakentamisen lupakynnyksen muutokset sekä rakentamisen sääntelyn muuttuminen voivat lisätä rakennusvalvonnan neuvonta- ja jälkivalvontatehtäviä. Luvattoman tai säännösten vastaisen rakentamisen määrän kasvu voi sitoa henkilöstöresursseja ja heikentää muiden lakisääteisten tehtävien hoitamisen edellytyksiä.		Valvonta-asiat pystytään käsittelemään niiden kiireellisyyden ja merkittävyyden edellyttämässä järjestyksessä ilman hallitsemattoman valvontajonon muodostumista.	Rakennetun ympäristön valvontaa suunnataan riskiperusteisesti ja vireille tulevien valvonta-asioiden käsittelyä priorisoidaan niiden merkittävyyden perusteella. Asiakasneuvonnalla ja selkeällä ohjeistuksella pyritään ennalta ehkäisemään säännösten vastaista rakentamista.					Johtava rakennustarkastaja

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Toimenpide vuodelle 2027
Päätöksenteon ja hallinnon valvonta	Kuntalaisten oikeusturva vaarantuu. Kuntalaisten palvelun saanti heikentyy.	Päätösten ja hankintojen valvonta hallintosäännön ja hankintaohjeen noudattamisen näkökulmasta.	Henkilökuntaa on riittävästi ja osaaminen ajantasaista. Tavoitteiden toteutumista seurataan säännönmukaisesti osavuosikatsauksessa ja toimintakertomuksessa.
Talouden ja strategian seuranta	Käyttötalouden toteutumien vaihtelut tai ylitykset. Määrärahat jäävät käyttämättä tai ylittyvät. Viranomaistoiminnan myyntilaskutuksessa on viiveitä ja seuranta on puutteellista.	Talouden seurannan kehittäminen ja tarvittavat toimenpide-ehdotukset määrärahojen ylittyessä sekä tilausten hyväksymisoikeuksien oikeellisuuden toteutumisen seuranta.	Seurataan talouden toteumaa ja parannetaan sen ennustettavuutta uuden ohjelmiston avulla. Käyttötalouden toteumia ja poikkeamia seurataan säännöllisesti sekä reagoidaan oleellisiin poikkeamiin. Lupavalmistelija varmistaa muodostetun maksun taksanmukaisuuden. Toimistosihteerin lähettää laskut ajoissa. Onnistuminen raportoidaan osavuosikatsausten ja toimintakertomuksen yhteydessä.
Tietoturva ja tietosuojat	Henkilö- ja muiden arkaluonteisten tietojen vuotaminen Tietojen tarpeeton salaaminen Tietojen luvaton käyttö tai muuttaminen Kyberhyökkäykset ja haittaohjelmat Salasanojen tai tunnusten väärinkäyttö Tietojen virheellinen säilytys tai poistaminen	Käyttöoikeuksien ajantasaisuuden varmistaminen, lokiseuranta, tietosuojalainsäädännön määräysten noudattaminen.	Riittävä osaaminen varmistaa kuntalaisten oikeusturvan toteutumisen.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Toimintaohjeessa mainitut palveluryhmien johtajat, eli tilivelvolliset vastuuhenkilöt, vastaavat vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta. Toimialajohtaja hyväksyy toimialan toimintasuunnitelmassa ostolaskujen hyväksyjät.

Toimialajohtaja on tilivelvollinen kaikista kustannuspaikoista.

Palveluryhmän johtajalla on oikeus hyväksyä oman tulosalueensa kustannuspaikkojen laskut.

Kuntakehityksen hallinto voi tarvittaessa tiliöidä, asiataarkastaa ja hyväksyä laskuja kaikille kustannuspaikoille.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Elinvoimapalvelut	elinvoimajohtaja	kunnanarkkitehti

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta huolehtii lakisääteisten viranomaistehtävien lisäksi sijoittamislupien ja poikkeamishakemusten ratkaisemisesta. Rakennusvalvonta edistää neuvonnan, lupa- ja päätöskäsittelyn sekä valvonnan avulla ympäristöön sopeutuvaa ja laadukasta rakentamista sekä valvoo rakentamisen ja rakennetun ympäristön laatua. Rakennusvalvonnan toiminnan lähtökohtina ovat ennakoitavuus, tasapuolisuus, riippumattomuus ja kustannustehokkuus.

Toiminnan painopistealueet

- Rakentamislain ja uudistetun rakennusjärjestyksen mukaisten toimintatapojen vakiinnuttaminen ja yhdenmukainen soveltaminen.
- Rakentamislupien lakisääteisten käsittelyaikojen toteutumisen sekä sujuvan ja laadukkaan lupapalvelun varmistaminen.
- Sähköisen asioinnin, tietojärjestelmien ja rakennusvalvonnan prosessien edelleen kehittäminen.
- Rakennetun ympäristön valvonnan ja jälkivalvonnan toimintaedellytysten turvaaminen.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Rakentamislain vuosina 2025 ja 2026 voimaan tulleet muutokset ovat muuttaneet rakennusvalvonnan toimintatapoja ja viranomaismenettelyjä. Vuonna 2027 painopiste siirtyy uuden sääntelyn käyttöönotosta sen vakiintuneeseen ja yhdenmukaiseen soveltamiseen. Rakentamislupien käsittelyaikoja koskeva sääntely edellyttää toiminnan suunnitelmallisuutta, tehokkaita prosesseja ja riittävää henkilöstöresursointia.

Lupakynnyksen muutokset ja rakentamisen sääntelyn keventyminen korostavat neuvonnan ja jälkivalvonnan merkitystä. Rakennus-valvonnalla tulee olla riittävät edellytykset puuttua luvattomaan, luvanvastaiseen sekä rakennetun ympäristön kunnossapitoon liittyvään toimintaan oikea-aikaisesti.

Rakennusvalvonnan digitalisaatio etenee edelleen. Tiera Cityn ja Lupapisteen muodostaman ohjelmistokokonaisuuden hyödyntämistä ja integraatioita kehitetään. Lisäksi selvitetään Lupapiste-palveluun liittyvän kehittämisprojektin toteuttamista ja sen mahdollisuuksia lupaprosessien ja sähköisen asioinnin kehittämisessä. Ryhti-järjestelmään liittyviin tiedonhallinnan ja tietojen toimittamisen velvoitteisiin valmistaudutaan siirtymäajan puitteissa.

Rakentamisen suhdannetilanne vaikuttaa rakennusvalvonnan lupamääriin, hankkeiden laajuuteen sekä lupamaksutulojen kertymiseen. Rakentamisen volyymiin liittyy edelleen epävarmuutta, ja yksittäiset suuret hankkeet voivat vaikuttaa merkittävästi vuosittaiseen lupamäärään ja myönnettyyn kerrosalaan. Toiminnassa varaudutaan rakentamisen määrän vaihteluun ja mahdolliseen suhdanteen elpymiseen.

Tunnusluvut

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Käsittelyt rakentamisluvat, lkm.	410	350	345	350	385
Myönnettyt rakentamisluvat, lkm.	409	345	340	345	380
Myönnettyt rakentamisluvat, kem ²	140 340 m ²	65 000 m ²	65 000 m ²	65 000 m ²	70 000 m ²
Käsittelyt poikkeamishakemukset ja sijoittamisluvat, lkm.	42	50	50	50	60
Myönnettyt poikkeamishakemukset ja sijoittamisluvat, lkm.	40	50	45	50	60

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu hoitaa lakisääteisiä lupa-, valvonta-, seuranta- ja edistämistehtäviä, joilla ehkäistään ympäristön pilaantumista ja edistetään ympäristön kestävästä käyttöä. Lisäksi ympäristönsuojelu hoitaa rakentamislain mukaisia maisematyölupiin liittyviä tehtäviä.

Toiminnan painopistealueet

- Lakisääteisten lupa- ja valvontatehtävien laadukas ja viivytysten hoito. Nykyisen hyvän palvelutason ylläpitäminen ja prosessien edelleen kehittäminen.
- Lakisääteisten ympäristön- ja luonnonsuojelun edistämistehtävien laadukas hoito. Nykyisen hyvän palvelutason ylläpitäminen ja edelleen kehittäminen.
  - Ympäristö- ja luontoarvojen turvaaminen: yhteistyö kunnan sisällä ja sidosryhmien kanssa, neuvonta, luvat ja lausunnot
  - Vesiensuojelun toimenpideohjelman toteuttaminen: vesistöjen tilan parantamiseen tähtäävät toimet ja hankkeet
- Vaikuttava ilmastotyö

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Lainsäädännössä tapahtuneet muutokset ja ministeriöiden sekä kuntaliiton antamat uudet ohjeistukset ovat lisänneet ympäristönsuojelun työmäärää ja aiheuttaneet jatkuvaa koulutustarvetta. Valtionhallinnon tavoitteet viranomaistoiminnan sujuvoittamiseksi ovat ohjanneet työn painopistettä ennakkovalvontaan perustuvasta lupakontrollista työllistävämpään jälkivalvontaan. Yksikkö priorisoi työtehtäviään ja antaa lausunnot kunnan ympäristön kannalta merkityksellisistä hankkeista.

Kunnan ympäristönsuojelutavoitteiden toteutuminen edellyttää panostuksia ympäristön- ja luonnonsuojelutyöhön. Ympäristönsuojeluyksikkö tarjoaa ympäristön- ja luonnonsuojeluun liittyviä asiantuntijapalveluita sekä tekee luontoselvityksiä ja luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia. Luonnon monimuotoisuus -ohjelman (LUMO) toimeenpanoa jatketaan vuonna 2027 muun muassa torjumalla haitallisia vieraslajeja. Kuntalaisia kannustetaan osallistumaan vieraslajien, kuten espanjansiruetanan, torjuntaan Crowdsorsa-sovelluksen avulla.

Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelmalla toteutetaan yksikön toimesta ja ylikunnallisissa yhteistyöhankkeissa. Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelman tavoitteet huomioidaan vesiensuojelun määrärahoissa ja ympäristönsuojeluavustusten jakoperusteissa.

Ympäristönsuojelu on mukana LUVY:n koordinoimien visioiden sekä muiden kunnan alueella toimivien vesiensuojeluhankkeiden, kuten Rannikkovesien kunnostusverkoston, Länsi-Uudenmaan hajavesihankkeen ja Länsi-Uudenmaan rannikon elinympäristökunnostukset -hankkeen (RANKKU) ohjausryhmissä. Vuonna 2027 jatketaan yhteistyötä ja toimenpiteitä Rannikkovesivisio 2050:n, Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki -vision sekä Mankinjoki-vision mukaisesti.

Ympäristönsuojelu edistää kiinteistöjen liittymistä vesi- ja viemäriverkostoon laatimalla tiedotteita, kehoituksia, lausuntoja ja päätöksiä. Lisäksi kiinteistöjä neuvotaan liittymisen eri vaiheissa. Kylmälän vesiosuuskunnan toiminta-alueen vahvistamispäätöksen jälkeen yksikköön on tullut noin 50 vesi- ja viemäriverkostoon liittymistä koskevaa vapautushakemusta. Vapautushakemusten käsittelyä jatketaan.

Ilmastotyötä jatketaan ja kehitetään vakituisen energia- ja ilmastoasiantuntijan johdolla.

Tiera Cityn -ohjelmiston käyttöönoton myötä ITC-palvelujen kustannukset ovat aiempaa suuremmat.

Tunnusluvut

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Viranhaltijapäätökset ja ilmoitusten käsittely, kpl	38	40	40	40	40
Ympäristö- ja maa-aineslupapäätökset, kpl	0	1	1	1	1
Maisematyölupapäätökset, kpl	3	1	1	1	1
Lausunnot, kpl	34	40	35	35	35
Tarkastukset, kpl	265	150	150	150	150
Selvitykset ja suunnitelmat, kpl	10	10	10	10	10

Ympäristöterveydenhuolto

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ympäristöterveys huolehtii Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueella elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalain mukaisesta valvonnasta sekä kunnalle kuuluvista eläinlääkintähuoltolain mukaisista tehtävistä.

Ympäristöterveys toteuttaa valvontaa vuosittaisen suunnitelmansa perusteella, jonka lisäksi resursseja kohdennetaan ennalta suunnittelemattomaan valvontatyöhön, kuten elintarvike- ja talousvesiperäisten terveysvaarojen ja -haittaepäilyjen sekä asumisterveyden sisäilmaongelmien selvittelyyn. Valvontayksikön työn tavoitteena on ehkäistä elintarvikkeiden sekä ympäristön aiheuttamia terveyshaittoja, järjestää ympärivuorokautinen kiireellisten eläinlääkintäpalveluiden saanti, sekä huolehtia seutuyksikön alueen eläinsuojelu- ja eläintautitehtävistä.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Eläinlääkintähuollon kustannukset jaetaan palvelujen käytön perusteella. Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen välinen yhteistoimintasopimus on päivitetty tammikuussa 2026, ja tällöin on määritetty, että Kirkkonummen osuus eläinlääkintähuollon kustannuksista on 15 % aiemman 25 % sijaan. Muu ympäristöterveydenhuollon kustannusjako määräytyy asukasluvun perusteella.

Toimitilapalvelujen lautakunta

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	3 712 011	3 910 671	2 774 875	2 830 373	2 886 980
Myyntituotot	210 720	185 345	172 223	175 668	179 181
Tuet ja avustukset	0	0	39 000	39 780	40 576
Muut toimintatuotot	3 501 290	3 725 326	2 563 652	2 614 925	2 667 223
Toimintakulut	-26 198 641	-27 719 084	-28 186 796	-28 750 524	-29 325 532
Henkilöstökulut	-6 592 376	-6 665 053	-6 944 665	-7 083 550	-7 225 229
Palkat ja palkkiot	-5 352 880	-5 389 083	-5 610 294	-5 722 501	-5 836 951
Henkilösivukulut	-1 239 497	-1 275 970	-1 334 371	-1 361 049	-1 388 278
Palvelujen ostot	-6 670 670	-7 112 600	-7 314 900	-7 461 198	-7 610 417
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 371 547	-6 258 781	-6 137 081	-6 259 823	-6 385 016
Muut toimintakulut	-7 564 047	-7 682 650	-7 790 150	-7 945 953	-8 104 870
Toimintakate	-22 486 630	-23 808 413	-25 411 921	-25 920 151	-26 438 552
Sisäiset tuotot yhteensä	34 612 472	33 416 401	36 991 857	37 863 701	38 620 975
Sisäiset menot yhteensä	- 980 578	-1 082 266	-1 195 556	-1 219 467	-1 243 858
<i>joista:</i>					
Puhtauspalvelut	-23 431	-28 251	-25 363	-25 870	-26 387
Rakennusten vuokrat	- 438 421	-1 054 015	-1 170 193	-1 193 597	-1 217 471
Ravitsemuspalvelut	- 845	0	0	0	0
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 766	42 197	42 168	42 417	42 661
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	- 538	- 564	- 603	- 611	- 620

Toimitilapalvelujen lautakunnan tehtävänä on vastata kunnan rakennuksista ja tiloista, huolehtia talonrakennuksen investointihankkeiden suunnittelusta ja rakennuttamisesta kunnanvaltuuston päätösten ja muiden kunnan ohjeiden mukaisesti, huolehtia tilojen ja rakennusten isännöinnistä, vuokrauksesta, ylläpidosta, hoidosta ja korjauksista, tarjota kunnan sisäisille toimijoille suunnittelu-, rakennus-, kiinteistö-, puhtaus- ja ruokapalveluja. Lautakunta vastaa kunnan asuntoviranomaistehtävistä sekä asumisneuvonnasta.

Toimitilapalvelujen lautakunta vastaa myös Eerikinkartanon toiminnasta rakennusten osalta. Eerikinkartanon toiminnan kustannuksia katetaan C.F. ja Maria von Wahlbergin rahaston varoilla rahaston sääntöjen mukaisesti.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositaloite	Vastuu
Kasvamme suunnitelmallisesti ja hallitusti. Kaavoitamme pientalovaltaisesti luonnonläheisiä, viihtyisiä ja turvallisia asuinalueita. Palvelutarjontamme vastaa kasvavan ja ikääntyvän väestön tarpeisiin.	Vuoden aikana on toteutettu korjaushjelman hankkeet käyttösuunnitelman mukaisesti. Mittari: kyllä/ei Toimitilojen investointiohjelma muodostetaan päivitetyn palveluverkkosuunnitelman mukaisesti ja investoinnit toteutetaan talousarvion mukaisesti. Nissnikun koulun ja Kantvikin koulun rakennushankkeet ovat edenneet talousarvion investointisuunnitelman mukaisesti. Mittari: kyllä/ei	Toimitilajohtaja Ylläpitopäällikkö Rakennuttajapäällikkö
Toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja vaalimme luonnon monimuotoisuutta. Valttikorttejamme ovat merellisyys, järvet ja luonnonläheisyys, joita hyödynnämme niin kuntalaisten hyvinvoinnin kuin kunnan markkinoinnin edistämiseksi.	Investointiohjelman uudisrakennushankkeissa pyritään normitasoa parempiin, vähähiilisiin ja energiatehokkaisiin ratkaisuihin. Mittari: hiilidioksidipäästöt -20 % vähemmän, kuin vastaavassa rakennuksessa Korjaushjelmassa toteutetaan hankkeita, joissa pyritään teknisillä ratkaisulla kiinteistöjen energiatehokkuuden ja hiilineutraaliuden parantamiseen. Kunnan A-salkussa olevien kiinteistöjen energiakulutus vähenee. Mittari: energiankulutus pienenee	Toimitilajohtaja Rakennuttajapäällikkö
Taloutemme on pitkäjänteisessä tasapainossa. Investoimme kestävästi, toimimme kustannustehokkaasti ja kasvatamme tulopohjaa.	C-salkun kiinteistöistä luopumista jatketaan vuonna 2027 voimassa olevien myynti- ja purkusuunnitelmien mukaisesti. Myynti- ja purkusuunnitelmia tarkennetaan tarvittaessa kohteiden ylläpitokulujen ja kuntotietojen sekä kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyvien tietojen päivittämisen mukaan. Mittari: kiinteistöjen myynnit ja purut toteutuvat suunnitelmien mukaisesti kyllä/ei.	Toimitilajohtaja Kiinteistöpäällikkö Rakennuttajapäällikkö
Huomioimme kestävyuden eri ulottuvuudet kaikessa toiminnassamme ja suunnittelussamme. Tuemme ja kannustamme kuntalaisia vastuulliseen elämäntapaan.	Lisätään elintarvikehankintojen vastuullisuutta ja kotimaisuusastetta. Lisätään raaka-aineiden ja elintarvikkeiden kotimaisuusastetta sekä luomutuotteiden käyttöä. Mittarit: Elintarvikkeiden kotimaisuusaste on vähintään 78 %. Pyritään aktiivisesti vähentämään ruokahävikin määrää. Mittarit: Tarjoilu-/linjastohävikin määrä kg / € vähenee vähintään 5 % vuoteen 2026 verrattuna. Lautashävikin määrä kg / € vähenee vähintään 5 % vuoteen 2026 verrattuna.	Palvelujohtaja
Uudistamme rohkeasti toimintatapojamme asiakaslähtöisemmiksi ja tehokkaammiksi. Digitaalisuus on luonteva osa oppimis- ja työympäristöjämme.	Toimintaa kehitetään asiakastyytyväisyyskyselyn tulosten perustella. Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla Mittari: Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset: kokonaistyytyväisyys palvelun tasoon/laatuun Ruokapalveluissa tyytyväisten määrä vähintään 70 % (1 = erittäin tyytymätön, 4 = erittäin tyytyväinen). Puhtauspalveluissa keskiarvo vähintään 3 (asteikolla 1–5)	Palvelujohtaja

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimitilapalvelujen lautakunta	145,52	142	136	129	129

2027:

Puhtauspalvelut: 33 htv, ruokapalvelut 74 htv, toimitilapalvelut: 29 htv

Mahdolliset muutokset 2028–2029:

Puhtaus- ja ruokapalveluissa - 7 HTV

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Operatiivinen	Huonokuntoiset rakennukset altistavat käyttäjät huonolle sisäilmalle ja saattavat aiheuttaa terveysongelmia.			Kunnan poikkihallinnollinen sisäilmatyöryhmä toimii ja tarvittaessa perustetaan kohdekohtaisia sisäilmatyöryhmiä. Siivoustyön taso on riittävä pitämään osaltaan yllä terveitä olosuhteita. Riittävät resurssit (henkilö ja määräraha) tulee olla käytettävissä kiinteistöjen hoitoon, korjaustoimintaan ja PTS-tehtäviin. Uudet rakennushankkeet ja peruskorjaukset palveluverkkosuunnitelman mukaisesti sekä kiinteistöjen suunnitelmallinen ylläpito ovat merkittävässä roolissa riskinhallinnassa.	Toimenpiteet vaikuttivat, vaikutus parantui	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6		Jatketaan edellisten vuosien toimenpiteiden mukaisesti.	Toimitilajohtaja
Taloudellinen	Kiinteistöjen korjausvelka kasvaa			Rakennuksia rakennetaan ja ylläpidetään palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Investointimäärärahat pidetään riittävinä rakennuskannan uudistamiseen- ja peruskorjauksiin. Tarpeettomista rakennuksista luovutaan, rakennuksia puretaan tai myydään.	Toimenpiteet vaikuttivat, vaikutus parantui	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6			Toimitilajohtaja
Operatiivinen	Toiminnan häiriintyminen avainhenkilöiden poissaoloista. Pieni organisaatio on altis häiriöille.			Varahenkilöjärjestelmät, osaamisen kehittäminen, henkilöstön hyvinvointi	Toimenpiteet eivät riittäneet, vaikutus huono	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 3 9			

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riski arvo ed. vuosi	Riski arvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Taloudellinen	Kustannustason ennakoimaton nousu (mm. energia- ja rakennuskustannukset, sääolosuhteiden vaikutus).			Aktiivinen talousseuranta ja sopimusseuranta, hankinta- ja sopimuskäytännöt. Rakennusten suunnitteluratkaisuissa huomioidaan investointikustannukset, energiatehokkuus ja mahdollisuudet tuottaa energiaa paikallisesti.	Toimenpiteet vaikuttivat, vaikutus parantui 	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 4 12			Toimitilajohtaja
Operatiivinen	Henkilöstöpula (PuRu)			Lisätty monipalvelutyötä ja työnkiertoa. Tehty oppilaitosyhteistyötä ja otettu harjoittelijoita.	Toimenpiteet vaikuttivat, vaikutus parantui. 	Todennäköisyys: 4 Merkittävyys: 3 12		Varahenkilöjärjestelmä, vuokratyöpalvelut, työnkierto, osaamisen kehittäminen, ennakkoiva rekrytointi, oppilaitosyhteistyö	Palvelujohtaja
Operatiivinen	Ruokatuotannon tai siivouksen keskeytyminen: Avainhenkilön poissaolo, tuotannon häiriö, puutteellinen varautuminen, sähkökatkot, poikkeusolot, cyberhäiriöt			Rakennettu toimivat sijaisjärjestelyt. Lisätty varautumista häiriötilanteisiin, ja tarkennettu toimintatapoja. Tehty tarvittaessa ruokalistamuutoksia.	Toimenpiteet vaikuttivat, vaikutus parantui. 	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 4 12		Jatkuvuussuunnitelmat, vararuokalistat, poikkeusolojen toimintamallit, varavoima	Palvelujohtaja
Operatiivinen	Keittiölaitteiden rikkoutuminen Ikääntyneet laitteet, huollon laiminlyönti, varaosien saatavuusongelmat			Laiteluettelot tehty kaikista keittiöistä.	Toimenpiteet eivät riittäneet, vaikutus huono 	Todennäköisyys: 4 Merkittävyys: 3 12		Laitteiden kartoitus ja luettelot, ennakkoiva huolto, laitekannan uusiminen, varakeittiöratkaisut	Palvelujohtaja
Taloudellinen	Talousarvion ylittyminen (PuRu) Heikko kustannusseuranta, hävikki			Taloutta ja ruokahävikkiä seurattu säännöllisesti.	Toimenpiteet eivät riittäneet, vaikutus huono 	Todennäköisyys: 4 Merkittävyys: 3 12		Talousseuranta, ruokalistasuunnittelu, hävikin hallinta, reseptioptimointi, sopimushallinta	Palvelujohtaja

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Operatiivinen	Lämpö- ja vesihuollon häiriöt Kiinteistön tekniset puutteet, vesikatkot, energiahäiriöt			Lisäty varautumista häiriötilanteisiin ja tarkennettu toimintatapoja.	Ei muutosta edelliseen 	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 4 12		Varautumissuunnitelmat, pullovesivarasto, vaihtoehtoiset tuotantopisteet	Palvelujohtaja

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Toimenpide vuodelle 2027
Päätöksenteon ja hallinnon valvonta	Jos päätökset eivät noudata kunnan päättämiä ohjeita tai menettelytapoja, riski valituksista ja niiden läpimenosta kasvaa. Negatiivinen julkisuus voi aiheuttaa mainehaittaa.	Päätösten ja hankintojen valvonta hallintosäännön ja hankintaohjeen noudattamisen näkökulmasta.	Varmistetaan hallintosäännön, hankintaohjeen ja muiden kunnan ohjeiden noudattaminen ja sopimusten seuranta koulutuksilla ja säännöllisellä seurannalla.
Talouden ja strategian seuranta	Talousarvion ylittyminen. Käyttötalouden seuranta ei ole ajantasaista. Ennustettavuus heikkenee. Riskin suuruusluokka on merkittävä toteutuessaan.	Talouden seurannan kehittäminen ja tarvittavat toimenpide-ehdotukset määrärahojen ylittyessä sekä tilausten hyväksymisoikeuksien oikeellisuuden toteutumisen seuranta.	Käyttötaloutta seurataan ennakkoavasti (toteuma, ennuste ja tunnusluvut). Lautakunnalle raportoidaan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuma säännöllisesti. Toimintaa pyritään sopeuttamaan, mikäli määrärahat ovat ylittymässä.
Hankintojen ja omaisuuden hallinnan valvonta	Hankinnat eivät välttämättä toteudu kokonaisuuden kannalta onnistuneesti. Kunnan hankintaohjeiden monitulkintaisuus ja jalkauttaminen.	Hankintaohjeen mukaisten ohjeiden ja prosessin noudattamisen seuranta. Vuokrausten ja maan- ja rakennusomistusten valvonta sekä tarvittavien vakuutusmuutosten tekeminen.	Toimialan hankintojen kilpailutuskäytäntöjen jatkuva arviointi, kehittäminen ja valvonta. Hankintoja valmistelevan henkilöstön kouluttaminen (kunnan hankintaohjeet ja käytännöt, lainsäädäntö). Toimialan vastuuhenkilöt varmistavat, että hankinnoista vastaavat tuntevat ja noudattavat lakeja, määräyksiä ja kunnan ohjeita.
Tietoturva ja tietosuoja	Mahdolliset tietosuojarikkeet luottamuksellisen tiedon tietovuodot.	Käyttöoikeuksien ajantasaisuuden varmistaminen, lokiseuranta, tietosuojalainsäädännön määräysten noudattaminen.	Koko henkilöstö suorittaa tietoturvakoulutukset määräajoin. Esihenkilöt huolehtivat siitä, että kunnan uudet ohjeistukset (esim. tekoälyn käyttöön liittyen) käydään läpi työyksiköissä.
Raportointi ja seuranta	Raportointi ja seuranta toteutuvat puutteellisesti ja toiminnassa mahdollisesti havaittuja puutteita ei korjata.	Sisäisen tarkastuksen raporttien toimenpide-ehdotusten ja toimialojen omavalvontaraporttien kautta esiin tulleet korjausta vaativat toimenpiteet.	Havaintojen ja toimenpiteiden toteutumisen säännöllinen seuranta toimialan johtoryhmässä.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Toimintaohjeessa mainitut palveluryhmien johtajat, eli tilivelvolliset vastuuhenkilöt, vastaavat vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta. Toimialajohtaja hyväksyy toimialan toimintasuunnitelmassa ostolaskujen hyväksyjät.

Toimialajohtaja on tilivelvollinen kaikista kustannuspaikoista.

Palveluryhmän johtajalla on oikeus hyväksyä oman tulosalueensa kustannuspaikkojen laskut.

Kuntakehityksen hallinto voi tarvittaessa asiataarkastaa ja hyväksyä laskuja kaikille kustannuspaikoille hankintarajan puitteessa.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Toimitilapalvelut	toimitilajohtaja	rakennuttajapäällikkö
Puhtaus- ja ruokapalvelut	palvelujohtaja	toimitilajohtaja

Toimitilapalvelut

Toimitilapalvelujen lautakunta

Määrärahat sisältävät lautakunnan kokoukset, koulutukset ja muut kulut.

Toimitilapalvelut

Palveluryhmässä on kolme palveluyksikköä: rakennuttamispalvelut, kiinteistöhallintopalvelut ja ylläpitopalvelut.

Rakennuttamispalvelut

Rakennuttamispalvelut vastaa kunnan talonrakennusinvestointien valmistelusta ja projektinjohtotehtävistä.

Kiinteistöhallintopalvelut

Kiinteistöhallinto vastaa vuokrauksesta ja tilankäytön hallinnasta, kiinteistösalkun hallinnasta, talouden seurannasta ja suunnittelusta sekä kiinteistötiedon hallinnasta. Lisäksi kiinteistöhallinto vastaa kunnan asuntoviranomaistoiminnasta ja asuntoneuvonnasta.

Ylläpitopalvelut

Ylläpitopalvelut vastaa kunnan omistamien rakennusten huolto- ja kunnossapitopalveluista. Kiinteistönhuolto toteutetaan kunnan omalla henkilöstöllä, kiinteistöpalvelujen ostolla, puitesopimusurakoilla sekä elinkaarihankkeissa palvelusopimuksilla.

Toiminnan painopistealueet

- Investointien toteuttaminen palveluverkkosuunnitelman, talousarvion ja lautakunnan käyttösuunnitelman mukaisesti
- Kiinteistötiedon, kiinteistötalouden ja sisäisen vuokran järjestelmän kehittäminen
- Ylläpitokustannusten pienentäminen myymällä ja purkamalla kiinteistösalkutuksen mukaisia myynti- ja purkukohteita sekä myyntitulojen saaminen kiinteistömyynneistä.
- Kunnan kiinteistöjen energiatehokkuuden edistäminen ja energiankulutuksen vähentäminen Julkisen alan energiatehokkuussopimus (JETS, 2026-2035) mukaisesti ja edistetään energiatehokasta rakentamista, ympäristötavoitteet huomioiden.
- Rakenteelliset muutokset: sote-kiinteistöjen omistusjärjestelyt ja kiinteistöhuollon järjestämistavan arviointi

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Talouden ja rakentamisen suhdannetilanne ja muut ulkoiset muutokset

Rakennusteollisuus RT:n ja valtiovarainministeriön RAKSU-ryhmän kevään 2026 suhdannekatsausten perusteella rakentamisen suhdannekuva on varovaisen myönteinen. Ala on vähitellen kääntymässä hitaaseen elpymiseen, mutta kasvu on edelleen vaimeaa ja painottuu erityisesti toimitilarakentamiseen, datakeskuksiin sekä puolustus-, energia- ja huoltovarmuusinvestointeihin. Asunto-rakentamisen taso säilyy edelleen matalana.

Rakentamisen näkymiin liittyy kuitenkin edelleen merkittävää epävarmuutta. Keskeisiä epävarmuustekijöitä ovat geopolitiittiset riskit, energian hinnan mahdollinen nousu sekä yleisen talouskasvun hitaus.

Tilastokeskuksen rakennuskustannusindeksin mukaan rakennuskustannukset nousivat toukokuussa 2026 noin 1,8 prosenttia edellisvuodesta. Kustannusten nousu on maltillisempaa kuin aiempina vuosina. Haahtelan tarjoushintaindeksin perusteella rakentamisen tarjoushinnat ovat edelleen matalalla tasolla, ja markkinatilanne on tilaajan kannalta edullinen. Nykyinen tilanne voi tarjota kun-nalle mahdollisuuksia saada kilpailukykyisiä urakkatarjouksia ja käynnistää huolellisesti valmisteltuja hankintoja. Hankkeiden valmistelussa on kuitenkin tärkeää arvioida urakoitsijakentän taloudellista kantokykyä sekä toimitilarakentamisen vilkastumiseen, geopolitiittiseen tilanteeseen ja yleiseen talouskehitykseen liittyviä riskejä.

Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksin mukaan ylläpitokustannukset nousivat vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä 3,3 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Eniten kasvoivat sähkön kustannukset. Kunnossapitourakoiden kustannuksiin vaikuttavat sopimuksiin sisältyvät indeksikorotukset, ja rakennus- ja ylläpitokustannusindeksien sekä energian hintojen kehitys heijastuu toimintamenoihin merkittävästi.

Energian hinnan kehityksellä on merkittävä vaikutus lautakunnan talousarvion toteutumiseen. Talousarvio on laadittu oletuksella, että energian hintataso vuonna 2027 pysyy lähellä nykyistä tasoa tai nousee vain maltillisesti. Kaukolämmön osalta arvio on, että Fortumin hinnan korotukset nostavat kaukolämmön vuosikustannuksia noin 1,8 prosenttia. Myös sääolosuhteet vaikuttavat ylläpidon kustannuksiin, erityisesti lämmityksen, sähkön ja pihojen talvikunnossapidon osalta. Talousarviossa on varauduttu tavanomaisiin sääolosuhteisiin.

Lainsäädännön muutosten vaikutuksia

Sote-uudistuksen johdosta kunnalla on voimaantulon mukaisen siirtymäajan jälkeen (v. 2026) hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoite. Kuntalain 126 §:n mukaan kunnan hoitaessa 7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus). Kiinteistöjen vuokraaminen hyvinvointialueelle on yhtiöittämisvelvoitteeseen kuuluvaa toimintaa. Kunnanvaltuusto on päättänyt yhtiöittämisen toteuttamista. Yhtiön perustamista on kuitenkin lykätty, koska yhtiön perustaminen on hallinnollisesti työlästä ja käynnissä on neuvottelut vaihtoehtoisista omistusjärjestelyistä.

EU:n uuden rakennusten energiatehokkuusdirektiivin pohjalta Suomen kansalliseen lainsäädäntöön on valmisteilla useita muutoksia. Näillä tulee olemaan vaikutuksia sekä uudisrakentamiseen että olemassa olevaan rakennuskantaan. Energiatehokkuusdirektiivillä säädetään EU:n ja kansallisen tason energiatehokkuustavoitteista, kansallisesta energiansäästövelvoitteesta ja lukuisista energiatehokkuuden edistämisen toimenpiteistä. Direktiivin mukaan mm. julkisen sektorin osalta uudisrakennusten on oltava päästöttömiä vuodesta 2028 alkaen ja vanhoille rakennuksille energiatehokkuusdirektiivi asettaa velvoitteen korjata vuosittain vähintään 3 % julkisen rakennuksen kokonaispinta-alasta energiatehokkaammaksi.

Kunnan uudet rakennushankkeet suunnittelussa pyritään normitasoa parempiin energiatehokkaisiin ratkaisuihin. Talousarviossa on varauduttu vanhojen rakennusten energiatehokkuusinvestointeihin toteuttamiseen osana korjausohjelmaa.

Sisäiset toiminnan muutokset

Käynnissä olevat rakennushankkeet Sivistyksen talo Lyyra, Nissniku-talo ja Kantvikin koulu toteutetaan elinkaarihankkeina, joissa palveluntuottaja vastaa sekä rakennushankkeesta että rakennuksen ylläpidosta ja siivouksesta. Näissä kohteissa siten rakennusten ylläpito ja puhtauspalvelut siirtyvät ostopalveluksi.

Uusien elinkaarihankkeiden valmistuessa ja rakennuskannan purkuprojektien myötä sopeutetaan ylläpidon resursseja kiinteistöhoitoon ja kunnossapitotarpeen muuttuneeseen tilanteeseen.

Talousarviomäärärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset.

Talousarviomäärärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

Talousarvioesityksessä on huomioitu sote-kiinteistöjen tulevat omistusjärjestelyt siten, että kohteiden vuokratuotot ja ylläpitokustannukset poistuvat pääosin toimitilapalvelujen lautakunnalta viimeistään kesäkuussa 2027. Tästä aiheutuu muutoksia vuokria ja ylläpitoa koskeviin määrärahoihin (nettovaikutus on noin -400 000 euroa). Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminta Killinmäen alueelta ja Fyryn kirjastosta päättyy alkuvuonna 2027, minkä johdosta vuokratuotot vähentyvät noin 542 700 euroa.

Vuokrien sopimusten mukaiset indeksitarkistukset lisäävät vuokratuottoja, indeksikorotusten arvioidaan olevan noin 2 %. Kunta pyrkii lisäämään tiloista saatavia vuokratuottoja, mm. kunnantalon tilojen vuokraaminen.

Vuokrakustannukset

Toimitilojen vuokrakustannuksia kasvattavat Kantvikin koulun väistötiloja varten toteutettavat siirtokelpoiset vuokratilat Aurapihan tontille. Vuokra on noin 354 000 euroa vuodessa.

Talousarviossa 2027 on huomioitu käytössä olevien väistötilojen vuokrakustannukset sekä muut ulkoiset vuokrakustannukset vuokrasopimusten mukaisesti. Nissnikun yläkoulun väistötilat ovat olleet 6 kk aikana maksuttomia vuoden 2026 aikana. Vuonna 2027 maksut tulevat täysimääräisenä ja kulumuutos on 124 800 euroa.

Merkittävän vuokrakustannuksista aiheuttaa Gesterbyn koulukeskuks Wigger leasing-vuokra.

Ylläpitokustannukset

Gesterbyn koulukeskus Wigger on alkuvuonna 2026 maksettu pienempää elinkaarisopimuksen palvelumaksua, koska kaikki piha-alueet eivät ole olleet valmiina. Piha-alueet ovat valmistuneet ja palvelumaksun muutos on noin 60 000 euroa vuodessa.

Sivistyksen talo Lyyra valmistuu vuoden 2027 alussa. Elinkaarisopimuksen palvelumaksut kiinteistöjen ylläpidon ovat osalta noin 420 000 euroa vuodessa ja energiakulut noin 70 000 euroa vuodessa.

Nissniku-talon suunniteltu valmistumisajankohta on alkuvuodesta 2028. Hanke on kuitenkin edennyt odotettua nopeammassa aikataulussa. Mikäli hanke valmistuu aikaisemmin, myös kohteen ylläpitomaksut alkavat aikaisemmin. Elinkaarisopimuksen palvelumaksut ovat n. 50 000 euroa kuukaudessa ja energiakulut noin 4 500 euroa kuukaudessa. Koska valmistumisajankohta on ei ole vielä varmistunut, näitä kustannuksia ei ole huomioitu 2027 talousarviossa.

Kantvikin koulun toiminta on tarkoitus siirtyä väistötiloihin helmikuussa 2027. Tämän jälkeen nykyistä koulurakennusta päästään purkamaan ja kohteen ylläpitokustannukset, noin 200 000 euroa vuodessa päättyvät. Samalla luovutaan kunnan suurimmasta fossiilista polttoainetta käyttävästä kohteesta. Arvioidut kustannussäästöt vuonna 2027 ovat noin 160 000 euroa.

Kirkkoharjun koulusta lukiot ja Villa Hagasta musiikkiopisto siirtyvät Sivityksentalo Lyyraan. Käyttöön jäävien rakennusten osuus pienenee merkittävästi, jolloin käytöstä poistettujen rakennusten lämmitystä ja ylläpitoa voidaan pienentää. Arvioitu kustannussäästöt ovat 325 000 euroa vuodessa.

Vuonna 2026 myytyjen ja purettujen kiinteistöjen ylläpitokulut vähentävät ylläpitokuluja vuonna 2027 noin 90 000 euroa.

Killinmäen tilojen toiminta vähentyy syksyn 2026 aikana ulkoisten vuokralaisten toiminnan loppuessa. Kohteeseen jää vielä kunnan omaa toimintaa varastotilojen ja mahdollisten pajatilojen osalta. Kohteen ylläpitomaksut ovat noin 515 000 euroa vuodessa. Talousarvion mukaisesti suurin osa rakennuksista puretaan, ylläpitokulujen arvioidaan pienentyvän noin 315 000 euroa vuodessa. Kohteen purkukustannusten arvioidaan olevan noin vuonna 2027 n. 450 000 euroa.

Volsin rivitalo on myös ollut purkuohjelmassa. Sen vuotuiset ylläpitokustannukset ovat noin 30 000 euroa vuodessa ja arvioidut purkukustannukset ovat noin 40 000 euroa.

Muiden kiinteistöjen ylläpitokuluja vähennetään jatkamalla kiinteistöjen myyntiä ja purkua kunnanhallituksen päättämän rakennusten salkutuksen mukaisesti.

Säilytettävien kiinteistöjen ylläpitokuluja vähennetään älykkäitä energianhallintajärjestelmiä hyödyntämällä ja parantamalla kiinteistöjen energiatehokkuutta rakenteiden, rakennusautomaation, ilmanvaihdon, lämmitysjärjestelmien parantamisella, korjausinvestointien määrärahojen puitteissa.

Toiminnan suurimmat kustannuserät

- Palvelujen ostot
  - Elinkaarihankkeiden palvelumaksut, kiinteistöhuollon osuus
    - Jokirinne 306 000 euroa
    - Wigge 555 000 euroa
    - Lyyra 420 000 euroa
  - Ulkoistettu kiinteistönhoito (Veikkola) 135 000 euroa
  - Kiinteistöjen piha-alueiden hoito ja talvikunnossapito, 416 000 euroa
  - Vuosikorjaukset PTS 700 000 euroa
  - Ylläpitokorjaukset (rakennustyöt, talotekniikkatyöt yms.) 2 100 000 euroa
  - Kiinteistöjen purut (kohteet: Killinmäki, Volsin rivitalo, määräraha sisältyy ylläpitokorjauksiin) 500 000 euroa
  - Ohjelmistot ja muut ICT-kustannukset 135 000 euroa
  - Asiantuntijapalvelut (suunnittelu, valvonta yms.) 200 000 euroa
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
  - Energia (sähkö, lämpö, öljy ym.) 3 175 200 euroa (sisältäen Wiggen ja Lyyran kustannukset, sekä Kantvikin koulurakennuksen purkamisen vaikutuksen)
- Muut kustannukset
  - Ulkoiset vuokrat: (väistötilat Nissnikun koulun väistötilat Masalantie, Taitotalo, Masalan koulu, JOO-areenan liikuntatilat, Kantvikin koulun väistötila (aurapiha ja Väiski) Veikkolan kirjasto ja nuorisotila, Kunnantalo) kunnantalo ym. vuokratilat 4 416 000 euroa (sisältää arvioidun +2 % indeksitarkistuksen).
  - Wiggen leasingvuokra 2 700 000 euroa.

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Ylläpidettävien toimitilojen kerrosala, m ²	160 728	142 729	139 384	148 601	153 389
Ylläpidettävien vuokrattujen tilojen kerrosala, m ²	37 158	44 358	45 073	39 565	37 313
Ylläpidettävien muiden tilojen kerrosala, m ²	7 554	6 997	6 407	6 407	6 407

Ylläpidettävät toimitilat = kunnan omistamat toimitilat

Ylläpidettävät vuokratut toimitilat = kunnan ulkopuolelta käyttöönsä vuokraamat toimitilat

Ylläpidettävät muut tilat = kunnan omistamat asunnot

Wiggen 13 262 k-m2 raportoitu ylläpidettävien vuokrattujen toimitilojen kerrosaloissa sarakkeessa 2, koska kyseessä leasingvuokrakohde. Lisätty sarakkeen 2 kuvaukseen mainintana myös leasingvuokrakohteet, jotta raportointi olisi vertailukelpoista jatkossa.

Puhtaus- ja ruokapalvelut

Puhtaus- ja ruokapalvelut tukevat kunnan ydintoimintoja ylläpitämällä turvallisia, terveellisiä ja viihtyisiä toimintaympäristöjä sekä tuottamalla ravitsemussuositusten mukaista, maistuvaa ja vastuullisesti valmistettua ruokaa kunnan asiakkaille. Toimintaa kehitetään taloudellisesti, asiakaslähtöisesti ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Puhtauspalvelut

Puhtauspalvelujen tehtävänä on ylläpitää tarkoituksenmukainen puhtaustaso kunnan tiloissa sekä tukea terveellistä ja turvallista toimintaympäristöä. Toiminnan suunnittelu perustuu tilojen käyttöasteeseen, puhtaustasovaatimuksiin ja asiakastarpeisiin. Resursoinnissa huomioidaan siivottava pinta-ala, siivoustaaajuus ja kohteiden erityisvaatimukset.

Puhtauspalvelujen toimintatuotot muodostuvat pääosin sisäisestä laskutuksesta. Palvelujen hinnoittelu perustuu toimitilapalvelujen lautakunnan vuosittain vahvistamiin neliöhintoihin, joissa huomioidaan palvelutaso ja kohteiden ylläpidon vaatimukset.

Ruokapalvelut

Ruokapalvelut vastaavat ateriapalvelujen suunnittelusta, valmistuksesta ja jakelusta kunnan kouluille, päiväkodeille sekä koulujen loma-aikoina asukaspuistoihin. Toimintaa ohjaavat valtakunnalliset ravitsemussuositukset, joiden mukaisesti kasvisruoan osuutta lisätään ja ruokavalioiden vastuullisuutta vahvistetaan. Kouluissa tarjotaan päivittäin kaksi lounasvaihtoehtoa, joista toinen on kasvisruokavaihtoehto. Lisäksi ruokalistaan sisältyy viikoittain vähintään yksi kokonaan lihaton päivä.

Toiminnalla tuetaan myös lasten ja nuorten ruokakasvatusta yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kanssa tavoitteena terveellisten ja kestävien ruokailutottumusten vahvistaminen.

Ruokapalvelujen talous perustuu omakustannusperiaatteeseen, jossa palvelutuotannon tuotot kattavat toiminnan kustannukset. Ateriahinnat vahvistetaan vuosittain toimitilapalvelujen lautakunnassa.

Toiminnan painopistealueet

Toiminnan lähtökohtana ovat asiakasorganisaatioiden palvelutarpeet ja laadukkaiden tukipalveluiden tuottaminen kustannustehokkaasti. Palveluprosesseja kehitetään jatkuvasti toimintavarmuuden, tuottavuuden ja asiakastytytyvyyden parantamiseksi.

Kunnan ilmasto- ja energiatavoitteiden mukaisesti toimintaa kehitetään ympäristövaikutuksia vähentävään suuntaan. Keskeisiä toimenpiteitä ovat ruokahävikin vähentäminen, materiaalien ja resurssien tehokas käyttö sekä vastuullisten hankintojen edistäminen. Ruokapalveluissa painotetaan kotimaisia ja vastuullisesti tuotettuja raaka-aineita.

Toimintaympäristön muutokset

Vuonna 2027 puhtauspalveluja tuotetaan noin 95 000 neliömetrin laajuudessa kiinteistökannassa. Palvelutuotannosta n. 40 % toteutetaan omana työnä ja n. 60 % ostopalveluna. Uuden Sivistystalo Lyyran valmistuminen lisää ostopalveluna tuotettavan siivouksen osuutta ja vähentää vastaavasti oman tuotannon henkilöstötarvetta.

Lähi vuosien rakennushankkeet sekä elinkaarimallilla toteutettavat kohteet, kuten Nissniku-talo ja Kantvikin koulu, lisäävät edelleen ulkoisten palvelujen osuutta. Samalla runsaat eläköitymiset ja tehtävärakenteiden muutokset mahdollistavat henkilöstön uudelleensijoittamisen tai vähentämisen, muuttuvan palvelurakenteen mukaisesti. Vuonna 2025 käynnistetyin yhdistelmätyömallin käyttöönottoa laajennetaan edelleen, mikä osaltaan tukee henkilöstön saatavuutta ja työvoiman tehokasta käyttöä. Kokonaisuudessaan puhtaus- ja ruokapalvelujen henkilöstön tarve vuonna 2027 vähenee arviolta seitsemällä henkilötyövuodella.

Puhtauspalveluissa jatketaan myös siivousrobotiikan hyödyntämisen arviointia ja pilotointeja tarkoituksenmukaisissa kohteissa.

Ruokapalveluissa kokonaisateriamäärän ei arvioida muuttuvan merkittävästi. Sivistystalon Lyyrassa toimii palvelukeittiö, jonne ruoka tuodaan Wiggen tuotantokeittiöstä. Lyyrassa on tarkoitus kokeilla aamu- ja välipalatuotteiden myyntiä opiskelijoille.

Myös Kirkkoharjun keittiö toimii Kantvikin koulun väistön ajan palvelukeittiönä, jossa ruokailevat osa koulun oppilaista.

Kylmävalmistusmenetelmän käyttöönottoa selvitetään edelleen niissä kohteissa, joissa tilat ja laitteisto mahdollistavat toimintatavan. Menetelmän tavoitteena on parantaa tuotannon joustavuutta ja tehostaa resurssien käyttöä. Valmistusmenetelmän käyttöönotto edellyttää usein peruskorjauksia ja muutostöitä palvelukeittiöihin. On ilmennyt puutteita mm. ilmanvaihdossa, sähkön riittävytydessä ja laitekannassa. Myös käytössä oleva tila voi olla rajoittava tekijä.

Ruokahävikin hallintaa kehitetään edelleen tarkentamalla seuranta ja jatkamalla hävikkiruuan myyntiä henkilöstölle. Vuoden 2027 tavoitteena on vähentää tarjoilu- ja lautashävikkiä vähintään 5 prosenttia 2026 tasosta.

Talousarviomäärärahoihin vaikuttavat tekijät

Palvelujen toimintaympäristön muutokset, rakennushankkeet, palvelutuotannon keskittäminen sekä henkilöstö- ja kustannusrakenteen muutokset vaikuttavat talousarvion muodostumiseen. Työvoimavaltaisilla toimialoilla henkilöstökustannusten kehitys on merkittävin kustannusmuutoksia ohjaava tekijä.

Talousarvion toteutuminen suunnitellusti edellyttää myös, että elintarvikkeiden markkinahintojen nousu pysyy maltillisena. Lisäksi ruokahävikin vähentämisellä tavoitellaan sekä toiminnallisia että taloudellisia hyötyjä.

Suurimmat kustannuserät

Puhtaus- ja ruokapalvelujen suurimmat kustannuserät muodostuvat henkilöstökuluista, elintarvike- ja raaka-ainehankinnoista, palvelujen ostoista, kuljetus- ja kalustokustannuksista, ICT-palveluista, siivousaineista ja -välineistä sekä sisäisistä vuokrista. Näiden kustannuserien hallinta on keskeinen edellytys toiminnan taloudelliselle tasapainolle ja palvelutuotannon tehokkuudelle.

Tunnusluvut

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Puhtauspalvelut					
Kunnan henkilöstön siivottava pinta-ala	49 803	50 414	39 127	39 666	37 070
Ostopalvelujen osuus, m ²	48 893	48 756	55 705	62 544	67 244
Yhteensä	98 696	99 170	94 832	102 210	104 314
Ruokapalvelut					
Tuotettuja aterioita, opetustoimi	1 201 132	1 175 748	1 085 447	1 085 447	1 085 477
Tuotettuja aterioita, lasten päivähoito	887 813	833 833	943 859	943 859	943 859
Tuotettuja aterioita, henkilöstöruokailu + valvonta-ateriat	129 307	124 940	133 847	133 847	133 847
Tuotettuja aterioita, muu tilausruokailu	29 785	58 000	28 702	28 702	28 702
Tuotettuja aterioita, yksityinen päivähoito	13 748	13 791	11 809	11 809	11 809
Tuotettuja aterioita yhteensä	2 261 785	2 206 312	2 203 664	2 203 664	2 203 664

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma €

570 Kirkkonummen kunta (ml. Kirkkonummen Vesi-liikelaitos)

Ulkoiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	37 732 844	39 862 968	39 783 174	41 765 436	43 890 143
Myyntituotot	20 188 635	21 011 141	22 093 921	23 757 399	25 658 946
Maksutuotot	5 241 223	6 802 853	5 024 853	5 125 349	5 227 857
Maankäyttökorvaukset	4 483 980	2 100 000	1 000 000	2 100 000	2 100 000
Tuet ja avustukset	1 717 979	1 768 022	1 633 022	1 665 682	1 698 996
Muut toimintatuotot	5 071 118	3 430 952	4 281 378	4 367 006	4 454 344
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 029 909	4 750 000	5 750 000	4 750 000	4 750 000
Toimintakulut	-163 061 258	-169 399 201	-173 684 376	-176 580 323	-180 148 218
Henkilöstökulut	-89 241 240	-92 852 398	-95 315 778	-97 052 811	-99 390 822
Palkat ja palkkiot	-72 619 444	-75 577 705	-77 452 705	-78 849 699	-80 785 509
Henkilösivukulut	-16 621 796	-17 274 693	-17 863 073	-18 203 112	-18 605 313
Palvelujen ostot	-44 094 723	-44 300 888	-45 578 344	-46 247 005	-46 913 507
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 914 223	-14 304 454	-13 917 413	-14 186 077	-14 493 526
Avustukset	-8 436 186	-8 062 864	-9 052 864	-9 086 722	-9 121 258
Muut toimintakulut	-9 374 886	-9 878 597	-9 819 977	-10 007 708	-10 229 105
Toimintakate	-125 328 015	-129 536 233	-133 901 202	-134 814 887	-136 258 075
Verotulot	106 605 566	111 071 982	119 058 000	123 661 817	128 515 817
Valtionosuudet	38 878 262	39 616 077	39 616 077	39 616 077	39 616 077
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 008 985	-2 639 982	-5 637 982	-6 503 982	-8 115 982
Vuosikate	19 146 828	18 511 844	19 134 893	21 959 025	23 757 837
Sisäiset tuotot yhteensä	35 656 112	34 531 801	38 107 257	39 001 409	39 781 437
Sisäiset menot yhteensä	-35 656 112	-34 531 802	-38 107 257	-39 001 409	-39 781 431
Poistot ja arvonalentumiset	-19 777 869	-16 952 259	-19 125 114	-20 648 000	-22 544 000
Tilikauden tulos	-631 041	1 559 585	9 779	1 311 025	1 213 837
Poistoeron muutos	11 091	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-619 950	1 574 585	24 779	1 326 025	1 228 837

Tuloslaskelma €

570 Kirkkonummen kunta (pl. Kirkkonummen Vesi-liikelaitos)

Ulkoiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	25 330 857	26 930 968	25 433 174	25 835 436	26 305 143
Myyntituotot	8 672 495	8 079 141	7 743 921	7 827 399	8 073 946
Maksutuotot	5 241 223	4 832 853	5 024 853	5 125 349	5 227 857
Maankäyttökorvaukset	3 600 980	2 100 000	1 000 000	2 100 000	2 100 000
Tuet ja avustukset	1 717 979	1 768 022	1 633 022	1 665 682	1 698 996
Muut toimintatuotot	5 068 271	5 400 952	4 281 378	4 367 006	4 454 344
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 029 909	4 750 000	5 750 000	4 750 000	4 750 000
Toimintakulut	-154 211 574	-160 210 181	-163 639 023	-166 334 067	-169 697 038
Henkilöstökulut	-87 470 067	-90 952 129	-93 100 644	-94 793 379	-97 086 202
Palkat ja palkkiot	-71 168 769	-74 014 675	-75 633 097	-76 993 701	-78 892 391
Henkilösivukulut	-16 301 298	-16 937 454	-17 467 547	-17 799 678	-18 193 811
Palvelujen ostot	-39 829 820	-39 895 137	-40 788 593	-41 361 459	-41 930 250
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 208 373	-11 535 454	-10 957 413	-11 166 877	-11 413 943
Avustukset	-8 431 474	-8 062 864	-9 052 864	-9 086 722	-9 121 258
Muut toimintakulut	-9 271 840	-9 764 597	-9 739 509	-9 925 630	-10 145 385
Toimintakate	-128 880 317	-133 279 213	-138 205 849	-140 498 631	-143 391 895
Verotulot	106 605 566	111 071 982	119 058 000	123 661 817	128 515 817
Valtionosuudet	38 878 262	39 616 077	39 616 077	39 616 077	39 616 077
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 004 951	-2 624 971	-5 622 971	-6 488 971	-8 100 971
Vuosikate	15 598 560	14 783 875	14 845 257	16 290 292	16 639 028
Poistot ja arvonalentumiset	-17 392 340	-14 478 115	-16 343 725	-17 622 158	-19 240 251
Arvonalentumiset	0	0		0	0
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	-1 793 780	305 760	-1 498 468	-1 331 866	-2 601 223
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-1 793 780	305 760	-1 498 468	-1 331 866	-2 601 223

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaan summataan talousarvion käyttötalousosan toimintatulot ja -menot. Tuloslaskelma osoittaa, riittääkö kunnan tulorahoitus palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden käytöstä aiheutuneiden menojen eli poistojen kattamiseen. Talousarvion tuloslaskelma sisältää myös kunnan ja vesihuoltolaitoksen väliset rahoituserät.

Tuloslaskelman lukuohje

Toimintakate

Tuloslaskelman toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotulojen tuloarvio käsittää talletusten, sijoitusten ja antolainojen korot. Muiden rahoitustulojen tuloarvio käsittää verotilitysten korot ja korotukset, perityt viivästyskorot sekä kuntayhtymien peruspääomasta maksetun koron.

Korkomenojen määräraha käsittää pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot sekä kunnan kassavaroihin sisältyvistä rahastojen varoista suoritettavat korot. Muiden rahoitusmenojen määräraha käsittää muut lainojen hoitokustannukset kuin korot, verotilitysten korot ja korotukset, viivästyskorot ja muut rahoitusmenot.

Vuosikate

Vuosikate kertoo, paljonko talousarviovuoden verorahoituksesta lisättynä käyttöomaisuuden myyntivoitolla ja maankäyttösopimuskorvauksilla jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Verorahoitus on tuloslaskelman verotulojen ja valtionosuuksien summa.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikauden tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Kirkkonummen Vesi -liikelaitos

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto	13 047 479	12 932 000	14 350 000	15 930 000	17 585 000
Liiketoiminnan muut tuotot	1 576	0	0	0	0
Muut tuet ja avustukset	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-6 956 048	-7 182 000	-7 757 000	-7 912 140	-8 070 382
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-2 706 104	-2 769 000	-2 960 000	-3 019 200	-3 079 583
Palvelujen ostot	-4 249 944	-4 413 000	-4 797 000	-4 892 940	-4 990 799
Henkilöstökulut	-1 771 172	-1 900 270	-2 215 134	-2 259 432	-2 304 620
Palkat ja palkkiot	-1 450 675	-1 563 031	-1 819 608	-1 855 998	-1 893 118
Henkilösivukulut	-320 497	-337 239	-395 526	-403 434	-411 502
Poistot ja arvonalentumiset	-2 385 530	-2 474 144	-2 781 389	-3 025 842	-3 303 749
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 385 530	-2 474 144	-2 781 389	-3 025 842	-3 303 749
Liiketoiminnan muut kulut	-181 715	-206 674	-173 142	-176 605	-180 138
Liikeliikäämä (-alijäämä yhteensä)	1 754 590	1 168 913	1 423 335	2 555 981	3 726 111
Rahoitustuotot ja kulut	-19 045	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011
Korvaus peruspääomasta	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011
Muut rahoituskulut	-4 034	0	0	0	0
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä yhteensä	1 735 545	1 153 902	1 408 324	2 540 970	3 711 100
Poistoeron lisäys tai vähennys	11 091	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 746 636	1 168 902	1 423 324	2 555 970	3 726 100

Talousarvion tuloslaskelmaosassa näytetään informatiivisena liikelaitoksen tuloslaskelma. Tuloslaskelma sisältää myös liikelaitoksen ja kunnan väliset rahoituserät. Liikelaitoksen osuus maankäyttösopimuskorvauksista näkyy kohdassa muut toimintatulot. Valtuusto vahvistaa vuosittain talousarvion vahvistamisen hyväksymisen yhteydessä peruspääomasta maksettavan koron suuruuden. Vuonna 2027 tämä korko on 5 %.

Rahoitusosa

Kirkkonummen kunta

Rahoituslaskelma €

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	19 146 828	18 511 844	19 134 893	21 959 025	23 757 837
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaus erät	-1 029 909	-4 750 000	-5 750 000	-4 750 000	-4 750 000
Toiminnan rahavirta	18 116 919	13 761 844	13 384 893	17 209 025	19 007 837
Investointien rahavirta					
Investoinnit	-62 707 129	-68 189 500	-47 022 970	-40 945 000	-44 503 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	614 500	0	0	0	0
Luovutustulot	1 139 495	4 750 000	5 750 000	4 750 000	4 750 000
Investointien rahavirta	-60 953 134	-63 439 500	-41 272 970	-36 195 000	-39 753 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-42 836 215	-49 677 656	-27 888 077	-18 985 975	-20 745 163
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70 000 000	111 155 980	57 302 668	42 043 723	48 435 992
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 451 118	-62 087 480	-31 888 306	-33 122 000	-35 532 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	9 000 000	-14 000 000	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 171 901	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	65 720 783	35 068 500	25 414 362	8 921 723	12 903 992
Vaikutus maksuvalmiuteen	22 884 569	-14 609 156	-2 473 715	-10 064 252	-7 841 171

Rahoitusosa

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen netto-kassavirta on katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta pystyy suunnittelukauden aikana oman toimintansa (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Investointien rahavirta osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta suuntaa palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Rahoituksen rahavirta osoittaa antolainasaamisten ja lainakannan muutokset suunnittelukaudella. Pitkäaikaisten velkojen muutoksena on rahoituslaskelmassa otettu huomioon vain vesihuoltolaitoksen liittymismaksujen lisäykset.

Talousarvion rahoituslaskelma päättyy riviin Vaikutus maksuvalmiuteen. Rahoituslaskelma sisältää myös kunnan ja Kirkkonummen Vesi -liikelaitoksen väliset rahoituserät.

Kirkkonummen Vesi -liikelaitos

Rahoituslaskelma €

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus					
Liiketoimintatulo	1 754 591	1 168 913	1 423 335	2 555 981	3 726 111
Poistot ja arvonalentumiset	2 385 530	2 474 144	2 781 389	3 025 842	3 303 749
Rahoitustulot ja -menot	-19 045	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011
Investoinnit					
Investointimenot	-12 281 779	-5 650 000	-4 705 000	-5 515 000	-6 215 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 160 704	-2 021 954	-515 287	51 812	799 849
Rahoituksen rahavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
• Saamisten muutos muilta	5 221 407				
• Saamisten muutos kunnalta (yhdystili)	945 885	2 021 954	515 287	-51 812	-799 849
• Korottomien velkojen muutos kunnalta (liittymismaksut)					
• Korottomien velkojen muutos muilta (liittymismaksut)	1 993 413				
Rahoituksen rahavirta	8 160 704	2 021 954	515 287	-51 812	-799 849

Vesihuoltolaitoksen toiminnan ja investointien rahavirta on talousarviovuonna alijäämäinen.

Kunnanvaltuuston 24.11.2001 § 199 päätöksen mukaan vesihuoltolaitos suorittaa kunnan lainapääomalle vuotuista korkoa 5 %.

Talousarviovuonna vesihuoltolaitoksella ei ole kunnalta velkaa.

Investointiosa

Investointiosan yhteenveto

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
ICT-ohjelmat ja käyttöönottoprojektit	-310 520	-440 000	-870 000	-400 000	-300 000
ICT-ohjelmat Vesi-liikelaitos	-134 175	-300 000			
Irtain omaisuus	-1 935 497	-1 600 000	-1 260 000	-1 500 000	-1 500 000
Osakkeet ja osuudet menot	64 844				
Muut pitkävaikutteiset menot	-82 905	-30 000	-100 000	-30 000	-30 000
Maa- ja vesialueet menot	-1 777 782	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Maa- ja vesialueet tulot	44 742				
Talonrakentaminen	-19 723 834	-34 590 000	-20 857 970	-11 500 000	-14 458 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Liikenneväylät ja puistot	-25 184 953	-23 000 000	-17 650 000	-20 500 000	-20 500 000
Liikunta- ja virkistysalueet menot	-1 229 859	-2 290 000	-1 080 000	-1 000 000	-1 000 000
Liikunta- ja virkistysalueet tulot	434 500				
Vesi-liikelaitoksen investoinnit menot	-12 147 605	-5 350 000	-4 705 000	-5 515 000	-6 215 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-38 127 917	-37 235 000	-23 435 000	-27 015 000	-27 715 000
Investointimenot yhteensä	-62 462 285	-68 100 000	-47 022 970	-40 945 000	-44 503 000
Investointitulot yhteensä	479 242				
Investointiosa yhteensä	-61 983 043	-72 005 000	-47 022 970	-40 945 000	-44 503 000

Kuntakehityksen investoinnit

Muut pitkävaikutteiset menot

Hankeryhmään on tehtävätasolla budjetoitu kunnan rahoitusosuus sellaisiin hankkeisiin, jotka eivät jää kunnan käyttöomaisuudeksi. Lisäksi hankeryhmään on budjetoitu asiantuntijapalveluhankinnoista aiheutuvat tavanomaista suuremmat kartoituskustannukset.

Muut pitkävaikutteiset menot 100 000 €

Vuonna 2027 investointirahaa käytetään erilaisten paikkatietoaineistojen tuottamiseen ja täydentämiseen. Lisäksi kunnan paikkatietojärjestelmää päivitetään ja laajennetaan palvelemaan paremmin nykyaikaisten paikkatietojen tuottamista ja käsittelyä.

Vuonna 2027 Helsingin seudun ympäristö palvelut HSY kilpailuttaa koko pääkaupunkiseudun kattavan ilmakuvauksen hankkimisen, jossa myös Kirkkonummi on mukana omalla osuudellaan.

Kirkkonummen kunnan katunäkymäkuvaukset ja inventointiaineistot liikennemerkeistä, valaisinpylväistä sekä tiemerkinnoista asemakaava-alueilta ovat vuosilta 2018 ja 2022. Vuonna 2027 kilpailutetaan asemakaava-alueilta katunäkymäkuvaus ja kuvausaineistosta tehtävät inventointiaineistot sekä katunäkymäkuvien katselukäyttöliittymä.

Kiinteät rakenteet

Investointikokonaisuuden hankeryhmät ovat Liikenneväylät ja puistot, sekä liikunta- ja virkistysalueet. Talousarviovuodelle on esitetty hankkeet ja niille osoitetut määrärahat.

Taloussuunnitelmavuosien investointihankkeet on jaettu hankekoreihin, joita ovat suuret liikennejärjestelmän kehittämishankkeet, uudet kaava-alueet, saneeraus/korjausinvestoinnit sekä muut ja määrittelemättömät hankkeet, sekä liikunta- ja virkistysalueet. Kullekin hankekorille on varattu alustava kokonaismääräraha. Investointiohjelma tarkennetaan vuosittain huomioiden hankkeiden tarkentuvat aikataulut ja muut muutokset. Tarvittaessa hankkeita priorisoidaan ja karsitaan vuosittain.

Liikenneväylät ja puistot

Isot liikennejärjestelmän kehittämishankkeet 400 000 €

- Masalanportti. Tiesuunnitelman loppuun saattaminen.
- Kt 51, Kaapelitie/Kelan liittymä
- Kt 51, Vuohimäenportti, Vuohimäen eritasoliittymän tiesuunnitelma

Uudet kaavahankkeet 5 250 000 €

- Prikiranta
- Jorvaksenkolmio
- Pohjoinen Siikajärvi
- Pikkalanlahti
- Turuntie, 126, Veikkolan kaupan tontin liikennejärjestelyiden suunnittelu
- Tolsanportti, pohjoinen
- Tolsanportti, eteläinen
- Pohjois- Jorvas, 1. vaihe. Pohjois- Jorvaksen kaava- alueen 1. vaiheen suunnittelu.
- Mustikkarinne
- Villa Haaga, 1.vaihe
- Tallinmäki. Kirkkotorin alueen rakentaminen.

Muut kohteet 4 200 000 €

- Mt 110 jk+pp välillä Palajärventie (Vihti)-Kyntäjäsentie (Kirkkonummi)
- Kukkivien puiden puisto. Puiston toteuttaminen.
- JK+PP Mt 1131 Tampajantie - Evitskogintie (suunnittelu) ELY/kunta 50 %/50 %
- Nissnikun saattoliikennepaikka. Nissnikun uuden koulukeskuksen saattoliikennepaikan rakentaminen.
- Rovastipuisto
- Tievalaistus kohde 15: Överbyntie väli Isonsuontie-kunnan raja
- Tievalaistus kohde 14: Veklahdentie väli Sepänkyläntie-Kivisillantie suunnittelu ja rakentaminen
- Impivaaranpolku ja p-alue
- Överbyntien jk+pp

Saneeraus/korjausinvestoinnit 6 450 000 €

- Kantvikin koulun alue. Uuden koulun mahdollisesti vaatimat liikennejärjestelymuutosten suunnittelu.
- Neidonkaari. Saneeraussuunnittelu.
- Kotiniitynrinne, kotiniityntie
- Kirkkolaaksonpuiston alueen kehittäminen
- Pilvijärventien erotuskaistan uusiminen
- Lindalintie saneeraus
- Munkinmäentien saneeraus
- Sokeritehtaan tie. Sokeritehtaan tien loppuosan saneeraus.
- Veikkola, alue 18 (Impivaarantie, Männistötie)
- Karhutie. Saneeraussuunnittelu.
- Vetehisentie, Vetehisenpolku. Saneeraussuunnittelu.
- Eerikinkallion hv- saneeraus

Määrittelemättömät hankkeet 1 350 000 €

- Tie- ja katuvalaistuksen uusiminen EU-säädösten mukaiseksi
- Hulevesijärjestelmien saneeraus
- Hankkeiden jälki/takuuajaiset kustannukset
- Bussipysäkkien peruskorjaukset
- Aitojen hankinta ja korjaukset
- Leikkipaikkojen peruskorjaukset
- Varaus uusille elinkeinopoliittisille hankkeille*
- Pienet suunnittelukohteet

Liikunta ja virkistysalueet 1 080 000 €

- Liikunta- ja virkistysalueiden kehittämissuunnitelman 2035 perusparannuskohde (kohde määräytyy suunnitelman valmistuttua)
- Linlon esteetön reitti ja p-alue. Linlon vaativan esteettömän reitin rakentaminen ja parkkialueen laajentaminen.
- Masalan urheilupuisto: beach volley-kentän siirto Nissniku-talon saattoliikennetkaisuun vuoksi sekä nykyisen asfalttialueen ja monitoimiareenan sekä ulkokuntosalilaitteiden uusiminen
- Jerikonmäen kuntoradan/ latuverkosto/ kuntoportaiden pysäköintialueen rakentaminen.
- Keskustan urheilupuiston kehittämissuunnitelma
- Keskustan yleisurheilukentän perusparannus (ylivuotinen)

Kuntakehityksen lautakunnan investointiyhteenvedo

Kuntakehityksen lautakunnan investoinnit	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031	Hankkeen arvioitu kokonaiskustannus
Liikenneväylät ja puistot	-17 650 000	-20 500 000	-20 500 000	-20 500 000	-20 500 000	-209 890 000
Isot liikennejärjestelmän kehittämishankkeet	-400 000	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	-61 700 000
Asemankaari 2. vaihe						-30 400 000
Masalanportti	-100 000					-14 200 000
Kt 51, Kaapelitie/Kelan liittymä	-100 000					-6 600 000
Kt 51, Vuohimäenportti	-200 000					-10 500 000
Uudet kaavahankkeet	-5 250 000	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-92 250 000
Killinmäki						-2 500 000
Jollanranta						-5 000 000
Prikiranta	-100 000					-7 500 000
Hupisaari						-1 300 000
Jorvaksenkolmio	-50 000					-1 000 000
Sarvviikranta						-5 000 000
Tassumäki						-5 500 000
Eerikinkartano						-4 500 000
Pohjoinen Siikajärvi	-50 000					-1 000 000
Pikkalanlahti	-50 000					-4 350 000
Turuntie, 126	-200 000					-700 000
Pohjoinen Vuohimäenportti						-1 500 000
Kirkkolaakson kauppakeskus						-600 000
Tolsanportti, pohjoinen	-150 000					-750 000
Tolsanportti, eteläinen	-150 000					-750 000

Kvis, 1.vaihe						-6 300 000
Kvis, 2.vaihe						-6 000 000
Pohjois- Jorvas, 1. vaihe	-200 000					-7 300 000
Pohjois- jorvas, 2.vaihe						-7 000 000
Mustikkarinne	-200 000					-4 900 000
Veikkolanpuro II						-3 800 000
Villa Haaga, 1.vaihe	-100 000					-850 000
Villa Haaga, 2.vaihe						-5 150 000
Tallinmäki	-4 000 000					-6 000 000
Suvimäki- Majvik						-3 000 000
Muut kohteet	-4 200 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-10 640 000
Neidonkallion p-alue						-130 000
Suonsyrjän p-alue						-130 000
Puronsuuntien p-alue						-130 000
jk+pp Sjökuulantie/kylmäläntie						-1 100 000
mt 11233 jk+pp välille Eerikinkartano- Heparintie						-800 000
Tolsa-jorvas jk+pp						-1 200 000
Mt 110 jk+pp välillä Palajärventie (Vihti)-Kyntäjäsentie (Kirkkonummi)	-100 000					-300 000
Kukkivien puiden puisto	-100 000					-100 000
JK+PP Mt 1131 Tampajantie - Evitskogintie (suunnittelu) ELY/kunta 50 %/50 %	-150 000					-650 000
Nissnikun saattoliikennepaikka	-800 000					-800 000
Rovastipuisto	-2 000 000					-2 000 000
Tievalaistus kohde 15: Overbyntie väli Isonsuontie-kunnan raja	-100 000					-100 000
Tievalaistus kohde 14: Veklahdentie väli Sepänkyläntie-Kivisillantie suunnittelu ja rakentaminen	-100 000					-100 000
Sokerimestarintien p-alue						-100 000
Kantvikin koirapuisto						-100 000

Impivaaranpolku ja p-alue	-50 000					-50 000
Kaskelantien p-alue						-100 000
Hirsalantien jk+pp						-400 000
Överbyntien jk+pp	-800 000					-1 500 000
jk+pp kuusala-jeppas						-500 000
Naissaarintie- Tuomitie ulkoilureitti						-350 000
Saneeraus/korjausinvestoinnit	-6 450 000	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	-38 550 000
Masalan asemanseutu (Masalantie 2. vaihe)						-2 500 000
Kantvikin koulun alue	-100 000					-300 000
Masalantie 3.vaihe						-3 000 000
Paadistenkaari, Munkinmäentie						-650 000
Neidonkaari	-100 000					-1 300 000
Främnäsintie- Hulluksentie- Kapteeninpolku						-1 300 000
Kotiniitynrinne, kotiniityntie	-50 000					-1 050 000
Veikkolan torin uudistaminen						-120 000
Kirkkolaaksonpuiston alueen kehittäminen	-20 000					-220 000
Pilvijärventien erotuskaistan uusiminen	-10 000					-30 000
Ravalssin alueen katujen saneeraus (Rengimpiha, Pohjoispiha, Isännäntie, Muorimpiha, Emännäntie, Länsipiha, Pitkäkalliontie)						-3 400 000
Lindalintie saneeraus	-100 000					-2 100 000
Vilhontien saneeraus						-700 000
Pappilantien saneeraus						-500 000
Gesterbynpolun alikäytävän saneeraus	-100 000					-900 000
Vilhontien raittisillan saneeraus						-1 100 000
Brissaksentien saneeraus						-1 000 000
Ristikalliontie, Rajakalliontie ja Sirkkutie saneeraus						-1 000 000
Munkinmäentien saneeraus	-2 500 000					-3 000 000
Gesterbyntie						-2 000 000

Kuninkaantien saneeraus						-200 000
Finnsbackan ja Pitäjätuvan puistot						-200 000
Sokeritehtaantie	-3 000 000					-3 000 000
Veikkola, alue 18 (Impivaarantie, Männistöntie)	-200 000					-2 500 000
Asemapolun ylikulkusillan korjaus (Bron kävelysilta)						-1 000 000
Nevatien hulevesialtaat*						-150 000
Karhutie*	-10 0000					-1 000 000
Susitie-Killinmäki-Laajakallio hulevesiallas*						-80 000
Sepänkannas 2 uusi hulevesilinja ja allas*						-150 000
Metsänneidontie*						-500 000
Laajakallionkaari*						-1 000 000
Vetehisentie, Vetehisenpolku*	-150 000					-1 200 000
Eerikinkallion hv- saneeraus*	-20 000					-100 000
Hirvitie*						-1 300 000
Määrittelemättömät hankkeet	-1 350 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-6 750 000
Tie- ja katuvalaistuksen uusiminen EU-säädösten mukaiseksi	-200 000					-1 000 000
Hulevesijärjestelmien saneeraus	-300 000					-1 500 000
Hankkeiden jälki/takuuajaiset kustannukset	-200 000					-1 000 000
Bussipysäkkien peruskorjaukset	-200 000					-1 000 000
Aitojen hankinta ja korjaukset	-100 000					-500 000
Leikkipaikkojen peruskorjaukset	-100 000					-500 000
Varaus uusille elinkeinopoliittisille hankkeille*	-200 000					-1 000 000
Pienet suunnittelukohteet	-50 000					-250 000
Liikunta- ja virkistysalueet	-1 080 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-7 355 000
Tekojääkenttä						-1 210 000
Laajakallion lähiliikuntapaikka						-750 000
Keskustan tekonorumen valaistuksen uusiminen						-25 000
Masalan kuntoportaat						-40 000

Liikunta- ja virkistysalueiden kehittämissuunnitelman 2035 perusparannuskohde (kohde määräytyy suunnitelman valmistuttua)	-80 000					-1 080 000
Keskustan tekonurmen uusiminen						-300 000
Juhlakallion ulkokuntosali ja Heikkilän pallokentän aidan uusiminen						-300 000
Masalan nurmikentän muuttaminen monitoimikentäksi						-350 000
Linlon esteetön reitti ja p-alue	-250 000					-150 000
Meikon p-alue						-100 000
Ulkokuntoilulaitteiden uusiminen ja kehittäminen (ulkokuntosalit, kohde määräytyy kehittämissuunnitelman mukaisesti)						-50 000
Masalan urheilupuisto: beach volley-kentän siirto Nissniku- talon saattoliikennetarkistuksen vuoksi sekä nykyisen asfalttialueen ja monitoimiareenan sekä ulkokuntosalilaitteiden uusiminen	-450 000					-450 000
Latukone + latukoneen säilytystilaratkaisu Veikkolan urheilupuistoon						-300 000
Veikkolan lähiliikuntapaikan välineistön ja pintamateriaalien uusiminen						-300 000
Jerikonmäen kuntoradan/ latuverkoston perusparantaminen jatkosuunnittelu						-500 000
Jerikonmäen kuntoradan/ latuverkosto/ kuntoportaiden pysäköintialueen rakentaminen	-200 000					-200 000
Keskustan urheilupuiston kehittämissuunnitelma*	-50 000					-50 000
Keskustan yleisurheilukentän perusparannus (ylivuotinen)	-50 000					-1 200 000
Liikenne+liikunta	-18 730 000	-21 500 000	-21 500 000	-21 500 000	-21 500 000	-217 245 000

Toimitilapalvelujen investoinnit

Investointiohjelma, hankevalmistelu

Kunnan talonrakennushankkeiden hankeohjeen mukaisesti hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä kunnanvaltuusto tekee investointipäätöksen ja hyväksyy hankkeen kokokustannusarvion hyväksymishetken kustannustasossa. Hanke sijoitetaan kunnan talousarvion investointiohjelmaan hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen hankesuunnitelman mukaisella kustannusarviolla, jota tarkastetaan vuosittain rakennuskustannusindeksin mukaisesti.

Masalan alueen uuden päiväkodin hankesuunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.11.2025 § 108. Hankkeen investointikustannuksiksi hyväksyttiin 9 850 000 euroa. Hankesuunnitelman yhteydessä laskettu kustannusarvio on laskettu 15.5.2025 rakennus-kustannusindeksi ollessa 111,1 (2021=100). Heinäkuun rakennuskustannusindeksi on 115,4 (2021=100) ja tällä hetkellä indeksikorjattu kustannusarvio on 10 231 200 euroa.

Kunnanvaltuuston vuonna 2025 hyväksymässä palveluverkkosuunnitelmassa Papinmäen päiväkotitoimitilapalvelujen muutoskorjaukset varhaiskasvatukseen käyttöön. Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen (TAO) siirryttyä Kirkkonummelle, keskusta-alueen varhaiskasvatukseen ja TAO-ryhmien tilaratkaisuja on tarpeen arvioida uudelleen. Palveluverkkosuunnitelman päivitys on käynnissä. Investointiohjelmassa on varauduttu palveluverkkosuunnitelman päivityksessä linjattavien tilaratkaisujen toteuttamiseen.

Nissnikun päiväkodin, Prästgårdsbackens daghemin ja Ravalsin päiväkodin peruskorjauksia on edistetty yhteisenä hankkeena, jonka tarveselvitys ja hankesuunnitelma on tarkoitus käsitellä syksyllä 2026.

Keskustan väestönsuojan tarveselvitys- ja hankesuunnitelma on valmistunut ja sitä on käsitelty toimitilapalveluiden lautakunnassa. Hanke palautettiin takaisin valmisteluun, jossa selvitetään väestönsuojan perusteellisempaa korjaustyötä. Hanketta on valmisteltu korjausinvestointien puitteissa ja toteutuneet kustannukset ovat toistaiseksi kohdistuneet korjausinvestointeihin.

Veikkolan kirjaston vaihtoehtoisten hankesuunnitelmien laatiminen sisältyy investointiohjelmaan kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti.

Korjausinvestoinnit

Hankkeen kokonaiskustannus: 2 500 000 €/vuosi

Hankkeen kustannus v. 2027: 2 500 000 €

Korjausinvestointien määrärahat kohdennetaan tarkemmin toimitilapalvelujen lautakunnan erillisellä päätöksellä.

Määrärahalla toteutetaan vuosittain kunnan kiinteistöjen sekä niiden piha-alueiden peruskorjauksia ja energiatehokkuushankkeita.

Rakennusten ja pihojen suunnitelmallinen ylläpito edellyttää vuosittaisia, ikääntymisestä johtuvia, rakenteiden ja laitteiden uusimis- ja korjaustöitä. Piha-alueiden peruskorjaukset sisältyvät korjausinvestointeihin.

Kirkkonummen kunta kuuluu kuntien energiatehokkuussopimukseen, jossa on laadittu tavoitteet energian käytön vähentämiseksi seuraavien vuosien aikana. Vanhan rakennuskannan energiatehokkuuden parantaminen on yksi parhaista tavoista uusien sekä vanhentunutta laitekantaa ja samalla parantaa rakennusten energiatehokkuutta.

Korjausinvestointien määrärahalla toteutetaan myös koulujen ja päiväkotien valmistus- ja jakelukeittiöiden peruskorjauksia.

Irtain omaisuus

Koneet ja laitteet (kiinteät) 100 000 euroa. Kiinteät laitteet ja koneet tarkoittavat kiinteästi rakennukseen asennettuja koneita, kuten tiskilinjastot, padat, uunit jne. Määrärahalla hankitaan rikkoutuneiden kiinteiden koneiden ja laitteiden tilalle uusia. Koneiden ja laitteiden uusimiset pyritään toteuttamaan keittiöiden peruskorjausten yhteydessä.

Puhtaus- ja ruokapalvelujen laitteet 30 000 euroa. Määrärahalla hankitaan rikkoutuneiden siivouskoneiden ja keittiölaitteiden tilalle uusia.

Toimitilapalvelujen investointien yhteenveto								
Talonrakentaminen yhteensä	Hyväksytty (KV) kustannusarvio	Päivitetty kustannusarvio 7/2027	Ennuste hankkeen toteuma 12/2026	TA2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031
Rakentamisvaiheessa								
Sivistyksen talo Lyyra (Yhteiskampus)	36 109 500	36 109 500	31 481 530	4 627 970				
Nissniku-talo	38 954 000	38 953 999	32 153 999	6 800 000				
Suunnitteluvaiheessa								
Kantvikin koulu	18 800 000	19 649 100	1 150 000	6 500 000	9 600 000	2 378 100		
Hankevalmistelu								
Keskustan varhaiskasvatus + TAO tilat		13 300 000		100 000	700 000	4 750 000	4 750 000	3 000 000
Prästgårdsbackens daghem, peruskorjaus		2 962 000				200 000	2 762 000	
Masalan alueen uusi päiväkoti		10 231 200			700 000	4 750 000	4 740 200	
Nissnikun päiväkoti, peruskorjaus		3 365 000					200 000	3 165 000
Keskustan väestönsuoja peruskorjaus		3 500 000			200 000	1 500 000	1 800 000	
Uimahallin peruskorjaus (ja laajennus)		10 000 000			200 000	750 000	750 000	8 300 000
Syväjärven pukutila- ja kioskirakennus		550 000				50 000	100 000	400 000
Veikkolan kirjasto				200 000				
Talonrakentamisen korjausinvestoinnit				2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Talonrakentaminen yhteensä				20 727 970	13 900 000	16 878 100	17 602 200	17 365 000
Irtain omaisuus								
Koneet ja laitteet (kiinteät)				100 000	100 000	70 000	70 000	70 000
Puhtaus- ja ruokapalveluiden pienlaitteet				30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Toimitilapalvelujen investoinnit yhteensä				20 857 970	14 030 000	16 978 100	17 702 200	17 465 000

Sivistyksen Lyyra

Kokonaiskustannus: 36 109 500 €

Hankkeen laajuus: 6450 hym2, 9143 brm2

Hanke toteutetaan Kirkkonummen kirjastotalo Fyyrin ja keskiaikaisen Pyhän Mikaelin kirkon välittömään läheisyyteen. Hanke toteutetaan usean käyttäjän yhteisenä rakennuksena. Valmiissa rakennuksessa toimivat Porkkalan lukio, Kyrkslättss gymnasium, sekä musiikki-, kuvataide- ja kansalaisopisto. Tilojen suunnittelussa huomioidaan laaja kuntalaiskäyttö sekä kulttuuritapahtumien järjestäminen.

Hankkeen hyväksytty kokonaiskustannus on 36 109 500 euroa ja sen investointikustannukset kohdistuvat kunnan investointeihin.

Hanke toteutetaan elinkaarihankkeena, jossa palveluntarjoaja hoitaa hankkeen suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon 20 vuoden sopimusjaksolla.

Hankkeen palveluntuottaja on valittu ja suunnittelua on jatkettu tiiviissä yhteistyössä käyttäjien kanssa ja kokonaisuutena tilojen toiminnallisuus vastaa tavoitteita. Tilat ovat tehokkaita ja viihtyisiä, suunnitteluratkaisut elinkaariviisaita. Hankkeen energiatehokkuusluokka on paras A-luokka ja hiilijalanjälki noin 30 % pienempi, kuin vastaavan rakennuksen. Rakennustiedon ympäristöluokituksen edellyttämä suunnitteluvaiheen auditointi on tehty ja suunniteltu, parasta tasoa vastaava viiden tähden ympäristöluokitus tullaan saavuttamaan.

Hankkeen arkkitehtuurissa otetaan huomioon keskeinen sijainti kaupunkikuvassa, viereisiä arvorakennuksia kunnioittaen. Hankkeen suunnittelussa on tehty hyvää yhteistyötä Överbyn katusuunnitelmien ja Rovastinpuiston suunnitelmien yhteensovittamiseksi ja yhtenäisen kokonaisuuden varmistamiseksi.

Hankkeen rakennustyöt aloitettiin loppuvuodesta 2024. Työt ovat pääosin aikataulussa, joskin hiukan haasteita on ilmennyt. Kohde on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2027 alussa ja hankkeen viimeiset maksuerät ja muut kustannukset kohdistuvat vuodelle 2027.

Nissniku-talo

Kokonaiskustannus: 38 954 000 €

Hankkeen laajuus: 6 390 hym², 9 333 brm²

Kunnanvaltuusto on 3.2.2025 § 5 päättänyt myöntää Nissniku-talon elinkaarihankkeelle 1 884 000 euron lisämäärärahan ja vahvistanut hankkeen kokonaiskustannuksiksi 38 954 000 euroa.

Hanke toteutetaan nykyisen Nissnikun koulun paikalle ja sillä on tarkoitus korvata nykyiset tilat. Hanke toteutetaan usean käyttäjän monitoimijataloksi, jossa toimivat Nissnikun yhtenäiskoulu, kirjasto ja nuorisotilat. Taloon suunnitellaan alueen keskeiset oppimisen ja vapaa-ajan tilat, jotka palvelevat eri-ikäisiä kuntalaisia aamusta iltaan.

Hanke toteutetaan elinkaarihankkeena, jossa palveluntarjoaja hoitaa hankkeen suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon 20 vuoden sopimusjaksolla.

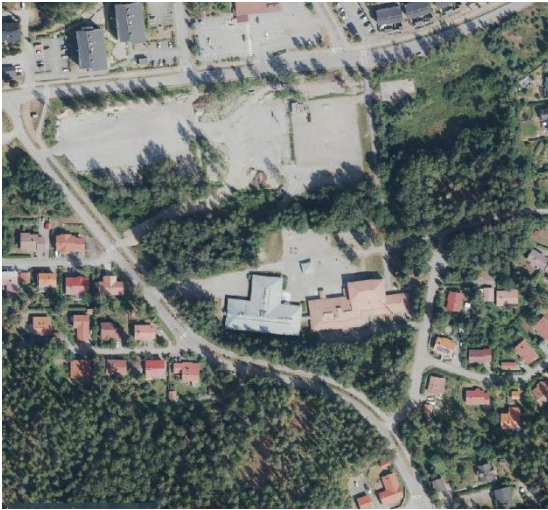
Hankkeen palveluntuottaja on valittu ja suunnittelua on jatkettu tiiviissä yhteistyössä käyttäjien kanssa ja kokonaisuutena tilojen toiminnallisuus vastaa tavoitteita. Tilat ovat tehokkaita ja viihtyisiä, suunnitteluratkaisut elinkaariviisaita. Hankkeen energiatehokkuuteen ja hiilijalanjälkeen kiinnitetään erityistä huomiota.

Hankkeessa panostetaan vähähiiliseen ja energiatehokkaaseen rakentamiseen. Rakennuksen hiilijalanjälki on alustavasti n. 30 % pienempi verrattuna vastaavaan rakennukseen ja energiatehokkuus on luokiteltu parhaaseen A-luokkaan. Hankkeelle haetaan Rakennustiedon ympäristöluokituksen mukaista parasta, viiden tähden luokitusta.

Hankkeen esirakentaminen käynnistyi syksyn 2025 aikana. Hankkeen runkotyöt ovat käynnissä ja hanke on edellä aikataulusta. Hanke on aikataulussa ja uusiin tiloihin päästään muuttamaan viimeistään vuoden 2028 alussa.

Tuloina hankkeelle saatiin valtion liikuntapaikkarakentamiseen tarkoitettua avustusta yhteensä 600 000 euroa, josta on maksettu 180 000 euroa

Kantvikin koulu

Kokonaiskustannus: 19 649 100 €

Hankkeen laajuus (arvio): n. 3309 hym², 4 731 brm²

Kunnanvaltuusto 19.5.2025 § 46 on hyväksynyt hankesuunnitelman ja että hanke toteutetaan puurakenteisena ja hankkeen investointikustannuksiksi hyväksytään 18 800 000 euroa. Kunnanvaltuusto valtuutti toimitilapalveluiden lautakunnan päättämään hankkeen urakamuodosta, joka päätti 24.9.2025 § 46, että hanke toteutetaan elinkaarihankkeena.

Kantvikin koulun rakennusaikaiset väistötilaratkaisut järjestetään hajautetusti niin, että alkuopetuksen (luokat 1–2) tilat toteutetaan Sepänkannaksen Aurapihan AP-tonteille ja ylempien luokkien (luokat 3–6) osalta väistö toteutetaan keskustan olemassa olevissa väistötilarakennuksissa ensisijaisesti niin kutsutussa Väiskissä. Kantvikin koulun rakennusaikaisia väistötiloja on käsitelty useaan otteeseen eri päätäntäelimissä huhtikuu 2025 – helmikuu 2026 välisenä aikana. Asiasta tehtiin myös useita oikaisuvaatimuksia.

Elinkaarihankkeen kilpailutus käynnistettiin heti väistötiloja koskevan KH 9.2.2026 § 30 päätöksen jälkeen ja neuvottelut kestävät syksyyn 2026 asti. Lopullisia tarjouksia odotetaan marraskuussa 2026. Mikäli hanke etenee jatkossa suunnitellusti, uudet tilat arvioidaan olevan valmiina vuoden 2029 aikana.

Kunnan talonrakennushankkeiden hankeohjeen mukaisesti hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä kunnanvaltuusto tekee investointipäätöksen ja hyväksyy hankkeen kokokustannusarvion hyväksymishetken kustannustasossa. Hanke sijoitetaan kunnan talousarvion investointiohjelmaan hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen hankesuunnitelman mukaisella kustannusarviolla, jota tarkastetaan vuosittain rakennuskustannusindeksin mukaisesti.

Hankesuunnitelman yhteydessä laadittu ja hyväksytty kustannusarvio 18 800 000 on laadittu 25.3.2025 rakennuskustannusindeksin ollessa 12/2024 = 110,7 (2021=100). Elokuun 2026 rakennuskustannusindeksi on 115,7. Indeksikorjattu kustannusarvio on tällä hetkellä 19 649 100 euroa. Hankkeen kokonaiskustannukset tarkentuvat urakkatarjousten myötä.

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2028–2029

Liikelaitos
Kirkkonummen Vesi

Liikelaitos Kirkkonummen Vesi

Tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto	13 047 479	12 932 000	14 350 000	15 930 000	17 585 000
Liiketoiminnan muut tuotot	1 576	0	0	0	0
Muut tuet ja avustukset	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-6 956 048	-7 182 000	-7 757 000	-7 912 140	-8 070 382
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-2 706 104	-2 769 000	-2 960 000	-3 019 200	-3 079 583
Palvelujen ostot	-4 249 944	-4 413 000	-4 797 000	-4 892 940	-4 990 799
Henkilöstökulut	-1 771 172	-1 900 270	-2 215 134	-2 259 432	-2 304 620
Palkat ja palkkiot	-1 450 675	-1 563 031	-1 819 608	-1 855 998	-1 893 118
Henkilösivukulut	-320 497	-337 239	-395 526	-403 434	-411 502
Poistot ja arvonalentumiset	-2 385 530	-2 474 144	-2 781 389	-3 025 842	-3 303 749
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 385 530	-2 474 144	-2 781 389	-3 025 842	-3 303 749
Liiketoiminnan muut kulut	-181 715	-206 674	-173 142	-176 605	-180 138
Liikelylijäämä (-alijäämä yhteensä)	1 754 590	1 168 913	1 423 335	2 555 981	3 726 111
Rahoitustuotot ja kulut	-19 045	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011
Korvaus peruspääomasta	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011
Muut rahoituskulut	-4 034	0	0	0	0
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä yhteensä	1 735 545	1 153 902	1 408 324	2 540 970	3 711 100
Poistoeron lisäys tai vähennys	11 091	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 746 636	1 168 902	1 423 324	2 555 970	3 726 100

Kirkkonummen Vesi -liikelaitos huolehtii johtokuntansa alaisena toiminta-alueellaan vesihuollosta vesihuoltolain mukaisesti ja tarjoaa mahdollisuuksien mukaan vesihuoltopalveluja myös toiminta-alueensa ulkopuolelle.

Vesihuoltolaitos kattaa käyttö-, pääoma- ja rahoituskulunsa maksuillaan ja on toiminut kirjanpidollisesti eriyttynä kunnallisena liikelaitoksena 1.6.2017 alkaen.

Kirkkonummen Vedelle kunnan puolelta määritelty toimintakatevaatimus vuodelle 2027 on 4 304 647 EUR. Toimintakate ei muodostu kuitenkaan Kirkkonummen Vesi -liikelaitosta TA2027 osalta sitovaksi tasoksi, vaan toimintakate ohjaa talousarvion muodostumista.

Toiminnan painopistealueet 2027

- Turvallisuus ja varautuminen: Työturvallisuutta kehitetään turvallisuuskierrosten ja koko henkilöstön osallistamisen kautta. Jatketaan automaatiouudistuksen käytännön toteutusta ja parannetaan kohteiden suojausta.
- Omaisuudenhallinta: Vuotovesien paikantamista ja verkoston paikallisia saneerauksia jatketaan. Omaisuudenhallintaa ja kunnossapidon järjestelmien käytön laajentamista jatketaan omaisuudenhallinnan standardia mukaillen.
- Tiedonhallinta: Tiedonhallintaa systematisoidaan vuonna 2025 tehdyn selvityksen perusteella.
- Talous: Talouden suunnittelun, seurannan ja raportoinnin kehittäminen jatkuu yhteistyössä kunnan taloushallinnon kanssa. Järjestelmäkokonaisuuden kehittämistä ja yhteensovittamista jatketaan, jotta seuranta ja investointien kohdentaminen olisi tarkempaa.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Vuoden 2027 talousarvioesityksen oleelliset muutokset Kirkkonummen Veden toimintatuottojen osalta ovat veden ja jäteveden käyttömaksujen sekä perusmaksujen korotus. Korotustarvetta on ennakoitu jo vuoden 2026 talousarviossa. Palvelumaksuja korotetaan kustannustason nousua vastaavasti.

Vesihuoltolaitoksen keräämillä maksuilla tulee pitkällä aikavälillä kattaa paitsi toiminnan kustannukset, myös vesihuollon saneeraus- ja uudisinvestoinnit. Kirkkonummen kunnan investointiohjelma, joka on jatkunut intensiivisenä jo vuosia, on edellyttänyt ja edellyttää myös Kirkkonummen Vesi -liikelaitokselta taloudellista panostusta uudiskohteiden vesihuollon toteuttamiseksi. Hiljentyneen rakentamisen vuosina investointien takaisinmaksuajat ovat pidentyneet.

Uudiskohteiden vesihuollon ohella Kirkkonummen Veden on investoitava ikääntyvän verkosto-omaisuutensa ylläpito- ja saneeraustoimenpiteisiin. Epävakaassa maailmantilanteessa rahallisia ja henkilöresursseja on kohdistettava varautumiseen.

Sekä talousarvio- että suunnitelmavuosien korotukset ovat käyttömaksujen osalta 10 % ja perusmaksujen osalta 15 %. Perusmaksujen osuutta kasvatetaan pitkällä aikavälillä Vesilaitosyhdistyksen suositusten mukaisesti.

Liittymismaksuja ei koroteta vuonna 2027.

Toimintakulujen osalta on HSY:lta ostettavan veden ja jäteveden hinnankorotusten vaikutus suuri. HSY on aiemmin kertonut tarpeesta korottaa kuluttajahintojaan, joihin Kirkkonummen Veden maksama hinta on sidoksissa. Jäteveden hintaan vaikuttaa myös HSY-Kirkkonummen Vesi -jätevesisopimukseen sisältyvä, jäteveden hintaa korottava pykälä, jonka vaikutus jatkuu vuoteen 2032 asti.

2026 toteutuneet HSY:n hinnankorotukset nostivat Kirkkonummen Veden maksamia hintoja veden osalta noin 9 % ja jäteveden puhdistamisen osalta noin 10 %. Talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille ennakoidaan vastaavaa korotustasoa.

Talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina vedentuotanto jatkuu omilla vedenottamoilla. Oma vedentuotantoa pyritään nostamaan mahdollisimman korkealle tasolle.

Vuodelle 2027 on varauduttu yhden uuden vesihuoltoasentajan toimen perustamiseen hyväksytyn henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Talousarviovuonna 2027 Kirkkonummen Veden henkilöstömäärä on 29. Työehtosopimusten määrittämät korotukset vaikuttavat palkkoihin ja palkkioihin korottavasti 4,97 %.

Määräaikaisen rakennuttajainsinöörin työsopimus jatkuu vuoden 2028 kevääseen.

Talousarvio- ja suunnitelmaesityksessä ei ole varauduttu ennakoimattomiin yllätyksiin. Talousarvio on laadittu oletuksella, että sääolosuhteet ovat normaalit, poikkeuksellisen suuria vuotoja ei tapahdu, keskeisimpien palveluiden ja materiaalien eli ensi sijassa ostoveden ja jätevedenpuhdistuksen sopimushinnat muuttuvat ennakoitusti ja että yleisessä kustannustasossa ei tapahdu odottamatonta nousua.

Liikelaitoksen tulos- ja rahoituslaskelma

Kunnanhallituksen Kirkkonummen Vesi -liikelaitokselle talousarviossa asettama sitova taso on tilikauden yli-/alijäämä. Talousarviovuoden 2027 ylijäämäksi muodostuu 1 423 324 EUR. Myös taloussuunnitelmavuosien tilikausien arvioidaan olevan ylijäämäisiä.

Poistojen osuus kasvaa edelleen vaikuttaen Kirkkonummen Veden tuloskehitykseen.

Tulos- ja rahoituslaskelmat esitetään talousarvioesityksen lopussa.

Talousarvio on laadittu oletuksella, että peruspääoman korvaus pysyy ennallaan.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen tavoite 2024–2030	Vuositaloite	Vastuu
Taloutemme on pitkäjänteisessä tasapainossa. Investoimme kestävästi, toimimme kustannustehokkaasti ja kasvatamme tulopohjaa	Saneerataan verkostoa suunnitelmallisesti vuosittain. Vesi- johtoverkostossa tavoite on 5,5 kilometriä ja jätevesiverkostossa 4,5 kilometriä vuodessa. Jätevesipumppaamoiden saneerausvelan kurissa pitämiseksi tulee uusia vuodessa viisi pumppaamoa (2kpl kokonaan ja 3 pumppaamon laitteet). • Vesi- ja jätevesiverkoston vuotovesimäärien vähentäminen kuntotutkimustiedon perusteella • Talouden suunnittelun, seurannan ja raportoinnin kehittäminen yhteistyössä kunnan taloushallinnon kanssa. Sovitetaan ja priorisoidaan hankkeet yhdessä kunnan muiden toimijoiden kanssa.	Liikelaitoksen johtaja
Uudistamme toimintatapojamme asiakaslähtöisemmiksi ja tehokkaammiksi. Digitaalisuus on luonteva osa oppimis- ja työympäristöjämme.	Kirkkonummen Vesi tukee kunnan kasvutavoitteita mahdollistamalla strategisesti tärkeiden hankkeiden toteutusta. • Automaatiouudistus, jonka avulla saavutetaan parempi käyttövarmuus, tietoturva ja tiedon jatkojalostusmahdollisuus • Tiedonhallinta ja tiedolla johtaminen • Laskutusjärjestelmän uudistus. Vähentää manuaalista työtä, tehostaa laskutusprosessia ja parantaa asiakaskokemusta.	Liikelaitoksen johtaja

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Vakinaisia	21,68	24,00	25,00	25,00	25,00
Määräaikaisia	4,08	3,00	4,00	4,00	4,00
Yhteensä	25,76	27,00	29,00	29,00	29,00

Tunnusluvut

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Liittyneet kiinteistöt, kpl	4 800	4 742	4 980	5 030	5 090
- vuoden aikana liittyneet	284	36	50	50	60
Vedenkäyttäjää (arvio, sis. osuuskunnat)	33 070	33 125	33 450	33 550	33 850
Pumpattu vesimäärä, m³/vuosi	2 020 209	2 011 000	2 019 000	2 027 000	2 036 000
- siitä ostoveden osuus, m³	1 416 071	1 511 000	1 469 000	1 275 000	1 284 000
Myyty vesimäärä, m³/vuosi	1 722 240	1 725 000	1 733 000	1 741 000	1 750 000
Laskuttamattoman veden osuus %	14,7	14	14	14	14
Käsitelty jätevesimäärä, m³/vuosi (ostop.)	3 072 299	3 093 000	3 085 000	3 084 000	3 084 000
Laskutettu jätevesimäärä, m³/vuosi	1 989 863	1 967 000	1 966 000	1 965 000	1 974 000
Jätevesiverkoston vuotovedet %	35,2	36	36	36	36
Vesijohtoverkoston pituus km	301	305	301	305	310
Jätevesiverkoston pituus km	293	300	293	295	298
Jätevedenpumppaamoiden lkm.	111	112	115	118	122
Vesijohtoverkosto km	8	5	2	5	5
Jätevesiverkosto km	7	5	2	5	5
Jätevedenpumppaamot kpl	5	5	2	5	5
CO ₂ -päästöt yhteensä, 1000 kg CO ₂ /v	82	35	35	34	34
Kokonaisenergian kulutus MWh	2 475	2 550	2 000	2 000	2 000
CO ₂ -päästöt huoltoajot, 1000 kg CO ₂ /v	42	35	35	35	35
Polttoaineen (diesel) kulutus, l	30 986	13 500	14 000	14 000	14 000

*tammi-maaliskuu 2026

**tammi-kesäkuu 2026

***Laskentatapa muuttunut

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
Taloudellinen	Kirkkonummen Veden investoinnit ylittävät taloudellisen kantokyvyn vaikuttaen pitkällä aikavälillä taloutta heikentävästi	Mittari: Pystymme kattamaan käyttötalouden ja investoinnit vesihuollon maksuilla. Tulos: Kunnan ja Kirkkonummen Veden maksuvalmiuden heikentyminen	Mittari: Pystymme kattamaan käyttötalouden ja investoinnit vesihuollon maksuilla. Tulos: Vakaa talous	Maksujen ja investointien tasapaino, investointiohjelman uudelleentarkastelu.	9	Todennäköisyys: 4 Merkittävyys: 4 16		Investointien pitäminen talousarvion rajoissa. Yhteistyö kuntakehityksen kanssa investointeja priorisoitaessa. Suunnitelmien ja talouden arvioiden tarkempi tarkastelu ennen projektin aloittamista	Liikelaituksen johtaja

Vaikuttavuuden arviointi: Projektien määrän ja laajuuden kasvu aiheuttavat kasvua investointimenoihin

Vaikutukset: Rahoitusaliijäämän mahdollinen kasvu, tarve entistä kireämmille hinnankorotuksille

Sisäiset syyt: Investointien priorisoimattomuus, kustannuslaskennan epätarkkuus

Ulkoiset syyt: Hintojen yleinen nousu

Strateginen	Työkuorma voi ajoittain kasvaa liian suureksi (poissaolot, ulkoiset tekijät)	Mittari: Sairaspoissaolot, vaihtuvuus, pulssikyselyn tuloksien kehittyminen Tulos:	Mittari: Sairaspoissaolot, vaihtuvuus, pulssikyselyn tuloksien kehittyminen Tulos:	Henkilöstöresurssien kasvattaminen ottaen huomioon lakisääteisten töiden lisääntyminen ja investointimäärät	6	Todennäköisyys: 4 Merkittävyys: 2 8		Tehtäväkuvien selkeämpi määrittely ja johtamisjärjestelmän muodostaminen liikelaitokselle	Liikelaituksen johtaja

Vaikuttavuuden arviointi: Henkilöstömäärää kasvatettu ja henkilöstön vaihtuvuus rauhoittunut. Työmäärä saattaa hetkellisesti nousta

Vaikutukset: Työmäärän kasvu ja epäselvyydet vastuissa saattavat kuormittaa henkilöstöä

Sisäiset syyt: Epäselvyydet vastuurajoissa ja tehtävien priorisoinnissa

Ulkoiset syyt: Projektien määrän muuttuminen välillä äkillisesti

Operatiivinen	Talousveden kontaminoituminen tai muu saastuminen	-	Mittari: Omavalvontaohjelma ja viranomaisnäytteet Tulos: Veden tuotannon ja verkostonäytteenottokertojen		-	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6	Uusi riski 	Kehitämme laistemme turvallisuutta ja seurantaa. Omaisuuksien hallinnan kehittyessä pystymme tunnistamaan riskikohdat verkossa ja laitoksilla entistä aikaisemmassa vaiheessa.	Liikelaituksen johtaja

Riskiluokka	Riski	Mittari 2026 / tavoite, tulos	Mittari 2027 / tavoite, tulos	Tehdyt konkreettiset toimenpiteet	Riskiarvo ed. vuosi	Riskiarvo nyk. vuosi	Muutos	Uudet toimenpiteet riskin hallintaan	Omistaja ja seuranta (toimenpiteet)
			viranomaisnäytteiden analyysit täyttävät laatuvaatimukset 100 % ja laatusuosituksia 98 %						

Vaikuttavuuden arviointi: Rakentamisen ja saneeraustahdin jatkuessa kiivaana sekä verkoston ikääntyessä saattaa olla mahdollista, että talousvesi saastuu. Huolehditaan, että oma vedentuotanto pysyy laadukkaana ja verkosto toimii tarkoituksenmukaisesti.

Vaikutukset: Talousveden saastumisesta johtuva epidemia tai vastaava

Sisäiset syyt: Verkoston ja laitosten kunto ja mahdolliset puutteelliset suojaukset sekä näytteenotto

Ulkoiset syyt: Sään ääri-ilmiöt

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Toimenpide vuodelle 2027
Päätöksenteon ja hallinnon valvonta	Hankinnat ja päätökset eivät noudata hallintosääntöä	Päätösten ja hankintojen valvonta hallintosäännön ja hankintaohjeen noudattamisen näkökulmasta.	Kirkkonummen Veden johtamisjärjestelmän laatimisen aloittaminen
Talouden ja strategian seuranta	Investoinnit ylittävät talousarvion määrärahat ja vaikuttavat Kirkkonummen Veden talouteen ja kunnan maksukykyyn	Talouden seurannan kehittäminen ja tarvittavat toimenpide-ehdotukset määrärahojen ylittyessä sekä tilausten hyväksymisoikeuksien oikeellisuuden toteutumisen seuranta.	Kunnan kanssa yhteistyössä tehtävien investointien tarkempi suunnittelu ja seuranta Seurantatyökalun kehittäminen investointiprojekteille
Hankintojen ja omaisuuden hallinnan valvonta	Ei pystytä toimimaan lain puitteissa hankintojen tai omaisuudenhallinnan suhteen. Eurojen kohdistaminen oikeille kohteille ei onnistu parhaan vastineen saamiseksi	Hankintaohjeen mukaisten ohjeiden ja prosessin noudattamisen seuranta. Vuokrausten ja maan- ja rakennusomistusten valvonta sekä tarvittavien vakuutusmuutosten tekeminen.	Kirkkonummen Veden oman hankintasuunnitelman laadinta ja kilpailutusten vuosikellon seuranta Omaisuudenhallintasuunnitelman saattaminen vesihuoltolain edellyttämälle tasolle
Tietoturva ja tietosuojat	Kriittisenä toimialana vesihuolto saattaa joutua hybridi-vaikuttamisen kohteeksi. Hyökkäyksen tarkoituksena saattaa olla toiminnan lamauttaminen tai vesihuollon luottamuksen rapauttaminen	Käyttöoikeuksien ajantasaisuuden varmistaminen, lokiseuranta, tietosuojalainsäädännön määräysten noudattaminen.	NIS2- ja CER-direktiivin mukainen toiminta ja kehittäminen
Raportointi ja seuranta	Raporttien muutoksien toimeenpano hidastuu ja vaikutukset heikkenevät	Sisäisen tarkastuksen raporttien toimenpide-ehdotusten ja toimialojen omavalvontaraporttien kautta esiin tulleet korjausta vaativat toimenpiteet.	Kirkkonummen Veden johtamisjärjestelmän laatimisen aloittaminen

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kaupungin toimielinten jäsenet sekä palveluryhmien johtavat viranhaltijat.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Tilivastuullisen sijainen
Kirkkonummen Vesi	Liikelaitoksen johtaja	Käyttöpäällikkö

Kirkkonummen Veden tulos- ja rahoituslaskelmat

Tuloslaskelma €

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Liikevaihto	13 047 479	12 932 000	14 350 000	15 930 000	17 585 000
Liiketoiminnan muut tuotot	1 576	0	0	0	0
Muut tuet ja avustukset	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-6 956 048	-7 182 000	-7 757 000	-7 912 140	-8 070 382
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-2 706 104	-2 769 000	-2 960 000	-3 019 200	-3 079 583
Palvelujen ostot	-4 249 944	-4 413 000	-4 797 000	-4 892 940	-4 990 799
Henkilöstökulut	-1 771 172	-1 900 270	-2 215 134	-2 259 432	-2 304 620
Palkat ja palkkiot	-1 450 675	-1 563 031	-1 819 608	-1 855 998	-1 893 118
Henkilösivukulut	-320 497	-337 239	-395 526	-403 434	-411 502
Poistot ja arvonalentumiset	-2 385 530	-2 474 144	-2 781 389	-3 025 842	-3 303 749
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 385 530	-2 474 144	-2 781 389	-3 025 842	-3 303 749
Liiketoiminnan muut kulut	-181 715	-206 674	-173 142	-176 605	-180 138
Liikelylijäämä (-alijäämä yhteensä)	1 754 590	1 168 913	1 423 335	2 555 981	3 726 111
Rahoitustuotot ja kulut	-19 045	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011
Korvaus peruspääomasta	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011
Muut rahoituskulut	-4 034	0	0	0	0
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä yhteensä	1 735 545	1 153 902	1 408 324	2 540 970	3 711 100
Poistoeron lisäys tai vähennys	11 091	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 746 636	1 168 902	1 423 324	2 555 970	3 726 100

Rahoituslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus					
Liikelyljäämä	1 754 591	1 168 913	1 423 335	2 555 981	3 726 111
Poistot ja arvonalentumiset	2 385 530	2 474 144	2 781 389	3 025 842	3 303 749
Rahoitustulot ja -menot	-19 045	-15 011	-15 011	-15 011	-15 011
Investoinnit					
Investointimenot	-12 281 779	-5 650 000	-4 705 000	-5 515 000	-6 215 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 160 704	-2 021 954	-515 287	51 812	799 849
Rahoituksen rahavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
• Saamisten muutos muilta	5 221 407				
• Saamisten muutos kunnalta (yhdystili)	945 885	2 021 954	515 287	-51 812	-799 849
• Korottomien velkojen muutos kunnalta (liittymismaksut)					
• Korottomien velkojen muutos muilta (liittymismaksut)	1 993 413				
Rahoituksen rahavirta	8 160 704	2 021 954	515 287	-51 812	-799 849
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0	0	0	0

Kirkkonummen Veden investointisuunnitelma 2027–2031

Investointisuunnitelma on laadittu oletuksella, että kaavoitus ja kunnallistekniikan rakentaminen toteutuvat kunnan suunnitelman mukaisesti. Investointien kestävä tavoitetaso on noin 5 milj. €/v pitkällä aikavälillä. Kirkkonummen Veden investoinnit ovat vuosina 2027–2031 yhteensä noin 28 miljoonaa euroa.

Investointisuunnitelman lähtökohtana on turvata verkoston korjaus- ja saneerausinvestointien riittävä taso verkosto-omaisuuden arvon, toimintavarmuuden ja palvelutason säilyttämiseksi. Auerakentamisen osalta pyritään priorisoimaan hankkeita, joiden takaisinmaksuaika on investoinnin kokoon ja riskeihin nähden hyväksyttävissä.

Siinä tapauksessa, että aluerakentamisen hankkeet viivästyvät, investointimäärärahoja siirretään saneerausinvestointeihin. Investointiohjelmassa esitetään suunnitteluhankkeet kokonaisuuksina suunnittelulajeittain.

Suunnittelulajeja ovat

- uusien kaavahankkeiden yleissuunnittelukustannukset
- uusien kaavahankkeiden rakennussuunnittelukustannukset
- saneeraushankkeiden rakennussuunnittelukustannukset
- Kirkkonummen Veden omien kohteiden saneeraussuunnittelukustannukset

Investoinnit on jaettu tarkemmin seuraavasti:

- asemakaavahankkeiden rakentaminen eli kaavojen toteuttaminen
- verkostojen yhteissaneeraushankkeet kuntatekniikan kanssa
- Kirkkonummen Veden investoinnit

Kirkkonummen Veden investointiohjelma 2027–2031

	TA2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031
Suunnittelut	-465 000	-655 000	-405 000	-80 000	-45 000
Uusien kaavahankkeiden yleissuunnittelukustannukset	-100 000	-20 000	-60 000	-60 000	0
Killinmäki			-40 000	-20 000	
Prikiranta	-20 000				
Hupisaari			-20 000		
Jorvaksenkolmio	-40 000				
Masalan asemanseutu (Masalantie 2. vaihe)				-40 000	
Pikkalanlahti	-30 000				
Pohjoinen Vuohimäen portti		-20 000			
Pohjoinen Siikajärvi	-10 000				
Uusien kaavahankkeiden rakennussuunnittelukustannukset	-35 000	-425 000	-235 000	-20 000	-20 000
Asemakaari 2. vaihe		-20 000			
Gesterby			-50 000		
Killinmäki			-50 000	-20 000	
Kirkkolaakson kauppakeskus			-15 000		
Prikiranta		-50 000			
Hupisaari					-20 000
Jorvaksenkolmio			-60 000		
Masalan asemanseutu (Masalantie 2. vaihe)		-60 000			
Sarvikinranta		-30 000			
Tassumäki		-20 000	-40 000		
Eerikinkartano		-60 000			
Pohjoinen Siikajärvi			-20 000		
Kvis		-60 000			
Pohjois-jorvas	-20 000				
Tolsa-jorvas jk+pp		-20 000			
Mustikkarinne	-15000	-15 000			
Pikkalanlahti		-50 000			
Veikkolanpuro II		-40 000			
Saneeraushankkeiden rakennussuunnittelukustannukset	-210 000	-100 000	0	0	-25 000
Villa Hagan puisto	-50 000				
Kantvikin koulun alue	-20 000				
Masalan asemanseutu (Masalantie 2.vaihe)					-25 000
Paadistenkaari, Munkinmäentie		-50 000			
Neidonkaari	-50 000				
Framnäsintie- Hulluksentie- Kapteeninpolku		-50 000			
Lindalintie	-50 000				
Kotiniitynrinne, Kotiniityntie	-40 000				

Kirkkonummen Veden omien saneeraussuunnittelukustannukset	-120 000	-110 000	-110 000	0	0
Omat verkostosuunnittelut	-60 000	-60 000	-60 000		
JVPt	-30 000	-30 000	-30 000		
Laitokset	-25 000	-15 000	-15 000		
Pienet ennakoimattomat suunnittelukohteet	-5 000	-5 000	-5 000		
Investointikohteiden kustannukset	-2 050 000	-3 000 000	-3 850 000	-4 100 000	-3 500 000
Asemakaavahankkeiden rakentaminen	-1 050 000	-2 000 000	-1 950 000	-2 600 000	-2 000 000
Tallinmäki	-850 000				
Rovastinpuisto	-200 000				
Verkostojen yhteissaneeraushankkeet kuntatekniikan kanssa	-1 000 000	-1 000 000	-1 900 000	-1 500 000	-1 500 000
Veikkola, alue 18 (Impivaarantie, Männistötie)	-200 000				
Sokeritehtaan tie	-800 000				
Kirkkonummen Veden investoinnit	-2 190 000	-1 860 000	-1 960 000	-1 760 000	-1 760 000
VT saneeraukset ja kuntotutkimukset	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
JV verkostosaneeraukset + kaivot	-300 000	-300 000	-350 000	-350 000	-350 000
Pumppaamo -ja paineenkorottamoiden saneeraukset	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Linjapumppaamoiden saneeraukset	-400 000	-500 000	-650 000	-650 000	-650 000
VJ verkostosaneeraukset	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000
Piensaneeraukset / Hankinnat	-200 000	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000
Meikon saneeraus	-300 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Vedenottamoiden saneeraus	-50 000	-200 000	-200 000	-50 000	-50 000
Etäluent	-60 000	-60 000	-60 000	-10 000	-10 000
Mitta-asemat		-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Automaatioprojekti	-400 000				
Yhteensä	-4 705 000	-5 515 000	-6 215 000	-5 940 000	-5 305 000

Liitteet

Avustukset toimielimittäin

Avustukset toimialoittain	TA2025	TP 2025	TA2026	TA 2027
Yhteiset palvelut				
Kunnanhallitus				
Maahanmuuttajien integroinnin järjestäminen	35 000	28 980	35 000	35 000
Vesihuoltoavustukset	55 000	55 000	55 000	55 000
Kesätyöllistämissetelit	45 000	66 600	60 000	60 000
Muut avustukset	40 000	44 979	30 000	30 000
Markkinointiyhteistyö			20 000	20 000
HYTE-avustukset	20 000		20 000	20 000
Yhteensä	195 000	195 559	220 000	220 000
Sivistyksen toimiala				
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta				
Toiminta-avustus	333 883	318 210	283 883	333 883
Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta				
Toiminta-avustus	32 000	33 585	32 000	32 000
Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta				
Toiminta-avustus	8 981	7 239	8 981	8 981
Yhteensä	374 864	359 034	324 864	374 864
Kuntakehityksen toimiala				
Kuntakehityksen lautakunta				
Yksityistieavustukset	165 000	132 148	165 000	165 000
Talkooavustukset	50 000	26 028	50 000	50 000
Sopimuspalokuntien tukeminen	30 000	26 878	30 000	30 000
Rakennus- ja ympäristölautakunta				
Ympäristönsuojelu	90 000	87 203	105 000	95 000
Yhteensä	335 000	272 257	350 000	340 000
Vesi-liikelaitos	30 000	4 713		
Avustukset yhteensä	934 864	831 563	894 864	934 864